9.

TÖRÖKSZENTMIKLÓS VÁROS POLGÁRMESTERÉTŐL

ELŐTERJESZTÉS
SÜRGŐSSÉGI INDÍTVÁNY

A Képviselő-testület 2016. június 30. napján tartandó rendkívüli nyilvános ülésére

Előterjesztő megnevezése:	Markót Imre
Iktatószám:	2-145/2016-F-1
Tárgy:	**Törökszentmiklós Város Esélyegyenlőségi Programjának áttekintéséről**
Előterjesztés jellege:	Rendelet-tervezet, **Határozat-tervezet**, Tájékoztató, Beszámoló
Melléklet:	1 db **határozat tervezet**
Döntéshozatal:	Egyszerű többség
Készítette:	Pozderka Judit osztályvezető Édes Krisztina marketing referens
Véleményezésre megküldve:	**Pénzügyi és Városfejlesztési** Bizottság **Szociális, Egészségügyi és Sport** Bizottság
Törvényességi véleményezésre bemutatva:	2016. június 27.

Tisztelt Képviselő-testület!

A Törökszentmiklós Városi Önkormányzat Képviselő-testülete a 120/2013. (VIII.30.) számú K. t. határozatával elfogadta az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, valamint a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel összhangban lévő, a korábban a TÁMOP 3.3.2-08/2-2008-0069 kódszámú projekt keretein belül kidolgozott Törökszentmiklós Város Komplex Esélyegyenlőségi Helyzetelemzésének és Intézkedési Tervének átdolgozásával az országos előírásoknak, valamint a Türr István Képző és Kutató Intézet által meghatározott formai követelményeknek megfelelő Törökszentmiklós Város Helyi Esélyegyenlőségi Programját, mely Intézkedési Tervében rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges önkormányzati feladatokat.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebktv.) 31. § (1) bekezdése szerint a települési önkormányzat öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogad el, amelyet a 31.§ (4) bekezdése értelmében kétévente át kell tekinteni és szükség esetén felülvizsgálni.

A Törökszentmiklós Városi Önkormányzat Képviselő–testülete 105/2014. (VI.26.) Kt. határozatában hagyta jóvá a 2013-ban íródott Törökszentmiklós Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának első felülvizsgálatát. A kétévente előírt áttekintési kötelezettség alapján a programot áttekintettük és megállapítottuk, hogy felülvizsgálatra szorul. A felülvizsgálat szükségességét 2016. június 23-án erősítette meg a témában mentorálást végző Türr István Képző és Kutató Intézet (TKKI).

2013. július 1-jét követően a települési önkormányzatok a hazai, uniós társfinanszírozású, vagy egyéb forrásból finanszírozott pályázatokon akkor vehetnek részt, ha rendelkeznek hatályos helyi esélyegyenlőségi programmal (HEP). Tekintve, hogy 2016. július 31-ig több uniós pályázat benyújtása is esedékes, többek között „A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok" című TOP-5.2.1-15 kódszámú pályázati felhívásra beadni kívánt projekt, így a felülvizsgálat és különösképpen utóbbi projekttel történő harmonizációjának elvégzése 2016. július 31-ig elvégzendő.

A fentiek tekintetében a Törökszentmiklós Városi Önkormányzatának Képviselő–testülete 2016. július havi rendes ülésén vizsgálja felül a Helyi Esélyegyenlőségi Program helyzetelemzését és intézkedési tervét, melyet előtte a TKKI mentorával áttekint és beépíti a szükséges és javasolt módosítási javaslatokat.

Tisztelt Képviselő-testület!

Kérem az előterjesztés megvitatását és a határozati javaslat elfogadását.

Törökszentmiklós, 2016. június 27.

Markót Imre
polgármester

____/2016. (___) K. t.

Határozat

Törökszentmiklós Város Esélyegyenlőségi Programjának áttekintéséről

1. Törökszentmiklós Városi Önkormányzat Képviselő-testülete áttekintette Törökszentmiklós Város Esélyegyenlőségi Programjának helyzetelemzését és intézkedési tervét, melynek során megállapította, hogy annak teljes felülvizsgálata szükséges.

2. Törökszentmiklós Városi Önkormányzat Képviselő-testülete felhatalmazza a Polgármestert, hogy a TKKI mentorálása alapján és a megfelelő szakemberek bevonásával a szükséges felülvizsgálatot elvégezze.

Felelős: Markót Imre polgármester
Határidő: 2016. július 30.

Erről értesülnek:
1. Markót Imre polgármester
2. Dr. Majtényi Erzsébet jegyző
3. Dr. Libor Imre aljegyző
4. Városfejlesztési Osztály
5. Kabinet
6. Irattár

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Törökszentmiklós Városi Önkormányzat

Törökszentmiklós, 2013. június

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP) 3
Bevezetés 3
A település általános bemutatása 3
Értékeink, küldetésünk 9
Célok 9
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE) 11
1. Jogszabályi háttér bemutatása 11
2. Stratégiai környezet bemutatása 13
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége 16
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység 50
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége 67
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége 80
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége 85
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása 92
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága 94
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT) 96
1. A HEP IT részletei 96
C/I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége 98
C/I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége 99
C /II. A nők esélyegyenlősége 126
C /III. A fogyatékkal élők, csökkent munkaképességűek esélyegyenlősége 145
3. Megvalósítás 157
A megvalósítás előkészítése 157
A megvalósítás folyamata 157
Monitoring és visszacsatolás 160
Nyilvánosság 160
Kötelezettségek és felelősség 162
Érvényesülés, módosítás 163
4. Elfogadás módja és dátuma 164

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Törökszentmiklós város nem rendelkezett átfogó, a teljes lakosságot és közöttük a védett csoportokat érintő esélyegyenlőségi programmal. Az esélyegyenlőségi szempontokat vizsgáló eddigi elemzések inkább szakma specifikusak voltak, átfogó kép megfogalmazására most először kerül sor.

Törökszentmiklós Városi Önkormányzata 2010.október 21-én szerződést írt alá az ESZA Nonprofit Kft-vel egy komplex háttértanulmány készítésére, melynek a témája Törökszentmiklós város esélyegyenlőségi helyzetelemzésének és intézkedési tervének elkészítése három védett csoportra (fogyatékkal élők, nők, romák),négy területre(egészségügy,lakhatás,munkaügy, oktatás).

Az elkészített tanulmány szakmai színvonala, a helyzetelemzés és az ebből tett ajánlások alapossága kedvező feltételt teremt egy tartalmas Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítésére.

Az Önkormányzat működése során az esélyegyenlőség megvalósítását - az EU elvárásainak megfelelően is - horizontális elvként kívánja meghatározni, amely áthatja az Önkormányzat valamennyi tevékenységét, a kötelező és az önként vállalt feladatok ellátását, és a helyi szintű közpolitikák alakítását egyaránt. Törökszentmiklósi Önkormányzat más szervekkel együttműködve törekszik érvényre juttatni az esélyegyenlőség eszméjét a társadalmi élet minden területén.

A település általános bemutatása

Törökszentmiklós 18.516 ha területű település az Észak-alföldi régió D-Ny-i részén, **Jász-Nagykun-Szolnok megye harmadik legnagyobb városa** a Tisza bal partján.. A város a 60.259 ha-os a **Törökszentmiklósi Kistérség székhelye, gazdasági, oktatási, kulturális központja.**

Törökszentmiklós 4-es főút mentén, Szolnoktól 20 km-re fekszik a Nagykunság szélén. Északról természetes határként a Tisza, valamint annak fegyverneki holtága határolja. Vonattal a MÁV 100-as számú (Szolnok–Püspökladány–Debrecen–Nyíregyháza–Záhony) vonalán érhető el. Közúton, a 4-es főúton, vagy Mezőtúr felől a 46-os főúton érhető el.

Demográfiai helyzet

A lakosság száma : **21 043 fő**

Népsűrűség: **113 fő/km2**

A lakosság kor szerinti megoszlásának elemzése azt mutatja, hogy a város lakosságában jelentős arányban vannak jelen – országos tendenciát követve, de értékében az némileg meghaladva – a lakosság 60 év feletti korcsoportjai. Ezt az állítást alátámasztja, hogy az önkormányzati adatok alapján ezen korcsoport száma 1990 óta folyamatosan növekedik.
Emellett a lakosság korcsoportonkénti elemzésében az is látható, hogy a 14 éven aluli lakosság aránya, majdnem a lakosság egynegyedét teszi ki, ami azonban nem tekinthető kimagasló értéknek országos viszonylatban.

2011-es lakosságadatok (KSH)

Lakosság száma	21 185 fő
Népsűrűség:	114 fő/km^2
0-14 évesek:	23%
15-59 évesek:	62,4 %
60-x évesek:	14,6%

Törökszentmiklóson az önkormányzati által használt nyilvántartási adatok alapján az **aktív korú lakosok 74,5 %-a aktív kereső**. Ezen lakosságrész túlnyomó többsége ipari és mezőgazdasági területen dolgozik (gabona-, gyümölcstermesztés- és feldolgozás, állattenyésztés, mezőgazdasági gépgyártás- és javítás), és sokan dolgoznak a kereskedelem területén is a kis- és középvállalkozások alkalmazásában.

A város **lakosainak száma** az utóbbi évtizedekben **folyamatosan csökken**t.. A 2001-es népszámlálási adatok szerint Törökszentmiklós összlakosságának a száma: 22 937, népsűrűség 124,9., 2013. január 1-én a település lakónépességének a száma 21 043 fő.

A két lakónépességi adat között 1894 fő fogyás tapasztalható, amely egy folyamatos negatív tendencia. 1990 és 2001 között a természetes fogyás – 601. **A vándorlási különbözet: -436.**

A lakosság kor szerinti megoszlásának elemzése **elöregedő településre** utal: a lakosság 60 év feletti korcsoportja az elmúlt 20 évben folyamatosan növekedett (1990: 4514 fő, 2009: 5028 fő), a 18 év alattiak korcsoportja pedig folyamatosan csökkent (1990: 6325 fő, 2009: 4195 fő).

Törökszentmiklós területén **nagyrészt komfortosak a lakások.** A villanyhálózat a térség minden településen 100 %-osan kiépített. A város területén belül a csatorna, a vízvezeték és csapadékvíz-elvezetés 80 %-os, az úthálózat 130 km hosszú a városon belül, míg a kiépített úthálózat 93 km-es

A törökszentmiklósi önkormányzat a **keresőképes lakosság megtartását** a számukra szóló ***szociális ellátások*** *javításával*, a gyermekek neveléséhez nyújtott szolgáltatások bővítésével, ill. ***új munkalehetőségek*** *keresésével*, a ***munkanélküliek felzárkóztatásával, képzésével*** kívánja megoldani.

Gazdaság

A KSH 2009-es adatai alapján Törökszentmiklóson az 1000 főre jutó működő gazdasági szervezetek száma 45,3, ami elmarad a megyei (49) és a regionális (53,1) adatoktól egyaránt. A KSH vonatkozó adatai alapján a működő vállalkozások ágazati eloszlása meglehetősen aránytalan, mivel a szolgáltatási szektor (76,5% - KSH) százalékos aránya jelentősen meghaladja az összes többi ágazatban való részvételt. A KSH 2009-es adatai alapján a működő gazdasági szervezetek ágazati arányszámai a következők:

A Törökszentmiklóson 2009-ben működő vállalkozások szektor szerinti megoszlása

Szektor	Százalékszám
Szolgáltatási szektor	76,5%
Építőipar	8,7%
Ipar	10,3%
Mezőgazdaság	4,6%

(Forrás: KSH)

A foglalkoztatottak tekintetében azonban ez a szektoronkénti arány eltérő képet fest. Az önkormányzat által használt adatok alapján ugyanis a mezőgazdasági szektorban foglalkoztatottak aránya jelentősnek mondható. A mezőgazdasági foglalkoztatottság arányszáma meghaladja az országos átlagot, míg a szolgáltatási szektorban dolgozók aránya 49,7%, amely érzékelhetően elmarad az országos 61,6%-os és enyhén a megyei 53%-os aránytól.

Az ipari szektor tekintetében kiemelhető, hogy bár a gazdasági körülmények változása negatívan érintette – az összes gazdasági ágazattal egyetemben – az ipari szektort is, az Ipari park kialakítása, az önkormányzat adókedvezményekkel megvalósított támogatáspolitikája, valamint a vállalkozások számára is kedvező hatású pályázatok és fejlesztések révén stabilitást mutat.
Az ipari szektor fejlődése számára az Ipari Park 1999-et követő kialakítása meghatározó körülmény volt. Az építőipar országosan kedvezőtlen helyzete a körülményekhez képest stabil ipari helyzetre tekintettel *(A KSH 2010. évi adatai szerint a megyében az iparban alkalmazottak arányszáma az előző évihez képest 104,8%, míg az ipari termelés értéke hasonló viszonylatban 116,7% volt)* a tovább fennmaradni nem képes építőipari vállalkozások *(megyei szinten a KSH 2010. évi adatai alapján az előző évihez képest 82,1%-ra csökkent)* tekintetében átalakulást idézett elő, melynek nyomán kisebb – de azóta is működő – magas- és mélyépítő vállalkozások alakultak ki, melyekkel az önkormányzat, mint a térségi beruházások kivitelezőivel és egyben a munkahelyek számát növelő tényezőkkel számol.

Az ezer főre jutó vállalkozások száma alapján a Törökszentmiklós (39) elmarad mind a megyei (46), mind az országos (70) átlagtól – részben ez tehető felelőssé a térséget jellemző alacsony foglalkoztatási szintért is.

A mezőgazdaságban foglalkoztatottak aránya messze meghaladja az országos átlagot – nem meglepő tehát, hogy mindez a szolgáltatásban dolgozók relatíve alacsony arányában (49,7%) is tükröződik: több mint 10 százalékponttal marad el az országos átlagtól (61,6%), Jász-Nagykun-Szolnok megye átlagától (53%) azonban csak enyhén tér el

A városban két mezőgazdasági szövetkezet működött, majd a termelőszövetkezeti tulajdon átalakult egyéni és vállalkozói földtulajdonná.

A közigazgatási területen működő két állami gazdaság 1970-ben egyesült és jelenleg is működik.

Az Alföldi Gabona Rt. korábban az ország egyik legjelentősebb malom- és takarmányüzeme volt, jelenleg tevékenységi köre jelentősen szűkült, termelése visszaesett: malom, borsó és rizshántoló üzemet működtet.

Vendéglátó-ipari egységek, szálláshelyek férőhelyeinek száma 2006-os adatok alapján

Az **idegenforgalom** nem játszott lényeges szerepet a térség életében az előző évtizedekben. Ahogy azt az 1000 lakosra jutó vendégéjszakák számának országos és megyei viszonylatban is alacsony volta jelzi, Törökszentmiklós nem tartozott a leglátogatottabb vidékek közé, de számos adottsága révén megtalálhatja a kitörési pontokat.

A széthulló építőipari cégek vagyonából létrejövő kisebb magas- és mélyépítő ipari vállalkozások stabilan működnek. Ezek a vállalkozások potenciálisan résztvevői lesznek a 2007-2013. évben megvalósuló térségi beruházások kivitelezésének, ami mindenképpen új munkahelyeket (pl.: kőműves, burkoló, ács, lakatos, kisgép-kezelő) jelent.

1997-ben Törökszentmiklóson összesen **1276 regisztrált vállalkozást** tartottak számon. Számuk **2004**-ig fokozatosan emelkedett (**1675** db, 24%-os növekedés), majd kis mértékben csökkenni kezdett. **2006**-ban **1585** regisztrált vállalkozás volt a városban.

Legnagyobb növekedés 2000-2001-ben következett be, mikor 83 új vállalkozást jegyeztek be. A legnagyobb arányú csökkenés 2005-2006-ra tehető, mikor 58 vállalkozás szűnt meg.

2002-ig volt jelentős a vállalkozási kedv a városban, mikor a vállalkozások növekedési dinamikája meghaladta az országos átlagot. **2003-tól** azonban a **csökkenés meredekebb** ívű, mint a régióban és az egész országban.

Az önkormányzat jelentős adókedvezményt biztosít a parkba betelepülő vállalkozások számára, amennyiben:

Teljes adómentesség, amennyiben a vállalkozás a tevékenység megkezdésének évétől legalább 200 fő munkavállalót foglalkoztat; 2 év adómentesség, amennyiben a vállalkozás legalább 50 főt foglalkoztat; 50%-os adókedvezmény 10 fő munkavállaló foglalkoztatása esetén, a foglalkoztatás időtartamára, de legfeljebb 2 évig; az iparűzési adó a nettó árbevétel 1,7%-a.

A telephelyek értékesítésével, ingatlanfejlesztéssel, - hasznosítással, projektvezetéssel és ezek lebonyolításával a városi önkormányzat városfejlesztési osztálya foglalkozik. Továbbá segítséget nyújt a környékbeli vállalkozások számára az európai uniós pályázatok figyelésében, és a forráskeresésben. Képzéseket szervez, munkaerő-közvetítéssel foglalkozik, fordítási tevékenységeket, jogi, környezetvédelmi, munkavédelmi szaktanácsadási feladatokat is ellát.

Foglalkoztatottság

A önkormányzat által közölt adatok alapján a munkanélküli nyilvántartásban szereplő törökszentmiklósi polgárok jelentős része (több, mint 51,9%-a) szakképzetlen, amely arány a 2007-2010-es időszakban mérsékelten emelkedett. A vizsgálati időszakban emellett általános létszámnövekedés volt tapasztalható, amelyben kiemelendő, hogy a főiskolai és egyetemi végzettségű munkanélküliek száma is növekedésnek indult.
Ezen számadatok szempontjából jelentős – és az Ipari Park hirdetésével egybecseng – hogy a munkáltatók egyre inkább szakképzett munkaerőt keresnek, ami a munkanélküliek jelentős csoportja számára hátrányos körülmény és amely a továbbképzések és felnőttképzési programok létjogosultságát alapozza meg. Ezzel párhuzamosan azonban kialakulóban van egy olyan rossz folyamat is, ahol a cégek a képzett munkaerejüket cserélik le alacsonyabb költségű, képzetlen munkaerőre, ebből azonban nem következik, hogy a képzésekre ne lenne szükség, az mind a gazdaság, mind különösen az egyén szintjén hasznot hoz.

A város tartós munkanélküliségi adataiban – az országos, regionális és megyei tendenciákhoz hasonlóan – 2002 és 2006 között emelkedés volt megfigyelhető, amely megyei viszonylatban a KSH adatai alapján a 2011-es évig folytatódott. A város tartós munkanélküliségi adatai az önkormányzati nyilvántartás alapján 2002-ben 40,6%-os szinten álltak, amely 2006-ra 5%-kal emelkedett, ami azonban nem rosszabb a megyei, illetve regionális adatoknál, sőt egyes időszakokban jobb rátát is mutatott. Ebben nagy szerepet játszott a munkaügyi kirendeltség támogatási politikája, azaz igen nagyszámú és rövid ideig tartó foglalkoztatásokkal megszakítani a tartós munkanélküliségi állapotot, de a valóságban ezeknek az embereknek továbbra sem volt megoldott a munkaerő piaci helyzete.

Szociális és oktatási intézményrendszer adatai, információi:

Óvodai ellátás:

Jelenleg 8 telephelyen, 764 férőhelyen 776 óvodás gyermek, **SNI:** 5 gyermek Nemzeti etnikai nevelésben résztvevők száma 109 fő.

Általános iskolák:

Törökszentmiklóson jelenleg 64 általános iskolai osztály működik.

Bethlen Gábor Református Tagozatos Általános Iskola, Kollégium, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és Nevelési Tanácsadó általános iskolai tagintézményében jelenleg 17 tanulócsoport van. HHH tanulók száma: 76 fő

Pánthy Endre Katolikus Általános Iskola: Nappali rendszerű általános műveltséget megalapozó képzést folytat, nyolc osztályos/évfolyamos rendszerben. A közel négyszáz tanulót számláló **iskolának mintegy fele a roma kisebbséghez tartozó diák.** HHH tanulók száma: 163 fő

Kölcsey Ferenc Általános Iskola:

Az intézmény nappali rendszerű általános műveltséget megalapozó iskola, cél: komplex személyiségfejlesztést és hagyományaik ápolása. HHH tanulók száma: 158 fő

Hunyadi Mátyás Általános és Magyar - Angol Két Tanítási Nyelvű Iskola, Egységes Pedagógiai Szakszolgálat:

Alapvető nevelési céljuk a gyermekek teljes személyiségének fejlesztése, a személyre, egyénre szabott nevelés. HHH tanulók száma: 92 fő

Középiskolák:

Bercsényi Miklós Katolikus Gimnázium, Kollégium és Óvoda: Törökszentmiklóson a gimnáziumi képzést biztosítja. Nappali rendszerű általános műveltséget megalapozó képzést folytat négy és nyolc évfolyamos rendszerben; alapvetően **érettségire és felsőfokú tanulmányokra** készít fel. HHH tanulók száma: 59 fő

Székács Elemér Középiskola Szakiskola és Kollégium: A térség legnagyobb szakképző intézménye. Mezőgazdasági és élelmiszeripari szakmacsoporthoz kapcsolódó technikusi és szakiskolai, ill. kereskedelem marketing és közgazdasági képzést folytat. HHH tanulók száma: 28 fő

Jász –Nagykun- Szolnok Megyei Lábassy János Szakközépiskola és Szakiskola: Profilja elsősorban ipari szakmunkásképzés építőipari és gépészeti szakmacsoportban. A leány tanulók szakmatanulásának biztosítására ruhaipari és fodrász szakképesítések, ill. közlekedési és informatikai szakközépiskolai képzés is folyik. HHH tanulók száma: 208 fő

Egészségügy

A megyei és regionális egészségügyi mutatók – valamint az egészségügy országos tendenciái – Törökszentmiklóson is éreztetik hatásukat, azonban ezek ellenére elmondható, hogy a városban a jogszabályi előírásoknak megfelelő egészségügyi alap- és szakellátási intézményrendszer került kiépítésre, melynek ellátási körzetbeosztása a település egészét lefedi, s melynek ellátásai a teljes lakosság számára alanyi jogon hozzáférhetők.

Az orvosi ellátás paraméterei Törökszentmiklóson				
Háziorvosok száma	Házi gyermekorvosok száma	Fogorvosi alapellátók száma	Területi védőnői szolgálat	Iskolai védőnői szolgálat
11	4	5	7	4

Ezen ellátó helyek mellett az iskolai és ifjúsági egészségügyi szolgálati feladatokat 4 gyermekorvos és egy házi orvos látja el, míg az alapellátást kiegészítő ügyeleti rendszer fenntartásáról egészségügyi vállalkozás gondoskodik a településen.

Az iskola-, illetve ifjúsági orvosi és védőnői szolgálat feladatkörébe vont oktatási intézmények tanulóállományának száma a településen az Önkormányzati nyilvántartások alapján 3863 fő, akiknek így az ellátás az iskolában is közvetlenül elérhető.

A településen a járó betegek szakellátásának biztosítására szakorvosi rendelőintézet működik, amely 16 különböző szakorvosi szolgáltatással tudja a lakosság érdekeit szolgálni. A jogszabályoknak megfelelő területi ellátásért felelős kórház a településtől 23 km-re található, Szolnoki Hetényi Géza Kórház és rendelőintézet.

Természetszerű, hogy a településen fenntartott egészségügyi szolgáltatások a szegregátumi lakosság számára is alanyi jogon hozzáférhető. E lakosságcsoport körében azonban az a tapasztalat, hogy különösen a megelőző szűrések és szolgáltatások tekintetében az egészségügyi ellátást nem veszik igénybe. Az itt élők egészségügyi mutatói és állapotképe nem kielégítő, amiben egyrészről a nem megfelelő életmód, másrészről az egészségügyi szolgáltatások igénybevételének elmulasztása is közrejátszik.

A halálozási arányszámok a szegregátumban magasabbak, emellett kiemelendő, hogy a szegregátumban élők között a 60 év feletti korcsoport összlakossághoz viszonyított aránya lényegesen alacsonyabb, mint a város többi részév, vagy a megyében, régióban.

Az általános egészségügyi állapot és mutatók tekintetében elmondhatók, hogy azok kedvezőtlenek a város vonatkozásában is, de a szegregált városrészben különösen kedvezőtlenek, messze elmaradnak az országos adatoktól.
A városban a legfőbb halálokok között:

- a keringési megbetegedések,
- a daganatos megbetegedések,
- az emésztőrendszeri megbetegedések,
- a légző rendszeri megbetegedések,
- valamint a külső okok jelölhetők meg.

A halálozási okok közé sorolható megbetegedések közül kimagaslanak a keringési rendszer megbetegedései, különösén a szív-koszorúér megbetegedések, valamint az ezekből következő szívinfarktus.

Kiemelendő az egészségügyi mutatók kapcsán, hogy az egészségtelen, önpusztító életmód – különösen az egészségtelen, nem kellően változatos táplálkozás; a mozgásszegény életmód; a dohányzás; a nem, vagy elégtelenül kezelt keringési alapbetegségek (vérnyomásbetegségek) – jelentős mértékben rontja a lakosság szélesebb rétegeinek egészségügyi- és életviszonyait, életkorát. Ezek az önhibás körülmények és negatív tendenciák a szegregátumban élők közösségében – a megfelelő ismeretek és a hajlandóság hiányában – fokozott mértékben érvényesülnek, amit az anyagi körülmények tovább fokoznak.

Az egészségügyi közállapotok tekintetében fejlesztésre szorul az egészségkultúra, az egészségtudatosság, valamint az együttműködési készség különösen a szűrőszolgáltatások igénybevétele és az egyes alapbetegségek és –elváltozások megfelelő kezelése tekintetében. Hiányosságok különösen az együttműködési készség tekintetében tapasztalhatók, amelyek semlegesítésére indokolt volna szervezett, az öntudatosságot és egészségkultúrát erősítő, programokkal fellépni.

Tekintve a halálos daganatos megbetegedések magas arányára különösen szükséges volna a lakosság ezekre vonatkozó tudatosságát és kultúráját, valamint együttműködési és önvizsgálati képességét fejleszteni, hiszen ezen megbetegedések körében klinikailag bizonyítottan jelentős az életmóddal való megelőzés, valamint a szűrési hajlandóság.

A külső halálozási okok között külön említendő az önsértés, melynek arányszáma a megyében magasabb a régiós, országos és európai uniós mutatóknál is, így ezek tekintetében is külön indokolt volna megfelelő programok, szolgáltatások életre hívása.

Az alapvetően nem halálos, de az életminőséget jelentősen megváltoztató megbetegedések közül kiemelendő a cukorbetegség, valamint a csontsűrűségi és csontszerkezetei rendellenességek csoportja, melyek tekintetében a megelőzés, illetve a tudatosság és a szükséges tájékoztatás serkentése szükségesnek mutatkozik.

Értékeink, küldetésünk

A Törökszentmiklós Városi Önkormányzat fontos feladatának érzi, hogy a településen élő lakosság az esélyegyenlőség jegyében függetlenül nemtől, kortól, származástól, anyagi helyzettől azonos lehetőségeket kapjon ahhoz, hogy teljes értékű és hasznos tagja lehessen a közösségnek, a településnek, a társadalomnak. Ehhez meg kell teremteni mindenki számára az egyenlő hozzáférést az oktatáshoz, a kulturálódáshoz, a mindennapos ügyintézéshez és természetesen a munkavégzéshez, amellyel képesek lesznek eltartani önmagukat és családjukat. Az esélyegyenlőség elveink szerint a lehetőségek megteremtése, amellyel az adott gyermek, szülő, dolgozó, állampolgár élhet, hogy saját élethelyzetét előmozdítja. Ehhez természetesen a szükséges feltételeket kell az önkormányzatnak képességeihez és lehetőségeihez mérten előteremteni.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

A Törökszentmiklós Városi Önkormányzat az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,

- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.
E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.
További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.
További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.
Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról" szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai" fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben foglalt helyi esélyegyenlőségi programok intézkedései kapcsolódnak a következőkben felsorolt, EU és nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikákhoz: EU 2020 stratégia, Nemzeti Reform Program, Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, „Legyen jobb a gyerekeknek!" Nemzeti Stratégia, Roma Integráció Évtizede Program, Nemzeti Ifjúsági Stratégia.

Az EU 2020 stratégia[1]

Az Európa 2020 az Európai Unió 10 évre szóló növekedési stratégiája, a 2000-ben megkezdett Lisszaboni Stratégia folytatása, annak tapasztalatait beépítő új, közösségi gazdaságpolitikai célrendszer és ahhoz tartozó intézkedésterv. Célja nem csupán a válság leküzdése, a stratégia az uniós növekedési modell hiányosságait hivatott megszüntetni, és az intelligensebb, fenntarthatóbb és befogadóbb növekedés feltételeit kívánja megteremteni. Az esélyegyenlőség szempontjából releváns célkitűzések, melyeket 2020-ra az EU egészének teljesítenie kell két területen is megjelenik. Az oktatásban a lemorzsolódási arányt 10% alá kell csökkenteni. A szegénység/társadalmi kirekesztés ellen ható intézkedések sora pedig azt célozza, hogy legalább 20 millióval csökkenjen azok száma, akik nyomorban és társadalmi kirekesztettségben élnek, illetve akik esetében a szegénység és a kirekesztődés reális veszélyt jelent.

Nemzeti Reform Program[2]

[1] A Bizottság közleménye a Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, az Európai Központi Banknak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, a Régiók Bizottságának és az Európai Beruházási Banknak – Intézkedések a stabilitás, a növekedés és a munkahelyteremtés érdekében, Brüsszel, 2012. május 30.

[2] A következő lépés – A Széll Kálmán terv 2.0, Magyarország Kormánya, 2012. április www.kormany.hu/download/3/e8/80000/1-A_k%C3%B6vetkez%C5%91_l%C3%A9p%C3%A9s%20(SzKT%2020).pdf

Az Európa 2020 stratégia megvalósításának legfontosabb eszközét tagállami szinten a nemzeti reformprogramok jelentik, melyeket a tagállamoknak minden év áprilisában, a stabilitási/konvergencia programokkal együtt kell elkészíteniük. A nemzeti reformprogramok rögzítik az uniós kiemelt célok alapján megfogalmazott nemzeti célokat, továbbá ismertetik, hogyan kívánják a kormányok a célokat teljesíteni, illetve a növekedést hátráltató akadályokat leküzdeni. A dokumentumok azt is meghatározzák, hogy kik, mikor, milyen intézkedéseket hoznak majd, s hogy ennek milyen költségvetési vonzatai lesznek.[3] A Nemzeti Reform Program az esélyegyenlőségi célcsoportok helyzete javításának szempontjából közvetlen jelentőséggel bíró célkitűzéseket és intézkedéseket tett.

Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia[4]

A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (NTFS) az Európai Bizottság által 2011-ben jóváhagyott „A nemzeti romaintegrációs stratégiák uniós keretrendszere 2020-ig" című dokumentumban foglaltakhoz illeszkedik. Az NTFS a szegénység elleni fellépés érdekében megfogalmazott felzárkózáspolitikát helyezi középpontba, emellett hangsúlyos célja a roma közösségek kirekesztése ellen ható folyamatok megelőzése, felszámolása. A stratégia célja, hogy a szegénység szempontjából meghatározó problématerületek – gyermekszegénység, romák helyzete, hátrányos helyzetű térségek – hosszú távú elképzeléseinek integrálását, kiegészítését, egységes célrendszerben történő kezelését kívánja előmozdítani, figyelemmel, a többi, a társadalmi felzárkózás szempontjából releváns stratégiára, így a gazdaságfejlesztéssel és foglalkoztatáspolitikára, a vidékfejlesztésre, az egészségügyi, szociálpolitikai, közigazgatási elképzelésekre.

„Legyen jobb a gyerekeknek!" Nemzeti Stratégia[5]

A Legyen Jobb a Gyerekeknek Nemzeti Stratégia szükségességét elsősorban az indokolta, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. A törvény minden gyerekre kiterjed, de értelemszerűen azoknak a gyerekeknek kell prioritást kapniuk, akiknek érdekei a legjobban sérülnek, akiknél a nélkülözések a legjobban korlátozzák fejlődésüket. A Nemzeti Stratégia másik fontos indoka a szegénységi ciklus megszakításának szükségessége, a gyermekek és a társadalom közös távlati érdeke.

Roma Integráció Évtizede Program[6]

Az Országgyűlés 2007. június 25-én fogadta el a Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervről szóló 68/2007. (VI. 28.) OGY határozatot, amely a Kormány feladatául tűzi, hogy a Stratégiai Terv végrehajtására készítsen rövid távú, kétéves időszakokra szóló intézkedési terveket. A Stratégiai Terv négy prioritási területen (oktatás, foglalkoztatás, lakhatás és egészségügy), az egyenlő bánásmód érvényesítésével kapcsolatban, továbbá a kultúra, a média és a sport területén határoz meg átfogó célokat, a célokhoz kapcsolódó konkrét feladatokat, az ezekhez rendelt mutatókat, továbbá a feladatok eléréséhez szükséges intézkedéseket. A nemek közötti esélyegyenlőség megteremtését a négy prioritási területen megfogalmazottakhoz kapcsolódó feladatokon és intézkedéseken keresztül kívánja megvalósítani.

Nemzeti Ifjúsági Stratégia

Az Országgyűlés 2009-ben fogadta a Nemzeti Ifjúsági Stratégiáról készült dokumentumot (88/2009. (X. 29.) OGY határozat). A Stratégia az ifjúsági korosztályokkal kapcsolatos állami felelősség összefoglalása a 2009-2024. időszakra vonatkozóan. Részletezi az ifjúságpolitika hosszú távú társadalmi céljait, megvalósításukhoz az egyes területeken a horizontális és specifikus célokat, valamint ezekhez kapcsolódó részcélokat határoz meg. A Stratégia megvalósítása kétéves cselekvési tervek mentén történik, a 2012-2013. évi cselekvési tervről az 1590/2012. (XII. 27.) Korm. határozat rendelkezik.

---

[3] Európai Bizottság, Európa 2020 http://ec.europa.eu/europe2020/documents/related-document-type/index_hu.htm

[4] Nemzeti Társadalmi és Felzárkózási Stratégia – mélyszegénység, gyermekszegénység, romák (2011-2020.) Budapest, 2011. november http://romagov.kormany.hu/nemzeti-tarsadalmi-felzarkozasi-strategia

[5] 47/2007. (V. 31.) OGY határozat a „Legyen jobb a gyermekeknek!" Nemzeti Stratégiáról, 2007-2032.; www.biztoskezdet.hu

[6] A Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervről szóló 68/2007. (VI. 28.) OGY határozat; Szociális és Munkaügyi Minisztérium, 2008.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Törökszentmiklós Városi Önkormányzat a helyi rendeleteiben szabályozott módon biztosítja a rászorultaknak pénzbeli és természetbeni az ellátások különböző formáit.
Az 1933.évi III. törvény a Szociális igazgatásról és ellátásról szóló, valamint a 2011. évi CLXXIX. törvény a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvényi kötelezettségének az önkormányzat maradéktalanul eleget tesz.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Az Esélyegyenlőségi Program készítése során az alábbi stratégiák, fejlesztési tervek, koncepciók áttekintésére került sor annak érdekében, hogy biztosítva legyen jelen dokumentum és azok összhangja.

- Törökszentmiklós Város Települési Esélyegyenlőségi Terve 2010-2012
- Törökszentmiklós Város Önkormányzata Gazdasági Programja és annak felülvizsgálata 2006-2014
- Törökszentmiklós Város Környezetvédelmi Programja 2011-2015
- Integrált Városfejlesztési Stratégia – Antiszegregációs terv -2007-2013
- Törökszentmiklós Város Előzetes Akcióterületi Terve 2008
- Törökszentmiklós Város Közoktatási Esélyegyenlőség Intézkedési Terve és annak felülvizsgálatai 2009; 2012.
- Törökszentmiklós Város Egészségterve 2011
- Törökszentmiklós Város 2009-2012-ig szóló Sportkoncepciója, és annak módosítása
- Törökszentmiklós Város Ifjúságpolitikai Koncepciója 2010-2015
- Az Ipolyi Arnold Könyvtár, Múzeum és Kulturális Központ 2012. évi Koncepció, Stratégia és Programterv

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Jelen tanulmány az alábbi térségi, társulási dokumentumokhoz kapcsolódik:

- Törökszentmiklós Térsége Többcélú Kistérségi Társulásának Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciója 2008,
- Törökszentmiklósi kistérség Integrált Területfejlesztési, Vidékfejlesztési és Környezetgazdálkodási programja,
- „Törökszentmiklós Térsége Többcélú Kistérségi Társulás Közoktatási feladat-ellátási, intézményhálózat működtetési és fejlesztési terve 2008-2014."

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

Az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok részben a fenti stratégiai dokumentumok alapján, részben az egyes szakterületek Képviselő Testület számára készített beszámolói, a J-N-SZ Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központ Törökszentmiklósi Kirendeltsége által szolgáltatott adatok és tájékoztató, továbbá az önkormányzat által készítetett kutatások alapján kerültek összegyűjtésre az alábbi dokumentumok elemzésével:

Képviselő-testületi előterjesztések:

- Gyermekjóléti Szolgálat Feladatellátásának szakmai beszámolója a 2011.-évi tevékenységéről

(2012.03.29)

- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 96. § (6) bekezdése alapján a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásának értékeléséről. (2012.05.03)
- A gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok 2010. évi ellátásáról (2011.05.26)
- A gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok 2009. évi ellátásáról (2010.05.31.)
- A gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok 2007. évi ellátásáról (2008.09.30.)
- A Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ 2011. évi tevékenységéről.(2012.08.30.)
- A Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ 2010. évi működéséről, tevékenységéről (2011.06.30)
- A Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ működéséről, tevékenységéről (2007-2009) (2009.10.30.)
- A Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ átszervezéséről (2009.09.30)
- Az Egyesített Gyógyító - Megelőző Intézet járó beteg szakellátás-kapacitás átcsoportosítás iránti kérelem benyújtásáról (2012.03.29)
- Az Egyesített Gyógyító – Megelőző Intézet fejlesztéséről (2012.12.20.)
- A Törökszentmiklós Városi Önkormányzat a helyi sporttal kapcsolatos feladatairól és a sporttevékenység önkormányzati támogatásáról szóló 40/2004. (XII. 03.) számú rendeletének módosításáról (2011.02.07.)
- A Törökszentmiklósi Rendőrkapitányság 2011. évi tevékenységéről (2012.05.30.)
- A Törökszentmiklósi Rendőrkapitányság beszámolója Törökszentmiklósi város közrendjéről, közbiztonságáról (2011)
- Tájékoztató a Polgárőrség tevékenységéről (2012.03.30.)
- A személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatások térítési díjának megállapítása (2012.05.03)
- A személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatások térítési díjainak megállapításáról szóló 15/2011. (V.27.) önkormányzati rendelet módosítására 2012.01.30.)
- A pénzbeli és természetben nyújtott szociális és gyermekvédelmi ellátásokról szóló 15/2003. (VI. 6.) számú rendelet módosítására (2011.02.25.)
- A BURSA HUNGARICA Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázat 2012. évi fordulójához való csatlakozásról, a Pályázati kiírásról (A, B), a Pályázati csomagról (A,B), az új „A BURSA HUNGARICA Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj szabályozásáról" szóló rendeletről, a Bírálat szabályairól (2011.10.13.)
- Nyári táborok, erdei iskolák, nyári sporttáborok 2012. évi pályázatának elbírálása (2012.05.03.)
- A Törökszentmiklós Városi Önkormányzat által 2011. évi nyári táborok, erdei iskolák és nyári sporttáborok támogatására kiírt pályázat elbírálásáról (2011.04.27)
- A 2011. évi költségvetés végrehajtásáról és a pénzmaradvány jóváhagyásáról (2012.05.03.)
- Az Apáról Fiúra Kézműves Egyesület és az INDA 2006. szervezetekkel kötött közművelődési megállapodás 2011. évi elszámolásáról és a megállapodás 2012. évi felülvizsgálatáról (2012.03.29)
- Az Ipolyi Arnold Könyvtár, Múzeum és Kulturális Központ 2012. évi Koncepció, Stratégia és Programterv elfogadása (2012.05.29.)

Tájékoztató Törökszentmiklós munkaerő-piaci helyzetéről (2011.10.26.) Dr. Khademi-Vidra Anikó – Dr. Barkó Endre - Dr. Szarvák Tibor által fémjelzett kutatás „Ifjúságszociológiai korkép Törökszentmiklóson" címmel.

Az esélyegyenlőségi célcsoportok problémának mélyebb feltárása szükségesé teszi, hogy sokrétű, differenciált adatok álljanak rendelkezésre. A KSH Területi Statisztikai Adatok Rendszerében a 2011. évi népszámlálás adatinak feldolgozottsági szintje elég alacsony, a jelentkező adathiányok feltehetően ebből a problémából adódnak. Tekintettel arra, hogy az esélyegyenlőségi célcsoportok növekvő problémáinak megoldása, csökkentése mielőbbi beavatkozásokat igényel, ebből adódóan szükség van a feltárt adathiányok mielőbbi pótlására.

E tekintetben az önkormányzatnak az intézményeivel, a nemzetiségi önkormányzatokkal, az egyházakkal és a civil szervezetekkel - az alábbi adatbázisok előállítása érdekében - célszerű lenne, hogy közös feltáró munkát végezzen.

Hiányzó szükséges adatok

- Általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők száma korra, nemre
- Általános iskolai végzettséggel rendelkezők száma korra, nemre,
- 8. évfolyamot eredményesen befejezők száma a felnőttoktatásban korra, nemre
- Szakiskolai felnőttoktatásban résztvevők száma korra, nemre
- A külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatásához nincs információ
- A telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői:
  - életkori megoszlás, iskolai végzettség kimutatása korra, nemre
  - foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek korra, nemre
- A telepen/szegregátumokban élők lakhatási körülményei
  - egy lakásban élők száma
  - egy lakásban élő családok száma
  - a lakásállomány összetétele
  - a lakásállomány minősége
- A szűrőprogramokon való megjelenés adatainak feltárása korra, nemre, városrészekre tekintettel
- Az esélyegyenlőségi célcsoportok egészségi, szociális állapotára vonatkozó adatokkal korra, nemre, városrészre
- Roma Nemzetiségi Önkormányzat, a roma civil szervezetek konkrét, a célcsoportot támogató tevékenységének feltárása
- A foglalkoztatott, az inaktív és a munkanélküli női népesség főbb meghatározó adatai városrészenként (gyermekszám, képzettség, életkor, családi állapot)
- A bűnmegelőzési és áldozatvédelmi adatok kiegészítése a rendőrség és az ügyészség segítségével: nemek szerint bontott adatok, főbb korcsoportokban, a családi kapcsolatok szerint leválogatva, a kiemelt bűncselekmények (személy, vagyon, nemi erkölcs elleni stb. bűncselekmények) elkövetői, sértettjei, különös tekintettel a szegregátumokra
- A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezésekről további információgyűjtés
- A településen fogyatékossággal élők létszáma, a fogyatékosság formájára és mértékére, korra, nemre

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A térségben a megye összlakosságának 10%-a, 39 351 fő él. *A kistérségek – fejlettség alapján – sorrendbe állított listájában* (311/2007. (XI. 17.) Korm. rendelet 1. számú melléklet) a 74. helyen[7] van. A 2. számú mellékletében pedig a *kedvezményezett kistérségi besorolásban a hátrányos kategóriába*[8] tartozik.
Törökszentmiklós város a körzet gazdasági, oktatási és kulturális vonzásközpontja. Lakónépessége 2011. év végén 21043 fő olt.

Az állandó népességen belüli törökszentmiklósi lakosok a 0-14 évesek korcsoportjában 2007-2011 között 287 fővel, míg a 15-64 éves korosztályban 523 fővel csökkent.

A városban az országos tendenciákhoz hasonlóan a népesség fogyása jellemző, évente az előző évihez képest közel 1-1%-al. A halálozások számát nem kompenzáló születések mellett ez elsősorban az elvándorlás következménye, ami különösen jellemző a fiatalokra és a jól képzett munkaerőre.

A város időseket eltartó képességének ez a lassú, de tartós további romlása veszélyezteti a város fenntarthatóságát.

A lakosság jövedelmi, vagyoni helyzete az egy állandó lakosra vonatkozó személyi jövedelemadó–alapot képező jövedelem alapján meglehetősen kedvezőtlen állapotot mutat.

Törökszentmiklóson az egy állandó lakosra eső – személyi jövedelemadó-alapot képző jövedelem 622 000 Ft/év, alacsonyabb a kistérségi, a megyei, a regionális és az országos átlagnál is.

Legrosszabb a helyzet a mezőgazdasági kistermelők esetében, ahol az éves jövedelem jóval a városi átlag alatt maradt, tendenciájában fokozatosan növekvő, 288 666 Ft–ról öt év alatt 676 073 Ft-ra emelkedett, mely még így sem éri el az egy adófizetőre jutó átlagos jövedelem 50%-át sem. A társas vállalkozásra eső éves jövedelem az egy adófizetőre jutó átlagos jövedelem környékén ingadozik. Az egyéni vállalkozásra jutó jövedelem a legnagyobb, a 2006. évi 976 396 Ft-ról fokozatosan növekedve 2010-ben elérte a 2 287 563 Ft-ot.
A Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ tapasztalati tényei alapján megállapítható, hogy a városban mély szegénységben sokan élnek, a családok átlag egy főre jutó jövedelme jellemzően nem éri el a 25.000-Ft-ot, kivétel ez alól néhány, talán 3-4 nyugdíjas család.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

Törökszentmiklóson is, miként szerte a világban, a foglalkoztatási helyzetet alapvetően a munkaerőpiac állapota befolyásolta az elmúlt időszakban és jelenleg is meghatározóak a gazdasági válság hatása, bár negatív befolyása 2011. első félévére mérséklődött.

Törökszentmiklósra koncentrálódik a térségi foglalkoztatás 65%-a, itt találhatók a legtöbb alkalmazotti létszámmal működő cégek. A 2008-as év kiemelkedő eseménye a Vogel & Noot Kft. gyár felépítése, valamint a termelés beindítása volt. A foglalkoztatottak száma 2011 augusztusában már elérte a 102 főt.

[7] *Komplex mutató* 2,64 (a 174 kistérség között a legmagasabb a Budaörsi 4,61, legalacsonyabb az Abaúj-Hegyközi 1,51, az átlag 2,94).
[8] *Három kategória van*: hátrányos helyzetű, leghátrányosabb helyzetű és komplex programmal segítendő leghátrá-nyosabb helyzetű.

A város legnagyobb mezőgazdasági gépgyártással foglalkozó cége a CLAAS Hungária Kft., amely közel 500 főt foglalkoztat és 100-150 fő időszakos kölcsönzését valósítja meg. Jelenléte a város egyik legnagyobb munkáltatójaként és befektetőjeként, technológiaszállítójaként, integrátoraként rendkívül fontos.
Az élelmiszer-ipari termékek gyártás területén a Mar-Ne-Váll kft., a Natural Meat Kft., a Surjány Hús Kft. több mint 800 fő munkavállalót alkalmaz. Kiemelkedő itt az utóbbi vállalkozás a maga 679 fős létszámával és a 141 fős társüzemével, a FRISS 2001 Kft.-vel, ahol a közeljövőben jelentős fejlesztés megvalósulása várható. A fejlesztéshez kapcsolódik a sikeresen elnyert GOP-2011-2.1.3 kódszámú „Komplex technológiai fejlesztés és foglalkoztatás támogatása" című pályázat. A várhatóan a 150 fős létszámfelvétel 2011. novembertől 2012. márciusig tart. A pályázat kapcsán a foglalkoztatás képzéssel együtt valósul meg.
A mezőgazdasági cégek 2011-ben az előző évi létszámadatokhoz viszonyítva a kiszámíthatatlan időjárási tényezők, és gazdasági körülmények ellenére meg tudták tartani dolgozói létszámukat, de fejlesztéseket nem valósítottak meg és nem is prognosztizálnak - Törökszentmiklósi Mg. Zrt., a LASA Agrokultúra Kft.-. A szállítás-raktározás területén tevékenykedő a REI Kft. 50 fő munkavállalót alkalmaz
A városban a legjellemzőbbek a 10-19 fő és a 20-50 fő közötti alkalmazotti létszámmal rendelkező kis- és középvállalkozások, ahol a foglalkoztatottak közel fele áll munkaviszonyban. Ebben az évben munkaerő-igényeket főként ezek a vállalkozások nyújtottak be, főként fémipari területre kerestek (-nek) szakembereket hegesztői, lakatos, esztergályosi munkakörökben. Aktívak e tekintetben többek között az Alox, a SZEM-MA Kft, a RADAR Holding Zrt, az I.I.V. Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.
2011.-ben az építőiparral foglalkozó kisvállalkozások számára a növekvő megrendelés nagyobb lehetőséget biztosított és ez alkalmazotti létszámuk növelését eredményezte. A jellemző munkakörök a kőműves, burkoló, festő, amelyekben állást tudtunk ajánlani a kirendeltségre beérkező megkeresések alapján. Alkalmazotti létszámuk a megrendelésektől, a munkáktól függően folyamatosan változik.
A megváltozott munkaképességű dolgozók foglalkoztatását a térség legjelentősebb munkáltatója a „Teljes Életért" Nkft. a fegyverneki telephelyén 227 fővel végzi. A törökszentmiklósi telephelyein 2010.06. hóban indult 40 fővel és a 2010 szeptemberében megnyitott varrodájában 20 fővel dolgoznak.
Törökszentmiklós város a kötelező önkormányzati feladatok ellátását 780 fő foglalkoztatásával biztosítja a közigazgatásban, oktatásban, egészségügyben, továbbá a szociális ellátásban, valamint a közüzemi és kommunális szolgáltatások területén a 2010. decemberi adatok szerint.
2011.szeptember végéig 100 fő munkavállaló munkába állását segítette elő a kirendeltség foglalkoztatást segítő támogatásokkal, úgy hogy a törökszentmiklósi munkáltatók közvetlen költségeit 45 558 ezer forinttal támogatta.
Munkahely-teremtő beruházásra 3 munkáltató nyújtott be pályázatot. Közülük kettő nyert támogatást, többek között a helyi telephellyel rendelkező DEFEKT 2001 Gumiszerelő és Forgalmazó Bt.

Leállni kényszerült a városban 2008. év végén, és több száz dolgozó munkaviszonyát szűntette meg közös megegyezéssel a gépjármű kábelgyártó cég. Később ez újraindult, de 2010-ben végleg megvált 183 fős dolgozói csapatától. Ugyanebben az évben bezárt a HEMA&GÉJA Kft, 29 főt bocsátott el finanszírozási problémák miatt. Ezek a nagyobb mértékű, koncentrált leépítések azonban csak a „jéghegy" csúcsa. A tényleges foglalkoztatás szűkülését és a munkanélküliség emelkedését a folyamatosan fennálló munkamegszűnések és ezzel párhuzamosan a munkába állás korlátozott lehetőségei jelentik.
A térségben 2011-ben elsősorban a férfiaknak tudtunk munkát ajánlani. A helyi munkaerőigények főként hegesztő, esztergályos, gépszerelő lakatos, villanyszerelő, kőműves, festő, tehergépkocsi-vezető, traktoros munkakörökben jelennek meg.
Néhány gazdálkodó szervezetnél 2011.-ben már létszámbővítésre is sor került. Ezek: Radar Holding Zrt, SZEM-MA Kf., Alox Kft, a Surjány Hús Kft, Ozirisz Kft, Mar-Ne-Váll Kft, CLAAS Hungária Kft, REI Kft, valamint az építőipar és gépgyártás területén működő kisvállalkozások egy része.
A megváltozott munkaképességűeket a következő munkakörökben tudtuk elhelyezni: csomagoló, takarító, konyhalány, udvaros, varrónő, irodai adminisztrátor.

A munkavállalói korú népesség a városban 2010. évben 100 fővel volt alacsonyabb, mint 2009. év végén, majd a 2011 végére további 1,1%-al csökkent 14 539 főre. Törökszentmiklóson a relatív mutató 2011. augusztusában 12,66% (1841 fő) volt, amely a megelőző év hasonló időszakához viszonyítva 0,1%-ponttal, 2010 decemberéhez viszonyítva pedig 0,52%-ponttal volt magasabb..

Ez az érték a kistérségi mutatónál 0,9%-ponttal alacsonyabb, a megyeinél 1,55%-ponttal, az országos mutatónál pedig 4,6%-ponttal magasabb.

Az összes regisztrált munkanélküli/ nyilvántartott álláskeresők száma a 2007. és a 2008. években csekély emelkedést mutatott, majd 2009 elejétől intenzívebb növekedésnek eredt . A gazdasági válság hatására bekövetkezett szervezett és spontán létszámcsökkentések 2010-ben az álláskeresők számának további növekedését eredményezték. Az adatok a nyilvántartásba kerülő álláskeresők folyamatos emelkedését mutatják, amely 2010 decemberére elérte az 1911 főt A folyamat 2011. évben februárig növekedett (a maximuma 2011. februárban 2182 fő volt), majd ezt követően áprilistól, elsősorban a közfoglalkoztatások hatására, 1800 fő körül mozgott, ami a februári állapothoz képest lényegesen csökkenést jelentett.

Az összes regisztrált munkanélküli/ nyilvántartott álláskeresőkön belül a nők és férfiak közel azonos számban vannak. A negyedéves adatoknál az eltérés 50-60 fő körül mozog, kivételt képez 2007. III.né, 2010. I.né.

A kirendeltség nyilvántartásában Törökszentmiklóson a pályakezdők száma 2011 decemberében 172 fő volt. Arányuk 9,3% a nyilvántartott álláskeresők létszámához viszonyítva, mely 0,1 %-kal alacsonyabb a 2010-es év azonos időszakához hasonlítva.

A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését elsősorban a munkalehetőségek száma, a nem megfelelő szakmaválasztás, a szakmai tapasztalat hiánya és az iskolai végzettség befolyásolja. Az ifjúsági munkanélküliség strukturális munkanélküliség, vagyis a munkaerő-piaci kereslet és kínálat nem illeszkedik egymáshoz. A munkaerőpiac elvárásai ma már nemcsak a végzettségre és a szakképzettségre, hanem a különböző személyes kompetenciákra, szakmai és gyakorlati tudásra vonatkoznak. Ezeket a kompetenciákat a fiatalok családi és szociokulturális háttere jelentős mértékben meghatározza, amit az oktatási rendszer csak részben képes ellensúlyozni. A kedvezőbb helyzetből indulók könnyebben helyezkednek el, a nehezebb helyzetben lévők a munkaerő-piaci versenyben eleve hátrányokkal indulnak.

A térségben idén a pályakezdők be- és kiáramlása a nyilvántartásban közel azonos létszámot jelentett, egyfajta egyensúly alakult ki. A pályakezdők 39,11%-a 8 általános, vagy ez alatti végzettségű, 44,41%-a középfokú, kevesebb, mint 3,2%-a pedig felsőfokú végzettségű. Ennek megfelelően legtöbben (139 fő) segédmunkás munkakörben szeretnének elhelyezkedni. A bolti eladók száma 27 fő, adminisztrátori állást 24 fő keres. A munkatapasztalat hiánya továbbra is hátrányt jelent a munkaerőpiacon. Elsősorban a multinacionális cégek kedvelik a fiatal munkavállalókat tömegesen, azonban ezek az utóbbi időben a térségünkben nincsenek számottevően jelen.
2011-ben a térségben a végzettségüket illetően a szakképzetlenek aránya 51,6%, ami 1,5%-ponttal alacsonyabb az előző év azonos időszakához viszonyítva. Közéjük kerültek besorolásra az alapfokú és a gimnáziumi végzettségűek egyaránt.

Törökszentmiklóson 43,1% a szakképzetlenek aránya, amely nem szükségképpen, de csökkentheti az elhelyezkedési esélyeiket, attól függően, hogy a munkaerőpiac mennyire preferálja őket.
A középfokú végzettségűek (szakiskola, szakmunkásképző, szakközépiskola, technikum, gimnázium) aránya 48,4%, mely 1,5%-ponttal magasabb, mint 2010 augusztusában, ez azt jelenti, hogy nőtt a munkanélküliség közöttük. A felsőfokú végzettségűek aránya megközelíti a 2,6%-ot, amely 0,2%-os emelkedést mutat a 2010-es adatokkal összevetve. Megállapítható, hogy amíg a szakképzetlenek aránya csökkent, a diplomásoké és a középfokúaké nőtt.

A több mint egy éve állást keresők száma Törökszentmiklóson 2010. év végéig folyamatosan növekedett, a 2007-hez (237fő) viszonyítva 2010-re majdnem megháromszorozódott, 562 főre növekedett, majd 2011 végére 344 főre mérséklődött. Ez 23%-os csökkenést mutat az elmúlt év azonos időszakához képest. Az álláskeresőkön belüli arányuk 2010-hez viszonyítva 31,5 %-ról 18,6 %-ra változott (a mérséklődés 12,9%-pontos).

A Törökszentmiklóson 2011 decemberében a nyilvántartásban lévők 18,6%-a legalább egy éve már folyamatosan nyilvántartott volt. Az egy éven túl nyilvántartott, tartós munkanélküliek létszáma 218 fővel, közel 38 %-kal csökkent a 2010. év végi adatokhoz viszonyítva. Ez nagyobb mértékű csökkenés, mint térségi szinten. A tartósan álláskeresők arányának mérséklődése egyrészt a nyilvántartásba újonnan belépett álláskeresők számának jelentős emelkedésével is magyarázható, másrészt pedig a rendszeres közfoglalkoztatás beindulásával. Közöttük ugyanis jelentős számban voltak tartós munkanélküliek.
A munkanélküliségi ráta nemek szerint a KSH fogalomrendszere alapján meghatározásra (regisztrált munkanélküli/ nyilvántartott álláskereső férfiak száma/állandó népességből 15-64 éves férfiak száma; regisztrált munkanélküli/nyilvántartott álláskereső nők száma/állandó népességből 15-64 éves nők száma)

Mind a nők, mind a férfiak estében a legmagasabb érték 2010 I. negyedévében volt. A nők esetében 14,39%, míg a férfiaknál 14,6%.

Törökszentmiklóson a munkanélküliségi ráta minden évben alacsonyabb az régió azonos időszakra kimutatott értékénél, de a város munkanélküliségi rátája növekedése, a nagyságának mértéke igen kedvezőtlen állapotot jelez Törökszentmiklós város foglalkoztatási helyzetére, ami azonban a leginkább aggasztó az, hogy az utóbbi két évben szinte semmilyen elmozdulás nem történt, a stagnálás nem jó előjel a következő évek munkaerő-piaci viszonyinak alakulására.

A 14 539 fő törökszentmiklósi munkavállalói korú népességből 7195 fő[9] áll munkaviszonyban, ez a foglalkoztatási ráta 49,5%[10], *az aktivitási ráta (62,15%)*[11]. A mezőgazdaság ágazatban az összes foglalkoztatott 8,0%-át[12] alkalmazzák. A legtöbben az ipari, építőipari[13] ágazatban dolgoznak a foglalkoztatottak közel 47%-a[14], a közszférában foglalkoztatottak aránya 2010. év végén 10,8% volt.

b) alacsony iskolai végzettségűek[15] foglalkoztatottsága

2011-ben 792 fő alacsony iskolai végzettségű volt a nyilvántartott álláskereső, közülük 176 fő még az általános iskolát sem végezte el.
Foglalkoztatásukra a munkaerő-piacon minimális az esély, csak közfoglalkoztatásban és a mezőgazdasági idénymunkában van lehetőségük megjelenni.

c) közfoglalkoztatás

Közfoglalkoztatás 2011-től indult be, felváltva a 2011 előtti közhasznú foglalkoztatást.

2011-ben Törökszentmiklóson 750 fő közfoglalkoztatását kezdeményezte a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központ Törökszentmiklósi Kirendeltsége, végül az önkormányzattal történő egyezség 889 főre szólt. Előzetes tervek szerint a megállapodások Törökszentmiklós kivételével lefedték volna a BPJ-ben részesülők foglalkoztatási igényeit, továbbá kielégítette volna a foglalkoztatók elképzeléseit is, különösen, ha figyelembe vesszük az önállóan elhelyezkedőket, az egészségileg alkalmatlanokat és az esetlegesen munkát megtagadókat is.
2011. szeptember elsejétől a bérpótló juttatás (BPJ) foglalkoztatást helyettesítő támogatásra (FHT) módosult. Az FHT-ben részesülők száma 09.20-ig a térségben 2460 fő volt, ebből kiközvetítésre került összesen 2386 fő, munkába állt 1642 fő, további 429 fő pedig novemberig még munkába áll.
Törökszentmiklóson a létszámuk 1203 fő, 1261 fő közvetítés történt, munkába állt 739 fő. Az országos közfoglalkoztatási programban jelenleg 63 fő vesz részt. A programok célja vízgazdálkodási és erdőművelési feladatok megvalósítása (foglalkoztatók: KÖTI-KÖVIZIG, MIRHÓ-KISFOKI VG, SZEKERES ZOLTÁN).

---

[9] Becsült érték: a térségi foglalkoztatottak száma, a foglalkoztatási ráta, a gazdaságilag aktívak száma és a aktivitási ráta alapján.
[10] Számolt érték: a becsült foglalkoztatottak száma és a munkavállalói korú népesség aránya.
[11] Számolt érték: gazdaságilag aktívak és a munkavállalói korú népesség aránya
[12] Őstermelőkel együtt
[13] Az építőipar a sok szórt foglalkoztatásával az elmúlt évhez képest növekedett.
[14] A 2011. évi prognózis felmérés alapján
[15] Aki nem szerzett középfokú végzettséget vagy szakképesítést (ISCED 3), ld. Flt. hátrányos helyzetű munkavállalói meghatározása

2012-ben a közfoglalkoztatásba bevontak száma várhatóan meghaladja az 500 főt ebből 375 fő az Önkormányzat alkalmazásában a fennmaradó rész pedig a város intézményeiben, de ezekről pontos szám még nem áll rendelkezésre, jelenleg 287 fő dolgozik. Illetve havi átlagban 35-45 fő önkéntesként.
Az önkormányzatnak törekednie kell arra, hogy a közfoglalkoztatás során értékteremtő közmunka lehetőséget biztosítson a roma munkanélküliek számára is. A közmunkák kialakításánál előnyben kell részesíteni a hiányzó helyi szolgáltatások kialakításához szükséges humán kapacitás megteremtését, mint pl.:

- házi gyermekfelügyelet,
- roma pedellusok alkalmazása,
- roma pedagógiai asszisztensek alkalmazása,
- segítő pedagógusként munkanélküli pedagógusok alkalmazása,
- a helyi civil szervezetek szakmai kapacitásainak fejlesztése

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

A kirendeltségre (JNSZ Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központ Törökszentmiklósi Kirendeltsége) az álláskeresők, a nem nyilvántartott munkát keresők és szolgáltatást kérők is rendszeresen járhatnak az elhelyezkedési információk megszerzése, a közvetítés és az esetleges foglalkoztatási támogatásba kerülés céljából. Ehhez az álláskeresők a jogszabály által útiköltség térítést kapnak. A munkáltatók felkereséséhez szintén van lehetőség utazási költségtérítést adni, amennyiben a konkrét álláskeresés céljából történik, ez kb. 300 fő körül van évente. A foglalkoztatás esélyeihez való hozzáférést segíti az folyamatosan fennálló tanácsadás és információs szolgáltatás. Minden megjelenéskor (bármiféle célból) elsődleges szempont, hogy az ügyintézők igyekeznek az illetőnek megfelelő állásokat áttekinteni és felajánlani számára. Ezen kívül az információszolgálatnál az aktuális elhelyezkedési tájékoztatást minden betérő (akár nem álláskereső is) megkaphatja, ill. megkapja. Rendelkezésre állnak a minden idevonatkozó információt tartalmazó falitáblák, amelyeken szintén az aktuális állásajánlatok megtalálhatóak. A kirendeltségen 4 KIOSZK (ügyféltéri számítógép) áll rendelkezésre szintén nem csak a helyi, de az országos szintű elektronikus álláskeresés céljából. Segíti az ügyfelek ez irányú tájékozódását, hatékonyabb munkáját a külső szolgáltató által 3 fő információ-nyújtója és a folyamatosan rendelkezésre álló álláskeresési tanácsadás, amelyben minden évben kb. 300 fő 3 napos tréningen vesz részt.
A város jó közlekedési adottságokkal rendelkezik. Így közúton, mind vasúton. A város távolsági autóbusszal és vonattal is elérhető. A Város üzemeltet helyi tömegközlekedést is, ami jelenleg két vonal, amit továbbiakban is szeretne fenntartani. Az egyik járat az Ipari Park megközelítését teszi lehetővé.
A városra jellemző a megyei tendencia a foglalkoztatás tekintetében. Több kis és középvállalkozás van városban, amely cégek kisebb létszámmal működnek. Néhány nagy foglalkoztató elsősorban a mezőgazdasági gépgyártás területén dolgozik, így a CLAAS Hungária Kft és a Vogel & Noot Talajtechnika Kft. Ezen túl még nagyobb foglalkoztatók a RADAR Holding Zrt. a LASA Agrokultúra Kft., stb. Ezen cégek és az Ipari Parkba betelepülő céget adnak lehetőséget új foglalkoztatásra, illetve beszállítói kapacitásokat kötnek le.
A város korszerű infrastruktúrával ellátott Ipari Parkkal rendelkezik. Ezen Ipari Park jó közúti és vasúti kapcsolattal rendelkezik. A megépült iparvágány biztosítja, hogy az Ipari Parkba betelepülők használják és kihasználják a vasúti szállítás előnyeit.

Törökszentmiklóson az elmúlt öt évben munkaerő-piaci integrációt segítő szolgáltatások döntő hányadát a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központ Törökszentmiklósi Kirendeltsége nyújtotta.

A Kirendeltség által a térségben megvalósított munkaerő-piaci programok célja a kiemelt és a programban meghatározott valamilyen egyedi vagy többféle hátránnyal rendelkező célcsoportba tartozó álláskeresők munkaerő-piaci helyzetének koncentrált javítása, összetett támogatási és szolgáltatási tevékenységekkel.

TÁMOP 1.1.2, a „Decentralizált programok a hátrányos helyzetűek foglalkoztatásáért" elnevezésű munkaerő-piaci program, amely 2009.09.01-től indult és 2011. április 30-ával befejeződött. A programba 2010. évben összesen 113 fő került bevonásra. A bevontakból 102 fő képzésben részesült, ebből 4 főnek volt sikertelen a képzése. 11 fő kapott bérköltség támogatás + humánszolgáltatást, valamint a képzés befejezését követőn újabb 13 embernek tudtuk biztosítani az elhelyezkedését ugyancsak bérköltség támogatással. A képzésekre 68 899 ezer Ft-ot fordítottunk, míg a bérköltség támogatás 2010. évi kerete 10 867 ezer Ft volt. Az egész programidőszak alatt összesen 262 fő került bevonásra, ebből képzést 240 fő, bérköltség támogatást 60 fő kapott, munkába állt 114 fő.

Hasonló tartalommal, mintegy folytatásként, de nem uniós programként 2011. május 1-jével elindult a TÁMOP-1.1.2-11/1 „Decentralizált programok a hátrányos helyzetűek foglalkoztatásáért" (Decentralizált programok a konvergencia régiókban) című munkaerő-piaci program. Ennek keretében a korábbi célcsoportok mellé új célcsoportként bekerültek a bérpótló juttatásra jogosult álláskeresők. A programba 2011. szeptember 30-ig összesen 119 fő került bevonásra. Új szakma megszerzését 56 főnek biztosítjuk. A program keretében 18 fő bértámogatás, 45 fő bérköltség támogatás segítségével helyezkedett el. A program pénzügyi keretéből 2011. évben képzésre 45.602 ezer Ft-ot, bértámogatásra 12.832 ezer Ft-ot, bérköltség támogatásra 16.095 ezer Ft-ot fordíthatunk.

TÁMOP 1.1.3. „Vállalkozások részére bérpótló juttatásra jogosult álláskeresők foglalkoztatásához nyújtható támogatás" program már a kifutó szakaszban tart, bevonásra 2011.04.30-ig volt lehetőség.
Az aktív időszak alatt 31 fő került bevonásra, akik a foglalkoztatást megelőzően humánszolgáltatásban részesültek. A bevont személyekből 27 fő törökszentmiklósi munkáltatónál helyezkedett el. A bevonás a tervezett létszámhoz képest 155%-ra teljesült pótforrások igénylésével. A munkáltatók szívesen vállalták ezt a támogatási formát, attól függetlenül, hogy más támogatási formához képest itt továbbfoglalkoztatási kötelezettségük is van.

TÁMOP 1.1.1, a „Megváltozott munkaképességű emberek rehabilitációjának és foglalkoztatásának segítése
a „Megváltozott munkaképességű emberek rehabilitációjának és foglalkoztatásának segítése" című konstrukció, amely a komplex rehabilitációs rendszerbe került személyek foglalkozási rehabilitációjához nyújt segítséget a 2008-2013-as évek folyamán. A programba bevont személyek foglalkoztatási rehabilitációja saját és vásárolt szolgáltatásokkal, képzésekkel, támogatással valósul meg. A programba a kirendeltséggel együttműködő 100 fő rehabilitációs járadékos (I. célcsoport) közül 61 fő került bevonásra, ebből 52 fő törökszentmiklósi. A II. célcsoportba (egyéb 80% alatti megváltozott munkaképességűek) Törökszentmiklósról 17 fő került bevonásra. A projekt keretében 57 fő kapott képzést (ECDL Start-4-7 modul, gyógyszertári asszisztens, stb.), melyből 40 fő helyi lakos. Foglalkoztatás bővítését szolgáló bértámogatásban négy fő részesült, itt egy munkáltató törökszentmiklósi. Munkagyakorlat-szerzési támogatásban 54 fő részesült, ebből 41 fő helybéli, munkakipróbálásban pedig 57 fő, ebből 42 fő helyi megváltozott munkaképességű személy részesül.
A program ezen szakaszában 475 humánszolgáltatás (rehabilitációs tanácsadás, egyéni álláskeresési, egyéni munkatanácsadás, munkaerő-piaci információ nyújtása, mentori szolgáltatás, közvetítés), képzés, munkaerő-piacra való beilleszkedés, elhelyezkedés elősegítése, munkáltató felkutatása és a megvalósult támogatások monitorozása került megvalósításra. A TÁMOP 1.1.1 program tervezet elemei megvalósulása és annak értékelése folyamatos.

A programhoz kapcsolódóan megjelent a „Megváltozott munkaképességű személyek munkahelyének adaptációja támogatására kiírt T-1.1.1-09/2 pályázat. Ezt a pályázatott a TÁMOP-11.1.1-11/1 kódszámon meghosszabbították 2011.10.31.-ig. Mindkét utóbbi program az EU támogatásával (ESZA) valósul meg
A Kirendeltség a hátrányos helyzetű csoportok, a roma kisebbség felzárkóztatási, képzési, foglalkoztatási feladataiban civilszervezetekkel, a Cigány Kisebbségi Önkormányzatokkal és más roma szervezetekkel van együttműködés.

Foglalkoztatás területén az Önkormányzat nem tervez újabb fejlesztéseket, és jelenleg nincs információ más szervezetek fejlesztéseiről sem.

Az önkormányzat a helyi rendeletek körében megállapíthat helyi iparűzési adókat és beruházási támogatásokat. Ennek mentén szükséges feltételül szabni a kedvezmények, támogatások igénylésékor a védett csoportok, köztük a hátrányos helyzetű és roma munkavállalók alkalmazásának növelését.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

A munkaügyi szervezet által indított és támogatott képzések iránt a kirendeltségen folyamatosan nagy az érdeklődés, különösen, amikor az elhelyezkedési lehetőségek korlátozottak.

A 25 év alatti nyilvántartott álláskereső fiatalok foglalkoztatását, a munkaerőpiacra történő átmenet megkönnyítését célzó képzések tekintetében megállapítható, hogy a munkaerő - piaci képzésbe történő bekapcsolásukra minden évben sor került.
A pályakezdők, fiatalok kiemelt hátrányos helyzetű csoportként van definiálva az Unióban és Magyarországon egyaránt. Ez kiemelt figyelmet és elbánást jelent adott esetben. Azaz: a munkaerő-piaci programokon belül külön célcsoportként vannak jelen, a foglalkoztatási támogatásokban a pályakezdőknek külön támogatás (munkatapasztalat-szerzés) áll rendelkezésre, továbbá előnyük van a képzésekben, elsősorban a felvételiken eredményesebben szerepelnek. Más központi támogatásokban, programokban is kiemelt figyelmet kapnak, mint legutóbb az „Első Munkahely Garancia" programban, mely 4 hónapos támogatással segítette az elhelyezkedésüket (43 fő Törökszentmiklóson). Humánszolgáltatásban 115 fő fiatal (a teljes létszám 25%-a) vett részt.

A TÁMOP 112 munkaerő - piaci programban 24 fő fiatal került bevonásra.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő - piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

A felnőtt szakképzéshez történő hozzáférést a településen korábban két intézmény, a J-N-Sz Megyei Lábassy János Szakközépiskola és Szakiskola, valamint a Székács Elemér Középiskola, Szakiskola és Kollégium, biztosította, jelenleg a Székács Elemér Középiskola, Szakiskola és Kollégium nyújt ilyen szolgáltatást.
A gimnáziumi érettségi megszerzése a felnőttképzésben a városban nem lehetséges.
A Kirendeltség a munkaerő-piaci képzések lebonyolításában, a képzési lehetőségek felkutatásában, a pályaválasztási tevékenységben az intézményi és a piaci képzőkkel tart fenn kapcsolatokat. Ebben a munkáltatók is részt vesznek, amennyiben az igényeik alapján munkaviszonyban állók, vagy felvételre kerülők előzetes képzéseit igénylik. Ezen kívül a Kirendeltség együttműködik még a térség szociális és más intézményeivel a konkrét feladatoknak megfelelően, pl. családsegítő szolgálatok.

Az éves képzési terv elkészítésekor figyelembe vételre kerül a térség munkaerő-piaci helyzete, a munkaerőigények kielégítése alkalmával felmerülő hiányszakmák, a már befejezett szakmai képzésekben az elhelyezkedési arány, valamint az ügyfelek hátrányos helyzete, igényei. Munkaerő-piaci szempont alapján a beiskolázásnál előnyt élveznek a hátrányos helyzetűek, így az 50 év felettiek, a szakképzetlenek, a 25 év alattiak és a tartós munkanélküliek a roma identitásúak

Az elmúlt öt évben összesen 577 fő vett részt munkaerő- piaci képzésben. A térségi munkaerő-piaci programok és munkaerő-piaci szolgáltatások terén kevés az aktív civil szervezet. Az egészségkárosodott emberek az esélyegyenlőségének támogatásában bekapcsolódnak be elsősorban: Kapocs a Mozgássérültek Segítésére Alapítvány, a Contact Nkft, az Impulzus Egyesület,
A város munkaerő-piaci helyzete, a nyilvántartott álláskeresők magas száma és összetétele, a mélyszegénységben élők szociális állapota igényelné a szociális gazdaság súlyának növelését, s az ebben közreműködő civil szervezetek felderítését, képzését.

g) mélyszegénységben élők és romák[16] települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

E társadalmi csoport foglalkoztatására a nyílt munkaerő piacon nincs esély, közfoglalkoztatásban pedig az részesülhet, aki foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesül, aki pedig ezt kapja az mély szegénységben van, hiszen jövedelme 22.800-Ft. Így mondhatni itt is versenyhelyzet van a foglalkoztatásban, mert a foglalkoztatás pályázat útján történik, és nagyon sok személy van akit alkalmazni lehet, itt pedig már az alkalmasság dönt, nem egyszer fordul elő, hogy egyszerű levélhordónak érettségizett, vagy diplomás ember jelentkezik, amíg ez így van az iskolázatlan, tartós munkanélküli emberek esélye még a támogatott foglalkoztatásban is igen alacsony. Ehhez hozzájárul az is, hogy életüket sajátos normák szerint élik, meg kell tanítani őket arra is hogy a másodlagos munkaerőpiacon megjelenjenek.

A roma identitás nincs nyilvántartva, tehát erről csak általánosságban és következtető módon lehet nyilatkozni, márpedig ezt a népességcsoportot érinti a szegénység leginkább. A közfoglalkoztatásban elsősorban a mélyszegénységben élők vesznek részt, ez azt jelenti, hogy számukra igen jelentős a rendszeres foglalkoztatási lehetőség, Törökszentmiklóson 373 főnek adatott meg az idén, 60-70 %-a tartozhat ebbe a kategóriába. Meg kell jegyezni, hogy ma már az álláskeresők 60%-a sorolható a szegénységben élők közé, ők azok, akik évek óta csak közfoglalkoztatásban vehettek részt vagy egy-egy rövid piaci munkában, így a tartalékaik teljesen elapadtak, egyik napról a másikra élnek. Tehát Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központ Törökszentmiklósi Kirendeltsége majd minden intézkedése érinti ezt a csoportot. Talán legkevésbé a képzés, mert ebben a csoportban már kisebb a tanulási hajlandóság és a napi megélhetés érdekében történő elfoglaltságuk. Az intézmények változó számban foglalkoztatnak ilyen embereket, mivel általában kvalifikáltabb munkára alkalmazzák a dolgozókat, de 30-40%-ukat lehet a szegényebbek közé sorolni.
Megállapítható, hogy a BPJ/FHT-ben 2011.09.20. részesülő 1203 fő mélyszegénységben él, közülük feltehetően
720-800 fő roma származású.

Az önkormányzatnak törekednie kell, hogy foglalkoztatóként maga is közvetlenül növelje a romák foglalkoztatási arányát, pl. azáltal, hogy intézményeikben (polgármesteri hivatal, szociális-, egészségügyi és más intézmények) roma szakképzett és nem szakképzett munkaerőt alkalmaz, és ennek kialakítására együttműködési megállapodást köt a helyi cigány kisebbségi önkormányzattal, vagy roma civil szervezettel.
Az önkormányzat. előírhat olyan előnyben részesítést az intézményei számára, hogy a romák a közszolgáltatásokat ellátók körében legalább népesség-arányosan részt vehessenek. Annak elősegítésére, hogy ne csak szakképzetséget nem igénylő munkák elvégzésére alkalmazzák őket, olyan ösztöndíj, és gyakornoki programok megvalósítása indokolt, amely képzett roma fiatalok számára biztosít foglalkoztatási lehetőséget az önkormányzatnál és intézményeinél.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A hátrányos megkülönböztetés elsősorban az alkalmazhatóság jegyében és okán történik meg. Így a testi fogyatékkel, megváltozott munkaképességgel élők esetében nincsen sem a társadalom sem a munkáltatók felkészülve a fogadásukra, így megvalósul a hátrányos megkülönböztetés. Akiket alkalmaznak többségében, azok sem igazán azonos feltételekkel dolgozhatnak legtöbb helyen és elsősorban a rehabilitációs hozzájárulás kiváltása a cél és nem a pozitív diszkrimináció. A romák esetében nagyon kevés lehetőség van a munkaerőpiacon, de ez elsősorban a motiváltsággal és az alulképzettséggel függ össze. Ez összefonódik ezt követően az etnikai megítéléssel is, de nem ez az elsődleges probléma. A fiatalokat a tapasztalatlanságuk miatt keresik sok helyütt kevésbé, míg az 50 éven felülieket pedig a vélt

[16] Azt a személyt tekintjük románnak, aki annak vallja magát. Valamely nemzetiségi csoporthoz tartozás (roma származás) vállalása és kinyilvánítása az egyén kizárólagos és elidegeníthetetlen joga, ezért a kisebbségi csoporthoz tartozás kérdésében nyilatkozatra senki sem kötelezhető, kivétel, amennyiben a törvény vagy a végrehajtására kiadott jogszabály valamely nemzetiségi jog gyakorlását az egyén nyilatkozatához köti (ld. a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 11. § (1)-(3) bekezdését).

teljesítménycsökkenés zár ki nagyobb számban a foglalkoztatottak köréből. Általánosságban el lehet mondani, hogy a diszkrimináció nem eleve meghatározott, hanem egyéb fontos képességek, tulajdonságok hiányából indul és teljesedik ki, ami azután általánosítássá fajulhat.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A szociális igazgatásról és ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Sztv) 2011.-ben is több helyen került módosításra, melynek előírásait a Törökszentmiklós Városi Önkormányzat Képviselő - testülete a pénzbeli és természetben nyújtott szociális és gyermekvédelmi ellátásokról szóló 15/2003 (VI. 6.) Önkormányzati rendelet módosításával érvényesítette.
Az Sztv módosítása több területet érint.

Az aktívkorúak ellátásának körében megállapított rendelkezésre állási támogatást felváltotta a bérpótló juttatás[17], amely nem csak nevében jelentett változást, hanem több helyen is átalakult az ellátás.
Alapvető módosítás, hogy a bérpótló juttatásra való jogosultságot évente felül kell vizsgálni, míg a rendelkezésre állási támogatást csak kétévente kellett. Ez nem csak az jelenti, hogy az ellátást megállapító köztisztviselőnek többletfeladata keletkezett, hanem azt is, hogy az ügyfeleknek évente bizonyítaniuk kell a jogosultságukat, melyek között a korábbi feltételek mellett újabbak is megjelentek.
Az egyik ilyen szabály az, hogy a két felülvizsgálat között eltelt időben minden támogatottnak legalább 30 nap munkaviszonyt kell létesítenie, olyan módon, hogy az igazolható legyen a felülvizsgálatkor. Erre lehetősége van több módon. Nyílt munkaerőpiacon folytat keresőtevékenységet, egyszerűsített foglalkoztatottként létesít munkaviszonyt, háztartási munkát folytat, munkaerő-piaci programban vesz részt, közérdekű önkéntes tevékenységet folytat, vagy közfoglalkoztatásban vesz részt.

A közfoglalkoztatásban a jogalkotó igyekezett megteremteni annak lehetőségét, hogy minél több embernek sikerüljön ezt a 30 napot munkában tölteni, hiszen olyan módon lett megalkotva a közfoglalkoztatás, hogy abban Törökszentmiklós városának mintegy 750 főt kell 4 órában alkalmazni. Mivel jelenleg 870 fő részesül ebben az ellátásban, el lehet mondani, hogy a bérpótló juttatásban részesülők jelentős része kaphat lehetőséget a munkára.
Az önkormányzat rendeletében a bérpótló juttatásra való jogosultság egyéb feltételeként írja elő, hogy a kérelem benyújtója, illetve az ellátás jogosultja a lakókörnyezete rendezettségének biztosítására vonatkozó, a rendeletében megállapított feltételeket teljesítse. A lakókörnyezet rendezettségének biztosítása körében a kérelmező vagy jogosult által életvitelszerűen lakott lakás vagy ház és annak udvara, kertje, a kerítéssel kívül határos terület, járda tisztán tartása, az ingatlan állagának és rendeltetésszerű használhatóságának, valamint higiénikus állapotának biztosítására irányuló kötelezettség írható elő.

Rendszeres szociális segélyre lehet jogosult, aki egészségkárosodott, vagy aki 55. életévét betöltötte, vagy aki az önkormányzat rendeletében meghatározott, feltételeknek megfelel, (pl. mentális állapota miatt mentesítést kap), vagy 14 év alatti gyermeket nevel és a településen nincs biztosítva a gyermek napközbeni ellátása. A rendszeres szociális segély 90%-ban fedezett ellátási forma, a bérpótló juttatás csak 80%-ban, javasolt a bevezetése, mert bár ezzel a mentálisan leépült (amennyiben ez megfelelően igazolható) embereket zárja ki a közmunkaprogram lehetőségéből a rendelet, de meghagyja a jövedelmüket.

Az aktívkorúak ellátásában részülőknek továbbra is előírás a munkaügyi központokkal való együttműködés, míg az egészségkárosodott személyek kivételével a rendszeres szociális segélyre jogosultaknak az arra kijelölt szervvel, településünkön a Családsegítő Központtal kötelesek együttműködni.
Rendszeres szociális segély akkor állapítható meg, ha kérelmező jogosultsága megfelel az Ör. 5. §-ban megfogalmazott feltételeknek és a Családsegítő a kérelmező mentális állapota miatt javasolja a rendszeres szociális segély megállapítását.

[17] 2011. szeptember elsejétől a bérpótló juttatás (BPJ) foglalkoztatást helyettesítő támogatásra (FHT) módosult.

Amennyiben a rendszeres szociális segély megállapításra kerül, az ellátott a mentális állapotának javítása érdekében, külön megállapodást köteles kötni a Családsegítővel. A megállapodás elsődleges célja a közmunkára való felkészítés.
Az együttműködési eljárás során rendszeres szociális segélyre jogosult a Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ Családsegítő Szolgálattal (továbbiakban: Családsegítő) együttműködési szerződést köt.

2007-2009 között a Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ Családsegítő Szolgálata szervezte az aktív korú nem foglalkoztatott személyek együttműködési programját. 2009. január 01. óta jogszabályi változás folytán (1993. évi III. Tv.) a családsegítő szolgálatnak a továbbiakban nem feladatköre az aktív korú nem foglalkoztatott személyek együttműködési programja.
54 fő kötelezhető az együttműködésre, azonban a „régi" ügyfelek közül sokan fordulnak továbbra is a szolgálathoz.

Beilleszkedést elősegítő program a munkanélküliség káros következményeit segített enyhíteni. Az anyagi helyzet romlásának következményeként a munkanélküli emberek kapcsolatai beszűkültek, megváltozott énképük és életvitelükben is izolálódtak. Az anyagi nehézségek konfliktusokat idéz elő a munkanélküliek családjában. Ha nincs segítség ez akár a család felbomlásához is vezethet, illetve a kilátástalan helyzet deviáns viselkedésbe is torkollhat. A szolgáltatás tapasztalata alapján leghamarabb az alkoholizáló életmód kialakulása volt a legjellemzőbb. A családsegítő szolgálat kliensei már hosszabb ideje nem foglalkoztatottak ezért jobban érezhetőek a káros hatások szociális, mentális és fizikai téren is. Ezért a beilleszkedést elősegítő program részeként csoportfoglalkozásokat indítottak az aktív korú nem foglalkoztatottak számára. Öt témában: a család fontossága, egészséges életmód, hétköznapok szenvedélyei, hogyan keressünk állást, hozzuk ki magunkból a legjobbat - összesen 15 csoport működött.

Az álláskeresők mintegy 10%-ának van ellátása és ez átlagosan bruttó 57 000 Ft/fő/hó, amely legfeljebb 90 napig folyósítható. Az általános ellátási időszak 85 nap (ffi), 88 nap (nő). A képzésre kerülők teljes mértékű képzési támogatást kapnak, amelynek általában része a közfoglalkoztatási bér 60%-ának megfelelő keresetpótló támogatás is (42-53 ezer Ft/fő/hó). Az álláskeresési segély mértéke átlagosan 33900 Ft/fő/hó.

A Kistérségi Szociális Szolgáltató Központnak célszerű lenne kezdeményeznie és a civil szervezetekkel együttműködésben olyan – a Fogyatékosok nappali Intézményében már működő - további városi működtetésű védett munkahely létrehozását, amely a Törökszentmiklóson élő csökkent munkaképességű, egészségkárosodott, valamint fogyatékkal élő és pszichiátriai beteg emberek számára megteremti a jövedelemszerzési lehetőséget is biztosító foglalkoztatási rehabilitáció feltételeit. A védett munkahely az alulszocializált és életvitelében korlátozott emberek szociális érettségét, viselkedési és munkakultúrájuk, kapcsolatteremtési képességük javítását, növelését, a helyi társadalomba való reintegrálását is előmozdítja.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

Törökszentmiklóson a lakónépesség és a lakóingatlanok számának aránya az elmúlt öt évben alig változott. Az egy lakásra jutó lakos szám változása minimális, elsősorban a lakónépesség csökkenésének következménye és kisebb mértékben vezethető vissza a lakóingatlanok számának növekedésére, hiszen ez az elmúlt öt évben mindössze 4-el nőtt.

A város lakásellátása egy - és több lakásos formában, egy és többszintes megoldásban, önkormányzati, magán és társas tulajdon formában működik. Az elmúlt időszakban a lakásépítés döntően családi házas formában valósult meg, kis részben csoportos lakásépítésként.

A lakásállomány összetételét tekintve közel 30% az alacsony komfortfokozatú lakások aránya.

Az alapközmű ellátás (ivóvíz, elektromos áram) szinte teljesen kiépült a város területén és az alvó falvakban is.
A közüzemi vezetékes vízhálózatba bekapcsolt lakások aránya: 98,8 %, az elektromos hálózatba bekapcsolt lakások aránya:100 %, a gázhálózatba bekapcsolt lakások aránya: 90 %.

A település teljes belterületén az ivóvíz hálózat 98,8 % van kiépítve, részben körvezetékes, részben ágvezetékes hálózatként üzemel, összes hossza 110 km. A hálózaton a tűzivíz igénynek megfelelően közel 200 db tűzcsap van elhelyezve, melyek legnagyobb része földalatti tűzcsap. Az üzemelő közkifolyók száma 81 db.
A háztartások részére szolgáltatott villamos energia mennyisége 19.481.000 kWh.
A városban lévő lakások közül távfűtésbe nincs lakás bekapcsolva (0 db).
A kábeltelevízió lakások kb. 35%-ban, távbeszélő fővonal lakások kb. 45%-ban van kiépítve.. Hírközlő hálózat terén a várost érinti az országos optikai gerinchálózat, valamint körzeti kábelhálózatok indulnak ki a városból.

A városban 93,103 km hosszúságban megtörtént a szennyvízcsatorna hálózat (96%-os kiépítettség), 39,9 km hosszúságban a csapadékvíz elvezető hálózat kiépítése. Portalanított utak aránya 76,22 %.
Az önkormányzati tulajdonban lévő belterületi utak hossza:127 km, a szilárd burkolattal ellátott utak hossza: 96,8 km, útalappal ellátott utak hossza: 7 km, földút hossza: 28,2 km.
A város központjában az autóbusz–pályaudvart 109 helyközi és távolsági járat érinti. Az autóbuszos tömegközlekedés biztosítja a térségi központ és vonzáskörzetének összekötését, vérkeringését.
A köztisztasági szolgáltatás a közterületek tisztántartását, valamint a települési szilárdhulladékok kezelését, a településtisztasági szolgáltatás, a települési folyékony hulladékok összegyűjtését, elszállítását, elhelyezését a Törökszentmiklósi Kommunális Szolgáltató Kft. végzi.

a) bérlakás-állomány

Az utóbbi évtizedek egyik legalapvetőbb lakáspolitikai problémája a (szociális) bérlakások hiánya. Az Új Széchenyi Terv Otthonteremtési program fejezete külön hangsúlyt helyez a bérlakások arányának növelésére, ezen belül említi a (közösségi vagy) szociális bérlakásépítést. A Kormány a lakhatásból való kizáródás megelőzésére és a kezelésére rövid- és középtávú intézkedési tervet dolgoz ki.
Az önkormányzati bérlakások aránya a 90-es évek eleji 22%-ról 4%-ra csökkent, a magántulajdonú bérlakások aránya kb. 4%.[18]

Törökszentmiklóson 164 önkormányzati lakás van, ez a város lakásállományának 1,8 százalékát teszi ki, ez jóval alacsonyabb az országos átlagnál.
A bérlakás-állomány kb. 82%-a komfortos, 1,2%-a félkomfortos, a többi komfort nélküli. Az Önkormányzat vagyongazdálkodási rendelete szabályozza a lakásállomány egy részének szociális célú bérbeadását.

b) szociális lakhatás

Az Önkormányzati lakásokból 26 db kerül szociális céllal kiadásra, illetve jelenleg egy üres lakás kiadása van folyamatban (pályáztatás).

Évente 15-30 között változó számban érkezik a városhoz szociális okokkal alátámasztott lakásigény, amelyből forráshiány és a rendelkezésre álló szabad lakások szűkössége miatt mindössze 1–2 kérelmet tudnak kielégíteni.

Az Önkormányzat szociális lakásépítési programja a Radnóti utcában (a II. szegregátumban) tervezi lakások építését. A lakásügyi jogszabályok megváltozása miatt azonban a szociális célú lakásállomány kialakítása új építés helyett vásárlás útján valósítható meg, a költségek optimalizálása és a szociális szempontok egyidejű érvényesítése érdekében.

A kedvezőtlen anyagi helyzetben lévő fiatalok számára kicsi az esély az önálló lakáskörülmények megteremtéséhez. A fiatalok helyben tartásához szükséges olyan eszközöket, támogatásokat kialakítani, melyek segítik ezt a törekvésüket.

[18] Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlan nincs a városban.

d) elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

A lakás, lakhatás költségeinek fedezésével kapcsolatos problémákat kiemelt kérdésként kezeli az Európa 2020 Stratégiához kapcsolódó Nemzeti Reform Programunk is. A háztartások szegénységi mutatóit, illetve a gyermekszegénységet tekintve kiemelt jelentősége van a lakáshitel, illetve rezsiköltségek emelkedő terheinek. A lakhatás biztonságának megrendülése a gazdasági válság körülményei között az alsóbb jövedelmi csoportokhoz sorolható széles rétegek számára lehet a szegénység legsúlyosabb formáihoz vezető út kezdete.
A 2000-es évek eleje óta gyakorlatilag megduplázódott az áram-, a gáz- és a távhő szolgáltatók felé tartozók száma. 2003-ban mintegy 596 ezer ember volt adós különböző összegekkel, 2009-ben ez a szám már 1 129 ezer volt. A gázdíj-tartozással rendelkezők száma közel a hétszeresére emelkedett.
A hajléktalansággal és a lakhatási kirekesztettség más formáival (pl. önkényes lakásfoglalás, jogcím nélkül lakók) érintettek, illetve veszélyeztetettek problémáira jelenleg szintén nincs hathatós, a piaci kudarcokat enyhíteni képes szakpolitikai válasz.[19]

A Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ Családsegítő Szolgálata gyakorlati tapasztalatai azt mutatják, hogy a legfontosabb szükséglet a családok számára Törökszentmiklóson is a biztonságos lakhatás megteremtése. Elég, ha arra gondolunk, hogy ha rosszak a lakhatási körülmények veszélyeztetik a munkavállalást, a gyermekek iskoláztatását, óvodába járását, hogy csak a legalapvetőbb helyzeteket említsük. A családok többsége a legnagyobb áldozatot a lakhatás megteremtéséért és megőrzéséért hozza.

A Családsegítő Szolgálat ügyfeleinek 90%-a lakhatási vagy azzal összefüggő problémát jelez.
2011.-ben a Szolgálat ügyfeleinek száma 1421 volt, kb. 1280 fő jelzett ilyen problémát, melyek közt nagyobb arányban vannak romák, kb.55%-ban, azaz kb. 700 fő.
Komfort nélküli lakásokban, rossz műszaki állapotú házakban élnek. A másik veszélyeztető tényező a közüzemi szolgáltatások hiánya, kikapcsolt szolgáltatások, amelyeket nem tudnak pótolni, valamint a zsúfoltság pl. 50m es lakásban több generáció 12-15 ember él. Nem ritka ezeknek a hátrányoknak az együttes előfordulása, ami hosszú távon behozhatatlan hátrányt jelent főleg a legsérülékenyebb 0-3 éves korosztály számára.

A legveszélyeztetettebb csoportok a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerülők, kedvezőtlen jövedelmi helyzetű családok, pályakezdők, nagycsaládosok, a hajléktalansággal veszélyeztetett, az erőszak áldozatai pl. kilakoltatás előtt álló családok, a lakásfenntartási nehézséggel küzdők, a lakhatással összefüggő adósságot felhalmozott háztartások és súlyos betegséggel küzdő családok.

A hajléktalanok száma az utóbbi években nőtt. A róluk történő gondoskodás a Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ végzi a Hajlaktalanok Nappali Melegedőjének működtetésével.
A nappali melegedő funkciója a hajléktalanok napközbeni tartózkodási lehetőségének biztosítása, kiegészítve olyan tevékenységekkel, amelyek alapvető szükségletek kielégítésre irányulnak: tisztálkodás, mosás, étkezés-ételmelegítés, szociális és mentálhigiénés szolgáltatások, szabadidős tevékenységek.
A hajléktalanság problémája sok szempontból-jogi, munkaerő-piaci, lakásügyi, pszichiátriai-értelmezhető. A hajléktalanok közül sokaknak még alkalmazkodási, összeférhetetlenségi problémáik vannak és nem utolsó sorban valamilyen szenvedély betegségük is véleményezhető. Hatékony szociális munkát végezni velük csak mind ezek szem előtt tartása mellett lehet.
Az ellátottak köre 2011.-ben effektív hajléktalanok, akik éjszakáikat életvitelszerűen közterületen töltik valamint azok, akiknek semmiféle tartós lakhatási lehetőségük nincsen, megtűrtként tartózkodnak valahol.

[19] Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia

A lakosság szegényebb rétege is igénybe veszi az intézmény szolgáltatásait időről időre. Családi állapotuk szerint elváltak (14 fő), 2 fő élettársi kapcsolatban él (nekik folyamatban albérlet keresése), illetve nőtlen. Iskolai végzettségüket tekintve 1 fő érettségizett, 3 valamilyen szakmával rendelkezik, 16 fő 8 általános végzettségű. A legtöbb ellátást igénybe vevő állandó jövedelemmel nem rendelkezik, alkalmi munkából élnek. A hajléktalan életmódjuk következtében egészségi állapotuk erősen leromlott, gyakori közöttük a szenvedély-, pszichiátriai betegség, melynek kezelése saját akaratuk és rajtuk kívül álló okok miatt nem történik meg.

Mind az utcán élő kliensekre, mind a nappali melegedő klienseire jellemző az erőteljesen romló egészség, a csekély jövedelem, vagy jövedelemnélküliség, alacsony intellektus, illetve szakmai, iskolai végzettség. Az ellátottak köre bővült a fiatalok, nők, romák színrelépésével.
A fiatalok többsége gyermekvédelmi intézményben nőtt fel, rossz családi háttérrel rendelkezik, így az egészséges személyiségfejlődéshez szükséges feltételek nem voltak adottak. Érzelmeiket kifejezni, indulatukat kezelni nem tudják, agresszivitás hatja át életüket, mely táplálja a sikertelenséget, kudarcot, a hajléktalanságban való rekedést. A romák magatartási-, viselkedési kultúrájuk eltér a „hagyományostól", ezért ennek megismerése elengedhetetlen.

2011-ben a melegedő kihasználtsága 100% volt a november hónapig, amikor is, a szolgáltatás bővítésére került sor. 2011. novembertől 07-től működési engedély szerint másik telephelyre költözött az intézmény, /5200, Törökszentmiklós, Puskás Ferenc út 3 szám alá/ és 45 fő nappali ellátására kapott engedélyt. Évek óta probléma volt, hogy sokkal többen igényelnék az ellátást, mint amennyi ellátottat képes befogadni az intézmény, így ez a probléma megoldódott. Az ellátottak számában jelentősebb létszámnövekedés főleg a hidegebb hónapokban érezhető.

A veszélyeztetett, elégtelen lakhatási körülmények közt élő kliensek lakhatási problémáinak tartós rendezéséhez nagy segítséget nyújthatna egy komplex kiléptető program, melynek létrehozásához javasolt az országban már kipróbált, bevált módszerek adaptálása.

e) lakhatást segítő támogatások

Az elmúlt öt évben a lakhatási támogatást igénylők száma folyamatos növekedést mutat, míg 2007.-ben 1354 személy kapott lakásfenntartási támogatást, addig 2011.-re ez a szám már 1757-re nőtt, azaz a 2007. évhez képest közel 30%-os a növekedés.
A lakásfenntartási támogatást igénylők száma 2007 és 2008-ban stagnált, az ezt követő három évben dinamikus növekedésnek indult. A 2007-es állapothoz viszonyítva 2009-re 22,5%-al, míg 2011-re már 56% -al növekedett az igénylők száma. A vizsgált időszakban az egy főre jutó éves átlagos támogatás 60 000 Ft és 67 000Ft között volt.

f) eladósodottság

A Családsegítő Szolgálatnál működő háztartási adósságkezelési szolgáltatás igénybevétele iránt az utóbbi években egyre nagyobb igény jelentkezik.. A romló gazdasági helyzetben egyre több család egyáltalán nem vagy csak időszakosan tudja számláit kiegyenlíteni. A munkanélküliség, túlzott eladósodás, helytelen életvitel, családi krízis rövid idő alatt megteremti a közüzemi szolgáltatásokból való kizárást, ezzel együtt a tartós szegénység kockázatát, ami hosszútávon kirekesztettséghez vezethet.

A szolgáltatásokból való kikapcsolás, hátralékok felhalmozásának egyik kezelési módja az háztartási adósságkezelési szolgáltatás, ami az adósságszanáláshoz rendel szociális szolgáltatási tartalmat. Feltárja az okokat és preventív jelleggel kezeli a kialakult helyzetet
A 2007-es állapothoz viszonyítva 2010-re megháromszorozódott az adósságcsökkentési támogatásban részesített személyek száma, s az egy főre jutó támogatás mértéke éves szinten 1,6-szorosára nőtt.

A szegénység illetve az elszegényedés kétségkívüli manifesztuma a lakhatással összefüggő hátralékok felhalmozódása illetve a lakossági adósságállomány folytonos újratermelődése. A lakhatási támogatást igénylők családjai a szegénységben élők döntő hányadát alkotják a városban.
2011.-ben a 8992 db törökszentmiklósi lakásokban élők közül 2107 fő kapott lakásfenntartási támogatást. Feltételezve, hogy mindannyian különböző lakásokat képviselnek, és figyelembe véve, hogy ez évben az egy lakásra jutó átlagos lakos szám 2,34, a szegénységben élők becsült száma 4 930 fő, mely a lakosság 22 %-át képezi.

A közüzemi díjak felhalmozódásnak problematikáját enyhítendő, megfontolásra ajánlott az előre fizetős mérőberendezések (kártyás órák) felszerelése. A szolgáltatók nem érdekeltek ezek felszerelésében, ezért ezeknek az eszközöknek a száma alig néhány százra tehető.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Szegregált terület I.(keleti városrész)
: Nap utca – Szivárvány utca – Téglagyár utca – Zenész utca – Dobos utca – Teleki László utca – Bihari utca – Jókai Mór utca – Kossuth Lajos út

Szegregált terület II.(déli városrész)
: Vasút út – Kelet utca – Honvéd utca – Béla Király út – Nemzetőr utca

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

A szegregátumokban, az ott élők számához képest, nagyon kevés a lakásállomány, a keleti szegregátumban összesen 229 db lakás található, amely a városhoz képest is kevés, csupán 2,5%-ot tesz ki, a déli szegregátumban az értékek még ennél is kisebbek, összesen 18 db lakás található, amely a városhoz képest 0,2%-ot tesz ki.

A szegregátumokban az alacsony komfortfokozatú/komfort nélküli lakások aránya nagyon magas. A keleti szegregátumban 56,8%-ot, míg a déli szegregátumban 66,67%-ot tesz ki, ez jóval magasabb, mint az egész városra vonatkozó 30%-os érték.

A roma lakosság nagyobb része alacsony komfortfokozatú/leginkább komfort nélküli lakásokban, rossz műszaki állapotú házakban élnek. A másik veszélyeztető tényező a közüzemi szolgáltatások hiánya, kikapcsolt szolgáltatások, amelyeket nem tudnak pótolni, valamint a zsúfoltság pl. 50m es lakásban több generáció 12-15 ember él. Nem ritka ezeknek a hátrányoknak az együttes előfordulása, ami hosszú távon behozhatatlan hátrányt jelent főleg a legsérülékenyebb 0-3 éves korosztály számára.

A szegregátumok környezet-egészségügyi helyzet nagyon rossz.

A telepeken nincsenek közösségi terek – hiányoznak a sportolásra alkalmas zöldfelületek, nincs játszótér, közösségi ház.

Törökszentmiklós Városi Önkormányzat „anyagi ösztönzőkkel" próbálja a roma lakosság hozzáállását környezete egészségesebbé-, jobbá tétele érdekében az aktív közreműködésre inspirálni, ahol a törvényi keretek erre felhatalmazást adnak, ott a segélyezési tevékenységet bizonyos feltételekhez köti.
A pénzbeli és természetben nyújtott szociális és gyermekvédelmi ellátásokról szóló 15/2003. (VI. 6.) számú rendelet módosítása (2012.12.20.) értelmében
5/B. §
(1) Az aktívkorúak ellátásában részesülő személy köteles a lakókörnyezete rendezettségét biztosítani. Amennyiben a Családsegítő, vagy közterület esetén a közterület felügyelő (továbbiakban együtt: bejelentő) jelzi,
- hogy az ellátott által életvitel szerűen lakott lakás, vagy ház és annak udvara, kertje, valamint a kerítéssel határos közterület, rendezetlen, elhanyagolt,
- vagy az ellátott által életvitel szerűen lakott lakást, házat nem rendeltetésszerűen lakják, vagy annak higiénikus állapotáról nem megfelelően gondoskodnak,
a megfelelő határidő - legalább öt napos - kiszabása mellett, a bejelentő értesítésével, fel kell szólítni az ellátottat a jelzett hiányosság megszüntetésére.
(2) A bejelentő jogosult ellenőrizni, a felszólítás eredményességét, és amennyiben az nem vezetett eredményre, köteles az eredménytelenséget ismét jelezni.
(3) Amennyiben az (1) bekezdésben foglalt felszólítás nem vezet eredményre azt újabb határidő kiszabásával meg kell ismételni.
(4) Amennyiben a második felszólítás sem vezet eredményre, úgy az ellátásra való jogosultságot a felszólításban szereplő határidő letelte hónapjának utolsó napjával meg kell szüntetni.

Vezetékes víz, áramellátás, közvilágítás, járda teljes mértékben elérhető a keleti városrész szegregátumában, míg hiány a szennyvízcsatorna hálózat kialakításában (8 utca), gáz ellátásban (14 utca), illetve a pormentes utak (11 utcában) számában található.
A déli szegregátumban több helyen nem teljes mértékben érhető el a lakosság számára a vezetékes infrastruktúra. Vezetékes víz egy utcában, a Honvéd utcában hiányzik, a szennyvízcsatorna szintén egy utcában hiányos, ez a Nemzetőr utca. Pormentes utcát 4 helyen találni (Nemzetőr, Vasút, Honvéd és a Kelet utca), továbbá járda a Vasút utcában hiányzik.

A tömegközlekedés elérhető a szegregátumokban.

A szegregátumok lakásállományának fizikai állapota, az itt élők számának folyamatos növekedése, nagyobb mértékű beavatkozásokat tesz szükségessé a városban. Az IVS antiszegregációs programja alapján a szociális városrehabilitáció megvalósítása nem tűr halasztást.

A roma lakosság egészségi állapota nagyon kedvezőtlen egészségügyi mutatókkal jellemezhető. A 19 éves kor feletti roma népesség 66,3%-a szenved valamilyen betegségben, 16,1%-a egynél több betegségben, illetve 23%-a egyszerre 3 vagy több betegségben. A leggyakrabban előforduló 20 belgyógyászati betegségcsoport nagyobb részében a romák betegségaránya legalább kétszerese a teljes népességnek (pl. daganatos megbetegedések), hatban több mint ötszöröse (pl. asthma, gyomor megbetegedései), és háromban (látáskárosodás, vashiányos vérszegénység, tüdő fertőző megbetegedései) több mint tízszerese.

A magasabb arányú megbetegedések is igen jelentős mértékben hozzájárulnak ahhoz, hogy a romák között nagyon magas (15,4%) a megváltozott munkaképességűek, a rokkantnyugdíjasok aránya.
A rizikófaktorok közül a dohányzás – a roma lakosság 77,4%-a dohányzik szemben az összlakosság 31,4%-val –, a magas vérnyomás – a roma lakosság 87%-a szenved magas vérnyomásban, szemben az összlakosság 32%-ával –, valamint táplálkozási problémák, és a prevenció hiánya egyértelmű-en az egészségi állapotot befolyásoló tényezőnek bizonyulnak. A roma anyák jóval nagyobb aránya dohányzik, illetve szenved rendszeres környezeti dohányfüst-ártalmat várandóssága alatt, mint ez a többségi társadalomban jellemző.
Tapasztalatok szerint a romák nagy része az ingyenes egészségügyi ellátást sokkal ritkábban – sőt 64,2%-uk egyszer sem – veszi igénybe. Ez gyakran a rossz anyagi és szociális körülményekből adódik: nincs módjukban elutazni, elmenni a szűrővizsgálatokra, nem tudják megfizetni a gyógyszereket, stb. A mélyszegénységben élő családok elsődleges szempontja nem az egészségük megőrzése vagy a betegségek megelőzése, hanem sokkal lényegesebb az elemi mindennapi létfenntartás.

Törökszentmiklóson is a szegregált, leromlott területen élők a működő szolgáltatások feltételrendszere alapján hozzáférnek mind az egészségügyi, mind a szociális intézmények alapellátásaihoz, azonban a gyakorlatban nem minden rászorult veszi igénybe azokat.

Szükséges megteremteni az egészségügyi alap- és szakellátásban való teljesebb részvétel lehetőségét a szegregált, leromlott területen élők számára, szűrési, megelőzési és egészséges kialakításával.
A helyi civil szervezetek, cigány kisebbségi önkormányzat, a védőnő és a körzeti orvos együttműködésében növelni szükséges a tájékoztató fórumok számát a szűrővizsgálatok fontosságáról.

Külön ki kell emelni az aktív szociális munka jelentőségét, a gyermekjóléti és családsegítő szolgálatok munkáját, mely felkészíti a szegregátumban élőket a már meglévő programokhoz való kapcsolódásra és a helyi társadalomba való integrálódásra, azonban az eredményesség fokozásához az e területen tevékenykedők humán erőforrása kapacitásának bővítése szükséges, civil szervezetek bevonásával, támogatásával.

A felkészítő, segítő programok bővítése mellett az egészségterv-, és a szociális szolgáltatástervezésben is külön ki kell térni e veszélyeztetett csoport szolgáltatásokba történő bevonhatóságának támogatására.

A Szociális Szolgáltatásszervezési Koncepció nem tartalmaz a romák szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférésének esélyegyenlőségét elősegítő konkrét intézkedéseket.
Az önkormányzat egészségterve nem tartalmaz a szegregátumokban élők egészségi állapotára vonatkozó adatokat és a szükséges beavatkozásokat.
Szükséges megvizsgálni, hogy mely tényezők hátráltatják a szűrővizsgálatokon történő részvételt, azokra megoldást szükséges kidolgozni.

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.)

Törökszentmiklós három fő területén él roma lakosság.

1. A Szivárvány út és környéke
2. A Zenész út és környéke
3. A vasúton túl, a Vasút út és környéke

A roma népesség által lakott három terület a fentebb leírt két összefüggő szegregátumot képezi.

A szegregátumokban élők társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzőire jelenleg csak a 2001.-es népszámálási adatok KSH által feldolgozott és közzétett adatai adnak támpontokat. Sajnos a 2011. évi népszámlálási adatok feldolgozottsága még nem tart azon a szinten, hogy a szegregátumokra jellemző ismérveket meghatározzák. Ebből adódóan bizonyos kérdéskörökben alkalmazzuk a 2001. évi KSH adatokat, illtve megpróbáljuk megbecsülni a jelenlegi állapotokat, figyelmbe véve a 2008.-ban készült Integrált Városfejlesztési Stratégia(IVS) megállapításait is.

A roma lakosság száma – tapasztalati tényekre építve – a következő logika mentén lett megbecsülve:
A Munkaügyi Központ tapasztalata alapján a BPJ/FHT-ben részesülők 60-70% cigány származású lehet, azaz számuk a 2011. szeptember 20-i adatok alapján 722 és 842 közé eshet. A becsült érték 790. Figyelembe véve, hogy Törökszentmiklóson a nyilvántartott munkanélküliek között 2011-ben a 19 év alatti összesen 7 fő volt, feltételezve, hogy mindegyike a cigány lakosság köréből került ki, a szegregátumokban 19-64 éves korcsoporton belül a munkanélküliek becsült száma 783 fő.

Ez a 783 fő a 19-64 év közti, munkaerő-piaci szempontból aktív, cigány lakosság kb. a 80%-át alkothatja, feltételezve hogy jelenleg kb. 20%-uk foglalkoztatottak csoportjában van.
Ebből következően 19-64 éves korcsoportban minimum 970 fővel, munkaerő-piaci szempontból aktívval, számolhatunk. Az inaktívak arányára a 19-64 éves korcsoporton belül a városi átlagnál alacsonyabb értéket – 25%-ot- becsülünk, így számukat 320 körülire tartjuk.
A szegregátumokban élő lakosságon belül a 19-64 éves korcsoport létszámát 1050 főre becsüljük.

Feltételezve, hogy egy családon belül az asszony és a férfi is lehet ebben a csoportban, úgy becsüljük, hogy min. 400 családot reprezentálnak.

A Gyermekjóléti Szolgálat szerint a gyermekvédelmi kedvezményben részesülő családok közül a három és annál több gyermekes családok a roma kisebbség köréből kerülnek ki.

A 2011.-évi adatok alapján a e kedvezményben részesülő családokból a 3 gyermekes családok száma 269, a 4-, és 5 gyermeket nevelő családok száma 82, a 6-nál több gyermeket nevelő családok száma 11.
Feltételezzük, hogy a 3 gyermekes családokból 29 nem e kisebbséghez tartozik.

Mindezek alapján a roma kisebbségen belül a 0-18 éves gyermekek becsült száma:

Azt állíthatjuk, hogy a szegregátumokban élő családok átlagos gyermeklétszáma 3, becslésünk szerint a 0-18 éves gyermekek száma 1200 biztosan van.

Az IVS szerint 10% körüli a 60 év felettiek aránya, erre alapozva a 64 év felettieket 280 főre becsüljük. A becslés alapján a szegregátumokban élők száma 2530 fő, a város lakónépességének 11,5%-a.

Az IVS alapján a szegregátumokban élő népességen belül az egyes korcsoportok arányaiban lényeges eltérés mutatkozik a város egészére jellemező arányoktól, hogy a Szegregált I. területen az ott élők 33%-a tartozik a 0-14 évesek, 57,9% a 15-59 évesek és mindössze 9,1% a 60 év felettiek korosztályába. Ezek az adatok már önmagukban is mély társadalmi problémákat mutatnak, de van ennél a területnél is figyelemre méltóbb mutatókkal rendelkező rész. Ez a Szegregált II. terület, ahol az ott élők 49,55% a gyermekkorú, 49,55% a munkaképes korú és mindössze 0,9% a 60 év feletti.

Roma identitásúak foglalkoztatása:
A partneri kapcsolatokban történő közös feladatvégzés keretében a kirendeltségen 2011. május 10-én a TÁMOP 3.2.3. „A közművelődési szolgáltatások fejlesztése Törökszentmiklós és Fegyvernek településen" programon belül megrendezésre került a „Társadalmi párbeszéd a roma kisebbség társadalmi integrációjának elősegítése érdekében" című fórum. A 27 fő résztvevő között voltak az alapfokú oktatásban résztvevő tanulók, a szüleik, középiskolai tanárok, álláskeresők, közfoglalkoztatottak, foglalkoztatásban állók, munkáltatók képviselői, önkormányzat képviselői, valamint a CKÖ elnökök, a munka és a társadalmi élet többféle területéről, akik saját életük példáján keresztül mutatták be a fórum résztvevőinek az ezzel kapcsolatos tapasztalataikat, így adva hitelességet az elmondottaknak.
A foglalkoztatási támogatások tekintetében is prioritást élveznek a közülük kikerülő kezdő vállalkozók, és az általuk foglalkoztatott munkavállalók. 2011.szeptemberig 20 fő részesült támogatásban. A foglalkoztatók között vannak jelen a PAL XML Kft., a „LABUÁN Gyöngyszeme" Szociális Szövetkezet, Burai Zoltán ev., és a Törökszentmiklósi Szociális Szövetkezet. A közfoglalkoztatásban és a képzésben való részvételükben

aktivizálódtak az utóbbi időszakban. A roma integrációs munkában együtt dolgozunk a CKÖ helyi és magasabb romaszervezetek vezetőivel.

Segélyezés helyzete: A lakásfenntartási támogatás, a rendszeres szociális segély, a rendszeres gyermekvédelmi segély és a BPJ/FHT 2011. évi adatai alapján, figyelembe véve a lakásállomány összetételét, továbbá a Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ Családsegítő Szolgálata és a J-N-SZ Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központ Törökszentmiklósi Kirendeltsége tapasztalatait, e négy legalapvetőbb segélyezés tekintetében a szegregátumok segélyezési állapotát becsüljük.

A város közoktatási rendszerében megjelenő roma tanulókra kiterjednek a HH és a HHH és az SNI tanulók fejlesztését, felzárkóztatását célzó pedagógiai programok. Minden intézményben van ifjúsági felelős.

A szegregátumokban becsült 1200 fő 0-18 éves gyermekből 70%-ról feltételezzük, hogy jelenleg valamelyik közoktatási intézményben tanul, becsült létszámuk kb. 840.
Az önkormányzat által kigyűjtött adatok alapján 2012.-ben a szegregátumokban élő gyermekek közül 215 fő HHH, 25,6%-a a közoktatási intézményekben tanuló roma gyermekeknek.

Az IVS alapján A keleti városrészben található szegregátumban a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 75%, míg a déli városrész szegregált területén 89,09% ez az érték.
A keleti városrész szegregált területén a felsőfokú végzettségűek aránya nagyon csekély, mindösszesen 0,2%, még a déli szegregált területen nem is jelennek meg a felsőfokú végzettségűek.

Szükséges lenne olyan szocializációs programok bevezetése, amelyek az itt élők felzárkóztatását, izolációjuk oldását célozza (önsegítő csoportok működtetése, képzések beindítása, munkanélküli tanácsadások, speciális adósságcsökkentő programok szervezése, fiatalok hétvégi elfoglaltságának – sport, életmód-tanácsadás – megszervezése, stb.)

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

A Központi Statisztikai Hivatal által kialakított térképen a lila, fekete színekkel jeölt területek a szegregációval veszélyeztettek.

A bekarikázott szegregátumok közül a két nagyobb összefüggő terület valódi, roma lakosság által lakott szegregátum.

A település közepén bekarikázott terület valójában nem szegregátum, itt a Jász–Nagykun–Szolnok megyei Önkormányzat fenntartásában működő Pszichiátriai Betegek Otthona és Rehabilitációs Intézménye található.

A további szegregációval veszélyeztett területek a térképen lilával és feketével jelölt kis kiterjedésű területek , melyek alacsony laksűrűségű, illetve intézményi területek. Ezeken a területeken a lakásépítés tilalmával magakadályozható a területi átrendeződés.

A szegregációs térképen feketével jelölt, vagyis a szegregáció lehetőségét magában hordozó területeken a szegregáció megelőzése érdekében meg kell erősíteni a szociális információáramlás helyi rendszerét, amely intézményesen és tervszerűen feltérképezi a szükségleteket, és közvetíti az információt az ellátást biztosító szolgálatokhoz. A rendszer működtetését területi ellátás keretei között célszerű megszervezni, a

Családsegítő Szolgálat koordinációjával. A jelzőfunkciók működtetése folyamatos monitorozást és az összegyűjtött információk elemzését jelenti. Ennek alapján a biztosítható a gyors beavatkozás a kedvezőtlen folyamatokba.

A veszélyeztetett területek esetében a beavatkozásoknak a terület szegregáltsági fokának növekedését kell megakadályozniuk. Ugyanakkor a beavatkozások következményeként a település más területein, illetve más, környező településeken (pl. városkörnyéki falvak) nem nőhet az alacsony státuszú népesség koncentrációja, és nem alakulhatnak ki új szegregátumok.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

A város kiépítette a jogszabályi előírásoknak megfelelően az egészségügyi alap- és szakellátást, amelyek ellátási körzete lefedi a település egészét. Szolgáltatásai valamennyi lakos számára hozzáférhetők.
Törökszentmiklós Városi Önkormányzat Egyesített Gyógyító - Megelőző Intézete (EGYMI) tevékenységi köre a járóbetegek ellátása, háziorvosi szolgálat, iskolaorvosi szolgálat, védőnői szolgálat, anya- gyermek- és csecsemővédelem, fogászati ellátás, foglalkozás egészségügyi ellátás
A Szolnoktól 20km-re fekvő intézmény közel 40.000 járóbeteg ellátásáról gondoskodik jelentősen csökkentve ezzel az igen leterhelt Megyei Kórház Rendelőintézet betegforgalmát.
A törökszentmiklósi lakosok alapellátását 10 háziorvosi, 4 házi gyermekorvosi és 5 fogorvosi alapellátást biztosító szolgálat területi ellátási kötelezettséggel egészségügyi vállalkozás keretében biztosítja.

Az iskola- és ifjúság-egészségügyi szolgálat orvosi feladatait 4 házi gyermekorvos és egy háziorvos látja el. Az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról egészségügyi vállalkozás gondoskodik.

A városban 6 területi védőnői szolgálat és 4 iskolai-, illetve ifjúsági védőnői szolgálat működik.

Az EGYMI biztosítja a járóbeteg szakorvosi ellátás az alábbi területeken:

Belgyógyászat	Sebészet
Nőgyógyászat	Terhes-gondozás
Csecsemő- és gyermekgyógyászat	Urológia
Reumatológia	Labor
Képalkotó eljárás – röntgen	Képalkotó eljárás – ultrahang
Bőr- és nemibeteg-gyógyászat	Tüdőgyógyászat
Fül- orr- gégészet	Szemészet
Fizioterápia	Mozgásterápia
Egyéb diagnosztika – EKG	Pszichiátria, addiktológia.

A területi ellátásért felelős kórház – a megyei Hetényi Géza Kórház és Rendelőintézet – a várostól 20 km-re levő megyeszékhelyen, Szolnokon érhető el. Az egyéb alapellátás területére tartozó foglalkozás-egészségügyi tevékenység szabályozott szakmai keretek között 9 munkáltatóval kötött szerződés szerint történik.

A felnőtt lakosság és a gyermekek megbetegedéseinek a száma a 2007. -2011. időszakban azonos tendenciát mutat. 2007-2009 közt egyenletes növekedés volt tapasztalható, a gyermekeknél a 2009-es év jelentette a maximumot a vizsgált öt éves periódusban. 2010-ben a felnőtt lakosság körében kisebb mértékben, de a gyermekek esetében majdnem felére csökkent az orvosi ellátás iránti szükséglet. A 2011-ben a felnőttek esetében, az elmúlt évek vonatkozásában, a legtöbb ellátási igény jelentkezett, míg a gyermekek ellátási szükséglete megközelítette a 2009-es maximális számot. Az egy felnőtt lakosra jutó átlagos esetszám hat és hét között mozgott, a gyermekeknél ez a érték eggyel magasabb. Az összes eset (a háziorvosi ellátásban a megjelentek és a meglátogatottak száma) és a rendelésen megjelentek arányai tekintetében megállapítható, hogy a felnőttek körében 2007.-ben ez az érték 88% volt, vagyis az összes eset 86%-a jelent meg a rendelőben. Ugyanez az arányszám 2011.ben 91%-ra nőtt, azaz az öt évvel korábbi

állapothoz képest az ellátást igénylők 5%-al kisebb arányban igényelték a lakáson történt beteglátogatást. A lakáson történt beteglátogatások számában is csökkenés tapasztalható 2007-hez viszonyítva, bár az ellátást igénylők száma növekedett, 2011.-ben 1184-szer kevesebb alkalommal kellett a háziorvosnak a lakásán ápolni a beteget. A gyermekek estében ez az arány 2007-ben és 2011-ben is 96%, 61 alkalommal többször kellett az gyermekorvosnak házhoz menni.

A járóbeteg szakellátások kihasználtságának vizsgálatára az EGYMI nagy hangsúlyt fektet, felmérve a lakossági megbetegedésekből és azok jó szakmai ellátásából fakadó igényeket, a szükségleteknek megfelelően átcsoportosításokat hajt végre. Legutóbb 2012. májusban került sor a járóbeteg szakellátás-kapacitás átcsoportosításra a fenntartó Törökszentmiklós Városi Önkormányzat egyetértésével, az egészségügyi ellátórendszer fejlesztéséről szóló 2006. évi CXXXII tv. 7. § (3) bekezdése és a végrehajtásáról szóló 337/2008. (XII.30.) Kormányrendelet alapján, mely lehetővé teszi a jobb betegellátás érdekében az átcsoportosítást azzal, hogy az egészségügyi szolgáltató rendelkezésre bocsátott kapacitásának száma összességében nem változhat. A belgyógyászati szakrendelés mellé elengedhetetlennek ítéli az intézet a kardiológiai rendelés megszervezését, amelynek részét képezné a hipertónia, koleszterin és vércukorszűrés is. A szakorvosi óraszám folyamatos biztosítása a betegek ellátása érdekében szükséges, mivel a kardiológiai betegek száma országszerte így megyében is növekszik. Várhatóan havi 200 beteg kerül majd ellátásra.

A járóbeteg szakellátásban a beavatkozások számának alakulása, a változás trendje közel azonos a háziorvosi ellátásra kimutatott trendekkel, melyek arra utalnak következtetni, hogy alakosság egészségi állapota romlik. Minden hetedik felnőtt és minden nyolcadik gyermek valamilyen egészségügyi problémával küzd.

Országos tendencia, hogy folyamatosan romlik a lakosság egészségi állapota. A születéskor várható élettartam messze elmarad az Európai Unió átlagától, de alacsonyabb a környező közép-kelet-európai országok ide vonatkozó adatainál is. Az Országos Tiszti Főorvosi Hivatal megállapításai szerint a fiatalkorú népesség egészségi állapota évek óta és folyamatosan romlik, egyes betegségek, elváltozások aránya évről évre növekszik.
Az ifjúság helyzetéről szóló tanulmányok szerint szoros összefüggés van a dohányzás és az alkoholfogyasztás gyakorisága és a kábítószer-fogyasztás között. Az ifjúság kellő információval rendelkezik a drogokról, de veszélyességét nem értékeli nagyságának megfelelően.

A szív- és érrendszeri betegségek Törökszentmiklóson az egyik vezető halálokok közé tartoznak. A térségben folytatott vizsgálatok alapján, a szívinfarktus egyre fiatalabb korosztályt érint. A szív- és érrendszeri betegségek kialakulását elősegítik a környezeti ártalmak, az egészségtelen táplálkozás (elhízás, túlzott só-bevitel, húsfogyasztás, a magas koleszterinszint, az egészségtelen életmód (dohányzás, alkohol, mozgáshiány), a rohanó, stresszes életmód.

A keringési betegségek után a daganatos megbetegedések okozzák a legtöbb halálesetet Magyarországon. A tüdő és hörgő daganat okozza a legnagyobb társadalmi terhet a daganatos megbetegedések között. A tüdődaganatos halálozás emelkedő tendenciájának megállítása jelentős probléma, s kiemelkedő jelentősége van a primer prevenciós programoknak (főleg a dohányzást csökkentő programok), hisz hatékony populációs méretekben alkalmazható szűrési technika még nem áll rendelkezésre.
Az emlő rosszindulatú daganata a női lakosság körében a második legnagyobb társadalmi veszteséggel járó daganatféleség. Jelentőségét növeli a kórképnek, hogy korai felismerés esetén teljes gyógyulás érhető el a betegeknél.

Egyik leggyakoribb betegségcsoport a mozgásszervi megbetegedések körébe tartozó csigolyabántalmak, gerincbetegségek. A mozgásszervi megbetegedésekhez szorosan kapcsolódó csontsűrűségi és csontszerkezeti rendellenességek az 55 év feletti nők körében a leggyakoribbak. A megbetegedési arány a nők esetében több mint háromszoros a férfiakhoz képest.

Nagyon sok a cukorbeteg és nagyon sok az évekig gondozatlan beteg. Egyre több a 2-es típusú cukorbetegség, amelynek fő oka a túlsúly. A szakrendelés képtelen ennek a nagyszámú betegnek az ellátására. A legfontosabb a betegség kialakulásának megelőzése lenne.

b) prevenciós és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez való hozzáférés a lakosság számára biztosított, az egészségügyi ellátórendszeren keresztül mindenki igénybe veheti.

Óvodai szűrés évente kétszer van, az iskolaorvosi ellátás keretében minden évben és osztályban végeznek szűrővizsgálatot, rendszeres – a testneveléshez, és sportversenyekhez kötődő – egészségügyi ellenőrzés is. Fogászati szűrést az iskola-egészségügyi feladatok közt a fogorvos látja el az oktatási intézmények keretein belül.. Az iskolafogászati rendelésen szinte minden tanuló megjelenik szűrővizsgálaton. A gyermekorvos a korosztályi sajátosságokhoz alkalmazkodva rendszeresen végez az életkorhoz kötött szűrővizsgálatokat. A védőnők aktívan részt vesznek az óvodai, iskolai egészségügyi feladatok ellátásában. Előkészítik a szűrővizsgálatokat, az iskoláskorúaknál az érzékszervi méréseket végzik, az oktatási intézményekben az egészségügyi ismeretterjesztés szinte teljesen az ő feladatuk.

A prevenciós és szűrőprogramok több éve tervszerű keretek közt folynak a városban, civil szervezetek, a közoktatási intézmények, a szociális szolgáltatások különböző területein. A programok az egészséget szolgáló egyéni magatartásminták kialakítását célozzák, a diákok, a speciális, és a magas kockázatú célcsoportokra és a lakosság körében egyaránt.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Az orvos - egészségügyi rehabilitációs ellátásokhoz – a város lakosságának az egészségügyi ellátórendszeren keresztül biztosított a hozzáférés.
A gyermekek testi-lelki-szellemi fejlődésükben jelentkező problémák feltárása, megoldása, a szükséges fejlesztő és rehabilitációs folyamatok megvalósítása több szakágazat együttes tevékenységével realizálódik, az egészségügyi-, oktatási- és szociális intézményrendszer szereplői közötti kapcsolati háló kiterjedtsége, a kapcsolatok intenzitása, minősége függvényében.
Törökszentmiklóson a Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ keretében mind a gyermekek testi-lelki-szellemi fejlődésükben jelentkező problémák, mind pedig a felnőttek, családok életvitelében jelentkező – többek közt- mentális problémák feltárásért, megoldásáért jelzőrendszereket működtet, rehabilitációs tanácsadást végez.

A gyermekek esetében a Gyermekjóléti Szolgálat a gyermek testi, és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését észlelő- és jelzőrendszert működtet, koordinál. A észlelő-jelzőrendszer szakágazatokon átívelően , az információk és lehetséges ágazati megoldások integrálására, komplex kezelésére törekszik. Az hálózatban együttműködik a védőnőkkel és gyermekorvosokkal, rendőrséggel, ügyészséggel-bírósággal, pártfogó felügyelői szolgálattal, Családsegítő Szolgálattal, Nevelési Oktatási Intézményekkel-(iskola, óvoda), Alapítványokkal (Társadalmi szervezetekkel), Társszervekkel (Kunmadaras Családok Átmeneti Otthona), Szakellátással, Gyermekjogi Képviselővel, Városi Gyámhivatallal, CKÖ-vel, Egyházakkal, Nevelési Tanácsadóval.

A Családsegítő Szolgálat a Családgondozás keretében veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő jelzőrendszert működtet A kapott jelzés alapján a családsegítő szolgálat munkatársa felveszi a kapcsolatot a szociális és/vagy mentálhigiénés problémákkal küzdő családdal, személlyel (a bejelentés alanyával) és tájékoztatja a vonatkozó problémára a családsegítés körében nyújtható szolgáltatásokról.

Tekintettel arra, hogy a szakmai módszertani szabályok szerint a bejelentésnek mindig írásban is meg kell történni, ezért a jelzőrendszer tagjai számára a szolgálat bejelentő nyomtatványt biztosít.

A jelzőrendszer működtetésén túl a családsegítő intézmény a konkrét esetek, kliensproblémák hatékony kezelése és megoldása érdekében szükség szerint munkakapcsolatot épít ki és tart fent elsősorban az alábbi szervekkel:

- a szociális szolgáltatást nyújtó intézményekkel,
- az egészségügyi ellátást nyújtó intézményekkel
- az oktatási-nevelési intézményekkel,
- a gyermekjóléti szolgálattal
- az önkormányzati illetékes bizottsággal
- a polgármesteri hivatali irodákkal és azok munkatársaival,
- a fogyatékosokat gondozó intézményeivel,
- egyéb önkormányzati intézményekkel,
- a rendőrséggel,
- foglalkoztatási szolgáltatókkal,
- a működő egyházakkal
- különböző – elsősorban szociális célokra szervezett – civil szerveződésekkel, alapítványokkal,
- más családsegítő intézményekkel.

A gyermekjóléti és családsegítő szolgáltatásokat igénybe vevők száma az elmúlt évek során fokozatosan nő. A családok anyagi helyzetének romlása, lakhatási körülményeik bizonytalansága, mentális, családi, szociális problémák, egymást erősítő, együttes megjelenését idézik elő. A leszakadó rétegek létszámnövekedésének megállításához a helyi társadalom összefogására, a lakosság, a civil szervezetek, a közintézmények együttműködésére van szükség. A veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, az összetett problémákkal küszködő emberek rehabilitációja, reintegrálása a társadalomba szükségessé teszi, hogy a hátrányos helyzetük kialakulásához vezető, azt tovább gerjesztő, ágazatokon átívelő problémahalmaz egységes, átlátható IT rendszerben legyen elérhető és kezelhető.

A Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ 2011-ben bevezette az időskori demencia kiszűrését, rehabilitáció fejlesztő programok megvalósítását. A képességek megőrzésére és fejlesztésére irányuló programoknak, amelyek napi rendszerességgel egyéni és csoportos formában történnek, minden, a leépülés folyamatában érintett funkciót és készséget megcélozva, az állapotromlás lassítása, a kognitív kapacitás szinten tartása, a pszichés és viselkedés zavarok enyhítése, az autonómia lehető leghosszabb fenntartása érdekében.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az önkormányzat által biztosított közétkeztetés - amely gyakran a helyi szegény családból származó gyerekek táplálkozásának elsődleges forrása , fontos, hogy megfeleljen az érintett korosztály egészséges étrendjére vonatkozó elvárásoknak.

Az önkormányzat (ill. intézményei) által biztosított közétkeztetés és az önkormányzati intézményekben piaci szereplők által biztosított étkeztetés (pl. iskolai, munkahelyi büfék) rendszeres ellenőrzése szükséges, szakember bevonásával, hogy azok kínálata és az ételek minősége mennyiben felel meg az általuk ellátott korosztályok egészséges étrendjére vonatkozó elvárásoknak.

Az iskolai büfék esetén elvárás, hogy jelenjenek meg a kínálatban az egészségesebb táplálkozást támogató gyümölcsök, joghurtok, gabonapelyhek, egészséges ételek.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Az önkormányzat által biztosított közétkeztetés - amely gyakran a helyi szegény családból származó gyerekek táplálkozásának elsődleges forrása, fontos, hogy megfeleljen az érintett korosztály egészséges étrendjére vonatkozó elvárásoknak.

Az önkormányzat (ill. intézményei) által biztosított közétkeztetés és az önkormányzati intézményekben piaci szereplők által biztosított étkeztetés (pl. iskolai, munkahelyi büfék) rendszeres ellenőrzése szükséges, szakember bevonásával, hogy azok kínálata és az ételek minősége mennyiben felel meg az általuk ellátott korosztályok egészséges étrendjére vonatkozó elvárásoknak.

Az iskolai büfék esetén elvárás, hogy jelenjenek meg a kínálatban az egészségesebb táplálkozást támogató gyümölcsök, joghurtok, gabonapelyhek, egészséges ételek.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz a Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ biztosítja a város minden állampolgára számára az egyenlő esélyű hozzáférést.
Az intézmény a preventív és korrektív rendszerszemléletű szociális munka keretében komplex segítséget nyújt az intézmény szolgáltatásait igénybevevők önálló életvitelének és készségének megőrzéséhez, erősítéséhez, önkéntesek és segítő közösségek bevonásához, valamint ellátja a kliensek jogainak fokozott védelmét.

E tevékenységeket a következő szociális alapszolgáltatásokon keresztül biztosítja: szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, nappali ellátás /négy idősek klubja (demens részleg), fogyatékosok nappali intézménye, nappali melegedő/, családsegítés, gyermekjóléti szolgáltatás.
Az ellátottak számának alakulása 2007-2012 időszakban:

A családsegítés szolgáltatását igénylők összetételében a gazdasági aktivitásuk vonatkozásában meghatározó a munkanélküliek és az inaktívak aránya (pl.: gyes-en, ápolási díjon lévők, nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők).
Az iskolai végzettség kapcsán megállapítható a 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők általános tendenciája.

A kliensek segítséget kapnak az anyagi problémákkal kapcsolatos ügyintézésekben, a lelki-mentális diszfunkciók, egészségkárosodás következményeként felmerülő problémák, családi-kapcsolati zavarok, foglalkoztatási problémák enyhítésében.

A pszichiátriai, illetve szenvedélybetegségek (alkoholizmus) okozta problémák kezelése , - amelyek a környezettel való állandó ütközésekben, a társadalmi normák megszegésében, konfliktusokban nyilvánul meg, valamint a család normál működésében okoz súlyos problémákat- nagyon összetett, a szolgálat részéről történő segítségnyújtás ki kell, hogy egészüljön szakellátás, család és egyéb támogató környezet igénybevételével.
Az ilyen problémákkal küszködő emberek száma egyre nő, pszichiátriai beteg Törökszentmiklóson 1086 fő, szenvedélybeteg 333 fő volt a Törökszentmiklós Térsége Többcélú Kistérségi Társulásának Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciója alapján (2008). Felderítésük, az önkéntességre épülő szolgáltatásba vonásuk igényelné a szociális alapszolgáltatások bővítését a célcsoportokat érintő nappali ellátással és/vagy a közösségi szolgáltatás bevezetésével.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Nincs ilyen tapasztalat.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai

A közösségi élet színterei sokrétűek, ilyenek a lakóközösségek, a munkahelyek, az oktatási, szociális intézmények, a templomok, a civil szervezetek, a sportegyesületek, az azonos érdekekre, érdeklődésre létrejött szerveződések és folytathatnánk a sort.
Nagyon erős a civil szervezetek jelenléte, és az Ő általuk szervezett programok, rendezvények igen népszerűek. Ilyen például a Katolikus Népkör, mely számos rendezvényt, programot szervez, a Városvédő- és Szépítő Egyesület, az Almásy János nyugdíjasklub, stb.
Közösségépítő, közösségszervező szerepe szintén jelentős a helyi egyházaknak (kis egyházak is, pl. Krisztus szeretete, Agape).
A közösségi élet jelentős fórumai a városi rendezvények, a közmeghallgatások.

A városban a minden korcsoportot érintő közösségi éltet legmeghatározóbb színtere az Ipolyi Arnold Könyvtár Múzeum és Kulturális Központ (továbbiakban: IKMKK).

Az intézmény a korábban önálló Városi Művelődési Központ és a Könyvtár, továbbá a Múzeum egy intézménnyé alakításával jött létre, 2012. év elején új, korszerű épületbe költözött.
Az IKMKK a város és a kisrégió legnagyobb kulturális intézménye. Integrált intézményfejlesztési koncepciót dolgozott ki az elkövetkező évekre, mely a kulturális javak védelméről és a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL számú törvény valamint Törökszentmiklós Városi Önkormányzat 7/2004. (III.05.) számú rendelete az önkormányzat közművelődési feladatairól, a helyi közművelődési tevékenység támogatásáról (módosítva 6/2010. február 26.), az 172/2005. (X. 13.) K. t. határozattal jóváhagyott Közművelődési koncepció, és az intézményalapító okirata figyelembe vételével készült.
Az intézmény tevékenységének négy fő területe az esélyteremtés, az érték és hagyományőrzés, új értékek létrehozása, és a közösségteremtés erősítése.
A Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény a törökszentmiklósi kulturális örökség és hagyomány bázisa, őrzője.
Az intézmény a rá bízott értékekkel az egész életen át tartó tanulást, képzést kívánja segíteni, ennek érdekében nem csak az őrzött dokumentumokat, tudást adja át, de képzéseket, tanfolyamokat szervez. Ennek érdekében szakmailag folyamatosan képzi munkatársait.
Kiemelt helyen szerepel a családok és a fiatalok szabadidős, rekreációs tevékenységének támogatására. Ehhez igazítják új intézmény hétvégi nyitva tartását, és programkínálatát, mind közművelődési, mind könyvtári területen egyaránt.
Az intézmény közművelődési látogatottsági adatai a változások és a költözés miatti nehézségek mellett is kedvezően alakultak. Saját rendezvény 2012-ben 163 alkalommal volt melyen 24 314 látogató vett részt. Ebből a műsoros rendezvények száma 147, 20.920 fő látogatóval, ismeretterjesztő előadás 16 alkalommal került megszervezésre melyeken 3 394 fő vett részt. Az intézményben 39 különféle csoport, közösség tart rendszeresen foglalkozásokat, ezek összes taglétszáma 505 fő, és éves látogatottságuk 16 406 fő.

Az állandó lakosságon belül folyamatosan növekszik a könyvtár beiratkozott olvasóinak száma, 2007-hez képest 474 fővel, de folyamatos növekedést mutat az állandó lakosságon belüli arányuk is, mely a 2007-es 28%-ról 2011-re 31%-ra. Tehát ma minden harmadik városlakó könyvtári tag.
A kikölcsönzött könyvek számában is jelentős a növekedési tendencia, 2011.-ben 16 159 db könyvvel többet kölcsönöztek ki, mint öt évvel korábban.

Az egy könyvtári tagra jutó kikölcsönzött könyvek átlagos száma 10-ről 12-re emelkedett a vizsgált időszakban. A múzeumlátogatók száma az elmúlt öt évben 400 fővel növekedett, minden ötödik városlakó szeret múzeumba járni.

Az alkotó művelődési közösségek száma évről-évre nő. A rendszeres művelődési foglalkozások és a kulturális rendezvények számára vonatkozó változást feltehetően a költségvetés aktuális állapota determinálna.
A kulturális rendezvények látogatottsága, melyet természetesen elsősorban a terem kapacitása befolyásol, változó.
Az egy kulturális rendezvényre eső átlagos látogatószám hullámzó képet mutat a számok alapján. A legmagasabb értéket 2011.-ben érte el, ez 307 fő volt. 2009-ben és 2011-ben 160 fő körül mozgott (156; 164), míg 2007-ben 219 fő és 2008.-ban 238 fő volt.

Az intézmény saját művelődő közösségei
Érdeklődési kör és az önképző társas tevékenység szerint elkülönülő jogi személyiség nélküli lakossági csoport. A tagok önkéntes alapon vesznek részt a tevékenységben.

- Aranyfonál Kézimunka szakkör (tárgyalkotó népművészeti közösség)
- Miklós Néptáncegyüttes (amatőr előadó művészeti csoport)
  5 csoport (Egytoppantós, Kéttoppantós, Toppantós, Felnőtt Csoport, Senior)
- Csillagtanoda Néptánc Csoport (amatőr előadó művészeti csoport)
  4 csoport (Szikra; Kiscsillag; Üstökös; Hullócsillag.)
- Törökszentmiklósi Népdalkör és Vadrózsák Citeraegyüttes (amatőr előadó művészeti csoport)
- Almásy János Nyugdíjas Klub (1985-ben alakult, a klub Népdalkörrel is rendelkezik,
- Butyka Béla Helyismereti Kör (Törökszentmiklós helyismerete iránt érdeklődök és kutatók köre) Könyvbarátok Köre (Olvasó kör)
- Baba-mama Klub (Kismamák és kisbabák klubja a gyermekkönyvtárban)
- Modellező szakkör (modellezők klubja)

Intézményben működő nem intézményi fenntartású művelődő közösségek
Az intézmény feladata helyet adni bérleti díj ellenében civil szervezeteknek és azoknak a szerveződéseknek, melyek közösségi tevékenységet folytatnak. A velük történő kapcsolattartásra és esetenkénti segítői, támogatói feladatok ellátásában a közösségekhez rendelt közművelődési szakember segíti. Valamennyi közösséggel használati és együttműködési szerződést kötünk.

Jelenleg az alábbi szervezetek, csoportok, közösségek tevékenykednek az intézményben. Ringató; Babatorna; Kung fu; Hastánc; Jóga; Lélektánc; Dalma Dance; Sakk Klub; Asztalitenisz Klub; Modellező Klub; Mami Papi Klub; Nőegylet; Kádár János Baráti Kör; Krisztus Szeretete Gyülekezet; Agape Gyülekezet; Cukorbetegekért Egyesület; Mozgássérültek Egyesülete; Városvédő és -Szépítő Egyesület; Esély klub; INDEX

Ismeretterjesztő tevékenység
A könyvtár és a Helytörténeti Gyűjtemény rendszeresen szervez ismeretterjesztő előadásokat. Író-olvasó és közönség találkozókat. A közművelődési tevékenység keretében Impulzus Klub néven ismeretterjesztő előadás sorozatra került sor.

A digitális tudásbázisa az intézménynek folyamatosan bővül, pályázati források bevonásával online katalógusok érhetőek el: Könyvtári Online Katalógus, Nagykun Tudásdepó Expressz közös katalógus.
eMagyarországpont: bejegyzett eMagyarországpont, négy számítógéppel működik a könyvtárban, melynek munkáját e-tanácsadó segíti. A pont rendszeresen ad statisztikai jelentést és a hálózat aktív tagja.
NAVA pont: - a zenei és médiatárban. A NAVA a nyilvánosság számára visszakereshetővé és hozzáférhetővé teszi az elektronikus médiában keletkezett kulturális értékeket. A szerzői jogi törvény azt teszi lehetővé, hogy a NAVA a digitális gyűjteményét zárt hálózaton tegye közzé. A NAVA-ban őrzött műsorokhoz ezért nyilvános szolgáltatásokat nyújtó könyvtárakból, iskolai oktatás célját szolgáló intézményekből, muzeális intézményekből, levéltárakból, valamint kép- és hangarchívumokból, úgynevezett NAVA-pontokból lehet hozzáférni. A katalógus szabadon hozzáférhető és kereshető az interneten, a benne található műsorokat pedig NAVA-pontokban lehet megtekinteni.

Az EBSCO Publishing EBSCOhost nevű szolgáltatása bibliográfiai és teljes szövegű adatbázisokat kínál. A Nemzeti Erőforrás Minisztériumának támogatása révén, az olvasóteremben, az EBSCOhost keresőrendszeren keresztül közel 8000 angol nyelvű szakfolyóirat érhető el.

Az ifjúsági (közösségi) fellépés első lépcsőfokai az iskolákban működő „Diák - Önkormányzatok", melyek tevékenységét segíteni, támogatni szükséges.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

Általánosságban elmondható, hogy az emberek társadalmi együttélése azért lehetséges, mert nagy többségük alkalmazkodik az adott társadalomban elfogadott normákhoz, viselkedési szabályokhoz. Sokféle normarendszer él egymás mellett a társadalomban, így Törökszentmiklóson is. Vannak jogi normák, amelyeknek megtartásáról az állam végső esetben kényszerrel gondoskodik, illetve amelyeknek megszegését kényszereszközökkel torolja meg. Vannak erkölcsi, vallási szabályok, higiéniás normák, stb., amelyeknek megszegését a társadalom tagjai többé-kevésbé egyöntetű és erős rosszallással, megvetéssel büntetik. Vannak szokások, illemszabályok, divatszabályok, amelyeknek büntetése a társadalom többi tagjai részéről megnyilvánuló erősebb-enyhébb helytelenítés. Beszélhetünk egy-egy nemzeti kisebbség, vallási csoport, társadalmi réteg szubkultúrájáról. Ha a szubkultúrában szereplő viselkedési norma ellentétben áll a helyi társadalomban uralkodó, elfogadott normáktól, akkor az egyén dilemma előtt áll: mely normákat kövesse és melyektől térjen el, hogyan viselkedjen a számára elfogadhatatlan viselkedési normákat képviselőkkel szemben? A devianciához - az adott társadalomban elfogadott normáktól eltérő viselkedésekhez - pl. a bűnöző, alkoholizáló, kábítószer-fogyasztó, lelki beteg, stb. polgártársainkhoz - történő viszonyulás komoly erőpróba a szűkebb és tágabb közösségek együttélésben.

A közösségi együttélést felborzoló jelenség a bűnözés.

A Törökszentmiklósi Rendőrkapitányság beszámolója alapján Törökszentmiklós városban a bűnözés helyzetében 2009. -2011. között a bűncselekmények közt a legmagasabb számban a személy-, a közrend-, és a vagyon elleni bűncselekmények vannak.

Az utóbbi időben, a lakosság megváltozott anyagi helyzete, a bekövetkezett gazdasági válság, az elszegényedés hozzájárult a tulajdon elleni bűncselekmények terjedéséhez. Ezért szükséges e jogsértések visszaszorítása, hiszen a lakosság szubjektív biztonságérzetét ezek az apróbbnak tűnő, de mégis nagy számban előforduló cselekmények nagymértékben negatív irányba befolyásolják, emiatt szükséges az elkövetőkkel szembeni gyorsabb eljárás lefolytatása, gyorsabb szankcionálás, mely mind visszatartó erőként szolgálhat. A jogszabály szigorodása, a szabálysértési őrizet, az elzárás lehetősége eltérítheti az esetleges elkövetőt szándékától.

A személy elleni bűncselekmények közül, a könnyű testi sértés deliktumai a garázdaság bűncselekményhez köthetőek, a településen Az elkövetést elősegítő oksági tényezők közül az alkoholos befolyásoltság a meghatározó. Ezen túl az a körülmény, hogy - a fiatal korosztálynál - csoportokba, „bandákba" verődve fellazulnak a társadalmi, erkölcsi korlátok. Sok esetben a deviáns magatartás célja pusztán a környezet megbotránkoztatása, vagy a társak „elismerésének" a kiváltása.

A személy elleni bűncselekmények száma 2010. évben 99-ről, 2011. évben 116-ra változott. Megállapítható, hogy az e fejezetbe tartozó deliktumok számában szinte mindegyiknél 2011. évben növekedés mutatható ki. Az ismertté vált cselekményeket elsődleges okként az emberek közötti tolerancia hiánya, hosszantartó konfliktus, az alkohol idézte elő, valamint a megelőző ideiglenes távoltartás törvényi lehetőségeinek alkalmazásának egyre szélesebb körű megismerésével csökkent a látencia a családon belüli erőszak vonatkozásában, több bűncselekmény jutott a hatóság tudomására.

2011.ben a regisztrált bűncselekmények növekedési üteme jelentősnek mutatkozik, a bűncselekményi fertőzöttség a megyei átlagot nem, azonban az országos átlagot már kis mértékben meghaladta.

A település közbiztonságának javítása érdekében kiemelkedő szerepe van a Polgárőr Szövetségnek, akik önállóan, illetve a rendőrökkel közösen közbiztonsági célú járőr-, illetve jelző-figyelő szolgálatokat látnak el. Részt vesznek az iskolai bűn- és baleset-megelőzési munkában, a rendőrkapitányság által szervezett fokozott ellenőrzésekben és végrehajtandó rendezvénybiztosításokban (kivéve politikai rendezvények), ahol rendezői feladatokat is ellátnak.

A közösségi együttélés fontos eleme a bűnmegelőzésben a SZEM mozgalom.
A megyében egyedül állóan a SZEM. mozgalom szervezésében, működtetésében a Törökszentmiklóson a Városi Polgárőr Szövetség vállalt szervező és irányító szerepet, a kapitányság aktív segítségnyújtásával. A szövetség már 2002-ben létrehozta, először Törökszentmiklós városban, elsősorban a lakótelepeken, majd 2010-ben a település egész területén a SZEM mozgalmat. A Szövetség kis táblákat készíttetett, melyet a mozgalomba önkéntesen belépő idős és mozgássérült személyek lakásainak kapujára szereltek fel. A Polgárőrök, sok esetben a körzeti megbízottakkal együtt, hetente járják körbe a mozgalomban résztvevőket. Mind-e közben a lakosságban is kialakul, felerősödik az egymással törődés, odafigyelés fontossága.

Az etnikai konfliktusok jelen vannak a városi élet hétköznapjaiban a lakosság szintjén, mindezekről tudomást csak a bejelentések alapján lehet szerezni. A Rendőrségi beszámolóból csak következtetni lehet ezek mértékére.
Amennyiben a településen előfordult rasszista indítékból elkövetett támadás, vagy olyan társadalmi csoportok közötti konfliktus, amelynek vélelmezhetően etnikai dimenziója is volt, az önkormányzat felelőssége, hogy hatékonyan fellépjen az ilyen konfliktusok és jogsértések megelőzése érdekében.

A konfliktusok és jogsértések megelőzése érdekében szükséges a hatékony fellépés a gyűlöletkeltő megnyilvánulások ellen, a jogsértések kárvallottjainak támogatása, számukra jogsegély biztosítása. Fontos a társadalmi szolidaritást, párbeszédet és a kisebbségek védelmét erősítő helyi szintű akciók és kampányok szervezése és támogatása (pl. sajtó-kampányok, rendezvények, a társadalmi befogadás és összefogás elősegítésében aktív szervezetek, ill. egyének számára díj, elismerés adományozása, a gyermek és ifjúsági korosztályt külön is célzó érzékenyítő programok, stb.)

Tekintettel arra, hogy a becslések alapján a roma lakosság a város lakónépességének kb. 10%-a, szükséges, hogy az önkormányzat tisztviselői közül minél többen legyenek jártasak a romák esélyegyenlőségének biztosításával kapcsolatos kérdésekben

A helyi társadalomban a romákat ért diszkrimináció elleni hatékony fellépés érdekében ajánlott az önkormányzat panaszkezelési eljárásainak fejlesztése

Közösségfejlesztő programok

A helyi lakosság integrációját támogató közösségfejlesztő programokban nem bővelkedik a város, az integrációt célzó programok kialakításában és megvalósításában a helyi lakosság aktív részvételét célzó partnerségi együttműködések nem jellemzőek. Fontos, hogy a helyi lakosság aktívan vegyen részt az integrációt célzó programok kialakításában és megvalósításában, másrészt hogy a programok kidolgozásában és megvalósításában az érintett szervezetek között hatékony együttműködés alakuljon ki. Ennek keretében a partnerségi rendszer lehetséges szereplőit fel kell tárni.

A bűnözés visszaszorításában, megelőzésében hosszú távon kulcsszerepe van a gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenységnek, melynek gerincét a hivatásos rendőrök által, alapfokú és középfokú oktatási intézményekben, osztályfőnöki órákon végzett oktató-nevelő munka adja. Célja a fiatalok elkövetővé, áldozattá válásának elkerülésére való felkészítés, melynek többnyire hosszú távú hatásai vannak a kriminalitásra. A kapitányság képzett D.A.D.A. oktató hiányában kifejezetten a D.A.D.A. programot jelenleg nem tudja alkalmazni a bűnmegelőzésben.

Az Ellen-szer program a középiskolák 10. évfolyamos diákjai számára került kidolgozásra, a korosztályos sajátosságok és igények figyelembevételével. A foglalkozást vezető hivatásos rendőrtiszt interaktív módon, a diákok aktuális igényeinek megfelelően közvetít naprakész bűnmegelőzési ismereteket.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

Egy életképes társadalom nem mondhat le az öngondoskodásról, ugyanakkor szereplői nemcsak önmagukért, hanem nehezebb helyzetben lévő embertársaikért is felelősek.
Törökszentmiklóson, mint az országban általában, karácsony környékén erősödik fel a szolidaritás és felelősség érzete az emberekben, amikor alapítványok, egyházak az emberek tudatát rávilágítják e területre.

Az adományozásnak már hagyományai vannak a városban, melynek szervezésében Egri Egyházmegye Caritas Csoportjának helyi szervezete, a Magyar Vöröskereszt Törökszentmiklósi területi szervezete, a Kézenfogva Műhely Alapítvány vállal nagy szerepet.

A Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ ellátottjai, főként a hajléktalanok, értelmi fogyatékosok többször kaptak ruha és meleg ételadományt. Karácsonykor az önkormányzat adományozik az arra rászorultak körében.

A helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai között az önkéntes munka, mint fogalom, nem ismert eléggé a helyi társadalmakban, ezért megismertetése, elismertetése, ösztönzés az ilyen jellegű tevékenységre különös fontossággal bír. A TÁMOP 3.2.3. „ A közművelődési szolgáltatások fejlesztése Törökszentmiklós és Fegyvernek településen" –pályázat keretében 6 órás képzés történt az önkéntes munka fontosságáról pályakezdő fiatalok bevonásával.

KAPOCS Alapítvány által a "Rád is szükség van" önkéntes munka a fogyatékossággal élő emberek szolgálata programban speciális oktatás keretében a Törökszentmiklós kistérségben működő fogyatékos emberekkel foglalkozó civil szervezetek, intézmények számára 30 fő önkéntesként munkát vállaló kiképzésére került sor, akik közül 14-en fognak minden ellenszolgáltatás nélkül bekapcsolódni a városban a szociális szolgáltatások segítésébe.
Biztos Kezdet gyermekház tevékenységébe és a házi gondozásba önkéntesek bevonására került sor.

Szükséges a város lakossága körében az önkéntes munka megismertetése, elismertetése, ösztönzés az ilyen jellegű tevékenységre és az abban való részt vétel feltételeinek megteremtése.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A Törökszentmiklósi Roma Nemzetiségi Önkormányzat és a Törökszentmiklós Városi Önkormányzat közt 2012. májusban együttműködési megállapodás köttetett, mely részletesen tartalmazza azokat a feladatokat és együttműködési lehetőségeket, amelyek eredményesen segítik a jogszabályokból eredő kötelezettségek teljesítését és a közösen megfogalmazott célok megvalósítását.
A partnerség Roma Nemzetiségi Önkormányzat működési feltételeit biztosítja, támogatja a nemzetiséget a pályázati tevékenységében, a tevékenységek finanszírozáshoz nyújt kiszámítható támogatást.
A helyi roma közösség érdekképviseletét ellátó cigány kisebbségi önkormányzat képviselőinek bevonása az önkormányzati döntések előkészítésébe biztosított a Szociális, Egészségügyi és Sportbizottságon keresztül.
A romák társadalmi integrációjának támogatását célzó önkormányzati politika, fejlesztési programok esélyegyenlőségi koncepciójának kidolgozása az érintett közösség képviselőinek részvételével történik.

A Roma Nemzetiségi Önkormányzat tevékenysége a célcsoport esélyegyenlőségének biztosítása érdekében ad hoc jellegű, tervszerű esélyegyenlőségi tevékenységéről nincs konkrét információ.

Szükséges a Törökszentmiklósi Roma Nemzetiségi Önkormányzat számára egy, a célcsoport integrációját, esélyegyenlőségét támogató cselekvési tervet készíteni, együttműködésben a Törökszentmiklós Városi Önkormányzattal, civil segítő szerezetek támogatásával.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Megállapítások

A városban, az országos tendenciákhoz hasonlóan a népesség fogyása jellemző, évente az előző évihez képest közel 1-1%-al. A halálozások számát nem kompenzáló születések mellett ez elsősorban az elvándorlás következménye, ami különösen jellemző a fiatalokra és a jól képzett munkaerőre.
A város időseket eltartó képességének ez a lassú, de tartós további romlása, az elhúzódó tanulóidő, a tanulmányokat folytatók megnövekedett aránya, ezzel együtt az aktív dolgozó fiatalok arányának csökkenése, illetve a társadalomban tapasztalható negatív folyamatok mind-mind veszélyeztetik a város fenntarthatóságát.

A város jövedelemtermelő képessége alacsony, 2011.-ben Törökszentmiklóson az egy állandó lakosra eső – személyi jövedelemadó-alapot képző jövedelem 622 000 Ft/év, alacsonyabb a kistérségi, a megyei, a regionális és az országos átlagnál is.

A gazdasági körülmények folyamatos romlása évről-évre növeli a szegénységben, mélyszegénységben élők számát.

A szegénység illetve az elszegényedés folyamatának felszínre kerülő problémái közt leginkább nyomon követhető a lakosság munkaerő-piaci helyzete, a munkanélküliségből eredő problémák, illetve a lakhatással összefüggő problémák, a hátralékok felhalmozódása illetve a lakossági adósságállomány folytonos újratermelődése, a pénzbeli és természetben nyújtott szociális és gyermekvédelmi ellátottak és a bűnesetek növekvő száma.

A 14 539 fő törökszentmiklósi munkavállalói korú népességből 7195 fő áll munkaviszonyban, a foglalkoztatási ráta 49,5%, az aktivitási ráta 62,15%.
Törökszentmiklóson nyilvántartott álláskeresők a munkavállalási korú népesség %-ában 2011. augusztusában 12,66% (1841 fő) volt, mely érték a kistérségi mutatónál 0,9%-ponttal alacsonyabb, a megyeinél 1,55%-ponttal, az országos mutatónál pedig 4,6%-ponttal magasabb
A szegénységben élők becsült száma Törökszentmiklóson minimum 4 930 fő, mely a lakosság 22 %-át képezi arra tekintettel, hogy az egy lakásra jutó átlagos lakosszám 2,34 volt 2011.-ben és lakásfenntartási támogatásban részesült 2107 fő.

A roma lakosság becsült száma 2530 fő, a város lakónépességének 11,5%-a.
Mélyszegénységben élnek a roma lakosság min. 90%-a, kb. 2300 fő, a BPJ/FHT-ben részesülők családjai. BPJ/FHT-ben részesültek száma 2011.09.20.-án 1203 fő volt, közülük roma származásúak becsült száma 790 fő. A roma családokon túl további 413 fő családja érintett, feltételezve, hogy ezen családok átlagos létszáma 2,5 fő, mélyszegénységben további min.1030 fő él.

A mélyszegénységben élők becsült száma 3330 fő, a lakosság 15,2%-a.

Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció	
Problémák beazonosítása	**Fejlesztési lehetőségek meghatározása**
Adat-, és/vagy programhiány	Általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők száma korra, nemre Általános iskolai végzettséggel rendelkezők száma korra, nemre, 8. évfolyamot eredményesen befejezők száma a felnőttoktatásban korra, nemre

	Szakiskolai felnőttoktatásban résztvevők száma korra, nemre
	Az önkormányzat gazdasági programjának kiegészítése - Szociális gazdaság fejlesztése – 5 éves fejlesztési stratégia készítése
2011-ben 792 fő alacsony iskolai végzettségű volt a nyilvántartott álláskereső, közülük 176 fő még az általános iskolát sem végezte el, döntő többségük roma identitású. Foglalkoztatásukra a munkaerő-piacon minimális az esély, csak közfoglalkoztatásban és a mezőgazdasági idénymunkában van lehetőségük megjelenni.	Felnőttképzés keretében az általános iskola elvégzése Közösségi szociális munka szervezése
2011-ben a szakképzetlenek (általános iskola, vagy az alattivégzettségű, a gimnáziumi végzettségűekkel együtt) együttesen a nyilvántartott álláskeresők 50%	Általános iskolában végzős osztályaiban a szülők és a diákok tájékoztatása a munkaerő-piaci hiányszakmák alakulásának várható trendjéről. Felnőtt szakképzés a hiányszakmákban Mezőgazdasági szociális szövetkezet létrehozása
A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését elsősorban a munkalehetőségek száma, a nem megfelelő szakmaválasztás, a szakmai tapasztalat hiánya és az iskolai végzettség befolyásolja. A munkaerőpiac elvárásai ma már nemcsak a végzettségre és a szakképzettségre, hanem a különböző személyes kompetenciákra, szakmai és gyakorlati tudásra vonatkoznak. Ezeket a kompetenciákat a fiatalok családi és szociokulturális háttere jelentős mértékben meghatározza, amit az oktatási rendszer csak részben képes ellensúlyozni.	*A* fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok bővítése a civil szervezet bevonásával
	A fiatalok képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük nagyobb arányban történő biztosítása Új szakmák elsajátítása Személyes kompetenciák fejlesztése
A mélyszegénységben élők és a romák foglalkoztatására az önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatásra is minimális az esély.	Az önkormányzatnak törekednie kell, hogy foglalkoztatóként maga is közvetlenül növelje a romák foglalkoztatási arányát, pl. azáltal, hogy intézményeikben (polgármesteri hivatal, szociális-, egészségügyi és más intézmények) roma szakképzett és nem szakképzett munkaerőt alkalmaz.
	Az önkormányzat. előírhat olyan előnyben részesítést az intézményei számára, hogy a romák a közszolgáltatásokat ellátók körében legalább népesség-arányosan részt vehessenek. Annak elősegítésére, hogy ne csak szakképzetséget nem igénylő munkák elvégzésére alkalmazzák őket, olyan ösztöndíj, és gyakornoki programok megvalósítása indokolt, amely képzett roma fiatalok számára biztosít foglalkoztatási lehetőséget az önkormányzatnál és intézményeinél.
A mélyszegénységben élők és a romák foglalkoztatására a nyílt munkaerő piacon minimális az esély, csak a közfoglalkoztatásban, ahol szintén versenyhelyzet van, több az igény, mint a betölthető álláshelyek száma, így az	Az önkormányzat a helyi rendeletek körében megállapíthat a helyi iparűzési adókat és beruházási támogatásokat. Ennek mentén szükséges feltételül szabni a kedvezmények, támogatások igénylésékor a védett csoportok,

iskolázatlan, tartós munkanélküli emberek esélye még a támogatott foglalkoztatásban is igen alacsony.	köztük a hátrányos helyzetű és roma munkavállalók alkalmazásának növelését.
	Közösségi szociális munka szervezése
	Az önkormányzatnak törekednie kell arra, hogy a közfoglalkoztatás során értékteremtő közmunka lehetőséget biztosítson a roma munkanélküliek számára is. A közmunkák kialakításánál előnyben kell részesíteni a hiányzó helyi szolgáltatások kialakításához szükséges humán kapacitás megteremtését

Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció	
Problémák beazonosítása	**Fejlesztési lehetőségek meghatározása**
Az alulszocializált és életvitelében korlátozott emberek, a csökkent munkaképességű, egészségkárosodott, valamint fogyatékkal élő és pszichiátriai beteg emberek számára is megteremteni a jövedelemszerzési lehetőséget is biztosító foglalkoztatási rehabilitáció feltételeit.	A Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ a civil szervezetekkel együttműködésben védett munkahelyeket hoz létre, előmozdítva az alulszocializált emberek szociális érettségét, viselkedési és munkakultúrájuk, kapcsolatteremtési képességük javítását, növelését, a helyi társadalomba való reintegrálását is.
A munkaerő - piaci szolgáltatásokat nyújtó civil szervezetek száma kevés. A város munkaerő-piaci helyzete, a nyilvántartott álláskeresők magas száma és összetétele, a mélyszegénységben élők szociális állapota igényelné a szociális gazdaság súlyának növelését, s az ebben közreműködő civil szervezetek felderítését, képzését.	A munkaerő - piaci szolgáltatásokat nyújtó civil szervezetek fejlesztése A civil szervezetek által a nyújtott szolgáltatások bővítése

Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció	
Problémák beazonosítása	**Fejlesztési lehetőségek meghatározása**
Adat-, és/vagy programhiány	A külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatásához nincs információ
	Lakásprogram felülvizsgálata
Évente 15-30 között változó számban érkezik a városhoz szociális okokkal alátámasztott lakásigény, amelyből forráshiány és a rendelkezésre álló szabad lakások szűkössége miatt mindössze 1–2 kérelmet tudnak kielégíteni.	Az önkormányzati bérlakás-állomány növelése
A kedvezőtlen anyagi helyzetben lévő fiatalok számára kicsi az esély az önálló lakáskörülmények megteremtéséhez. A fiatalok helyben tartásához szükséges olyan eszközöket, támogatásokat kialakítani, melyek segítik ezt a törekvésüket.	Az önkormányzat és az építési vállalkozások közti együttműködés a bérelhető lakások számának növelésére. Lakbértámogatás
Családsegítő Szolgálat ügyfeleinek 90%-a lakhatási vagy azzal összefüggő problémával küzd, a lakhatás megőrzése, a lakásfenntartás	A veszélyeztetett, elégtelen lakhatási körülmények közt élő kliensek lakhatási problémáinak tartós rendezéséhez nagy

biztosításban a legveszélyeztetettebb csoportok a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerülők, kedvezőtlen jövedelmi helyzetű családok, pályakezdők, nagycsaládosok, a hajléktalansággal veszélyeztetett, pl. kilakoltatás előtt álló családok, a lakásfenntartási nehézséggel küzdők, a lakhatással összefüggő adósságot felhalmozott háztartások és súlyos betegséggel küzdő családok. A lakhatási támogatást igénylők száma folyamatos növekedést mutat.	segítséget nyújthatna egy komplex kiléptető program, melynek létrehozásához javasolt az országban már kipróbált, bevált módszerek adaptálása.
	Kiléptető házak létesítése a szakterületen gyakorlattal rendelkező szolgáltatók bevonásával.
	Megfontolásra ajánlott az előre fizetős mérőberendezések (kártyás órák) felszerelése.
A szegregációs térképen feketével jelölt, vagyis a szegregáció lehetőségét magában hordozó területen a szegregáció megelőzése érdekében meg kell erősíteni a szociális információáramlás helyi rendszerét, amely intézményesen és tervszerűen feltérképezi a szükségleteket, és közvetíti az információt az ellátást biztosító szolgálatokhoz	A rendszer működtetését területi ellátás keretei között célszerű megszervezni, a Családsegítő Szolgálat koordinációjával. A jelzőfunkciók működtetése folyamatos monitorozást és az összegyűjtött információk elemzését jelenti. Ennek alapján a biztosítható a gyors beavatkozás a kedvezőtlen folyamatokba.

Telepek, szegregátumok helyzete	
Problémák beazonosítása	**Fejlesztési lehetőségek meghatározása**
adat és/vagy programhiány	A telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői: - életkori megoszlás, iskolai végzettség kimutatása korra, nemre - foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek korra, nemre
	a telepen/szegregátumokban élők lakhatási körülményei - egy lakásban élők száma - egy lakásban élő családok száma - a lakásállomány összetétele - a lakásállomány minősége
	A hátrányok összetettségét figyelembe vevő komplex - megalapozott, átfogó, a szakterületi (foglalkoztatás, gyermekjólét, szociális, egészségügy) együttműködéseket a gyakorlatban is megvalósító programok kidolgozása
A roma lakosság nagyobb része alacsony komfortfokozatú/leginkább komfort nélküli lakásokban, rossz műszaki állapotú házakban élnek, szükséges a lakhatási szegregáció felszámolása A szegregátumok környezet-egészségügyi helyzet nagyon rossz. Nincsenek közösségi terek.	Szociális városrehabilitáció megvalósítása
	A szegregátumokban élő roma fiatalok sport- és szabadidős tevékenységére alkalmas zöld területek kialakítása.
	Őrzött, bekerített, meghatározott nyitva tartással működő, közművekkel ellátott játszópark kialakítása, ahol a nyitvatartási időben szakember bevonását biztosítja az önkormányzat.
	A cigánytelep lakosságának hagyományőrzésének és kulturális tevékenységének teret biztosító roma közösségi ház létrehozása

A szegregátumokban élők felzárkóztatását, izolációjuk oldását célzó programok hiánya	Az Önkormányzat, a Családsegítő Szolgálat és a civil szervezetek humán-erőforrásának bővítése - szociálpedagógus, szociális munkás, játékpedagógus, roma asszisztensek, roma integrációs szakértő, roma közösségfejlesztő szakemberek biztosítása.
	A Családsegítő Szolgálat mentorálásával, civil szervezetek bevonásával szocializációs programok bevezetése (önsegítő csoportok működtetése, képzések beindítása, munkanélküli tanácsadások, speciális adósságcsökkentő programok szervezése, fiatalok hétvégi elfoglaltságának – sport, életmód-tanácsadás – megszervezése, stb.)
A szegregált, leromlott területen élők hozzáférésének támogatása az egészségügyi-, és szociális ellátórendszerhez	Szükséges megvizsgálni, hogy mely tényezők hátráltatják a szűrővizsgálatokon történő részvételt, azokra megoldást szükséges kidolgozni.
	Célzott beavatkozások az egészségügyi és szociális feltételek javítása érdekében; ellátásfejlesztés (szociális munkások, családsegítő, gyermekjóléti szolgálat, védőnők, orvosi ellátás) kiemelt figyelemmel a telepszerű, leromlott állapotú lakóhelyekre, lakóövezetekre.
	Kiegészítő egészségügyi és szociális beavatkozások tervezése a szűrés és korai fejlesztés érdekében az érintett gyermekek körében
	Civil szervezetek egészségügyi-, és szociális szolgáltatás-, és kapacitásbővítésének támogatása az alábbi területeken: - intenzív szociális segítségnyújtás (szociális munka szervezése esetleg területi alapon) - horizontális ellátásokhoz, programokhoz való kapcsolódás segítése - szociális munka: felkészítés az integrált programokban való aktív részvételre

Egészségügyi és szociális ellátásokhoz való hozzáférés	
Problémák beazonosítása	**Fejlesztési lehetőségek meghatározása**
Adat-, és/vagy programhiány	A szűrőprogramokon való megjelenés adatainak feltárása korra, nemre, városrészekre tekintettel
	Települési egészségügyi és szociális térkép elkészítése, kiemelt figyelemmel a telepszerű, leromlott állapotú lakóhelyekre, lakóövezetekre
	Az egészségterv és a szociális szolgáltatásszervezési koncepció kiegészítése az esélyegyenlőségi célcsoportok egészségi, szociális állapotára vonatkozó adatokkal és a szükséges beavatkozásokkal.
A lakosság egészségi állapota romlik. A prevenciós és szűrőprogramokban a lakosság részt vétele nem teljes körű	Az egészségügyi ellátórendszer fejlesztése, a preventív módszerek elterjesztése. Egészségre nevelő és szemléletformáló

	programok bővítése
A sport jótékony hatásainak kihasználása -pl az egészségi állapot fenntartása, a betegségek megelőzése, a szellemi-testi egyensúly támogatása –nem elterjedt.	Családi vetélkedők, akadályversenyek városi szinten– utcák, lakóközösségek Ifjúsági tömegsport fejlesztése
Idősek Bentlakásos Otthonában a jelenlegi ellátottak száma 26, 23-an várakozó listán vannak	Férőhelybővítés
A pszichiátriai problémákkal küszködő, illetve a szenvedélybetegségben szenvedő (alkohol, drog,) emberek száma egyre nő,) Felderítésük, az önkéntességre épülő szolgáltatásba vonásuk igényelné a szociális alapszolgáltatások bővítését	A célcsoportokat érintő nappali ellátás és/vagy a közösségi szolgáltatás bevezetése.
A veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, az összetett problémákkal küszködő emberek rehabilitációja, reintegrálása a társadalomba szükségessé teszi, hogy a hátrányos helyzetük kialakulásához vezető, azt tovább gerjesztő, ágazatokon átívelő problémahalmaz egységes, átlátható IT rendszerben legyen elérhető.	A halmozott problémákkal küszködő személyek, családok komplex rehabilitációja. A komplex rehabilitációt támogató - az egészségügyi, a szociális, a mentális, az oktatási, a kulturális, a munkaügyi, a hatósági problémákat közös adatbázisban kezelhető – zárt, adatvédett informatika rendszer kialakítása

Közösségi viszonyok, helyi közélet	
Problémák beazonosítása	**Fejlesztési lehetőségek meghatározása**
Adat és/vagy programhiány	Roma Nemzetiségi Önkormányzat, a roma civil szervezetek konkrét, a célcsoportot támogató tevékenységének feltárása
A bűnözés visszaszorításában, megelőzésében hosszú távon kulcsszerepe van a gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenységnek, melyben a hatékony D.A.D.A. program – oktató hiányában – leállt.	D.A.D.A. program folytatásához szükséges feltételek megteremtése.
Az ifjúsági (közösségi) fellépés első lépcsőfokai az iskolákban működő „Diákönkormányzatok", melyek tevékenységét segíteni, támogatni szükséges.	Városi diákközéleti fórum működtetése –a róluk hozott döntések meghozatala érdekében közvetlenebb kapcsolat kialakítása.
A helyi lakosság integrációját támogató közösségfejlesztő programokban nem bővelkedik a város.	Közösségfejlesztési programokat kialakítása helyi civil szervezetek közreműködésével és/vagy külső szolgáltatás keretében a helyi közösségi kohézió kialakításának támogatására, a lakosság képessé tételére a közösségi és egyéni felelősségvállalásra
A társadalmi integrációt célzó programok kialakításában és megvalósításában a helyi lakosság aktív részvételét célzó partnerségi együttműködések nem jellemzőek.	Fel kell tárni partnerségi rendszer lehetséges szereplőit, széles körű partnerségi kapcsolatok kialakítása a hivatalos intézményi szereplők, a civil és érdekvédelmi szervezetek, illetve a helyi lakosság között.
A helyi közösségi szolidaritás erősítése, a város lakossága körében az önkéntes munka megismertetése, elismertetése, ösztönzés az ilyen jellegű tevékenységre és az abban való részt vétel feltételeinek megteremtése	Az önkéntes munka lehetőségeinek feltárása, feltételeinek megteremtése a civil szervezetek, szociális szolgáltatók és az önkormányzat együttműködésével. A lakosság tájékoztatása, bevonása, felkészítése az önkéntességre.

A Roma Nemzetiségi Önkormányzat tevékenysége a célcsoport esélyegyenlőségének biztosítása érdekében ad hoc jellegű, tervszerű esélyegyenlőségi tevékenységéről nincs konkrét információ	Törökszentmiklósi Roma Nemzetiségi Önkormányzat számára esélyegyenlőség cselekvési terv készítése, együttműködésben a Törökszentmiklós Városi Önkormányzattal, civil segítő szerezetek támogatásával.
Etnikai konfliktusok hatékony kezelése érdekében szükséges az önkormányzati tisztségviselők közül minél többen értsenek a romák esélyegyenlőségének biztosításával kapcsolatos kérdésekhez.	Ajánlott az önkormányzati munkatársak legalább 10%-ának, – köztük legalább két felső és középvezető beosztású tisztviselő és a humánpolitikai felelős részvételének biztosítása esélyegyenlőségi képzésen.
A helyi társadalomban a romákat ért diszkrimináció elleni hatékony fellépés érdekében az önkormányzat panaszkezelési eljárásainak fejlesztése	Ajánlott olyan panaszkezelési eljárások és ösztönző rendszerek bevezetése és működtetése, amelyekkel az ilyen esetek látenciája csökkenthető, és megfelelően szankcionálható az önkormányzat által működtetett, vagy támogatott intézmények és az önkormányzat, mint hatóság által felügyelt helyi szolgáltatások körében.
Szükség van az etnikai konfliktusok és jogsértések megelőzését támogató tevékenységek bővítésére.	A jogsértések kárvallottjainak támogatása, számukra jogsegély biztosítása.
	A társadalmi szolidaritást, párbeszédet és a kisebbségek védelmét erősítő helyi szintű akciók és kampányok szervezése és támogatása
	A társadalmi befogadás és összefogás elősegítésében aktív szervezetek, ill egyének számára díj, elismerés adományozása,
	A gyermek és ifjúsági korosztályt külön is célzó érzékenyítő programok.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

Általánosságban elmondható, hogy a 0-18 éves lakosság száma és aránya csökkenő tendenciát mutat a lakosság idősebb korosztályaihoz képest. A 0-18 éves korosztályon belül a fiatalabb korosztályok (0-2 és 3-5 évesek) aránya csökken az idősebb korosztályokhoz képest, ami az alacsonyabb születési adatokkal, és növekvő negatív demográfiai trendekkel hozható kapcsolatba, az átlagos természetes éves népszaporulat a 2006-2010-es időszakra -97 fő.

A 6-14 évesek (általános iskolás korosztály) aránya a 0-18 éves lakosság tekintetében a legmagasabb, a teljes korosztály számának 47,9%-át teszi ki a megfigyelt időszakban.

A 0 – 2 éves korosztály számát tekintve 2007 és 2011 között átlagosan évi 7,2%-os csökkenést mutat, a 2009-es növekedés ellenére a 0 – 2 éves korosztály száma egyre csökken, ami 2007 óta csaknem megfeleződött. A 3 – 5 éves korosztályban pozitív a szaporulat a megfigyelt időszakban, ami átlagosan évi 1,8%-ot tesz ki. A 6 – 14 éves korosztályban átlagosan évi 3,1%-os csökkenés tapasztalható 2007 és 2011 között. A 15-18 éves korosztály számának tekintetében éves szinten átlagosan 5,05%-os csökkenés következett be.

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossággal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

A 2011-es évben a veszélyeztetett gyermekes családok száma 1095 volt, megfigyelhető némi növekedés 2010-hez képest, de ez nem mondható jelentősnek a megfigyelt 2007-2011-es időszak tekintetében, amit átlagosan éves 10,7%-os növekedés jellemez. Az egyedülálló szülők aránya a veszélyeztetett családokon belül 2011.-ben 35%% volt, ez az arány a 2007. Évben 5%-al nagyobb volt.

A veszélyeztetett gyermekek száma évről-évre folyamatosan nő. A gyermekek számára vonatkozó KSH adatbázis mutatói a 2009-es, 5,95%-os csökkenés után a 2010-es évben újra 11,5%-os növekedésnek indult, amikor is a gyermekek száma 5,92%-al meghaladta a 2008-as kiindulási értéket.
2011.-ben a korcsoport 4318 tagja közt 2192 gyermek veszélyeztetett, a korcsoport több, mint 50%-a.

A veszélyeztetett gyermekek száma a 7-14 éves korosztályban a legmagasabb, amely korosztály szociális helyzete a legnehezebb. A veszélyeztetett gyermekek számának növekedése a növekvő munkanélküliségre vezethető vissza, mivel a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény esetében csak vagyon és jövedelemvizsgálat folyik, így döntően a családok bevétele határozza meg a jogosultságot

A védelembe vett gyermekek száma váltakozó értékeket mutat, 36 és 63 között mozog. A megfigyelt 2007-2011-es időszakban átlagosan évi 44 gyermek védelembevételére volt szükség, amely gyermekek közül a legtöbben a 7-13 és a 14-18 éves korosztályokhoz tartoznak, csakúgy, mint a gyermekvédelmi szolgáltatásokat igénybe vevők esetében.

A város oktatási - nevelési intézményeiben tanuló 3670 gyermek közül 743-an halmozottan hátrányos helyzetű (ebből 205 roma származású), ami az intézményeket látogató gyermekek teljes számát tekintve 20,25%-os aránynak felel meg. A hátrányos helyzetű tanulók aránya a legmagasabb értékeket a Kölcsey Ferenc Általános iskola és Lábassy János Szakközépiskola és Szakiskola mutatja, ahol 40% körüli ezen gyermekek száma, ezzel szemben a Székács Elemér Szakközépiskola, Szakiskola és kollégiumban nem éri el a 3%-ot.

A hátrányos- és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint a védelembe vett gyermekek esetében Önkormányzati adatok alapján általánosságban elmondható, hogy

- környezeti nehézségek - elhanyagolt lakókörnyezet, koszos, szemetes, rendezetlen, egészségtelen lakóház, udvar
- szülőknek felróható magatartás - gyermekét nem járatja iskolába, bűncselekményt követ el gyermekével szemben, gyermekét bűncselekményre, szabálysértésre biztatja
- gyermeknek felróható magatartás - nem jár iskolába, egészségére káros anyagot fogyaszt, csavarog, szabálysértést követ el, garázda cselekmények

hátráltatják, vagy akadályozzák fejlődésüket, amire vonatkozóan nem lehet javuló statisztikai adatokról beszámolni, a gyermekek testi- lelki elhanyagoltsága egyre több olyan körülményt eredményez, amely a hatóság beavatkozását teszi szükségessé.

Szükséges megerősíteni a szocializációs és tanulási hátrányok kezelését szolgáló iskolán kívüli támogató szolgáltatásokat is (egész napos iskola, napközi otthon, iskolaotthon, tanoda, stb.), amelyek az otthoni tanulásra kevésbé alkalmas családi környezet helyett biztosítják a megfelelő feltételeket a felkészüléshez, sőt lehetőség szerint a sporthoz, a szabadidős tevékenységhez is. Lényeges, hogy e szolgáltatásokhoz kapcsolódóan a rászoruló diákok étkeztetését is biztosítsák e programok. Fontos kérdés a hétvégi programok lehetőségének megteremtése is, hiszen ebben a „holt" időszakban a fiatalok számára különösen veszélyes a csellengés, magára hagyottság.

Megfontolásra ajánlott a kollégiumi, illetve externátusi ellátás a nem megfelelő lakókörnyezetben élő felső tagozatos és középfokú oktatási intézménybe járó gyermekek esetén, akik családi körülményeik miatt otthon nem tudnak tanulni, ezért felzárkózásuk, személyiségfejlődésük szempontjából jobb, ha hétköznap nem laknak otthon, ugyanakkor nem kell kiemelni őket a családból, és nevelőszülőnél vagy gyermekotthonban elhelyezni, ami sokkal kevésbé humánus, sokkal drágább, és összességében szükségtelen megoldás lenne.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

A település teljes gyermekszámát tekintve megállapítható, hogy a 2011-es évre vonatkoztatva az anyagi veszélyeztetettség szintjén a gyermekek 56%-a él. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek száma korosztályuk arányában kivétel nélkül növekszik, számukat tekintve a 15–18 éves korosztályban 2007-hez képest 27,5%-os csökkenés észlelhető, a 6 éves, vagy annál fiatalabb és a 7-14 éves korosztályban 23,4%-os és 29,8%-os növekedés figyelhető meg.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek közt fokozatosan növekszik a tartós beteg, fogyatékosok száma és a csoporton belüli aránya is. Míg a 2007-es állapothoz képest az ellátott gyermekek száma 24%-al nőtt, addig a tartós beteg, fogyatékos gyermekek száma majdnem megduplázódott, 96%-al nőtt.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő családok száma a városban átlagosan évi 10,7%-al növekedett a megfigyelt 2007-2011-es időszakban, ami a 2010-2011-es időszakban alacsonyabb növekedési értéket mutat, évi 2,1%-os növekedést. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő családok teljes számát tekintve a 2007-2011-es időszakban az egyedülálló szülők aránya 36,8% volt. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő egyedülálló szülők számának éves átlagos növekedése 6% volt, amely a családok számának növekedéséhez képest, ami átlagosan évi 10,7%-ot tesz ki, mérsékelten növekvő tendenciát mutat.

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

A rendkívüli gyermekvédelmi támogatások számának tekintetében azon családok száma, amelyek támogatásban részesültek, a folyósított támogatás számának növekedésével párhuzamosan csökken. A 2007-2011-es időszakban a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesült családok számának csökkenése volt észlelhető 2010-ig, ám ez a szám ebben az évben újra növekedésnek indult. A támogatásokra felhasznált összeg 2010-ig folyamatosan növekedett, ami a 2011-es év során újra csökkent, a jogszabályi háttér változásainak következtében. A támogatást sokan rendszerességgel igénybe veszik, ezért folytonos növekedés mutatható ki a támogatott családok számában is.

A 2009-ben bevezetett óvodáztatási támogatást igénybe vevő családokra vonatkozó adatokat a 2009, 2010 és 2011-es években kísértük figyelemmel, a támogatást kapott gyermekek száma 2009-ben 38, 2010-ben 36 volt, ami enyhe csökkenés, ehhez megnövekedett támogatási összeg párosul, ám 2011 során a támogatást igénybe vevők száma 115 gyermek volt, összesen 1.500 eFt értékben, amely összeg 2010-hez viszonyítva a duplájára nőtt, amiatt, hogy egyre több gyermek fér bele a törvényi keretbe, mivel a szülők megismerték az ellátási formát, és tudatosan készülnek a támogatási jogosultság megszerzésére, illetve veszik azt igénybe.

Iskoláztatási támogatásra vonatkozó adatok a 2010-2011-es évre állnak rendelkezésre, amiből arra lehet következtetni, hogy a családok szociális helyzete és családi kötelékei a vizsgált két év alatt romlottak, mivel a felfüggesztett támogatások száma növekszik, ezáltal a folyószámlára történő utalások száma csökken, amit a kirendelt eseti gondnokságok számának növekedése is alátámaszt, ami egyrészt abból ered, hogy a családok egyre kevésbe tesznek eleget a törvény által előírt iskoláztatási kötelezettségeiknek.

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

A Városi Bölcsődében az ingyenes étkezésben részesülők aránya 2009-től 2011 végéig a teljes létszámhoz képest átlagosan évi 30,40%-os arányt tesz ki, ami közel a gyermekek csaknem egyharmadát jelenti, és jól szemlélteti az intézményekbe járó gyermekek szociális helyzetét. Az ingyenes étkezésben részesülő gyermekek száma stagnál.

A Városi Óvodai intézményben ingyenesen étkező gyermekek aránya a gyermekek teljes számának tekintetében (TEIR) a 2007-2011-es időszakban átlagosan évi 50,1%-os arányt tesz ki. Az ingyenes étkeztetésben részesülő óvodás gyermekek száma 2011-ig növekedett, amikor is újra a 2007-es szint alá süllyedt 10,4%-al.

Törökszentmiklóson 2125 fő jogosult igénybe venni a kedvezményes étkeztetést, de hogy hányan veszik valóban igénybe, arról nincsenek pontos információink az iskolai intézményeket illetően.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

A magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek számáról nincs tudomása az önkormányzatnak, rendszerében nem szerepel ilyen gyermek.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A roma lakosság becsült száma 2530 fő, a város lakónépességének 11,5%-a.
Mélyszegénységben él a roma lakosság min. 90%-a, kb. 2300 fő. Közülük 215 gyermek családja tette lehetővé a gyermek HHH besorolásának regisztrálását.
A szegregátumokban a becslések alapján kb. 1200 gyermek él, akik közül mindössze kb. 100 gyermek, akinek nincs, vagy csak egy testvére van
A gyermekvédelmi kedvezményben részesülő családok közt a háromgyermekes családok döntő többsége, míg a négy és több gyermekes családok teljes egészében roma kisebbség tagjai.. Szüleik többségében munkanélküliek és iskolázatlanok.

Ezek a gyermekek kb. 1100-an mélyszegénységben élnek. A lakhatási esélyegyenlőség nem biztosított számukra.
Nehéz lakhatási körülmények adottak számukra. A roma lakosság nagyobb része alacsony komfortfokozatú, leginkább komfort nélküli lakásokban, rossz műszaki állapotú házakban élnek. A másik veszélyeztető tényező a közüzemi szolgáltatások hiánya, kikapcsolt szolgáltatások, amelyeket nem tudnak pótolni, valamint a zsúfoltság pl. 50m es lakásban több generáció 12-15 ember él. Nem ritka ezeknek a hátrányoknak az együttes előfordulása, ami hosszú távon behozhatatlan hátrányt jelent főleg a legsérülékenyebb 0-3 éves korosztály számára.
A gyermekek lakókörnyezetétől messze esik az iskola, a telepeken kulturált szórakozási lehetőség nincs, sportolási lehetőség nincs, közösségi ház nincs. A lakókörnyezet koszos elhanyagolt, szemetes, egészségtelen, a velük szemben támasztott normák alacsonyak.

A roma gyermekek számára az egészségügyi-, a szociális-, a közoktatási szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosított. Egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés esélyegyelősége csak a nem fizetős szolgáltatások esetére áll fenn, a fizetős programok számukra nem elérhetőek.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossággal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

Törökszentmiklóson 6 területi és 4 iskolai védőnői körzet van. A védőnői tevékenység specifikuma, hogy munkájuk során a lakosság szélesebb rétegeivel van kapcsolatuk. Családlátogatásaik során várandós kismamák, gyermekes anyukák fordulnak hozzájuk problémáikkal. Nagyon sokszor elég egy megerősítő beszélgetés ahhoz, hogy problémájukkal orvoshoz forduljanak. Az iskoláskorúaknál az érzékszervi méréseket a védőnők végzik. Az oktatási intézményekben az egészségügyi ismeretterjesztés szinte teljesen az ő feladatuk. Az allergének kiszűrése, az okok keresése szintén mindennapi munkájuk része. A városban az elérhető adatok alapján védőnői körzetenként rendelkezésre áll egy fő védőnő, amely szám stabil, évekre visszamenőleg 10-ben állapítható meg.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Törökszentmiklós Városi Önkormányzat Egyesített Gyógyító - Megelőző Intézete a következő, gyermekek szempontjából fontos egészségügyi szolgáltatásokat nyújtja: iskolaorvosi szolgálat, védőnői szolgálat, anya-gyermek- és csecsemővédelem, fogászati ellátás.
A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma csakúgy, mint a házi gyermekorvosok száma 2010-ben megfeleződött.
Az egészségügyi szolgáltatások közül a legfontosabb a betegség kialakulásának megelőzése lenne. Ennek érdekében az iskolákban és az egészségvédő napokon a Gyógyító - Megelőző Intézet igyekszik felhívni a figyelmet a betegség megelőzésének fontosságára.

Mutató megnevezése	Mértékegység	Gyakoriság	2006	2007	2008	2009	2010	2011
A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma	Db	éves	4	4	4	4	2	4
Házi gyermekorvosok száma	Fő	éves	4	4	4	4	2	4

Forrás: KSH Területi Statisztikai Adatok Rendszere

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Az óvodai nevelésben az SNI gyermekekkel gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus foglalkozik, a gyógyszeres kezelés mellett nyugodt, fejlődésüket szolgáló környezetben.

		2007	2009	2010	2011
SNI gyermekek száma	Fő	4	4	5	3

(Forrás: Törökszentmiklós Város Képviselő-testületének értékelései a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok 2007, 2009, 2010 és 2011. évi ellátásáról)

Az óvodai differenciált nevelésben és fejlesztésben részt vevő gyermekek száma a megfigyelt időszakban csökkenést mutat minden tevékenységi területen, amely arány nincs összefüggésben a gyermekek számának csökkenésével mivel az óvodák teljes kihasználtsági szinten működnek.

Óvodai differenciált nevelésben résztvevő gyermekek

Tevékenység		2007	2009	2010	2011
Fejlesztő foglalkozás	Fő	-	69	-	53
Logopédiai foglalkozás	Fő	115	79	-	53
Nevelési tanácsadóban fejlesztő foglalkozás	Fő	41	42	-	34
Gyógypedagógus általi	Fő	71	5	-	7

fejlesztés					
Differenciált fejlesztésben részt vett gyermekek	Fő	227	195	211	157

(Forrás: Törökszentmiklós Város Képviselő-testületének értékelései a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok 2007, 2009, 2010 és 2011. évi ellátásáról)

A Biztos Kezdet program egy olyan koragyermekkori program, ami ma Európában és világszerte elismerten az egyik leghatékonyabb fegyver a társadalmi kirekesztés folyamatának megállítására. Bizonyított tény a magas színvonalon működő koragyermekkori programok hosszú távú megtérülése.

Az Önkormányzat a minél korábbi életévektől kezdődő és egymásra épülő fejlesztési szintek megvalósítását tartotta fontosnak a hátrányos helyzet kompenzálása érdekében. A Biztos Kezdet Gyerekház létrehozására irányuló pályázat 2010-ben kezdődött, amelynek címe: Törökszentmiklós szegregátumban élő hátrányos helyzetű 0-5 éves gyermekek életesélyeinek javítása korai beavatkozással, Gyerekház létrehozásával és működtetésével (TÁMOP-5.2.2-08/2-2009-0018). A Biztos Kezdet Gyerekház azokat a 0-5 éves gyereket nevelő családokat várja, akik hátrányos helyzetű településrészeken élnek és korlátozottan, vagy egyáltalán nem férnek hozzá a jó minőségű szolgáltatásokhoz. A projekt indításakor 112 gyermek került bevonásra az intézmény munkájába. A gyermekház szolgáltatásai ingyenesek.

Az intézmény mindennapos tevékenységrendszere rendkívül sokrétű. Pl. a bevont szakembereink, délelőttönként tartják „foglalkozásaikat", amelyeken a szülők gyermekiekkel közösen vesznek részt. A fiatal anyukák körében szeretett tevékenység az ún. babamasszás, amelyet védőnői segítséggel sajátíthatnak el. Az anya –gyerek kapcsolat minőségének javítását, az értő gyerekgondozás lépéseit a bölcsőde vezetőjével közösen gyakorolhatják a fiatal anyukák. A gyógypedagógus szintén nagy hangsúlyt fektet az anya-gyerek kapcsolat mélyítésére, a korai fejlesztésre, valamint a zenés-táncos mozgáskultúra mélyítésére. A gyermekorvos által végzett egészségszűréseken a családok több generációinak tagjai is részt vesznek, akik az eredmények birtokában egyénre szabott egészségnevelési tanácsokat kapnak. A logopédus a gyerekek beszédindításával, beszédfejlesztésével kapcsolatos tanácsadást tart, illetve közös foglalkozásokat vezet. A pszichológus rendszeresen jelen van a mindennapok során, így a közvetlen tapasztalatok alapján, beszélgetéseket kezdeményez a gyereknevelési szokásokról, nehézségekről. A szülők önállóan is, és egyéb kérdéseikkel is bizalmukba fogadták a pszichológust.
A Biztos Kezdet program a város egészségügyi, közoktatási és szociális szolgáltatásai számára jó alapot biztosít az együttműködéshez és a szolgáltatások hatékonyságának növeléséhez, mivel lehetővé teszi a szegénységgel együtt járó kockázatok korai kezelését, a problémák kialakulásának megelőzését. Ennek eredményei már a program első egy évében is érzékelhetőek voltak, de egy koragyermekkori megelőző program valódi hatásai csak később, a gyerekek óvodába lépésénél és még később, az iskolakezdésnél lesznek érzékelhetőek.

d) gyermekjóléti alapellátás

A törökszentmiklósi gyermekjóléti alapellátás célja olyan, a gyermek érdekeit védő speciális, személyes, szociális szolgáltatás biztosítása, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevekedésének elősegítését, a veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését. A gyermekjóléti szolgálat- összehangolva más gyermekeket ellátó intézményekkel illetve szolgáltatásokkal- szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. Két fő családgondozó: óvodapedagógus végzettséggel, és egy fő szociális munkás látja el a gyermekjóléti szolgálat feladatait. A 15/1998. NM rendeletben foglalt létszám minimumot így nem éri el a dolgozók létszáma. A tárgyi feltételek közül két szolgálati kerékpár, telefon és fax, valamint egy számítógép és fénymásoló segíti a munkát.

A gyermekjóléti szolgálat törvényi feladataiból adódóan működteti a jelzőrendszert, amely a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésére szolgál. Így szoros kapcsolatot tart fenn a város nevelési-oktatási intézményeivel, rendőrséggel, Városi Gyámhivatallal, munkaügyi központtal, védőnői szolgálattal, városi

nevelési tanácsadóval és a kisebbségi önkormányzattal. A prevenció érdekében a szolgálat megpróbál még a veszélyeztetettség kialakulása előtt kapcsolatba lépni a családdal kideríteni a kialakuló probléma okát és segítséget nyújtani annak megoldásához. Ez szűkebb értelemben azt jelenti, hogy saját kompetencia határait nem átlépve vagy saját maga veszi gondozásba a családot, vagy segít igénybe venni más szak-speciális- vagy egyéb ellátást, amely megoldást nyújthat a probléma kezelésében.

A városban nem sikerült kiépíteni a helyettes szülői hálózatot és a gyermekek- családok átmeneti otthonát, amely nagy segítséget jelentene a gyermekek családból való kiemelésének megelőzésében. A gyermekjóléti szolgálat munkája során mindig a gyermek minden felett álló érdekeit tartja szem előtt, vagyis a szülő problémái ebben az esetben másodlagosak.

Amennyiben az előzőekben röviden vázolt tevékenység nem vezet eredményre, a gyermekjóléti szolgálat javaslatot tesz a gyermek védelembevételére. Ez azt jelenti, hogy a veszélyeztetettség indokait figyelembe véve a jegyző határozattal védelembe veszi a gyermeket és a probléma megoldása érdekében magatartási, szabályokat állapít meg - hatóságként – mind a gyermek, mind a szülő részére. Ennek érdekében tárgyalást tart, amelyre minden olyan érintettet meghív, aki a gyermek érdekében tevékenykedett illetve tevékenykedhet. Amennyiben a védelembe vételi eljárás nem vezet eredményre a gyermekjóléti szolgálat javaslatot tehet a gyermek állami gondoskodásba vételére. A gyermekjóléti szolgáltatást főként anyagi, megélhetési gondokkal küzdő szülők veszik igénybe, másként fogalmazva a kliensek ezt hozzák eredendő problémaként, anyagi gondjaikkal magyarázzák életviteli problémájukat. Segítségként szinte kizárólag az egyszeri nagyobb összegű anyagi hozzájárulást értékelnék, de erre a szolgálatnak nincs lehetősége. Sajnálatos, hogy a 2011-es évben a kezelt problémák száma nagymértékben növekedett. Szintén növekedett a sokproblémás családok száma és növekvő tendenciát mutat a problémák súlyossága is. A családi konfliktusok száma a kétszeresére nőtt. Eredményes viszont a gyermekek roma közösségfejlesztők általi iskolába kísérése.

e) gyermekvédelem

A városban a családokat és gyermekeket számos gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatás segíti szociális körülményeik javításában, amely a Gyermekjóléti Szolgálat esetében információnyújtásból, hivatalos ügyek intézésében való közreműködésből, tanácsadásból, közvetítésből, elhelyezési és felülvizsgálati tárgyalásokon való részvételből, szociális válsághelyzetben lévő várandós anyák gondozásából, családok átmeneti otthonából, átmeneti nevelésből és eseti gondozásból áll. A 2007 és 2011 között rendelkezésre álló adatok alapján elmondható, hogy információ nyújtására évről-évre nagyobb kereslet mutatkozik, ám az utóbbi években stagnál, csakúgy, mint a hivatalos ügyekben való közreműködés, tanácsadás, közvetítés, tárgyalásokon való részvétel, szociális válsághelyzetben lévő várandós anyák gondozása, átmeneti otthon és nevelés, valamint eseti gondozás szolgáltatások esetében.

A Gyermekjóléti Szolgálat szakmai tevékenységeinek esetszámai

Tevékenység	egység	2007	2009	2010	2011
Információ nyújtása	alkalom	277	416	516	416
Egyéb, hivatalos ügyek intézésében való közreműködés	alkalom	411	694	594	694
Tanácsadás	alkalom	382	872	803	872
Közvetítés más szolgáltatásba	alkalom	77	71	171	71
Elhelyezési tárgyaláson való részvétel	alkalom	13	12	12	12
Felülvizsgálati tárgyaláson való részvétel	alkalom	15	71	38	71
Egyéb segítő tevékenység	alkalom	-	210	210	210
Szociális válsághelyzetben lévő várandós anyák gondozása	fő	-	10	18	10
Családok átmeneti otthonába került	család	-	10	15	10
	gyermek	-	24	28	24
Átmeneti nevelésbe került	gyermek	-	8	9	8

Átmeneti nevelésben van	gyermek	-	46	26	46
Eseti gondozás	gyermek	238	175	175	175

(Forrás: Törökszentmiklós Város Képviselő-testületének értékelései a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok 2007, 2009, 2010 és 2011. évi ellátásáról

A 2009-es adatok alapján a Családvédelmi Szolgálat munkája 1175 családot érintett, amelyeknél 5054 családlátogatás történt, átlagosan 4,3 családonként. A tanácsadásokon is szép számban jelentek meg a családok.

Mind az óvodában, mind az iskolákban, gyermek és ifjúságvédelmi felelős foglalkozik a gyermekvédelmi esetekkel, kapcsolatot tart a szülőkkel

A gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenység gerincét a hivatásos rendőrök által, alapfokú és középfokú oktatási intézményekben, osztályfőnöki órákon végzett oktató-nevelő munka adja.

Célja a fiatalok elkövetővé, áldozattá válásának elkerülésére való felkészítés, melynek többnyire hosszú távú hatásai vannak a kriminalitásra. Az általuk nyújtott kínálatból az egyes iskolákban alkalmazandó programokat, témaköröket maguk az iskolák pedagógusai határozzák meg helyi sajátosságaik alapján.

- A kapitányság képzett D.A.D.A. oktató hiányában kifejezetten a D.A.D.A. programot jelenleg nem tudja alkalmazni a bűnmegelőzésben.
- Ellen-szer program: a középiskolák 10. évfolyamos diákjai számára került kidolgozásra, a korosztályos sajátosságok és igények figyelembevételével. A foglalkozást vezető hivatásos rendőrtiszt interaktív módon, a diákok aktuális igényeinek megfelelően közvetít naprakész bűnmegelőzési ismereteket.
- Osztályfőnöki órák: Az iskolák egyedi igényei és kérése alapján is tartanak osztályfőnöki órákat különböző témakörökben, mint: büntethetőség, iskolai erőszak, családon belüli erőszak, vagyonvédelem, prostitúció, drogok, grafiti, médiahatás – számítógép függőség.
- Szülői- és nevelői értekezletek tantestületi igények alapján az aktuális bűnügyi helyzet ismertetése, bűnmegelőzési tanácsadás, figyelemfelhívás a veszélyhelyzetekre, felelősségérzet erősítése.
- Egyéb programok: kiállítások, egészségnapok, fórumok, más által szervezett rendezvényeken való részvétel
- Ifjúságvédelmi ellenőrzések az iskolai igazolatlan hiányzások, és az ez alatti bűnelkövetővé, áldozattá válás megelőzésére, visszatérő jelleggel rendszeresen ellenőrzés alá vonják a fiatalok kedvelt tartózkodási helyeit.
- Nyári prevenciós programok a helyi napközis illetve más szervezésű táborokban, a gyermekjóléti szolgálatoknál foglalkozásokat tartanak a jelenlevő fiataloknak, melynek célja a figyelemfelhívás az áldozattá, illetve elkövető válás megelőzése, felelősségérzetük felkeltése, kialakítása.
- Nyári gyermek- és ifjúságvédelmi őrjáratok a késő esti órákban családgondozókkal, egyenruhás munkatársaikkal, az illetékességi területükön lévő településeken. A fiatalok szabadidős szokásainak felmérése, veszélyeztetett gyermekek kiszűrése, kiscsoportos beszélgetések a nyári veszélyekről.
- Általános Iskolai Hírlevél, Középfokú Oktatási Intézmények Hírlevele:
- Az oktatási intézményekbe kéthavonta hírlevél formájában, e-mailen küldik el az aktuális bűnügyi információkat - a legújabb elkövetési módszerekről, a felelőtlen áldozati magatartásokról -, valamint pályázatokról, programokról, tanfolyamokról adnak hírt.
- Iskola rendőre program: Elsősorban a közlekedés biztonságára történő figyelem felhívó program

A fiatalok elkövetővé, áldozattá válásának elkerülése érdekében a gyermekek felkészítésében a helyi társadalom - a lakosság és a civil szervezetek - nagyobb mértékű bevonására lenne szükség. Az óvodás korú gyermekeket már lehet erőszak-felismerésre tanítani, és tudtukra adni, hová fordulhatnak segítségért, az erőszak természetéről, ártalmairól, az erőszakmentes szexről, párkapcsolatról és kommunikációról a 6-14 korú gyermekek felkészítése nem csak a közoktatási intézmények és a rendőrség kompetenciája. Szükség van a szabadidős programok bővítésére a kortárs- erőszakkal, illetve a családon belül a gyermekekre irányuló erőszakkal kapcsolatban, a párkapcsolati erőszak felismerésének és kivédésének támogatására, melyben a civil társadalom közreműködése nélkülözhetetlen.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A krízishelyzetben a gyermekek, vagy szüleik által igénybe vehető szolgáltatások a gyermekek átmeneti otthona, az anyaotthon, szociális válsághelyzetbe került várandós anyák gondozása, rendszeres és rendkívüli gyermekvédelmi támogatások, kedvezményes iskolai étkeztetés, egyszeri gyógyszertámogatás, segély tűzifa formájában.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

A diákok tanórán kívül eltöltött ideje a „szabadidő". Ez a kifejezés nem a legszerencsésebb, hiszen napjaink rohanó világában ennek, az iskolán kívül eltöltött időnek nagy részét a házi feladatok elkészítése, a következő napra való felkészülés, valamint a különórákon való részvétel tölti ki. Ez nem meglepő, mivel a továbbtanulás szempontjából a diáknak érdeke az egész napos tanulás, minden előnyével és hátrányával együtt.

A városban élő gyermekek által a közoktatási intézményrendszeren keresztül elérhető egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programjai:

Kodály Zoltán Alapfokú Művészeti Iskola zeneművészeti-, táncművészeti-, képző-és iparművészeti oktatást biztosít, továbbá tehetséggondozást, differenciált készség –és képességfejlesztést folytat. Az intézmény szolgáltatásai minden gyermek számára egyenlő eséllyel elérhetőek.

A Hunyadi Mátyás Általános és Magyar – Angol Két Tanítási Nyelvű Iskola, Egységes Pedagógiai Szakszolgálat
Az intézményben a 2011-2012-es tanévben 120 tanuló vett részt nyári táborban, 29-en pedig kisebbségi programban. A 2007-2008-as tanévhez képest 50%-al több gyerek vett részt nyári táborban az akkori 79 tanulóhoz képest, kisebbségi programban pedig kevesebb az akkori 42 főhöz viszonyítva. Alapfokú művészetoktatáson 56, napköziben 160, szakkörben 305 tanuló vett részt a 2007-2008-as tanévben, miközben a 2011-2012-es tanévben egyetlen tanuló sem.

A Bethlen Gábor Általános Iskolában a 2011-2012-es tanévben 205 tanuló vett részt napköziben, 96-an pedig szakkörben. Az Útravaló programban a 2010-2011-es tanévben már nem volt résztvevő tanuló. A 2007-2008-as tanévben kisebbségi programban 162, napköziben 225, szakkörben 151, iskolai nyári táborban 110 tanuló vett részt.

A Bercsényi Miklós Katolikus Gimnázium és Kollégium, Pánthy Endre Katolikus Általános Iskolában a 2011-2012-es tanévben Alapfokú művészetoktatáson 16 fő, Kisebbségi programon 68 fő, Napköziben 122-en, Szakkörön pedig 83-an vettek részt. Az iskolán kívüli segítő programok közül az Útravaló programban összesen 27 tanuló vett részt a 2011-2012-es tanévben, mindegyikük hátrányos helyzetű diák volt.

A Kölcsey Ferenc Általános Iskolában a 2011-2012-es tanévben 31 tanuló vett részt alapfokú művészetoktatásban, 217-en napköziben, 98-an szakkörön, iskolai nyári táborba 60 tanuló, míg erdei iskolába 32 tanuló ment el. A 2007-2008-as tanévben 91 tanuló vett részt alapfokú művészetoktatásban, napköziben 226, szakkörben 138, iskolai nyári táborban 140 tanuló, míg erdei iskolában 60 diák részesülhetett.

Az egészségfejlesztési programok a közoktatási intézmények nevelési programjaiban erőteljes hangsúllyal szerepelnek, mely a város egészségtervének részét képezi:

A Városi Óvoda programjában kiemelt szerepet kap az egészséges életmódra nevelés, ezen belül is az önmagához mérten dinamikusan fejlődő, összerendezett mozgáskultúrával rendelkező gyermekek és az életkori sajátosságaiknak megfelelő természetszeretet kialakítása. Az óvodai nevelésnek mércéje a

gyermek gondozottsága, a stabil egészségügyi szokásrendszer, az egészséges életmód iránti igény kialakítása.
Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének kialakítása ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Az óvodai nevelés feladata a gyermek testi, lelki fejlődésének elősegítése.

A Kölcsey Ferenc Általános Iskola egészségnevelés feladatainak tekinti a
- Természeti – épített – szociális környezetünk ismerete, óvása, fejlesztése.
- A tanulók egészségi ismereteinek, műveltségének fejlesztése meglévő ismereteikre alapozva.
- Pozitív, egészséges életfelfogás megalapozása.
- A biztonság és veszélyhelyzetek felismertetése, a helyes döntés elősegítése.
- Az egészséget megőrzendő értékként felfogó szemlélet kialakítása a diákokban.
- A harmonikus, erkölcsös életvitel szokásrendszerének kiépítése úgy, hogy az a tanulók számára értékké váljon.
- Mentálhigiéné, önismeret, önkontroll, pozitív életszemlélet elsajátítása.

Hunyadi Mátyás Általános és Magyar - Angol Két Tanítási Nyelvű Iskola Egységes Pedagógiai Szakszolgálat kiemelkedő szerepet tulajdonít a tanulóik testi-lelki egészségének megőrzésére, fizikai, szellemi képességeinek megtartására, fejlesztésére. Fontosnak tartják pontos ismeretekkel felvértezni tanulóikat a helyes szokások kialakításával, melyek a mindennapi cselekedeteikben megnyilvánulnak. Ennek érdekében szükséges megismerni, hogy a tanulóknak milyen saját egészségük és önértékelésük.
Szociális életviteli és környezeti kompetenciák fejlesztésének összehangolása, a témahét és a projekt témájának megválasztásával
Céljaik között van az egészséges fiatalok nevelése, a társadalomba való beilleszkedésüknek segítése. Erőszakos magatartási módok elutasítására motiválás, a másság elfogadásának kialakítása tanulóikban. Az egészséges táplálkozási szokásrend kialakítása. Balesetmegelőző ismeretek, alapvető ápolási ismeretek megismertetése, gyakoroltatása a tanulókkal. Az egészségkárosító magatartásmódok megelőzése, a kiegyensúlyozott lelki harmóniára való törekvés, a pedagógusok, szülők pozitív egészség attitűdjének formálása. A horizontális tanulás gyakoroltatásával, kapcsolattartás színtereinek bővítése (Sajátos Nevelési Igényű Tanulók Tagozata, Idősek Napközi Otthona)

A Pánthy Endre Katolikus Általános Iskola pedagógiai programjában kiemelt helyet foglal el az egészségnevelés, az egészségfejlesztés és az egészséges életmódra nevelés. (DADA - program, szexuális nevelés, családi életre nevelés, elsősegélynyújtás stb.)
Az iskola 2001 októbertől a Magyar Ifjúsági Vöröskereszt Országos Szervezetének bázisiskolája.
A Tanulóikat az egészségvédelemre, elsősegélynyújtásra és a katasztrófavédelmi feladatokra is felkészítik. Tanulóik és nevelőik, technikai dolgozóik nagy része Vöröskeresztes tag és szívesen vállalnak ez irányú feladatokat.

A 2011.-ben megrendezett nyári táborozást, mint minden éven általában, az önkormányzat jelentős pénzbeni támogatással segítette.
Alábbiakban részletes kép alakul ki a Képviselő Testület „A Törökszentmiklós Városi Önkormányzat által 2011. évi nyári táborok, erdei iskolák és nyári sporttáborok támogatására kiírt pályázat elbírálásáról" határozata alapján az intézmények és civil szervezetek milyen jellegű táborokat szerveztek, hány gyermek vett rajta részt és mennyi támogatásban részesültek.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei) ingyenes tankönyv

A tanév során az általános iskolákban, az óvodákban és bölcsődékben biztosított a gyermekek étkeztetése. A bölcsődében gyermekek étkeztetését, az egészséges táplálkozás feltételeit a bölcsőde főzőkonyhája biztosítja szakképzett élelmezésvezető irányításával. A főzőkonyha 300 adagos, és 100 %-os kapacitás mellett biztosítja külső étkezők számára az étkeztetést. A nyári szünetben pályázati forrásokból élelmiszeradományban részesülnek a rászoruló iskolás gyermekek, amely 2007-ről 2010-re megduplázódott, így hatékonyabban lehetett ellátni a rászorulók napi igényeit. Hétvégi étkeztetés nem

biztosított a gyermekek számára a településen.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

Hátrányos megkülönböztetésről nincsenek információ, a bölcsőde, óvoda és iskolai intézmények, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi, továbbá a családsegítő szolgáltatások és juttatások segítik a hátrányos helyzetbe került gyermekek, gyermekes családok életkörülményeinek mielőbbi javulását és a gyermekek egészséges fejlődését, a gyermekek érdekeit és esélyegyenlőségét tartva szem előtt.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

A Gyermekjóléti Szolgálat esetében a hátránykompenzáló szolgáltatások nagyban hozzájárulnak a hátrányos helyzetbe került gyermekek és szüleik szociális helyzetének javulásához, ami információnyújtásból, hivatalos ügyek intézésében való közreműködésből, tanácsadásból, közvetítésből, elhelyezési és felülvizsgálati tárgyalásokon való részvételből, szociális válsághelyzetben lévő várandós anyák gondozásából, családok átmeneti otthonából, átmeneti nevelésből és eseti gondozásból áll.

Az óvodai nevelésben az SNI gyermekekkel gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus foglalkozik, a gyógyszeres kezelés mellett nyugodt, fejlődésüket szolgáló környezetben. Az általános iskolai oktatásban az SNI gyermekek számára elérhető az integrált nevelés és a gyógypedagógiai oktatás. A középiskolai oktatásban integrált oktatás érhető el az SNI gyermekek számára.

Hátránykompenzáló juttatások tekintettel a gyermekek és gyermekes családok szociális státuszára és az oktatási intézményekben történő részvétel céljából minden jogosult számára egyenlő feltételek mellett elérhető, a törvény által szabályozott keretek között.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossággal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

Önkormányzati adatok alapján a vizsgált intézményekben, az általános iskolák nappali tagozatán összesen 1.883 tanuló nevelését-oktatását látják el, a 2011/2012 tanévben ebből a sajátos nevelési igényű tanulók száma az összes tanuló 7,6 %-a. Az óvodában összesen 616 gyermek nevelését látják, ebből sajátos nevelési igényű gyermek 4 fő. A középfokú intézményekben 1.259 diák nevelését-oktatását látják el, ebből sajátos nevelési igényű tanulók száma az összes tanuló 2,8 %-a.

Megjegyzés: a HH és HHH tanulói arány a sajátos nevelési igényű valamint a beilleszkedési magatartási nehézséggel küzdő tanulók létszámának összegéhez képest.
A fenti adatokból megállapítható, hogy igen eltérő a HH, HHH, SNI, BTMN tanulók aránya a tanköteles populáció tekintetében, ám minden rászoruló fogyatékos és kiemelt figyelmet igénylő gyermek/tanuló számára biztosított a közoktatási intézményekben a lehetőség a részt vételre, ahol a gyermekek és a tanulók megkapják a szükséges szakmai szolgáltatásokat, amely lehetővé teszi, hogy integrálódjanak korosztályukba, ezáltal biztosítva a jövőben azonos esélyeiket. Az alábbi táblázat alapján az óvodai nevelést igénylő gyermekek a férőhelyekre való tekintettel nem minden esetben részesülhetnének ellátásban.

Az óvodák működését azonban évek óta a 100% feletti kihasználtság jellemzi. Az egy csoportra jutó gyermeklétszám eléri, egyes években meghaladja a törvényi maximumot.

b) a köznevelléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

A következő táblázatból megtudhatjuk, hogy a város egyes oktatási intézményeiben milyen formában történik a feladatellátás. A táblázatban feltüntetésre került intézményenkénti SNI csoport létszáma, az ellátásra fordított óraszám. Adatot találhatunk arra vonatkozólag, hogy milyen végzettségű szakember látja el a feladatot, milyen foglalkoztatási formában és mennyi óraszámban.

Az adatokból láthatjuk, hogy a Bethlen Gábor Általános Iskolán és az Óvodán kívül minden intézmény vásárol szolgáltatást.

Feladatellátás szempontjából egy intézmény akkor vásárol szolgáltatást, ha nincs megfelelő szakembere, akivel ezt meg tudná oldani, vagy abban az esetben, ha a meglévő szakember kapacitása nem elegendő az ellátandó feladatra.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs

Hátrányos megkülönböztetésről és a gyermekek jogellenes elkülönítéséről nincsenek információink, a bölcsőde, óvoda és iskolai intézmények, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi, továbbá a családsegítő szolgáltatások és juttatások segítik a hátrányos helyzetbe került és SNI gyermekek, gyermekes családok életkörülményeinek mielőbbi javulását és a gyermekek egészséges fejlődését, a gyermekek érdekeit és esélyegyenlőségét tartva szem előtt. A szükséges esetekben a gyermekek és tanulók megkapják a szükséges szakmai támogatást, ám a középiskolai oktatásban előfordul, hogy a gyermekek nem mutatják be dokumentumaikat, így elmaradhat a fejlődésük szempontjából nélkülözhetetlen szakmai támogatás.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

Az intézmény(ek)ben végzett pedagógiai munka hatékonyságát mérő országos vizsgálatok eredményei alapján az alábbi táblázatok ismertetik az intézmények között a tanulók eredményességét.
A Hunyadi Mátyás Általános és Magyar – Angol Két Tanítási Nyelvű Iskola, Egységes Pedagógiai Szakszolgálat
Intézményben a szövegértési és matematikai kompetencia-mérések iskolai átlaga megközelíti az országos átlagokat, azonban a hátrányos helyzetű (HH) és halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) tanulók eredményei látványosan rosszabbak az iskolai és az országos átlagnál egyaránt. Pozitívumként említhető, hogy 2010 óta nyilvántartásba kerülnek a HH és a HHH tanulók kompetencia-méréseken elért eredményei egyaránt. Megállapítható, hogy a 2007-es kompetencia-mérési eredményekhez képest nem történt javulás az országos átlaghoz viszonyítva.

A Kölcsey Ferenc Általános Iskola kompetencia-mérési eredményei, illetve az iskola átlaga az országos átlaghoz képest többnyire közeli értékeket mutat. A szövegértési eredmények az elmúlt években kicsivel jobbnak bizonyultak a matematikai kompetencia-mérések eredményeinél, de mindkettő esetében többnyire az országos átlaghoz közeli eredmények születtek. A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók kompetencia-mérési eredményeiről nincs nyilvántartás az intézményben. Megállapítható, hogy a 2007-es kompetencia-mérési eredményekhez képest nem történt javulás az országos átlaghoz viszonyítva.

A Bercsényi Miklós Általános Iskola szövegértésben elért kompetencia-mérési eredményei rendre jobbak az országos átlagnál, míg matematikában megközelíti vagy meghaladja az országos eredményeket. Az intézményben a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók kompetencia-mérési teszteken elért eredményei nem kerülnek nyilvántartásba vételre.

A Bethlen Gábor Általános Iskolában elvégzett kompetencia-mérési eredmények átlaga mindegyik vizsgált évben magasabb volt az országos átlagnál úgy a szövegértési, mint a matematikai kompetencia-területeken egyaránt. Az intézményben a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók kompetencia-mérési teszteken elért eredményei nem kerülnek nyilvántartásba vételre. A 2007-es kompetencia-mérési adatokhoz képest javulásról lehet beszélni, hiszen akkor még az országos átlagtól elmaradó eredményeket kellett konstatálni, míg a 2008-2010-es időszakban ezek az eredmények az országos átlagot rendre meghaladták.

Középiskolák
A Székács Elemér Középiskola, Szakiskola és Kollégium kompetencia méréseinek eredményei alapján megállapítható, hogy az oktatási intézmény a 2008-2011-es időszakban úgy szövegértésben, mint matematikában elmaradt az országos átlagtól. Gyakorlatilag nem történt javulás ezen a téren 2007 óta.

A Lábassy János Szakközépiskola és Szakiskola szövegértési és matematikai kompetencia méréseinek eredményei alapján mindkét területen az iskolai átlag az országos alatt maradt. Javulás 2007 óta nem tapasztalható ezen a téren az iskolában.

A Bercsényi Miklós Katolikus Gimnázium és Kollégium, Pánthy Endre Katolikus Általános Iskola, Szent Kristóf Óvoda kompetencia méréseinek eredményei alapján megállapítható, hogy a Bercsényi Miklós Katolikus Gimnázium átlaga úgy szövegértésben, mint matematikában az országos átlag környékén, illetve több esetben is az átlag fölött helyezkedik el. A 2007-es országos átlag körüli kompetencia-mérési eredmények a rákövetkező években is megmaradtak az országos átlagot meghaladó vagy környékén lévő iskolai átlagot.

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

A Gyermekjóléti Szolgálat esetében a hátránykompenzáló szolgáltatások nagyban hozzájárulnak fogyatékos gyermekek és szüleik szociális helyzetének javulásához, ami információnyújtásból, hivatalos ügyek intézésében való közreműködésből, tanácsadásból, közvetítésből és eseti gondozásból áll, ami a fogyatékos gyermekek érdekeit, minőségibb életvitelét és fejlődését szolgálják.

Az óvodai nevelésben a fogyatékos gyermekekkel gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus foglalkozik, a gyógyszeres kezelés mellett nyugodt, fejlődésüket szolgáló környezetben. Az általános iskolai oktatásban a fogyatékos gyermekek számára elérhető a gyógypedagógiai oktatás. A középiskolai oktatásban integrált oktatás érhető el az SNI gyermekek számára.

Hátránykompenzáló juttatások tekintettel a fogyatékos gyermekek és gyermekes családok szociális státuszára és az oktatási intézményekben történő részvétel céljából minden jogosult számára egyenlő feltételek mellett elérhetőek, a törvény által szabályozott keretek között.
A családok számára jelentős kedvezmény, hogy a három vagy több gyermekesek, a tartósan beteg gyerekeket nevelők, a gyermeküket egyedül nevelők, valamint a rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülő gyermekek számára biztosított az ingyenes tankönyvellátás illetve étkezési, térítési díjukhoz 50% kedvezmény.
A Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíjrendszer az esélyteremtés érdekében a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok felsőoktatásban való részvételét támogatja. A települési önkormányzatok által kiírt pályázati forrásokat a Törökszentmiklós Városi Önkormányzat kiegészíti azon pályázók esetében, akiket a települési önkormányzat támogat.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Megállapítások

A vizsgált időszakban a gyermekeket nevelő családok légköre egyre feszültebbé válik, lazulnak a családi kötelékek, csökken a gyermekek feletti kontroll, átértékelődnek a családi lét szempontjából fontos értékek, amelyek mind jelentősebb befolyásoló tényezők a gyermekek szociális helyzetének és jövőjének szempontjából.
Az anyagi szempontból hátrányos helyzethez általánosságban véve társul a lakhatási körülmények romlása is, ami tovább rontja az érintett gyermekek szociális helyzetét.

Az Országos Tiszti Főorvosi Hivatal megállapításai szerint a fiatalkorú népesség egészségi állapota évek óta és folyamatosan romlik, egyes betegségek, elváltozások aránya évről évre növekszik, ami a hátrányos helyzet arányának növekedésével, az általános szociális körülmények és anyagi állapot romlásával magyarázható, és számos esetben figyelhető meg ezen körülmények együttese, vagy külön-külön a gyermekek esetében, ami a gyermekek esélyeit a kiegyensúlyozott életre jelentősen rontja.

.A 0-18 éves lakosság száma és aránya a lakónépességen belül csökkenő tendenciát mutat a 2007-2011. periódusban.

A veszélyeztetett gyermekek, családok száma folyamatosan növekszik. 2011.-ben a korcsoport 4318 tagja közt 2192 gyermek veszélyeztetett, a korcsoport több, mint 50%-a.

A védelembe vett gyermekek száma váltakozó értékeket mutat, 36 és 63 között mozog. A megfigyelt 2007-2011-es időszakban átlagosan évi 44 gyermek védelembevételére volt szükség

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben 2011.-ben 2217 gyermek részesült. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek száma évről-évre nő, köztük fokozatosan növekszik a tartós beteg, fogyatékosok száma és a csoporton belüli aránya is. Míg a 2007-es állapothoz képest a kedvezményben részesülő gyermekek száma 24%-al nőtt, addig a tartós beteg, fogyatékos gyermekek száma majdnem megduplázódott, 96%-al nőtt.

A város oktatási - nevelési intézményeiben tanuló 3670 gyermek közül 743-an halmozottan hátrányos helyzetűek, ami az intézményeket látogató gyermekek teljes számát tekintve 20,25%-os aránynak felel meg.

A hátrányos- és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint a védelembe vett gyermekek esetében nem lehet javuló statisztikai adatokról beszámolni, a gyermekek testi- lelki elhanyagoltsága egyre több olyan körülményt eredményez, amely a hatóság beavatkozását teszi szükségessé, ami szintén alátámasztja a szociális hátrányos helyzetbe került gyermekek kedvezőtlen körülményeinek további romlását.

Az óvodáztatási és iskoláztatási támogatásokra egyre többen voltak jogosultak, az igénylők száma 2009-től folyamatosan nő, de a folyószámlára történő kifizetések száma csökken, a családok egyre kevésbe tesznek eleget a törvény által előírt iskoláztatási kötelezettségeiknek.

Kedvezményes étkezetés területén a Városi Bölcsődében az ingyenes étkezésben részesülők aránya 2009-től 2011 végéig a teljes létszámhoz képest átlagosan évi 30,4%, ami közel a gyermekek csaknem egyharmadát jelenti, és jól szemlélteti az intézményekbe járó gyermekek szociális helyzetét. A Városi Óvodai intézményben ingyenesen étkező gyermekek aránya a gyermekek teljes számának tekintetében a 2007-2011-es időszakban átlagosan évi 50,1%-os arányt tesz ki.

A szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő kb 1200 gyermek közül 1100 mélyszegénységben él, lakókörnyezetüktől messze esik az iskola, kulturált szórakozási lehetőség nincs, sportolási lehetőség nincs,

közösségi ház nincs, a lakókörnyezet koszos elhanyagolt, szemetes, egészségtelen, a velük szemben támasztott normák alacsonyak, ami mélyíti a szociális eltéréseket.
Az általános iskolás gyermekek napközbeni ellátási lehetőségeit szélesíteni szükséges, a nap folyamán minél több időt tölthessenek szervezett, a fejlődésüket támogató környezetben.

A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossággal élő gyermekek egyenlő eséllyel férnek hozzá a közszolgáltatásokhoz, a közoktatás, az egészségügy, a szociális ágazatokban egyaránt. A közszolgáltatásokban semmilyen hátrányos megkülönböztetés nem tapasztalható, jó színvonalú, az életkori sajátosságaikhoz, szociális helyzetüknek megfelelő ellátásban részesülnek. Problémát számukra a városon kívül elérhető szolgáltatásokhoz való hozzáférés jelent, mert az utazás költségeinek megtérítése gondot okoz családjuknak.

A kisgyermekek korai szűrése, fejlesztése a Biztos Kezdet Gyermekház és a Városi Bölcsőde és Óvoda intézményeiben biztosított. A HHH, HH, SNI gyermekek teljes körű bevonásához nélkülözhetetlen e csoportok pontos beazonosítása, ami az önkéntes nyilatkozattétel teljes körűvé tételével realizálható.

Gyermekvédelem, gyermekjóléti szolgáltatások törvénynek megfelelően működnek, a szakember-ellátottság az oktatási intézményekben és szakmai szolgálatokban eléri a törvény által megszabott normákat. A jelzőrendszer tagjai sikeresen működnek együtt, a jelzőrendszer tagjai által megjelölt feladatokat hatékonyan látják el, ám szakmai továbbképzésük akadozik, ami közép és hosszú távon figyelve negatív hatással van a városi ellátórendszer egészére nézve.

Az esetek és az ellátottak számának folyamatos növekedésének megállítása, a halmozott problémákkal küszködő gyermekek mielőbbi kiszűrése érdekében szükséges a jelzőrendszer fejlesztése. A terepjárásra önkéntesek bevonásával a hálózat szélesítése, a halmozott problémák egymástól független, különböző csatornákon (egészségügy, szociális ellátórendszer, közoktatási rendszer, rendőrség, stb) történő begyűrűzésének az integrálsása komplex IT rendszer kiépítésével elérhető.
A városban nem sikerült kiépíteni a helyettes szülői hálózatot és a gyermekek- családok átmeneti otthonát, amely nagy segítséget jelentene a gyermekek családból való kiemelésének megelőzésében

Egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés kielégítő, kivételt képeznek a szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek, amely állapot javítására a gyermekek eleve hátrányos helyzete miatt erőforrásokat kell szentelni.

2011/2012 tanévben az általános iskolák nappali tagozatán összesen 1.883 tanuló nevelését-oktatását látják el, ebből a sajátos nevelési igényű tanulók száma az összes tanuló 7,6 %-a. Az óvodában összesen 616 gyermek nevelését látják, ebből sajátos nevelési igényű gyermek 4 fő. A középfokú intézményekben 1.259 diák nevelését-oktatását látják el, ebből sajátos nevelési igényű tanulók száma az összes tanuló 2,8 %-a.
Minden rászoruló fogyatékos és kiemelt figyelmet igénylő gyermek/tanuló számára biztosított a közoktatási intézményekben a lehetőség a részt vételre, ahol a gyermekek és a tanulók megkapják a szükséges szakmai szolgáltatásokat, amely lehetővé teszi, hogy integrálódjanak korosztályukba, ezáltal biztosítva a jövőben azonos esélyeiket.
Az intézmények a differenciált és gyógypedagógiai nevelési feladataikat megfelelően ellátják, a szakemberi állomány biztosított.

A közoktatási intézményekben a diákok elért iskolai eredményei alapján elmondható, hogy az országos átlag környéki eredményeket produkálják, ami egyes intézmények esetében kicsivel meghaladja az országos átlagot, néhány intézmény esetében pedig kicsivel alatta marad az országos átlagnak.
Az eredményesség javulásának tekintetében az elért iskolai eredmények a 2009-2011-es időszak alatt stagnáló értékeket mutattak.

A HH és a HHH tanulók kompetencia-méréseken elért eredményeinek nyilvántartása csak a Hunyadi Mátyás Általános és Magyar – Angol Két Tanítási Nyelvű Iskola, Egységes Pedagógiai Szakszolgálat intézményben

valósult meg.

Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége	
Problémák beazonosítása	Fejlesztési lehetőségek meghatározása
A szegregátumok lakossága demográfiai mutatóinak, lakhatási körülményeinek pontos felderítése.	Biztos Kezdet Gyermekház önkéntes hálózatának fejlesztése, önkéntesek képzése a felderítő feladatra. Civil szervezetek bevonása.
A szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő iskolás gyermekek segítése az iskola elvégzésében, térítési díjas szakkörök, táborozások elérésében.	Civil szervezetek bevonásával Tanoda jellegű szolgáltatás bevezetése.
A még tanköteles, a nappali képzésből kimaradt roma fiatalok segítése az általános, ill. középiskola befejezésére, érettségi, szakmai képesítés megszerzésére	Civil szervezetek bevonásával Második esély gimnázium létesítése

A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos, valamint fogyatékossággal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése	
Problémák beazonosítása	**Fejlesztési lehetőségek meghatározása**
A kisgyermekek korai szűrése, fejlesztése a Biztos Kezdet Gyermekház és a Városi Bölcsőde és Óvoda, védőnői hálózat intézményein keresztül realizálódik, de nem ér el minden kisgyermeket.	A gyermekek teljes körű bevonásához a HHH, HH, SNI csoportok pontos beazonosítása a Roma Nemzetiségi Önkormányzat és civil szervezetek közreműködésével
A veszélyeztetettek és az ellátottak számának folyamatos növekedésének megállítása, a halmozott problémákkal küszködő gyermekek mielőbbi kiszűrése érdekében szükséges a jelzőrendszer fejlesztése, a halmozott problémák egymástól független, különböző csatornákon (egészségügy, szociális ellátórendszer, közoktatási rendszer, rendőrség, stb.) történő begyűrűzésének az integrálása.	Komplex adatbázis létrehozása, mely a veszélyeztetettség megelőzésében, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetésében az érintett szakágazatok által észlelt, regisztrált információkat, elvégzett tevékenységeket egy közös, adatvédett információs rendszerben integrálja, biztosítva ezáltal, hogy a problémák megoldásában részt vevő intézmények, szervezetek egy adott védendő, fejlesztendő gyermekről egészében átlássák a felderített problémák és beavatkozások összességét.
	A Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ terepjáró hálózatának fejlesztése, a munkára önként jelentkezők képzése, munkába küldése.
A gyermekek családból való kiemelésének megelőzésében nagy segítséget jelentene, ha a városban kiépülne a helyettes szülői hálózat, és a gyermekek- családok átmeneti otthona.	Egyházi, alapítványi működtetésben helyettes szülői hálózat kiépítése és a gyermekek- családok átmeneti otthonának létesítése Törökszentmiklóson.
A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossággal élő gyermekeknek a városon kívül elérhető továbbtanulási-, pályaválasztási tanácsadáshoz történő hozzáférésük problémás lehet, mert az utazás költségeinek megtérítése gondot okoz családjuknak.	Továbbtanulási-, pályaválasztási tanácsadás biztosítása a városban civil szervezetek közreműködésével.
A fiatalok elkövetővé, áldozattá válásának elkerülése érdekében a gyermekek felkészítésében a helyi társadalom - a lakosság és a civil szervezetek - nagyobb mértékű	A civil társadalom közreműködésével a szabadidős programok bővítése a kortárs-erőszakkal, illetve a családon belül a gyermekekre irányuló erőszakkal kapcsolatban, a

bevonására lenne szükség.	párkapcsolati erőszak felismerésének és kivédésének támogatására.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint a fogyatékossággal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége	
Problémák beazonosítása	**Fejlesztési lehetőségek meghatározása**
	A fejlesztési lehetőségeket teljes körűen a Törökszentmiklós Város Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Tervének 2012 évi felülvizsgálata foglalja magába.
Szükséges megerősíteni a szocializációs és tanulási hátrányok kezelését szolgáló iskolán kívüli támogató szolgáltatásokat minden korcsoportban, különös tekintettel azok számára, akik nem megfelelő lakókörnyezetben élnek.	Az alsó tagozatosok számára egész napos iskola, napközi otthon, iskolaotthon, stb.), amelyek az otthoni tanulásra kevésbé alkalmas családi környezet helyett biztosítják a megfelelő feltételeket a felkészüléshez, sőt lehetőség szerint a sporthoz, a szabadidős tevékenységhez is.
	Megfontolásra ajánlott a kollégiumi, illetve externátusi ellátás a nem megfelelő lakókörnyezetben élő felső tagozatos és középfokú oktatási intézménybe járó gyermekek esetén, akik családi körülményeik miatt otthon nem tudnak tanulni, ezért felzárkózásuk, személyiségfejlődésük szempontjából jobb, ha hétköznap nem laknak otthon, ugyanakkor nem kell kiemelni őket a családból, és nevelőszülőnél vagy gyermekotthonban elhelyezni, ami sokkal kevésbé humánus, sokkal drágább, és összességében szükségtelen megoldás lenne.
A hét végén a fiatalok számára különösen veszélyes a csellengés, magára hagyottság	Fontos kérdés a hétvégi programok lehetőségének megteremtése is, hiszen ebben a „holt" időszakban.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

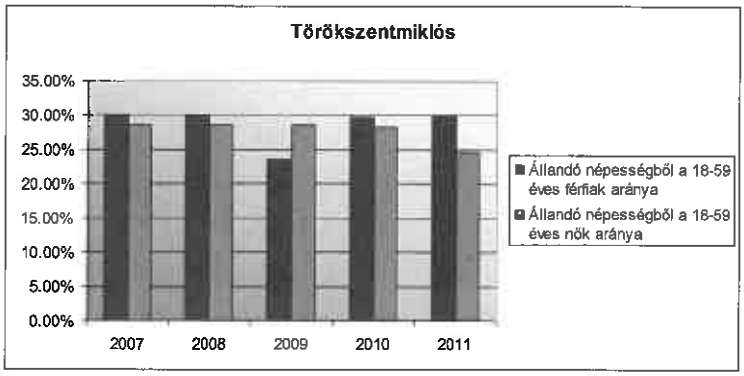
Az önkormányzat és annak intézményei a helyzetelemzés készítésének időpontjában csak kevés adattal rendelkeznek a gender szempontok és problémák tekintetében.

A nők elleni hátrányos megkülönböztetést nem mindig könnyű észrevenni: sokszor maguk a nők – különösen, ha vezető pozíciót töltenek be – tiltakoznak a leghevesebben, amikor arról esik szó, hogy az otthoni, a munkahelyi vagy a közéleti szférában személyesen ők maguk, vagy a nők általában hátrányt szenvednének el a férfiakhoz képest. Nehéz is a nemek helyzetére érzékeny elemzést lehetővé tevő adatokat gyűjteni (hiszen ezeket még a nagy adatgyűjtő szervek – munkaügyi központok, KSH, APEH vagy TEIR, stb. – sem kérik kellő részletességgel.

A nemek közötti hátrányos megkülönböztetést néhány jogszabály tiltja ugyan, de a nők és férfiak között a társadalmi élet minden területére kiterjedő egyenlőtlenség természetének, okainak feltárását és persze felszámolását nem írja elő jogszabály. A nők és férfiak közötti társadalmi egyenlőtlenség minden bizonnyal a legmélyebben gyökerező, legnehezebben tetten érhető, a társadalom részéről a leginkább, a legtisztább lelkiismerettel támogatott igazságtalanság. Nem könnyű fellépni ellene. Pedig a nemek közötti egyenlőtlenséget – mint a társadalmi egyenlőtlenségeket általában – nem csupán azért érdemes leküzdeni, mert igazságérzetünk, emberi szolidaritás-érzésünk ezt diktálja, hanem azért is, és elsősorban azért, mert **az egyenlőtlenség: pazarlás**. A társadalmi csoportok – így a férfiak és nők – közötti egyenlőtlen hatalom-megosztás az erőforrások egyenlőtlen felhasználásához vezet: a rendelkezésre álló potenciálok parlagon hagyásával egyenértékű.

Látni kell, hogy egy sor gazdasági, szociális, gyermekvédelmi, munkaügyi, bűnözési, egészségügyi problémának nincs megoldása, ha nem gender - érzékeny eszközökkel nyúlnak hozzájuk. Az adatok elemzése, az általuk tükrözött társadalmi folyamatok feltárása segít megérteni, hogy a nők és férfiak közötti egyenlőtlenségek – a látszattal és a gyakran hangoztatott ideológiákkal szemben – nem lelki, nem is biológiai alapokon nyugszanak elsősorban, hanem politikai, hatalmi, gazdasági természetük van.

A népesség nemek szerinti megoszlása a törökszentmiklósi állandó népességen belül helyi szinten is jól mutatja, hogy a nők átlagosan magasabb életkort érnek meg, mint a férfiak. Az állandó népességen belül a törökszentmiklósi nők aránya a vizsgált időszakban (2007-2011) mindvégig 51,50 százalék fölötti maradt, míg a férfiak aránya az állandó népességen belül 48,50 százalék alatti értéket mutatott

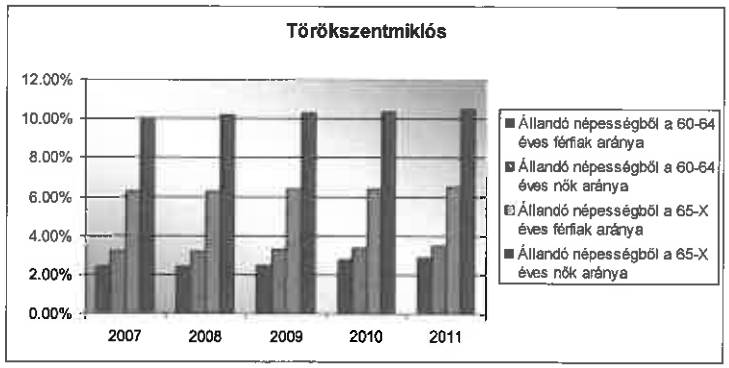

A 18-59 éves korosztályban a törökszentmiklósi férfiak aránya 29-30 százalék körüli az állandó népességen belül, míg a nőké 25-28 százalék között váltakozott a vizsgált 2007-2011-es időszakban.

A nők átlagosan hosszabb életkora már a 60-64 éves korosztályban megmutatkozik.

Forr

A 65 év fölötti korcsoportban pedig már látványosan megnyilvánul ez a jelenség. A 65 éven felüliek között a férfiak állandó népességen belüli aránya 6,5 % volt 2011-ben, míg a nők aránya 10,5% volt, mely több, mint másfélszeres különbség a nők javára.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A munkaadók keményen válogatnak a jelöltekből a munkahelyek betöltésekor, a munkahelyi elvárások és azok teljesülése határozzák meg a döntéseiket és ez még a versenyszférán kívüli szervezeteknél is így van. Mindenütt nagy a megfelelés és teljesítménykényszer. Már a felvételnél kiszűrik a teljesen nem kiaknázható munkaerőt, a különféle nehézségekkel rendelkezőket, sőt gyakran prekoncepciókkal is élnek. A tapasztalatok bizony óvatosságra intenek mindenkit. Ritka az elvetemültségből fakadó intolerancia, inkább a szükségszerű racionalizmus a jellemző, de ez megingathatatlan.
A női elhelyezkedéséket tekintve változó az esély. Alapesetben egyenlő, azonban időről-időre változik, ahogy a munkalehetőségek jellege is változik. Van, amikor a nők kerülnek előnybe.
A nők átlagos iskolai végzettsége magasabb, minek következtében nagyobb arányban foglalkoztatják őket a szellemi, felsőfokú végzettséget igénylő munkakörökben, mint a férfiakat. A férfiak körében magasabb a munkanélküliség, a nők viszont hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon, és hátrányaikat erősítheti egy esetleges gyermekvállalás.
A nők foglalkoztatását (foglalkoztathatóságát) gátló főbb akadályok közt meghatározó szerepet játszik a munkaerő-piaci kereslet – kínálat alakulása, de számos akadály létezik még, melyet nem a munkaerő-piac determinál. Ezek helyi szinten történő feltárása óhatatlanul szükséges, hiszen az akadályok egy részének elhárítása az önkormányzat, a helyi társadalom közreműködésével megoldható.

A veszélyeztetett korcsoportba tartozó nők foglalkoztatása különös figyelmet és támogatást igényel, anyagi kiszolgáltatottságukat fokozza, hogy sokan nem tudják felmutatni a nyugdíjjogosultsághoz szükséges ledolgozott munkaidőt.

Az esélyegyenlőség elősegítése szempontjából fontos támogatni és foglalkoztatni a gyedről, gyesről, családtag ápolásáról visszatérőket. Munkaerő-piaci szempontból kedvezőtlen helyzetűeknek mondhatók a gyermekek gondozásáról visszatérők, ezért a - pályakezdőkhöz hasonló módon - az ő foglalkoztatásuk támogatása is indokolt. A munkaadó a 9 hónapi foglalkoztatás és a három hónapi továbbfoglalkoztatás vállalása után a bruttó bér, de legfeljebb 90 ezer forint utáni 50 százalékos járulékkedvezményt annyiszor veheti igénybe, ahány alkalommal a munkavállaló különböző személy gondozása, ápolása címén az ápolási ellátást igénybe vette. A kedvezmény érvényesítésére háromévente kerülhet sor.

A nyilvántartott álláskeresők között a nők és férfiak aránya közel azonos, amely megegyezik a mutató hosszú idejű alakulásával és Törökszentmiklóson sem tér el ettől. A 2011. augusztusi havi adatok alapján, a kirendeltségen nyilvántartott álláskeresők 49,5%-a nő. Júniusig az összes foglalkoztatottá vált munkavállalóból (2 127 fő) 854 fő (40,15%) volt nő. Közülük 522-en támogatással, 332-an támogatás nélkül kerültek foglalkoztatásba, ami azt is mutatja, hogy a támogatásokkal igyekszünk az esélyeiket nagyobb mértékben javítani. A munkanélküliségi ráta nemek szerint a KSH fogalomrendszere alapján meghatározásra (regisztrált munkanélküli/ nyilvántartott álláskereső férfiak száma/állandó népességből 15-64 éves férfiak száma; regisztrált munkanélküli/nyilvántartott álláskereső nők száma/állandó népességből 15-64 éves nők száma)

Mind a nők, mind a férfiak estében a legmagasabb érték 2011 I. negyedévében volt. A nők esetében 14,39%, míg a férfiaknál 14,6%.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Ebben az évben a képzésbe kerültek 44%-a nő, amely valamelyest elmarad a tavalyi 48%-os értéktől, azonban ez nagymértékben függ az indított tanfolyamok jellemzőitől.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Mint ahogy azt fentebb láttuk, az elhelyezkedésnél az adott munkakör betöltésére legalkalmasabbakat veszik fel. A munkaerőpiacon az alacsony végzettségűek nem kapnak munkát, esélyük a közfoglalkoztatásban realizálódhat.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Nehéz egyértelműen és hitelt érdemlően a hátrányos megkülönböztetést szignifikánsan kimutatni a bérezésben, mert tisztán értékelhető feltételek, teljesítmények nem igazán állnak rendelkezésre az összehasonlításhoz és ez, mint más előítélethez kapcsolódó megítélésben, itt is olyannyira szubjektívvé válhat, hogy eltorzíthatja a valóságot
Az ellátásban részsülők között a férfiak és a nők megelőző átlagos keresete közel megegyezik, enyhe előnnyel a férfiak javára. Nyilvánvalóan ez a képzettségtől és a betöltött állásoktól nagymértékben függ, de mivelhogy a minimálbérre vannak leszorítva általában a dolgozók, így a különbség nem alakulhat ki. A közfoglalkoztatásban és a közszférában a bérek nem specifikusak. Ugyanakkor a közfoglalkoztatásban kevesebb nőt alkalmaznak. A szellemi munkák területén viszont a nők vannak túlsúlyban, a fizikai munkák pedig a férfiak sajátja.

Egyes közszolgáltatási ágazatokban (pl. közoktatás, szociális szolgáltatások), továbbá a szakképzésben nemi szegregáció érzékelhető a szakterületek, vezetői szintek tekintetében.
Az önkormányzatnál és intézményeinél dolgozók bére, keresete nem, korcsoport, beosztás, szakma vagy végzettség szerint évenként nyomon követhető, az esetlegesen észrevételezhető hátrányos megkülönböztetés azonnal korrigálható.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A családi, magánéletbeli feladatok és felelősségek általában egyoldalúan a nőket terhelik, mivel általában túlnyomórészt ők látják el a gyerekeket és az időseket, sőt, magukat a dolgozó vagy nem dolgozó férfiakat is.

Törökszentmiklóson biztosított a gyermekek bölcsődei elhelyezése, amely elsősorban az anya munkavállalását segíti, de sok esetben a család szociális helyzete is indokolja a kisgyermek bölcsődei ellátását. Az intézményben a gyermekek részére életkori sajátosságaiknak megfelelően napi ötszöri étkeztetés biztosított.
A városban egy bölcsőde működik, ahol a beírt gyerekek száma 60 fő körül mozog minden évben.

A bölcsőde túlzsúfolt. Bölcsődei férőhelybővítés szükséges. A Képviselő Testület döntése alapján „Törökszentmiklós Város Bölcsődéjének fejlesztése" című, ÉAOP-2009-4.1.3/B számú konstrukcióra pályázat került beadásra, mely sikeresnek ítéltetett és támogatási szerződés alapján a projekt tervezett összköltsége és egyben elszámolható költsége 101.760.284,- Ft. A támogatás intenzitása 78,46 %, amely 79.843.076,- Ft támogatási mértéket jelent. A beruházás megvalósítására kiírt közbeszerzési eljárás sikertelennek bizonyult. Ezt követően az önkormányzat, alapos mérlegelést követően elállt a beruházástól.
A családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma 2010-ben 12 fő volt. Törökszentmiklóson évek óta 31 óvodai gyermekcsoport működik, ez a szám először 2011-ben csökkent 30-ra. Gyógypedagógiai óvodai gyermekcsoport nem működik a városban. Nincs helyhiány, minden óvodáskorú tud óvodába járni.

A gyermeküket egyedül nevelő nők gazdaságilag (és jogilag is) ki vannak szolgáltatva. A gyermekintézmények rugalmatlan nyitva tartása nehezíti a munkavállalást. A közösségi szociális munka

módszereinek bővítésével, önsegítő csoportok támogatásával csökkenthető a gyermeküket egyedül nevelő nők gazdasági kiszolgáltatottsága.

A rugalmas munkaidő, családbarát szolgáltatások tekintetében a munkáltatók elsősorban a gazdasági érdekeiket nézik és nem a humán szempontokat veszik figyelembe. Ez gyakran érthető is a gazdasági körülmények következtében. Viszont jobb időkben sem volt jellemző a szociális hangulat a munkáltatók körében. Ezért aztán nehéz helyzetben vannak az anyák, a tapasztalatlan fiatalok, a betegesek, az idősebbek és minden olyan körülményekkel bírók, akik nem férnek bele ebbe a teljesítményalapú szisztémába. Éppen ezért nincs biztonságérzete a dolgozóknak, alkalmazottaknak még akkor sem, ha bejutottak egy munkahelyre, mert bármikor és bármiért megszakíthatják a foglalkoztatásukat, akár szimpátia okán is. Hiányzik a türelem és az együttérzés a foglalkoztatóknál, a vezetőknél. is. Ugyanakkor rosszak a tapasztalatok a munkáltatók részéről is és ez alapvetően bizalmatlanná teszi őket, gyakran nem alaptalanul.

A rugalmas munkaidő nem igazán jellemző a város környezetében, még ott sem ahol ez lehetséges lenne. A munkaszervezést általában nehezíti ez a megoldás és különösen akkor – ez jellemző Törökszentmiklósra –, amikor egy-egy munkakör többszörösen összetett, ezáltal nehezen nélkülözhető a munkatárs a munkaidő bármely szakában.

A családi feladatok összeegyeztethetőségét támogató szolgáltatások elérhetősége sem jellemző a városban. A kisgyermekesek, a gyermeküket egyedül nevelők és a nagycsaládosok terheinek csökkentése és a közösségi kohézió erősítése érdekében szükségesnek mutatkozik, hogy a város közművelődési intézményei és a szociális rendszer munkatársai, valamint a civil szervezetek összefogásával rendszeres családbarát programok és rendezvények működjenek.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Törökszentmiklóson 6 területi és 4 iskolai védőnői körzet van. A tanácsadó az EGYMI épületében volt elhelyezve.
A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve illetékességi területén működő Családvédelmi Szolgálatok / CSVSZ/ tanácsadási rendje az átszervezések miatt 2011.március 1-től Törökszentmiklóson az ügyfélfogadás megszűnt. Az ügyfelek számára a legközelebbi a szolnoki, illetve a karcagi CSVSZ.

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat tevékenységi körében realizálódik elsősorban.
A szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anya és gyermekekre fokozott figyelmet fordítanak a városban a védőnők.
Családtervezéssel kapcsolatban a serdülőkorban lévő gyermekek felvilágosítására alapvetően az iskolában kerül sor, több alkalommal kerül sor ilyen jellegű oktatásra.

Gyermekágyas asszonyokat részletes tájékoztatást kapnak a fogamzásgátlás széleskörű lehetőségéről, szükség esetén segítséget is nőgyógyászhoz való eljutásban.
A védőnők részt vesznek a fogamzásgátló injekció beadásában, megkönnyítve ezzel az asszony hozzáférhetőségét az ilyen formájú védekezéshez.

Csecsemőgondozással szintén iskolában találkozik a gyermek, magas színvonalú oktatás eredményeként országos versenyt is nyernek ezeken a területeken.

A leendő édesanyák számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadása megkezdődik már várandós korban a szülésfelkészítő tanfolyam keretében, egyéni beszélgetések, látogatások alkalmával, kezdve a szüléstől, szoptatástól a tápláláson gyereknevelésen át. Segítséget kapnak a szociális juttatások megismerésében és a hozzá tartozó nyomtatványok kitöltésében, szükség esetén az utánajárásban is. A

védőnői hálózat nagy figyelmet fordít a szociális okból vagy gondatlanságból veszélyeztetettségben élő gyermekek folyamatos nyomon követésére és a társszervekkel való kapcsolat felvételre.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A nőket, illeetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen. Ezek a problémák jó része a családban marad. A szociális szolgáltatások, a védőnői hálózat, a nevelési tanácsadók, a rendőri tevékenység egyre jobban összehangolt munkája eredményeként, a védelmi jelzőrendszerek alapján egyre több esetre derül fény, egyre többen tudják, hogy problémáikkal hova fordulhatnak segítségért.

A bűncselemények közt a nőket érő-, és a családon belüli erőszak a személy elleni bűncselekmények közt és a házasság, család, nemi erkölcs elleni bűncselekmények halmazában előforduló esetek reprezentálják.

A házasság, család, nemi erkölcs elleni bűncselekmények száma a vizsgált időszakban csökkenő tendenciát mutat. A személy elleni bűncselekmények száma 2010. évben 99-ről, 2011. évben 116-ra változott. Megállapítható, hogy az e fejezetbe tartozó deliktumok számában szinte mindegyiknél 2011. évben növekedés mutatható ki. Az ismertté vált cselekményeket elsődleges okként az emberek közötti tolerancia hiánya, hosszantartó konfliktus, az alkohol idézte elő, valamint a megelőző ideiglenes távoltartás törvényi lehetőségeinek alkalmazásának egyre szélesebb körű megismerésével csökkent a látencia a családon belüli erőszak vonatkozásában, több bűncselekmény jutott a hatóság tudomására.

A nők elleni erőszak áldozataival foglalkozó ellátások -, mint pl. az egészségügy (főképp védőnők, nőgyógyászok, házi- és gyermekorvosok), a szociális ellátás (családsegítő szolgálatok, gyermekjóléti szolgálatok, krízis-otthonok), a jogsegélyszolgálatok stb. – hatékonyságának fokozása érdekében szükséges az érintett szakterületek munkatársainak rendszeres gender - szemléletű tovább- és átképzése.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

A krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások jelen vannak a térségben a Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ fenntartásában.
Nincs információ a krízishelyzetbe kerülő családok számáról, arról, hogy az igénybe vehető szolgáltatások kapacitása megfelel –e az szükségleteknek.

Az ellátottak száma követhető nyomon, melyből az állapítható meg, hogy 2010.-ben az intézménynek kihasználtsága nagyobb volt, mint az azt megelőző és és az azt követő években.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Sajnos társadalmunkban, bár nem ezt vallja, de a nők szerepvállalása a közéletben mégis hátraszorul.
Ez a tapasztalati tény Törökszentmiklóson annyival másabb, hogy a polgármester, és néhány intézményvezető is nő, illetve a képviselő-testület 12 tagjából 5 fő nő.

Törökszentmiklóson 4 gyermekorvos és 2 fogász nő, a háziorvosi szolgálatban szintén 4 női orvos dolgozik, két egészségügyi intézmény vezetője is nő. Két oktatási és egy művelődési intézmény vezetője szintén nő.
A törökszentmiklósi 31 alapítvány közül 22-t nő képviseli, míg a helyi közel 60 civil szervezetből 13 rendelkezik női vezetővel, képviselővel.

A városban a nők közösségként is működnek a Nőegylet keretében, mely biztosítja a jó az érdekérvényesítő képességüket.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Az Ipoly Arnold Kulturális Központ tapasztalatai alapján a leggyakrabban előforduló, a nőket helyi szinten foglalkoztató társadalmi problémák a munkanélküliség, alulképzettség, kismamák bezártság érzése, magányosság.

A munkanélküliség össztársadalmi probléma, melyek Törökszentmiklóson a Munkaügyi Központ Törökszentmiklósi Kirendeltsége, az Önkormányzat, civil szervezetek, közoktatási intézmények, a Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ szoros együttműködésével létrehozott komplex programokkal lehet enyhíteni. A kismamák problematikájának enyhítésére jó kezdeményezés Ipoly Arnold Könyvtár, Múzeum és Kulturális Központ szervezésében a baba-mama klub, közel 70 anyuka és kisgyermek, baba részt vétele mellett. Az intézmény - a GYES-en, GYED-en lévő kismamák képzettségi szintjén is javítandó - különböző szakkörök, felnőttképzési programok, nyelvtanfolyamok, számítógép ismereti, felhasználói képzési programokat szervez.

Jelenleg az ország településeire még nem, így Törökszentmiklósra sem, jellemző, hogy a társadalmi problémákat nemek szerin értelmezik. A nemek eltérő szükségleteinek ismeretéhez - a foglalkoztatás, a közoktatás, a munkaerő - piaci képzés, a szociális ellátás, az áldozatvédelem terén - már bizonyos mértékig rendelkezésre állnak a nemekre érzékeny adatok, azonban nemek egyenlőségének érdekében a nők szükségleteinek teljes körű feltáráshoz és elismertetéséhez nélkülözhetetlen egy képzett és felkészült, a probléma iránt érzékeny, elkötelezett együttműködő szakember gárda kialakítása, partnerek hálózatának működése a városban.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Megállapítások:
Az állandó népességen belül a törökszentmiklósi nők aránya a vizsgált időszakban (2007-2011) mindvégig 51,50 százalék fölötti maradt, míg a férfiak aránya az állandó népességen belül 48,50 százalék alatti értéket mutatott.

1.A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége jellemzésére vizsgálat alá került a foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében, a nők részt vétele az a foglalkoztatást segítő és képzési programokban, az az alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei, hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

A női elhelyezkedéseket tekintve változó az esély. Alapesetben egyenlő a férfiakéval, azonban időről-időre változik, ahogy a munkalehetőségek jellege is változik. Van, amikor a nők kerülnek előnybe.
A nyilvántartott álláskeresők között a nők és férfiak aránya közel azonos. A munkanélküliségi ráta mind a nők, mind a férfiak estében a legmagasabb érték 2011 I. negyedévében volt. A nők esetében 14,39%, míg a férfiaknál 14,6%.

A kormányzat különböző ösztönzőkkel, a pályázati forrásokkal támogatja a női munkaerő alkalmazását, kiváltképp a munkaerő-piaci szempontból kedvezőtlen helyzetűeknek mondható gyermekek gondozásáról visszatérőket.

A nők az elmúlt öt évben a foglalkoztatást segítő és képzési programokban mindig kisebb arányban vettek részt, mint a férfiak.

Az alacsony iskolai végzettségű nők a munkaerő-piacon nem tudnak elhelyezkedni, számukra a közfoglalkoztatás az egyetlen esély a munkavégzésre.

A bérek terén nehéz a hátrányos megkülönböztetést kimutatni. A közfoglalkoztatásban és a közszférában a bérek nem specifikusak. Ugyanakkor a közfoglalkoztatásban kevesebb nőt alkalmaznak. A szellemi munkák területén viszont a nők vannak túlsúlyban, a fizikai munkák pedig a férfiak sajátja.

2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások terén megállapítható, hogy a nők munkába állását támogató bölcsődei és óvodai ellátás, családi napközi igénybe vételének lehetősége adott a városban. Bölcsődei ellátásban évente átlagosan 60 gyermek tud részesülni, míg az óvodai ellátás minden óvodás korú számára elérhető. A rugalmas munkaidő, családbarát szolgáltatások tekintetében a munkáltatók elsősorban a gazdasági érdekeiket nézik és nem a humán szempontokat veszik figyelembe.

3. Az anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat tevékenységi körében realizálódik elsősorban a gyermekágyas asszonyok tájékoztatásán át a leendő édesanyák számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadásáig, a szülésfelkészítő tanfolyam keretében, egyéni beszélgetések, látogatások alkalmával. Családtervezéssel, csecsemőgondozással kapcsolatban a serdülőkorban lévő gyermekek felvilágosítására alapvetően az iskolában kerül sor.

A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak egyre inkább elharapódzik a városban. A házasság, család, nemi erkölcs elleni bűncselekmények száma a vizsgált időszakban némi csökkenést mutat ugyan, de a személy elleni bűncselekmények száma 2010. évben 99-ről, 2011. évben 116-ra változott.

A krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások jelen vannak a térségben családok átmeneti otthona és anyaotthon formájában. 2011-ben 10 szociális válsághelyzetben lévő várandós anya gondozására, 10 család és 24 gyermek elhelyezésére került sor a családok átmeneti otthonában.

6. A nők szerepéről a helyi közéletben megállapítható, hogy markánsan megjelennek a nők a Törökszentmiklós közéletében. Közösségként is működnek a Nőegylet keretében, mely biztosítja a jó az érdekérvényesítő képességüket.

7. A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémákról és felszámolásukra irányuló kezdeményezésekről kevés az információ, a munkanélküliség, alulképzettség, kismamák bezártság érzése, a magányosság foglalkoztatja őket.

A nők szükségleteinek teljes körű feltáráshoz és elismertetéséhez nincs megfelelően felkészült gender-szakértelemmel is rendelkező kompetencia, kapacitás.

A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége	
Problémák beazonosítása	***Fejlesztési lehetőségek meghatározása***
Adathiány:A nők foglalkoztatását (foglalkoztathatóságát) gátló főbb akadályok nem ismertek helyi szinten teljes körűen.	A foglalkoztatott, az inaktív és a munkanélküli női népesség főbb meghatározó adatainak áttekintése (gyermekszám, képzettség, életkor, családi állapot, demográfiai adatok), teljes körű vagy reprezentatív vizsgálat elvégeztetése körükben a munkavállalást akadályozó vagy nehezítő tényezőkről
A nők – a családdal, gyermekneveléssel kapcsolatos egyoldalú terhelés miatt – munkavállalói karrierjük során hátrányt szenvednek.	Alternatív foglalkoztatási formák támogatása
	Alternatív foglalkoztatási formák kipróbálása kisgyermekes szülőkkel, férfiakkal is
	Háztartási segítőbrigád létesítésének támogatása (a munkavállalóikat az igénybevételben támogató vállalatokkal együttműködés)
	Háztartási segítőbrigád szervezése, támogatása (munkanélküliek átképzése)
Egyenlőtlen bérezés, foglalkoztatási szegregáció elkerülése	Az önkormányzatnál és intézményeinél dolgozók bére, keresete nem, korcsoport, beosztás, szakma vagy végzettség szerint, majd ennek alapján munkakör – munkabér - elemzés készítése évente.
	„Lányok napja" oktatási program: minden évben egy napon a pályaválasztás előtt álló lányokat munkahely-látogatás keretében megismertetni olyan szakterületekkel, amelyeket általában nem jut eszükbe maguktól választani. Mobilizációs programok szervezése nők, lányok háztartási munkájának tehermentesítésének támogatására.
Az alacsony iskolai végzettségű nők a munkaerő-piacon nem tudnak elhelyezkedni, számukra a közfoglalkoztatás az egyetlen esély a munkavégzésre.	Szociális gazdaság fejlesztése civil szervezetek, egyházak, alapítványok közreműködésével
	A roma nők iskolai karrierjének sikerességét támogató szolgáltatások bevezetése a tankötelezettség teljes körű teljesítésére, iskolázottsági szintjük emelésére.
	A roma nők szükségleteihez jobban alkalmazkodó pedagógiai folyamat kialakítása, mellyel csökkenthető a lemorzsolódás, beleértve a nemi szerepekből adódó korai iskolaelhagyást is, melynek kezelése kiemelt feladat – tekintve a roma nők különösen egyenlőtlen esélyeit.
A nők anyagi kiszolgáltatottságát fokozza, hogy sokan nem tudják felmutatni a	Munkacsoport felállítása (jegyző, tb-ügyintéző bevonásával) a középkorú nők nyugdíj-

nyugdíjjogosultsághoz szükséges ledolgozott munkaidőt	jogosultságának felbecslésére.
	A Munkaerőpiaci intézményekkel együtt átképzés, továbbképzés, foglalkoztatás biztosítása, alternatív foglalkoztatási formák szervezése – akár rotációval is – kifejezetten a veszélyeztetett korcsoportba tartozó nők számára
Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások	
Adathiány: Kevés a konkrét információ, további információgyűjtés szükséges	A Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ adatbázisa alapján a krízishelyzetbe kerülő családok számának feltérképezése, az igénybe vehető szolgáltatások kapacitásának meghatározása

A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások	
Problémák beazonosítása	***Fejlesztési lehetőségek meghatározása***
A családi, magánéletbeli feladatok és felelősségek általában egyoldalúan a nőket terhelik	A gyermekjóléti és gondozási alapszolgáltatások, valamint a gyermekek napközbeni ellátását biztosító egyéb szolgáltatások esetében a férőhelyek, szolgáltatások bővítése
	Felvilágosítás, propaganda, kampányok. Fontos szereplők lehetnek a közösségi, kulturális intézmények, az egyházak (pl. női istentiszteletek szervezésével a férfiaknak ugyanakkor közös, gyermekes programok biztosításával)
	A bölcsődei férőhelyek bővítése – non-profit vállalkozások ösztönzése a szolgáltatás bevezetésére.
	Foglalkoztatás támogatása „nőtámogató" eszközökkel (gyermekfelügyelet, iskolai, óvodai nyitva tartáshoz igazodó programok
	Háztartási munkák társadalmasítása – vállalatokkal, munkaerő-piaci szervezettel közös program
	Háztartási, gondozói munka szervezése fizetett foglalkozásként, képzéssel, (férfiak számára is)
	Szakképző intézményekben nemi antiszegregációs tréningek – a helyi munkahelykínálat figyelembevételével – annak érdekében, hogy oldódjanak a merev női-férfi foglalkozási határok (óvóbácsi, autószerelő nő stb.
	A nemi sztereotípiákat, megrögzött nemi szerepeket oldó rendszeres programok (pl. lányok műszaki-természettudományos orientációja) a közoktatási intézményekben minden korosztálynak a megfelelő szinten háztartási munkák társadalmasításával kapcsolatos programok
A piaci szektorban a vállalkozások gazdasági érdekeltsége ellen hat a családbarát szolgáltatások –rugalmas munkaidő, 4-6 órás foglalkoztatás, stb.- bevezetésének. Nincsenek családbarát munkahelyek.	Szociális gazdaságban a civil szervezetek, egyházak, alapítványok közreműködésével családbarát munkahelyek létrehozása
	Közintézményekben a családbarát munkahelyek lehetőségeinek feltárása
A családi feladatok összeegyeztethetőségét	Családbarát – tehát a férfi alkalmazottakat

támogató szolgáltatások elérhetősége sem jellemző a városban.	apaszerepükben támogató, megerősítő – vállalkozások önkormányzati elismerésben (lehet erkölcsi, pénzbeli) részesítése.
	A város közművelődési intézményei és a szociális rendszer munkatársai, valamint a civil szervezetek összefogásával rendszeres családbarát programok és rendezvények működjenek.
	Apa-programok férfiaknak
	Gyermekgondozási, fejlődés-lélektani, háztartás-gazdaságtani ismeretek oktatása (koruknak megfelelő szinten) kisiskolás kortól mindkét nemnek, de főleg a fiúknak

A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások	
Problémák beazonosítása	***Fejlesztési lehetőségek meghatározása***
A kisgyermekesek, a gyermeküket egyedül nevelők és a nagycsaládosok terheinek csökkentése és a közösségi kohézió erősítése szükséges.	A Családsegítő és Gyermekjóléti szolgálat családi kapcsolatokat erősítő és integrációs programot dolgoz ki, és ezt folyamatosan működteti
A gyermeküket egyedül nevelő nők gazdaságilag (és jogilag is) ki vannak szolgáltatva	Az önsegítő anyacsoportokat szervező és működtető civil, egyházi, vagy önkormányzati kezdeményezések támogatása (helyiség, gyermekfelügyelet, apás gyerekprogramok, pénzbeli támogatás, pályázati forrás)
	Az önkormányzati intézmények civil vagy más szervezetekkel együttműködve önsegítő csoport szervezése saját erőforrások, szükségletek, kölcsönös segítségek, támogatások feltérképezésére, mozgósítására
	Közösségi szociális munka módszereivel közösségi felügyeleti megoldások kidolgozása és biztosítása (pl.: nyugdíjas tanító, könyvtáros, helyi középiskolások meseolvasással, diavetítéssel hosszabbítják meg az elérhető óvodai, napközi otthonos ellátást; kora reggel 6-8 között önkéntes munkában egy-egy civil szervezet képviselője fogadja be az intézménybe a gyerekeket; beteg gyermeket ápoló szülők támogatása/helyettesítése stb.

A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak	
Problémák beazonosítása	***Fejlesztési lehetőségek meghatározása***
1.1.1.1. Adathiány	A bűnmegelőzési és áldozatvédelmi adatok kiegészítése a rendőrség és az ügyészség segítségével: nemek szerint bontott adatok, szükség esetén főbb korcsoportokban, a családi kapcsolatok szerint leválogatva, a kiemelt bűncselekmények (személy, vagyon, nemi erkölcs elleni stb. bűncselekmények) elkövetői, sértettjei
1.1.1.2. A nők elleni erőszak áldozataival	Az önkormányzat feltárja és elérhetővé teszi az

foglalkozó ellátások -, mint pl. az egészségügy (főképp védőnők, nőgyógyászok, házi- és gyermekorvosok), a szociális ellátás (családsegítő szolgálatok, gyermekjóléti szolgálatok, krízis-otthonok), a jogsegélyszolgálatok stb. – hatékonyságának fokozása szükséges	érintett intézmények számára a nők elleni erőszak áldozatai ellátásával kapcsolatban kidolgozott módszertanokat, protokollokat.
	Az érintett szakterületek munkatársainak rendszeres gender - szemléletű tovább- és átképzése
	Az önkormányzat támogatja (pl. pályázattal, helyiség biztosításával, kísérő szolgáltatások nyújtásával) a Krízisközpont-hálózat, a családok átmeneti otthona és a szociális háló munkatársainak képzését a kapcsolati erőszak témájában, különös tekintettel az erőszak és a nemek egyenlőtlensége közötti összefüggésre.
	Rendszeres képzés szervezése a munkatársak számára a nők elleni erőszak természetével kapcsolatban – különös tekintettel annak társadalmi-gazdasági összefüggéseire, valamint az ún. PTSD (poszt-traumás stressz-betegség) felismerésének és kezelésének sajátosságaira
1.1.1.3. Szükséges a szexuális erőszak elleni határozott fellépés	Az önkormányzat áttekinti, hogy megfelelően biztonságosak-e közterületei (világítás, közlekedés).
	Köztudatformálás, önvédelmi oktatás szervezése
	Térfigyelő kamerák felszerelése
	A rendőrség és az egészségügyi, pedagógiai, pszichológiai szakemberek bevonásával köztudatformáló rendezvényeket szervez az felelős szexről, a nők jogairól stb.
	Az áldozatokat támogató, komplex rehabilitációs szolgáltatások bővítése (pszichológusok, jogászok, stb. bevonása)
	Az önkormányzat pályázással, szakmai szervezetek bevonásával és számukra lehetőség biztosításával segíti a helyi önsegítő csoportok működtetését.
	Leány-, ill. fiatal anyák támogatása (nevelés, gyermekfelügyelet, továbbtanulás, munka, önismeret, önvédelem stb.)
1.1.1.4. A kapcsolati erőszak áldozatainak segítséget nyújtó szolgáltatások bővítése szükséges.	Az önkormányzat a rendelkezésére álló eszközökkel hozzájárul közös programok szervezéséhez a rendőrséggel, oktatási intézményekkel (érzékenyítő példák bemutatása, megoldási utak közös elemzése érdekében
	A lakosság érzékenyítése, felkészítése az általuk tapasztalt problémák jelzőrendszerhez történő eljuttatására
	Civil és/vagy egyházi szervezetek támogatása új szolgáltatások kiépítéséhez, fenntartásához.
	Amennyiben rendelkezésre áll megfelelő szakmai kompetencia, civil és/vagy egyházi szervezetek kifejezetten a kapcsolati erőszak áldozatainak segítséget nyújtó szolgáltatásokat folytatnak ill. építenek ki (ambuláns egészségügyi, jogi, szociális és pszichológiai ellátás, menedék-otthonok).

	Az önkormányzati lakás kiutalási eljárások során javasolt előnyben részesíteni azon a nőket, akik családon belüli erőszak áldozatai.

A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések	
Problémák beazonosítása	**Fejlesztési lehetőségek meghatározása**
Adathiány: Kevés a konkrét információ, további információgyűjtés szükséges	Civil szervezetek bevonásával információ és adatgyűjtés a nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémákról és a felszámolásukra irányuló kezdeményezésekről.
A nők szükségleteinek teljes körű feltáráshoz és elismertetéséhez nincs megfelelően felkészült, gender - szakértelemmel is rendelkező kompetencia, kapacitás.	Az önkormányzat, mint foglalkoztató esélyegyenlőségi (EE) tervének áttekintése: tartalmaz-e a vezetők, döntéshozók számára esélyegyenlőségi, ezen belül gender - ismereteket, problémákat tárgyaló képzést, tréninget. Az önkormányzat gender mainstreaming képzésre küldi egy-egy felelősséggel rendelkező szakemberét, ill., ha lehetséges, ilyen végzettségű, gyakorlatú munkatársakat alkalmaz.
	Esélyegyenlőségi referens kijelölése, feladatkörének alkalmas kibővítése, képzésre küldése
	Minden intézményben esélyegyenlőségi terv kidolgozása
	Az együttműködő szervezetek esélyegyenlőséggel (gender is) kapcsolatos attitűdjének, meglévő szakértelmének felmérése, megvitatása, az önkormányzati intézményekkel, a helyben működő szolgáltatókkal, munkaadókkal egyeztetett rövid- (azonnali) és középtávú (egy-két éves) beavatkozási terv készítése.
	Az egészségügyi, közoktatási, szociális szolgáltatók értékelő, elemző, esetmegbeszélő tevékenységük során tudatosan alkalmazzák a nemi szempontot. Szakmaközi tematikus esetmegbeszélések
	Az önkormányzat támogatja, elvárja, előírja az önkormányzati fenntartású intézményektől megfelelő számú munkatárs gender képzésen való részvételét.
	A nemek társadalmi helyzetére érzékenyített szakember(ek) alkalmazása, a nemek eltérő szükségleteit figyelembe vevő (pl. nők elleni erőszak áldozatait segítő) szolgáltatások biztosítása.
A nők szükségletei teljes körű feltárása és elismertetése tudatos támogatásának hiánya	Kötelező és nem kötelező EE tervek, workshopok, képzések, érzékenyítő tréningek támogatása, egyben beszámolási kötelezettség útján értékelése, ellenőrzése.
	Programok a lányok majdani közéleti szerepvállalásának elősegítése érdekében.
	Kifejezetten a nemek eltérő igényeire irányuló szolgáltatások (pl. a nők elleni erőszak áldozatainak

	célzott ellátása) működtetésének támogatása.
	A nemek eltérő igényeire irányuló szolgáltatások bővítése civil szervezetek közreműködésével
	Lehetőleg kistérségi szinten biztosítandó: a nemek helyzetével kapcsolatos korszerű képzésen részt vett mediátor, közösségfejlesztő, rehabilitációs szakember, család-konzulens, pszichológus, pár-terapeuta, jogsegély-szolgálat is.
	Helyi vagy térségi női civil szervezetek, valamint a nőket érő hátrányos megkülönböztetés elleni fellépéssel foglalkozó civil, szakmai szervezetek bevonásával a településfejlesztés főbb kérdéseinek áttekintése, javaslatok kérése „nőbarát" intézkedésekre, beruházásokra.

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Törökszentmiklóson a 65 év feletti állandó lakosok száma a 2007-2011. közötti években gyakorlatilag alig változott, mindvégig a 3700 fős küszöb felett tartózkodott, az állandó népességen belüli arányuk a vizsgált periódusban 16,5%-ról 17%-ra nőtt.
A nők túlsúlyban vannak e korcsoporton belül, átlagosan másfélszer annyian vannak, mint férfitársaik. Az öregedési index az országos átlagnál évente 2-3 %-al magasabb a vizsgált periódusban. A 65 év feletti korosztály jövedelmének döntő hányadát a nyugdíj alkotja. A Törökszentmiklóson nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak és nők száma egymással párhuzamosan csökkent az elmúlt évek (2006-2010) során.

A nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma 4402-ről 4022-re csökkent öt év alatt, míg a férfiak száma 3013-ról 2837-re apadt el. Az időskorúak járadékában részesítettek száma némileg csökkent, 2006-ban 17 fő, míg 2010-ben átlagosan 15 fő kapott ilyen típusú járadékot Törökszentmiklóson

Az öregségi nyugdíjban, elő-, bányász- és korengedményes nyugdíjban részesülők száma 3746-ról 3694-re csökkent úgy, hogy az ilyen nyugdíjellátmányban részesülő nők száma 2231-2159 főre csökkent, miközben a férfiaké 1515-ről 1535-re nőtt.

Az özvegyi nyugdíjban részesülő nők az összes özvegyi nyugdíjban részesülők 96%-át képezik évente. A nyugdíjak, járadékok és nyugdíjszerű ellátások összege régiók és ellátási formák szerint, 2011. januári KSH adatok alapján

Magyarországon a 2011. januári, törvényileg meghatározott emelés (3,8%) után egy főnek átlagosan 88 152 forint nyugdíjat folyósítottak. Az egy évvel korábbihoz képest ez az összeg 4 463 forinttal (5,3%-kal) emelkedett. Egy férfi átlagosan 97 229 Ft-ot, míg egy nő több mint 15 ezer Ft-tal kevesebbet (81 984 Ft) kapott. Az egyes nyugdíjtípusok közül a leggyakrabban folyósított öregségi nyugdíj összege 104 ezer Ft volt, az előző évhez képest ez is 5,3%-kal nőtt. A legmagasabbak a bányász- és korengedményes nyugdíjak voltak, megközelítették a 135 ezer Ft-ot.
Egy korhatár alatti rokkantsági nyugdíjas átlagosan 73 ezer Ft-ot kapott, a korbetöltöttek 15 ezer Ft-tal többet. Mindkettő több mint 4%-kal nőtt az előző évhez képest.
Szintén 73 ezer Ft körül alakult a rehabilitációs járadék átlagos összege, az özvegyi nyugdíjak azonban nem érték el a 60 ezer forintot

A 65 év feletti törökszentmiklósi lakosság jövedelmi viszonyiról a regionális adatok ismeretében lehet becslést adni.
Feltételezve, hogy a városi átlag közel van a regionális átlaghoz, a saját jogú nyugdíjátlag kb. 88 000 Ft/hó, feltételezhetően a helyi nyugdíjas társadalom nagyobb része minimum ekkora jövedelemmel rendelkezik.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

Az 59 év felettiek korcsoportjából azok száma, akik legálisan munkához szeretnének jutni és regisztráltatják magukat, nagyon kevés volt 2010 végéig. 2011-ben a megváltozott munkaképességűek ellátórendszerbe történő regisztrálásának feltételeiben bekövetkezett változások révén sokan regisztráltatták magukat a munkanélküliek körében.

Az idősek, nyugdíjasok jövedelmi helyzetére tekintettel az egészségesek szívesen végeznének jövedelemkiegészítő tevékenységet. Erre esély, bátran kijelenthetjük, hogy a munkaerő-piacon nincs, hacsak nem rendelkezik olyan speciális tudással, amiben hiány van.

E korcsoport foglalkoztathatóságára, miként a többi munkanélküli többségére is, az önkormányzat által generált, a civil szféra által létrehozandó munkahelyeken lesz esély.

b) tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglakoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

Az előbbiek is rávilágítanak, hogy az érdekeltség nem teszi lehetővé a toleranciát sok társadalmi és munkavállalói csoporttal szemben. A munkáltatók kész munkaerőt akarnak, és nagyon keveset kívánnak törődés és anyagi értelemben fordítani az alkalmazottaikra. A munkavállalóknak, ezáltal sem motivációja sem lehetősége nincs szervezett fejlesztésbe bekapcsolódni. Különösen a közép és idősebb korosztálynál probléma ez, mert a fiataloknak az iskola elvégzése után még jó néhány évig versenyképes lehet a tudása. Mivel a tudást nem igazán jutalmazzák a munkahelyeken (a térségben kevés az innovatív munkahely) ezért nincs is elég motiváció a tanuláshoz. Ennek ellenére egy réteg ad a saját fejlesztésére, de csak akkor, ha anyagilag is meg tudja ezt teremteni, mert ez nagyon idő és pénzigényes. Nem perspektíva a minimálbéres alkalmazotti lét, hiszen ez a puszta megélhetésre sem elég. Nincs becsülete a kétkezi munkának (igaz a szelleminek sem). Látszólag a jól megfizetett felső réteg egyfajta értelmiségi terror alatt tartja a dolgozó szintű rétegeket, már objektíve is, hiszen közülük sokan eggyel alacsonyabb szinten tudnak csak érvényesülni, így betöltik azokat az állásokat, amelyek a középszinteken jobban fizetnek.
A Munkaügyi Központ Törökszentmiklósi kirendeltsége igyekszik a különféle programokat előmozdítani a térségben, városban, így civilszervezetekkel, önkormányzatokkal partneri viszonyban végez ilyen munkát, amelyek kisebb csoportok helyzetének segítését célozzák Ilyenek a Kirendeltség saját Társadalmi Megújulás Operatív Programjai (111, és 112), amelyek hátrányos helyzetűek segítésre vannak hivatva. E mellett részt vesz az Impulzus Egyesület által megvalósított „Első Lépés programban, a „Komplex Telep" programban, de előzően részt vett a TÁMOP 3.2.3 önkormányzati program végrehajtásában is.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

50 év fölöttiek, még ha „eladható szakmával is rendelkeznek" nemigen találnak munkát.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Az idősek egészségügyi ellátásokhoz való hozzáférése az egészségügyi ellátórendszeren belül biztosított. A Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ által nyújtott, a korcsoport igényeihez mért szolgáltatások keretében biztosított az idős, rászorult emberek folyamatos egészségügyi kontrollja, a szűrő-, és egyéb, az állapothoz igazodó szakorvosi ellátások igénybe vétele szervezett formában.

Alapszolgáltatások
Szociális étkeztetés:
Azoknak a szociálisan rászorult személyeknek a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről történő gondoskodás, akik azt önmaguknak, illetve önmaguknak és eltartottjaik részére tartósan, vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, ideértve azokat is, akik koruk, vagy egészségi állapotuk, fogyatékosságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük, vagy hajléktalanságuk miatt nem képesek az étkezésről más módon gondoskodni

Étkeztetésben 2010.-ben 50-95 évesek között 55 férfi és 99 nő, míg 2011.-ben 50-95 évesek között 73 fő férfi és 162 fő nő részesült.

Házi segítségnyújtás

A házi segítségnyújtás során az igénybe vevő önálló életvitelének fenntartását szükségleteinek megfelelően lakásán, lakókörnyezetében biztosítjuk.

Az intézmény által biztosított ellátás célja, hogy a kora-, mentális-, egészségügyi – vagy fogyatékos állapota életvezetési nehézségek vagy egyéb szociális ok miatt problémás helyzetben lévő személyt nem intézményi keretek között, hanem saját otthonában vagy lakókörnyezetében hagyva, segíteni önálló, vagy önrendelkező életvitele megtartásában.

A saját lakókörnyezetükben élő egyének, családok a szociális munka eszköztárával történő segítése, annak érdekében, hogy önálló, önrendelkező életvitelt folytassanak, érdekeiket képviselni és érvényesíteni tudják, valamint társadalmi beilleszkedésük megvalósuljon, melynek következtében:

- csökken az elszigetelődés, kirekesztődés
- Harmonikus öregkor megteremtése.
- Kényszerű környezetváltozás elkerülése, illetve minél később kerüljön rá sor. (Szociális otthonba kerülés, kórház)

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújt ellátást.
A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás keretében biztosítják az ellátott személy segélyhívása esetén az ügyeletes gondozónak a helyszínen történő haladéktalan megjelenését, a segélyhívás okául szolgáló probléma megoldása érdekében szükséges azonnali intézkedések megtételét, szükség esetén további egészségügyi vagy szociális ellátás kezdeményezését.
Törökszentmiklóson az ellátást igénybevevők száma: 57 fő

- ebből 65 év feletti egyedülálló: 54 fő
- házaspár: 3 fő
- kihelyezett készülékek száma: 57 db

Nappali ellátás:

Az idősek klubjában a szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes időskorúak napközbeni gondozását biztosítják. Az időskorúak mellett a 18. életévét betöltött személyeket, akik egészségi állapotuk miatt támogatásra szorulnak, szintén a klub tagja lehet. Az ellátottak körében állapotuknak megfelelő életritmust, biztosító szolgáltatásra kerül sor.
A szolgáltatás nyitott formában, családias légkör biztosításával az ellátotti kör és a lakosság számára egyaránt elérhető.

Hiányzó családi gondoskodás pótlása, főként az idős szociális helyzetének javítása, kulturált körülmények közé juttatása, egyedüllétének megszüntetése, a tétlenséggel járó káros öregség hatások megelőzése, valamint egészségi és higiénés viszonyainak javítása az elsődleges feladata a szolgáltatásnak.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az önkormányzat idősbarát önkormányzat címmel rendelkezik, mely azt jelzi, hogy a város vezetése kiemelten kezeli e korcsoportot, s intézményein keresztül biztosítja számukra a kulturális közéletbe aktív bekacsolódásukat.
A kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférést a városban az Ipoly Arnold Könyvtár, Múzeum és Kulturális Központ biztosítja.
A Központ tevékenységének fontos szegmense az időskorúak számára a közművelődési szolgáltatások nyújtása, melyekkel igyekeznek bevonni e korcsoportot aktívan az intézmény tevékenységébe. Az intézmény nyugdíjas klubot működtet, e mellett népdalkör és könyvbarát kör is működik, melynek tagjai 90%-ban inaktív korúak. Az Aranyfonal kézimunkakör szintén az intézmény csoportja, ahol idős, nyugdíjas korú hölgyek kézimunkáznak.
A könyvtár számos olyan programot hirdet, mely kifejezetten a nyugdíjas korosztályt szólítja meg. Pl. ez év végén egészségügyi és biztonsági előadásokat tartott az Országos Könyvtári Napok keretében, melynek mottója a „könyvtárak az aktív idősekért volt".

c) idősek informatikai jártassága

Az Ipoly Arnold Könyvtár, Múzeum és Kulturális Központ könyvtára bázisa az idősek informatikai képzésének. Már megközelítik a 1000 főt, akit az elmúlt 10 évben 20-30 órás képzésen az intézményben ismerte és tanulta meg a számítógép használatára vonatkozó információkat, technikákat. Az intézmény egyébként is nyitott és sok nyilvános számítógép biztosított a közösségi használatra. Szükség esetén e-tanácsadó áll az idős emberek rendelkezésére a segítségnyújtásban, hogy megismerjék és használják az egész életen át tartó tanulást támogató digitális kulturális adattartalmakat. eMagyarország pont is várja a lakosságot.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az időseket célzó programokat a településen, a közintézmények közül, leginkább az Ipoly Arnold Művelődési Központ, a Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ szervezi, s mivel igen aktívak az időskorúak, így önmaguknak is számos programot szerveznek, pl. az Almásy János Nyugdíjas Klub.
A kulturális központ évtizedek óta szervez megyei Nyugdíjas KI MIT TUD -ot. Az idén is közel 30 produkció mutatkozott be.
Mivel idős korban jelentkeznek nagyobb számban az időskori betegségek, így több civil közösség is számukra szervez egészségnapot, életmód tábort (pl. Cukorbetegekért Egyesület) és életmód napot.
A Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ az Idős Klubok keretében havi rendszerességgel szervez az érdeklődési körüket kielégítő ismeretterjesztő, kulturális programokat.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Megállapítások

Törökszentmiklóson a 65 év feletti állandó lakosok száma a 2007-2011. közötti években gyakorlatilag alig változott, mindvégig a 3700 fős küszöb felett tartózkodott, az állandó népességen belüli arányuk a vizsgált periódusban 16,5%-ról 17%-ra nőtt.
A nők túlsúlyban vannak e korcsoporton belül, átlagosan másfélszer annyian vannak, mint férfitársaik.
A 65 év feletti törökszentmiklósi lakosság jövedelmi viszonyiról a regionális adatok ismeretében lehet becslést adni.
Feltételezve, hogy a városi átlag közel van a regionális átlaghoz, a saját jogú nyugdíjátlag kb. 88 000 Ft/hó, feltételezhetően a helyi nyugdíjas társadalom nagyobb része minimum ekkora jövedelemmel rendelkezik.

Az idősek munkaerő-piaci helyzete jellemzésére vizsgálat alá került az idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága, a tevékeny időskor lehetőségei a városban és a foglalkoztatás területén hátrányos megkülönböztetésükre vonatkozó helyzet feltárása.

Az idősek, nyugdíjasok jövedelmi helyzetére tekintettel az egészségesek szívesen végeznének jövedelemkiegészítő tevékenységet. Erre esély a munkaerő-piacon nincs, hacsak nem rendelkezik olyan speciális tudással, amiben hiány van.
E korcsoport foglalkoztathatóságára, miként a többi munkanélküli többségére is, az önkormányzat és a Kirendeltség által generált, a civil szféra által létrehozandó munkahelyeken lesz esély a szociális gazdaságban.
Az időseket éri hátrányos megkülönböztetés a munkaerő-piacon. Az 50 év fölöttiek, még ha „eladható szakmával is rendelkeznek" nemigen találnak munkát.
A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés vizsgálata az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz-, a kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférésének, az idősek informatikai jártasságának elemzése által került sor.
Az idősek egészségügyi ellátásokhoz való hozzáférése az egészségügyi ellátórendszeren belül biztosított. A Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ által nyújtott, a korcsoport igényeihez mért szolgáltatások keretében biztosított az idős, rászorult emberek folyamatos egészségügyi kontrollja, a szűrő-, és egyéb, az állapothoz igazodó szakorvosi ellátások igénybe vétele szervezett formában.
A rászorulók igénybe tudják venni a szociális étkeztetést, a házi segítségnyújtást, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást.
A nappali ellátások keretében négy Idősek Klubja működik a városban, melyek kielégítik az igényeket.
Az Idősek Bentlakásos Otthona már szűknek bizonyul, 23 vannak várólistán.

Az időseknek a kulturális közéletbe történő aktív bekacsolódásukat, a kulturális, közművelődési, képzési szolgáltatásokhoz való hozzáférést a városban az Ipoly Arnold Könyvtár, Múzeum és Kulturális Központ biztosítja.

Az idősek munkaerő-piaci helyzete	
Problémák beazonosítása	Fejlesztési lehetőségek meghatározása
Az idősek jövedelmi helyzete nem megfelelő a békés öregkor finanszírozására, a munkaerő - piacon hátrányos megkülönböztetésben szenvednek. Szükséges a jövedelemkiegészítő foglalkoztatási lehetőségek biztosítása	Civil szervezetek munkahely teremtő képességének fokozása - pályázati tevékenységük generálása, támogatása
A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés	
Az Idősek Bentlakásos Otthona már szűknek bizonyul, 23 vannak várólistán.	Az Idősek Bentlakásos Otthonának bővítése

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossággal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A településen fogyatékossággal élők létszámára, a fogyatékosság formájára és mértékére pontos adat nem áll rendelkezésre. Számuk a 2008-as Törökszentmiklós Térsége Többcélú Kistérségi Társulásának Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciója alapján akkor 1133 volt Törökszentmiklóson, összetételük az alábbi szerint alakult.

A fogyatékos emberek döntő többsége a városban (95%) magánháztartásban él, az intézeti háztartásban élők aránya 5%. Ez utóbbiak közel fele értelmi, egyötödük pedig testi fogyatékos. A testi vagy szellemi fogyatékkal élők magasabb számban élnek községekben, mint városokban. Arányuk a több szempontból is hátrányos helyzetű dél-alföldi és észak-magyarországi régiókban a legnagyobb. (*Forrás: Statisztikai Tükör 2007/17.)*

A fogyatékosok jelentős része a szociális szakemberek adatszolgáltatása szerint családban él. Kiemelt feladat tehát országosan és a régióban is az ellátásukat biztosító intézmények fejlesztése, számuk emelése, különös tekintettel a nappali ellátást és a lakóotthoni ellátást nyújtó intézményekre.

A városban élő fogyatékos személyekre jellemző, hogy néhányan veleszületetten fogyatékosok, azonban jelentős azok száma is, akik betegség következtében váltak fogyatékossá. A betegség következtében kialakult fogyatékosság jellemzője az agyi katasztrófák utáni mozgásrendszeri-, a cukorbetegség szövődményeként kialakuló látás fogyatékosság, illetve az érbetegség miatt kialakuló mozgáskorlátozottság.

A fogyatékkal élő emberek rokkant nyugdíjból, járadékból élnek és megélhetési problémáik vannak.

A településen fogyatékossággal élő személyek 80 %-a , kb. 900 fő, idős ebből adódóan:

- napi életvitelüket nehezen tudják önállóan megoldani,
- célpontjai a betörőknek
- szükségük van személyi segítségre
- többségük szerényen él,
- aki rokkantként ment nyugdíjba, még nehezebb az élete

Ebből egyenesen következik, hogy élelemre keveset költenek, nem tudják megvenni a minőségi alapanyagokat ételeikhez, gyógyszerkiváltásnál szelektálnak, hiába kellene mindet kiváltani, mert akkor nem jut élelemre.

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

A törökszentmiklósi regisztrált munkanélküliek 6,6%-a megváltozott munkaképességű.

A Munkaügyi Központ Törökszentmiklósi Kirendeltségen 2011. augusztus hónapban nyilvántartott megváltozott munkaképességűek létszáma 290 fő volt, amely magasabb az elmúlt évekhez viszonyítva. Ez elsősorban abból adódik, hogy a fogyatékkal, megváltozott munkaképességgel élők tekintetében változtak az ellátási rendszerbe kerülés vagy az ott tartás lehetőségei és így egyre többen keresnek a kirendeltségen munkát. Rajtuk kívül még további 100 fő rehabilitációs járadékban részesülő személy is regisztráltatta magát, akik szintén kikerültek az előző tb-i ellátásukból. Számukra egyre több munkalehetőséget ajánlanak

a munkáltatók a magasabb rehabilitációs hozzájárulás megfizetése helyett, de a társadalmi befogadás mértéke is érezhetően javult.

Ennek a rétegnek a foglalkoztatási szintje emelkedett, azonban a munkafeltételekben, az odafigyelésben keveset mozdult előre a munkáltatói szféra, ezért sok a sikertelen kimenetelű munkába állás. Az idén augusztusig 15 munkáltató összesen 53 ilyen személyre nyújtott be munkaerő-igényt varrónő, adminisztrátor, titkár, telefonos operátor és betanított munkás munkakörökben.

Az Önkormányzat kiemelten kezeli ezt a problémát, így sikerült az Ipari Parkban egy 150 fős rehabilitációs üzemet telepíteni, és van a városban két varroda is, melyek megváltozott munkaképességűeket foglalkoztatat.
A szociális foglalkoztatásban fogyatékkal élőket foglalkoztatnak a T.T.T.K.T Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ Fogyatékosok Nappali Intézetében is.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Nincs ilyenről tudomás.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

Az önálló életvitelt támogató intézmények közt kiemelkedő szerepet játszik a Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ. Működteti a Fogyatékosok Nappali Intézetét. Az idősek nappali ellátás biztosító Idősklubokat, melyek nyitottak, a rendezvényekre bárki ellátogathat, szervezett idősgondozást biztosít a házi segítségnyújtás keretében. Két Támogató szolgálat működik a városban vállalkozás formájában, melyekkel az önkormányzat együttműködési megállapodás kötését tervezi.
11 civil szervezet tevékenykedik a fogyatékosok életfeltételeinek jobbítása érdekében humán, mentálhigiénés, szociális, rehabilitációs jellegű szolgáltatásokat nyújtanak.

	CIVIL SZERVEZET NEVE	TEVÉKENYSÉGI KÖR
A fogyatékosok életfeltételeinek jobbítása érdekében humán, mentálhigiénés, szociális, rehabilitációs jellegű szolgáltatások	„Kapocs" A Mozgássérültek Segítésére Alapítvány	A mozgásfogyatékosok életkörülményeinek javítása, rendezvények, előadások
	„Értetek Vagyunk" Alapítvány	Az enyhe, középsúlyos valamint a halmozottan fogyatékos felnőttek megsegítése.
	„Felzárkózás a III. Évezredbe" Egyesület	Hátrányos, vagy halmozottan hátrányos helyzetű emberek segítsége
	„Inda 2006" Emberbarát és Segítő Közhasznú Egyesület	Törökszentmiklós és kistérségében élő, hátrányos helyzetű emberek és közösségek élet-esélyeinek megsegítése, életfeltételeinek jobbítása érdekében humán, mentálhigiénés, szociális, rehabilitációs jellegű szolgáltatások lehetővé tétele több területen.
	„Kézzel Mondva" Siketek és Nagyothallók Törökszentmiklósi Klubja	
	Kézenfogva Műhely Alapítvány	A Törökszentmiklóson létesült értelmi fogyatékos napközi foglalkoztató

		működtetése, ennek érdekében adományok gyűjtése.
	Magyar Vöröskereszt Területi Szervezete	Szociális tevékenység
	Nagycsaládosok Egyesülete	Szociális tevékenység
	„Segítünk: Itt és most" Alapítvány	JNSZM „Angolkert" Idősek otthona, Pszichiátriai betegek Otthona és Rehabilitációs Intézménye lakóinak, gondnokság alatt álló betegeinek alapellátáson túli életének segítése, életkörülményeinek javítása
	Vakok és Gyengén látók Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Egyesülete	Látássérültek érdekképviselete, szociális, egészségügyi, sport, szabadidős, kulturális és egyéb tevékenységkör
	„Vértes O. József" Szociális és Gyermekvédelmi Alapítvány	Halmozottan hátrányos, nehéz kilátástalan helyzetbe került emberek és családok segítése
egészségügy	Törökszentmiklósi Cukorbetegekért Egyesület	egészségügy

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A jelenlegi rokkantügyi ellátások változása negatívan hatnak a fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátására, illetve a kedvezmények is jelentősen csökkennek

Mutató megnevezése	Mértékegység	2007	2008	2009	2010	2011
Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülő férfiak száma	fő	230	210	192	170	-
Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülő nők száma	fő	411	377	341	313	-
Súlyosan mozgáskorlátozott személyek közlekedési támogatásában részesültek száma	fő	344	311	244	115	199
Súlyosan mozgáskorlátozott személyek közlekedési támogatására kifizetett összeg	1000 Ft	3529	3088	2611	1313	3443

Forrás:KSH

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Törökszentmiklós területén a közintézmények akadálymentesítése részben megoldott. Bár az akadálymentesítési program jól halad, a fogyatékkal élők sajátos igényeinek kielégítésére az intézmények még nem kellően felkészültek. A jövőben a középületekbe való akadálymentes bejutás biztosítása mellett fontos az épületen belüli közlekedés feltételeinek megteremtése minden közintézményben.
Tovább kell lépni a kommunikációs akadálymentesítés megvalósítsa terén, valamennyi fogyatékossággal

rendelkező személy számára biztosítva a tájékozódás lehetőségét

- A gyengén látók, színtévesztők számára érzékelhető nagyságban, formában, színben kell elkészíteni a tájékoztatást szolgáló látványelemeket.
- A vakok számára hanggal, tapintható, letapogatható, megfogható elemekkel kell kiépíteni az információs elemeket.
- A hallássérültek számára a hangos információkat szöveggel, képekkel, fénnyel kell kiegészíteni. Az egészségügyi ellátásban résztvevőknek figyelemmel kell lenni a fogyatékkal élők érzékenységére, törekedni kell a rehabilitáció, a társadalmi beilleszkedés elősegítésére, és arra, hogy ne erősítsék a betegségtudatot abból kiindulva, hogy a fogyatékosság nem betegség, hanem állapot.

Intézmény neve	Akadálymentesítés állapota
Ipoly Arnold Művelődési Központ	komplex akadálymentesítés fizikai és infokommunikációs akadálymentesítés
Polgármesteri Hivatal	komplex akadálymentesítés fizikai és infokommunikációs akadálymentesítés
Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ törökszentmiklósi központja	komplex akadálymentesítés fizikai és infokommunikációs akadálymentesítés
Kommunális Szolgáltató Kft.	nincs akadálymentesítve
Hunyadi úti óvoda	nincs akadálymentesítve
Hámán Kató óvoda	nincs akadálymentesítve
Kossuth úti óvoda	nincs akadálymentesítve
Arany János óvoda	nincs akadálymentesítve
Petőfi úti óvoda	komplex akadálymentesítés fizikai és infokommunikációs akadálymentesítés
Kölcsey F. Általános Iskola	komplex akadálymentesítés fizikai és infokommunikációs akadálymentesítés
Hunyadi úti Általános Iskola	fizikai akadálymentesítés
Petőfi S. Általános Iskola	fizikai akadálymentesítés
Kodály Z. Zeneiskola	nincs akadálymentesítve
EGYMI	fizikai akadálymentesítés
Törökszentmiklós Víz- Csatornamű Kft.	nincs akadálymentesítve
Bercsényi Gimnázium	csak a tornaterem van fizikailag akadálymentesítve
Székács E. Szakközépiskola	komplex akadálymentesítés (2010.12-ig)

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

A hivatali ügyintézés teljes körűen akadálymentesített, a Polgármesteri Hivatalban és a Munkaügyi Kirendeltségen a fizikai, az információs és a kommunikációs akadálymentesítettsége kifogástalan.
Az egészségügyi és szociális szolgáltatások fizikai akadálymentesített terepen érhetőek el. Az egészségügyi prevenciós szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe. Szükséges a támogatásuk a szűrőprogramokra történő eljutásuk (eljuttatásuk) terén, ezért a szociális ellátórendszerrel, támogató szolgálatokkal együttműködve elő kell segíteni, hogy a fogyatékkal élők is részt vegyenek az egészségügyi szűrővizsgálatokon.

A kulturális programokhoz történő fizikai hozzáférés megoldott, hiszen e programok nagy része az Ipoly Arnold Művelődési Központban realizálódik, mely szintén teljes körűen akadálymentesített.

A Művelődési Központ mellett civil szervezetek is szerveznek kulturális rendezvényeket pl. az Értetek Vagyunk Alapítvány „Fogyatékkal élők a Pünkösdi Vigadalomban", vagy a Híd Jelnyelvi Tolmácsok Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Egyesülete Szentmiklósi Klubja a „Lehullott Csend" programok.
A mozgássérültek sportprogramokhoz történő hozzáférésének a biztosítása érdekében már sportprogramokat is szerveznek a városban.

A közszolgáltató intézmények épületeinek nagyobb hányada már fizikailag akadálymentesített, ezzel ellentétben a lakóépületek fizikai akadálymentesítése csak minimális számban megoldott.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

Ma már kötelezően, jogszabályban előírt az akadálymentesítettség, amelynek betarttatása nehéz feladat a hatóságok előtt, azon vállalkozások, amelyek EU forrásra pályáznak, a nyertes projekt keretében az akadálymentesítést kötelező tevékenységként elvégzik. Ez a tény azt vetíti előre, hogy az előttünk álló évtizedben a vállalkozások fokozatosan, de eleget fognak tudni tenni e kötelezettségüknek.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

A tömegközlekedési rendszerek akadálymentességét az önkormányzatnak a fenntartókkal közösen ajánlott felmérni és az egyenlő esélyű hozzáférés követelményeinek nem megfelelő eszközöket, épületeket és szolgáltatásokat akadálymentesíteni szükséges.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

A városban a testi, lelki és szellemi fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló szolgáltatások kiterjednek az alapellátásokon belül a nappali ellátásra, támogató szolgáltatásra és a szakosított ellátások keretében rehabilitációs intézmény működésére. J-N-SZ Megyei önkormányzat fenntartásában működik az „Angolkert" Idősek otthona, Pszichiátriai betegek Otthona és Rehabilitációs Intézményem, mely lakóinak, gondnokság alatt álló betegeinek alapellátását és az alapellátáson túli életének segítését, életkörülményeinek javítását támogatja.
A városban két, nem önkormányzati fenntartású, támogató szolgáltatást nyújtó szervezet működik.

A Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ keretén belül működik fogyatékosok nappali ellátását biztosító szolgáltatás.

A Fogyatékosok Nappali Intézménye, korábban 15, ez évtől 30 férőhellyel működik.
Az intézményben reggeli, ebéd biztosított.
Az intézmény az önkiszolgálásra részben képes fogyatékosok napközbeni gondozására és nevelésére szolgáló, ellátási forma.

2008. második felében a munka-rehabilitációs foglalkoztatás indult be.
A szociális törvény szerint a munka – rehabilitációs foglalkoztatás célja a szociális intézményben ellátott személy munkakészségének, valamint testi – és szellemi képességeinek munkavégzéssel történő megőrzése, illetve fejlesztése, továbbá a fejlesztő – felkészítő foglalkoztatásra való felkészítés.
A fiatalok szőnyegszövéssel, szivacsdarabolással, kertészkedéssel foglalkoznak, munka-rehabilitációs díjban részesülnek.

2009-ben új munkafolyamatokat tanultak meg az ellátottak: gyöngyfűzés, hálókötés, szövőtanfolyam továbbképzés.

Aktívan vesznek részt az előállított termékek árusításába a városi rendezvényeken, környékbeli vásárokon, a helyi piacon. A foglalkoztatásnak köszönhetően új eszközökkel – számítógép, laminálógép, szövőszék – bővülhetett az intézmény infrastruktúrája.
Az intézmény szolgáltatásai közt megtalálhatóak a gyógy-lovaglás és a mentálhigiénés foglalkozások.

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Törökszentmiklós Városi Önkormányzat erőn felül próbál segíteni, támogat minden olyan civil szervezetet, alapítványt, amelyek hátránykompenzáló szolgáltatásokat nyújtanak, vagy kívánnak bevezetni.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Megállapítások:
A településen fogyatékossággal élők létszámára, a fogyatékosság formájára és mértékére pontos adat nem áll rendelkezésre. Számuk a 2008-as Törökszentmiklós Térsége Többcélú Kistérségi Társulásának Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciója alapján akkor 1133 volt Törökszentmiklóson.
Szükséges a naprakész nyilvántartásuk, a szolgáltatásokkal szembeni igényeik feltérképezése.

A fogyatékosok jelentős része a szociális szakemberek adatszolgáltatása szerint családban él. Kiemelt feladat tehát országosan és a régióban is az ellátásukat biztosító intézmények fejlesztése, számuk emelése, különös tekintettel a nappali ellátást és a lakóotthoni ellátást nyújtó intézményekre.

A településen fogyatékossággal élő személyek 80 %-a, kb. 900 fő, idős, segítségre szoruló

A fogyatékkal élő emberek rokkant nyugdíjból, járadékból élnek. Többségüknek napi megélhetési problémáik vannak. Tovább nehezíti helyzetüket a rokkantügyi ellátások változása, melyek negatívan hatnak a fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátására, illetve a kedvezmények is jelentősen csökkennek.

A törökszentmiklósi regisztrált munkanélküliek 6,6%-a megváltozott munkaképességű, számuk 2011 augusztusában 290 fő volt.
Részükre egyre több munkalehetőséget ajánlanak a munkáltatók a magasabb rehabilitációs hozzájárulás megfizetése helyett, de a társadalmi befogadás mértéke is érezhetően javult. Ennek a rétegnek a foglalkoztatási szintje emelkedett, azonban a munkafeltételekben, az odafigyelésben keveset mozdult előre a munkáltatói szféra, ezért sok a sikertelen kimenetelű munkába állás.

A foglalkoztatás terén hátrányos megkülönböztetésben nem részesülnek.

A közszolgáltatások többségének fizikai és infokommunikációs megközelíthetősége biztosított a számukra.
A közúti közlekedésben, a lakhatási körülmények terén nagyobb mértékben szükséges figyelembe venni az egyenlő esélyű hozzáférés biztosítását.

11 civil szervezet tevékenykedik a fogyatékosok életfeltételeinek jobbítása érdekében humán, mentálhigiénés, szociális, rehabilitációs jellegű szolgáltatásokat nyújtanak, kulturális rendezvényeket szerveznek pl. az Értetek Vagyunk Alapítvány „Fogyatékkal élők a Pünkösdi Vigadalomban", vagy a Híd Jelnyelvi Tolmácsok Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Egyesülete Szentmiklósi Klubja a „Lehullott Csend" programok.

A településen fogyatékossággal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái	
Problémák beazonosítása	Fejlesztési lehetőségek meghatározása
A településen fogyatékossággal élők létszámára, a fogyatékosság formájára és mértékére pontos adat nem áll rendelkezésre. Szükséges a naprakész nyilvántartásuk, a szolgáltatásokkal	A célcsoportot támogató civil szervezetekkel együttműködésben a Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ pontos felmérést készít a célcsoport demográfiai mutatóiról, lakhatási

szembeni igényeik feltérképezése és magvalósításukra komplex program kidolgozása	körülményeiről, megélhetési problémáiról. Igényfelmérést készít az általuk igénylendő szolgáltatásokról.
A városi lakosság kb. 4%-át alkotó, többszörösen veszélyeztetett fogyatékossággal élő lakossága mélyszegénységbe történő süllyedése megakadályozására további intézkedések tervezése	Az városi esélyegyenlőségi terv kiegészítése a felmérés során feltárt további konkrét adatokra, információkra alapozott intézkedésekkel.
	A feladatok végrehajtása céljából esélyegyenlőségi referenst bíz meg a város, aki a feladatok koordinálásáért felel.
A fogyatékossággal élő személyek közül kb. 900 fő idős ember, napi megélhetési gondokkal küzd, többszörösen veszélyeztetett, a város leszakadó rétegei közé tartozik.	A fogyatékosok életfeltételeinek jobbítása érdekében tevékenykedő civil szervezetek támogatása, fejlesztése, a meglévő szolgáltatások kapacitásának bővítésére, új szolgáltatások bevezetésére
	A házi segítségnyújtás és a nappali ellátási formák bővítése a civil szervezetek bevonásával
	Idősek Bentlakásos Otthonában férőhelybővítés
A pszichiátriai problémákkal küszködő, illetve a szenvedélybetegségben szenvedő (alkohol, drog,) emberek száma egyre nő,) Felderítésük, az önkéntességre épülő szolgáltatásba vonásuk igényelné a szociális alapszolgáltatások bővítését	A célcsoportokat érintő nappali ellátás és/vagy a közösségi szolgáltatás bevezetése.
Az életvitelében korlátozott emberek, a csökkent munkaképességű, egészségkárosodott, valamint fogyatékkal élő és a mentális problémákkal küszködő beteg emberek számára is megteremteni a jövedelemszerzési lehetőséget is biztosító foglalkoztatási rehabilitáció feltételeit.	A Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ a civil szervezetekkel együttműködésben védett munkahelyeket hoz létre, előmozdítva az alulszocializált emberek szociális érettségét, viselkedési és munkakultúrájuk, kapcsolatteremtési képességük javítását, növelését, a helyi társadalomba való reintegrálását is.
A fogyatékkal élők foglalkoztatási lehetőségeinek bővítése	A közszférában és a versenypiacon a fogyatékkal élők teljes lakossághoz viszonyított arányuknak megfelelő mértékű foglalkoztatására
	Védett foglalkoztatási formák bővítése a civil szervezetek által
A kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségeinek bővítése az értelmi fogyatékosok, a mozgássérültek, a látássérültek részére egyaránt	A Sportkoncepció felülvizsgálata, a fogyatékosok sportolási lehetőségeinek feltárása
	A fogyatékosok kulturális és sporttevékenységét támogató civil szervezetek fejlesztése a programkínálat bővítésére, azok megvalósítására.
A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés	
Szükséges a közintézményeken belüli tájékozódás biztosítása valamennyi fogyatékossággal rendelkező személy számára	Minden közintézményben a kommunikációs, infokommunikációs akadálymentesítés megvalósítása
Az egészségügyi prevenciós szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe. Szükséges a támogatásuk a szűrőprogramokra történő eljutásuk (eljuttatásuk) terén.	A szociális ellátórendszerrel, támogató szolgálatokkal együttműködve elő kell segíteni, hogy a fogyatékkal élők is minél nagyobb számban részt vegyenek az egészségügyi szűrővizsgálatokon.
A közösségi közlekedés fejlesztése az egyenlő	Az önkormányzatnak a fenntartókkal közösen

esélyű hozzáférés követelményeinek való megfelelésre	célszerű felmérni a tömegközlekedési rendszerek akadálymentességét, és az egyenlő esélyű hozzáférés követelményeinek nem megfelelő eszközöket, épületeket és szolgáltatásokat akadálymentesíteni szükséges.
	A fogyatékos személyek közlekedéshez való hozzáférhetőségének javítása érdekében javasolt áttekinteni, a közösségi közlekedésre vonatkozó helyi szabályozást (menetrend, utazási kedvezmények, parkolás, stb.)
Lakóépületek, vállalkozások infrastruktúrájának akadálymentesítése	Javasolt áttekinteni a helyi településrendezési-építésügyi szabályozást annak érdekében, hogy az akadálymentesség szempontjai minél biztosabban érvényesülhessenek
A közintézményekhez vezető közúti közlekedésben az utak, járdák, közterek alkalmassá tétele a fogyatékos emberek számára.	a településfejlesztési tervekben és más településfejlesztési dokumentációkban általános alapelvként szükséges megjelentetni – és ezáltal minden vonatkozásban érvényesíteni – az egyenlő esélyű hozzáférés szempontrendszerét
	Közterek, járdák, utak akadálymentesítése

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

Törökszentmiklóson rendkívül sokrétű a civil társadalom, a közfeladatok ellátásában 76 civil szervezet vesz részt.
Az oktatás-nevelés terén a közfeladatot ellátó szervezetek száma 15; a közrend-, közbiztonságot támogató szervezetek száma 4; az örökségvédelem, kulturális hagyományok ápolása, kultúra közvetítése terén tevékenykedő szervezetek száma:21; a célcsoportok életfeltételeinek jobbítása érdekében humán, mentálhigiénés, szociális, rehabilitációs jellegű szolgáltatásokat nyújtó szervezetek száma:17; egészségügyi szolgáltatásokban, főként az egészséges életmódot, sportolást támogató közszolgáltató szervezetek száma:19.

b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

A Törökszentmiklós Városi Önkormányzat Együttműködési Megállapodást kötött a Törökszentmiklósi Roma -, és a Törökszentmiklósi Ruszin Nemzetiségi Önkormányzattal, melynek keretében az önkormányzat pénzügyi eszközökkel biztosítja a nemzetiségi önkormányzatok működési feltételeit, a nemzetiségek számára a városban elérhető közszolgáltatásokhoz történő egyenlő esélyű hozzáférést, támogatja a nemzetiségek önálló írott és elektronikus sajtóját, a nemzetiségek szellemi, épített-, és tárgyi örökségének védelmét. Az önkormányzat és az egyházak közti partnerség a közoktatási intézmények működtetésére terjedt ki.

A Törökszentmiklós Városi Önkormányzat és a civil szervezetek közti partnerség az Apáról Fiúra Kézműves Egyesület és az INDA 2006. szervezetek közti Együttműködési Megállapodás alapján a közművelődési tevékenységben realizálódik. A Törökszentmiklós Városi Önkormányzat Együttműködési Megállapodást kötött a Törökszentmiklósi Rendőrkapitánysággal. A szakmai együttműködés kiterjed a közterület

felügyelők bekacsolására a közrend, közbiztonság érdekében kifejtett tevékenységre, annak hatékonysága fokozása érdekében.

A Törökszentmiklós Városi Önkormányzat Szociálpolitikai Kerekasztalt működtet a Polgármester, a Jegyző, a Szociális Bizottság tagjai, továbbá a Helyi Cigány Kisebbség Önkormányzat, aTörökszentmiklós Városi Bölcsőde, a Városi Óvodai Intézmény, a Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ, Munkaügyi Központ Törökszentmiklósi Kirendeltsége intézmények vezetői részt vételével.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

A Törökszentmiklós Városi Önkormányzat tagja a Törökszentmiklós Térsége Többcélú Kistérségi Társulásnak és a Törökszentmiklós és Térsége Ivóvízminőség-javító Társulásnak.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A helyi nemzetiségi önkormányzatok, az Önkormányzat támogatásával, kulturális, művészeti hagyományőrző rendezvények lebonyolításával, a nemzetiség szellemi, épített és tárgyi örökségének védelmével foglalkozik

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége lefedi a hátrányos helyzetű gyermekek oktatásának, tehetségfejlesztésének, rehabilitációjának támogatásától kezdve az időkorúak kulturálódásáig, a hagyományőrzésen át a lakosság egészségi állapotának fejlesztéséig az alapvető közszolgáltatások (oktatás, egészségügy, szociális szolgáltatások, kultúra, művelődés, közrend, közbiztonság) ágazataiban lehetséges esélyegyenlőséget támogató szolgáltatások körét.

A civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenységében jelentős szerepet játszanak a rendezvények, melyek finanszírozását önkormányzat pénzügyi eszközökkel támogatja.

A magas számú civil szervezet sokrétű esélyegyenlőséget támogató tevékenysége mellett problémát jelent, hogy e szervezetek egymás mellet, sokszor nem ismerve a hasonló tevékenységeket végző szervezetek munkáját, tevékenykednek.

A város fejlődésében, az elszegényedési folyamat lassításában, megállításában, a szociális gazdaság kiépítésében rendkívül fontos szerep hárul rájuk a jövőben. A város elszegényedő, több szempontból hátrányos helyzetű lakosságának száma évről – évre nő, melynek kezelése, a folyamat visszafordítása a jelenleginél sokkal több, sokrétűbb szociális, egészségügyi, oktatási, foglalkoztatási szolgáltatások bevezetését teszi szükségessé, melyek létrehozása, működtetése az önkormányzati-, a köznevelési-, és a várható egészségügyi reform végett nagymértékben csak a civil szektor közreműködésével, e tevékenységekre alkalmassá tételével valósulhat meg.

Szükséges kidolgozni Törökszentmiklós Város Civil Stratégiáját, mely keretet és irányt ad a ma még egymás mellett tevékenykedő civil szervezetek munkájához, biztosítva e tevékenységek szinergikus hatásait, támogatást nyújtva a város munkanélküli lakosságának munkába állását lehetővé tevő új foglalkoztatási, képzési szolgáltatások bevezetéséhez, védett munkahelyek létrehozásához, a szociális és egészségügyi szolgáltatások bővítéséhez.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A „Teljes Életért" Nonprofit Közhasznú Kft., melynek legfontosabb célkitűzése a megváltozott munkaképességű munkavállalók részére megfelelő munkafeltételek, illetve munkalehetőség biztosítása, amely a fogyatékossággal élők hasznos foglalkoztatását teszi lehetővé. Segítenek megvalósítani a

munkavállalók rehabilitációját, habilitációját, amely lehetőséget biztosít a munkavállalók nyílt munkaerőpiacra történő visszajutására, valamint az egészségi állapotuk fenntartására, javulására.
A Kft. működteti Fogyatékosok Nappali Intézetében a rehabilitációs foglalkoztatást.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

Az esélyegyenlőségi program előkészítésének folyamatában nagy hangsúly helyeződött a minél szélesebb körű adatgyűjtés megszervezésére.
A dokumentum készítéséhez szükséges adatok, információk gyűjtését a dokumentum készítői a Polgármesteri Hivatal osztályai, az egészségügyi és szociális szolgáltatásokat nyújtó intézmények, civil szervezetek és a nemzetiségi önkormányzatok, a J-N-SZ Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központ Törökszentmiklósi Kirendeltsége.

Az előkészítésben együttműködő partnerek bevonásának módszere az online kapcsolattartásra épült, az egyes esélyegyenlőségi csoportokkal kapcsolatos problémák feltárására, majd az elkészült dokumentum-tervezet véleményezésére koncentrálódott.

b) az *a)* pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

Nagyon fontos feladat annak segítése, hogy egyre több ember számára nyíljon meg a lehetőség arra, hogy csak a saját egyéni érdekeit és boldogulását szem előtt tartó fogyasztóból a döntéseiért, a környezetéért, és a közösségért felelősséget vállaló tudatos állampolgárrá váljon.

Törökszentmiklós Város Esélyegyenlőségi Intézkedési Tervének megvalósulásáért az egész helyi társadalom felelősségét, kontroll szerepének tudatosítását kiemelten szükséges kezelni.

E tekintetben - az ÉAOP-5.1.1/D-2F-2009-0006 "Törökszentmiklós a méltán büszke kistérségi központ" című projekt során már kipróbálásra került - Állampolgári Tanács intézményének működtetése javasolt, melyről beigazolódott, hogy a sokféle közösségfejlesztő hatású demokrácia technika közül időkímélő és hatékony.

A személyes közreműködést igénylő kontrollmechanizmus mellet, az Esélyegyenlőségi Program a Törökszentmiklós Városi Önkormányzat teljes körűen akadálymentesített honlapján közzétételre kerül, így a város teljes lakosságának hozzáférése biztosítottá válik a tervezett esélyegyenlőség folyamatok, tevékenységek megismerésére és a megvalósítás folyamatos ellenőrzésére.

II. Intézkedési terv

Az intézkedési terv a település területén élő hátrányos helyzetű csoportokra irányul, akik számára a sikeres élet és társadalmi integráció esélye a helyi társadalmat célzó fejlesztések és beruházások ellenére korlátozott marad a különböző területeken jelentkező hátrányaikat kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedések nélkül.

Bár az egyenlő bánásmód megsértése más hátrányos védett csoportok esetében is megfigyelhető jelenség, a fogyatékos személyek, a nők és a romák esetében a hátrányos helyzettel és szegénységgel is erőteljesen összefüggő jelenségekről van szó.

Az intézkedési terv intézkedései a Törökszentmiklós Városi Önkormányzat által kiemelt hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, a romák, a nők és a fogyatékos személyek lehetőségeiket, helyzetüket javító programot foglal magába.
Az intézkedési terv célja olyan beavatkozások tervezése, amelyek a helyzetértékelésben felvetett problémákra megoldást nyújtanak.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A/ A tervezett beavatkozások célkitűzései:

1. az oktatás és a képzés területén a hozzáférés esélyének javítása, a jogellenes elkülönítés megelőzése, megszüntetése, a sztereotipikus pályaorientáció megváltoztatása; (rövidítés: oktatás)
2. a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezőinek javítása, valamint a diszkrimináció csökkentése; (rövidítés: foglalkoztatás.)
3. az elégtelen lakhatási körülmények, a lakóhelyi szegregáció felszámolása, integrált vagy a környezeti normáknak megfelelő minőségű lakókörnyezet kialakítása; (rövidítés:lakhatás)
4. az egészség előfeltételeinek biztosítása mellett a prevenciós és a szűrőprogramokon történő részvételi arány növelése, a kiszűrtek egyéni esetkezelése, az egészségügyi és szociális szolgáltatások kiterjedtségének, elérhetőségének, hozzáférhetőségének és kihasználtságának javítása, valamint a gyermekek és családjuk egészségtelen táplálkozásának vagy alultápláltságának csökkentése; (rövidítés:eü,szoc)
5. a közösségi közlekedéshez, információhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása; (rövidítés: közlekedés)
6. a közösségi viszonyok, a helyi közélet fejlesztése; (rövidítés: közélet)
7. az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítése a helyi önkormányzat döntéshozatalában, illetve az általa fenntartott vagy támogatott intézményekben, és az önkormányzat által ellenőrzött szolgáltatások körében; (rövidítés: egyenlő bánásmód)
8. a hátrányos helyzetű csoportok tagjai részt vételének elősegítése a döntéshozatalban és a közügyek irányításában, ezek tervezésében, megvalósításában és értékelésében; (rövidítés: közügyek)

Az intézkedési terv esélyegyenlőségi területenként mutatja be a támogató intézkedéseket, azok céljait, elvárt eredményeit, fenntarthatóságát, és a végrehajtáshoz szükséges erőforrásokat, valamint a végrehajtás ütemezését és felelősét.
Az intézkedésekhez a célok hozzárendelésére a fenti sorszámokon és rövidítéseken keresztül kerül sor.

B/ A erőforrások és az ütemezés pontos meghatározását nehezítő körülmények

Az esélyegyenlőségi intézkedések felelőseinek-, továbbá azok megvalósításához szükséges humán erőforrások pontos meghatározása - a 2013. januártól életbe lépő, az önkormányzat és a közoktatási intézmények működésére jelentős változást gyakorló jogszabályok végett - a dokumentum készítésének időpontjában még nem kivitelezhető egyértelműen.

A megvalósításhoz szükséges pénzügyi források alapvetően az Európai Unió által hazánknak nyújtott fejlesztési források felhasználására épülő pályázati mechanizmuson keresztül biztosítható.
A 2007-2013-as pénzügyi tervezési szakasz a végéhez közeledik, az esélyegyenlőségi intézkedések megvalósítását legfőképpen támogató ÉAOP és TÁMOP források nagy része már felhasználásra került, újabb pályázati kiírások e ciklusban már csak minimális számban várhatóak, a 2014-2017 közötti pénzügyi tervezési szakasz előkészítésének folyamata zajlik, még nem ismert, hogy mely esélyegyenlőségi területek fognak prioritást élvezni. E források elérhetőségét biztosító pályázati kiírásokra 2014 második felében kerül sor várhatóan, így e pályázatok útján megvalósítható fejlesztések megkezdésére leghamarabb 2015-ben kerülhet sor.

Mindezekre tekintettel az intézkedési tervben foglalt fejlesztések közül 2013-ban és 2014-ben a szükséges adathiányok pótlására és a hiányzó, de az célcsoportok esélyegyenlőségének biztosításához

nélkülözhetetlen programok elkészítése, meglévő programok kiegészítése, felülvizsgálata tevékenységek elvégzésére kerülhet sor leginkább.

C/A helyi esélyegyenlőségi program intézkedési terve

1. számú Melléklet

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
	C/I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége									
1	Törökszentmiklós Város Civil Stratégiájának elkészítése	A város elszegényedő, több szempontból hátrányos helyzetű lakosságának száma évről –évre nő, melynek kezelése, a folyamat visszafordítása a jelenleginél sokkal több, sokrétűbb szociális, egészségügyi, oktatási, foglalkoztatási szolgáltatások bevezetését teszi szükségessé, melyek a civil szektor közreműködésével, e tevékenységekre alkalmassá tételével valósulhatnak meg, az életbe lépő közigazgatási reformok végett.	1.-10.	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat Gazdasági Programja, Egészségterve, Sportkoncepciója, Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terve, IVS Antiszegregációs terve, Ifjúságpolitikai Koncepciója	A stratégia keretet és irányt ad a ma még egymás mellett tevékenykedő civil szervezetek munkájához, biztosítva e tevékenységek szinergikus hatásait, támogatást nyújtva a város munkanélküli lakosságának munkába állását lehetővé tevő új foglalkoztatási, képzési szolgáltatások bevezetéséhez, védett munkahelyek létrehozásához, a szociális és egészségügyi	***Törökszentmiklós Városi Önkormányzat***	***2014. december***	***1 db stratégia***	Külső szakértő bevonása javasolt az önkormányzat költségvetésének a terhére	A stratégia tervezése 5 éves periódusra javasolt

					szolgáltatások bővítéséhez, a társadalmi kohézió erősítéséhez.					
2	Az önkormányzat gazdasági programjának kiegészítése	A nyilvántartott álláskeresők magas száma és összetétele, a mélyszegénységben élők szociális állapota igényelné a szociális gazdaság súlyának növelését	2. foglalkoztatás	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat IVS Antiszegregációs terve, Ifjúságpolitikai Koncepciója	Szociális gazdaság fejlesztése – 5 éves fejlesztési stratégia készítése	***Törökszentmiklós Városi Önkormányzat***	***2015. április***	***1 db stratégia***	Külső szakértő bevonása javasolt az önkormányzat költségvetésének a terhére	A stratégia tervezése 5 éves periódusra javasolt

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor (ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
	C/I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége									
3	Adathiány pótlása	A célcsoport	1. oktatás	nem releváns	A felnőttoktatásban az elmúlt öt évben általános iskolát, szakiskolát végzettek száma korra, nemre Általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők száma korra, nemre.	***Törökszentmiklós Városi Önkormányzat***	***2014. december***	***1 db adatbázis***	Az önkormányzat és a képző intézmények adatbázisainak összehangolásával megvalósítható	nem releváns
4	A alacsony iskolai végzettségű munkanélküliek	Az alacsony iskolai végzettségű és szakképzetlen	1. oktatás 2. foglalko	IVS Antiszegregációs terv,	Felnőttképzés keretében az általános iskola elvégzését támogató	Valamelyik közoktatási alapítvány	folyamatos	A felnőttképzés keretében az általános	Humán-, és technikai kapacitásbővít és pályázással	A pályázat által elvárt fenntarthatósági

	munkába állásának támogatása	munkanélküliek elhelyezkedésére a munkaerő-piacon minimális az esély, szükség van egyéb támogatásra	ztatás	Ifjúságpolitikai Koncepció, Gazdasági Program kiegészítése	szolgáltatások eredményességének javítása alternatív módszerek bevezetésével.			iskolát elvégzettek száma évente 2014-től Új módszerek száma		szempontok alapján
					Közösségi szociális munka szervezése civil szervezetek bevonásával	Törökszent miklós Városi Önkormányzat	folyamatos	A létrejött tartós munkahelyek száma		
5	A munkanélküli szakképzetlenek munkába állásának támogatása				Felnőtt szakképzés a hiányszakmákban	Székács	folyamatos	A felnőttképzés keretében a hiányszakmákban szakképesítést szerzettek száma	A megvalósításért felelős intézményben rendelkezésre állnak a szükséges erőforrások	
					Mezőgazdasági szociális szövetkezet létrehozása és működtetése	***Törökszent miklós Városi Önkormányzat***	***2017. december***	***A létrejött tartós munkahelyek száma***		
6	A mélyszegénységben élőket támogató munkaerő-piaci szolgáltatások bővítése a non-profit szervezetek bevonásával.	A munkaerő - piaci szolgáltatásokat nyújtó civil szervezetek száma kevés. Az álláskeresők magas száma, összetétele, szociális állapota szükségessé teszi a non-profit szervezetek körének	2. foglalkoztatás 3.eü. szoc.	Gazdasági Program kiegészítése	A munkaerő - piaci szolgáltatásokat nyújtó civil szervezetek számának, humán kapacitásának bővítése, új szervezetek létrejöttének támogatása	Törökszent miklós Városi Önkormányzat	folyamatos	A szakemberállomány létszámának bővülése évente/fő	***Humán-, és technikai kapacitásbővítés pályázással jelenleg: TÁMOP-2.6.2-12/1***	A pályázat által elvárt fenntarthatósági szempontok alapján
					A non-profit szervezetek által nyújtott szolgáltatások	Civil szervezetek	2015 –dől folyamatos	Új munkaerő-piaci szolgáltatások száma		

		bővítését, képzését.			bővítése					

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor (ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
C/I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
7	A mélyszegénységben élők és a romák foglalkoztatásának növelése az önkormányzati saját fenntartású intézményekben	Szükséges annak elősegítése, hogy a célcsoportot ne csak a szakképzetséget nem igénylő munkák elvégzésére alkalmazzák	2. a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezőinek javítása, valamint a diszkrimináció csökkentése	IVS Antiszegregációs terv, Gazdasági Program kiegészítése	Az önkormányzat az intézményeiben (polgármesteri hivatal, szociális-, egészségügyi és más intézmények) roma szakképzett és nem szakképzett munkaerőt alkalmaz romák népesség-arányos részt vételének támogatására	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat	2015-től folyamatos	Roma alkalmazottak számának növekedése évente	Munkahelyteremtés pályázással	A pályázat által elvárt fenntarthatósági szempontok alapján
					Ösztöndíj és gyakornoki programok megvalósítása, amely képzett roma fiatalok számára biztosítanak foglalkoztatási lehetőséget az önkormányzatnál és intézményeinél.		***2015-től folyamatos***	A programokban részt vevő roma fiatalok száma/év	Finanszírozási források szükségesek – pályázás jelenleg: TÁMOP-2.3.4.A-13/1	A pályázat által elvárt fenntarthatósági szempontok alapján
8	A mélyszegénysé		7. az		***Az önkormányzat megvizsgálja a***		***2014 decemberétől***	A vállalkozások	Szükség esetén	Az önkormányz

	gben élők és a romák foglalkoztatási esélyeinek növelése értékteremtő munkavégzésre		egyenlő bánásmód követelményének érvényesítése a helyi önkormányzat döntéshozatalában, illetve az általa fenntartott vagy támogatott intézményekben, és az önkormányzat által ellenőrzött szolgáltatások körében;		***lehetőségét, valamint törekszik rá, hogy a helyi iparűzési adók és beruházási támogatások mentén kedvezmények, támogatások igénylésékor a hátrányos helyzetű és roma munkavállalók alkalmazását elősegítse***		***folyamatos***	által alkalmazott hátrányos helyzetű és roma munkások száma/év	humán-, és technikai kapacitásbővítés pályázással Új munkahelyteremtés pályázással	ati rendelet által előírtak és a pályázat által elvárt fenntarthatósági szempontok alapján
					A hiányzó helyi szolgáltatások kialakításához szükséges humán kapacitás megteremtésének előnybe részesítése a közfoglalkoztatási terv kialakításánál		2013-tól folyamatos	A közszolgáltatásokban létrejött új munkahelyek száma a közfoglalkoztatási terv alapján 2014-től évente	Adottak a szükséges feltételek	Addig fenntartható, amíg a közfoglalkoztatás finanszírozása biztosított

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor (ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán,	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága

									pénzügyi, technikai)	
C I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
9	A pályakezdő fiatalok munkába állásának támogatása	A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését elsősorban a munkalehetőségek száma, a nem megfelelő szakmaválasztás, a szakmai tapasztalat hiánya és az iskolai végzettség befolyásolja. A munkaerőpiac elvárásai ma már nemcsak a végzettségre és a szakképzettségre, hanem a különböző személyes kompetenciákra, szakmai és gyakorlati tudásra vonatkoznak. Ezeket a kompetenciákat a fiatalok családi és szociokulturális háttere jelentős mértékben	2. a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezőinek javítása, valamint a diszkrimináció csökkentése	Ifjúságpolitikai Koncepció, Gazdasági Program kiegészítése	A fiatalok képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük biztosítása Új szakmák elsajátítása Személyes kompetenciák fejlesztése, munkatapasztalat szerzése	J-N-SZ Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központ Törökszentmiklósi Kirendeltsége	folyamatos	Képzésben, munkahelyi tapasztalatszerzésben részt vevő fiatalok száma/év	Pénzügyi források biztosítása pályázással jelenleg: TÁMOP-1.4.1-12/1	A pályázatok által elvárt fenntarthatósági szempontok alapján
					A fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok bővítése civil szervezetekkel együttműködésben			A programok száma/év A programokon részt vevők száma/év	A programfejlesztés és megvalósításhoz szükséges humán, pénzügyi, technikai erőforrások bővítése pályázással	

		meghatározza, amit az oktatási rendszer csak részben képes ellensúlyozni								

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor (ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
C I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
10	A munkanélkülivé válás esélyének csökkentése	A munkanélküliek körében magas a szakképzetlenek aránya	1. az oktatás és a képzés területén a hozzáférés esélyének javítása, a jogellenes elkülönítés megelőzése, megszüntetése, a sztereotipikus pályaorientáció megváltoztatása	Törökszentmiklós Város Közoktatási Esélyegyenlőség Intézkedési Terve	Általános iskola végzős osztályaiban a szülők és a diákok tájékoztatása a munkaerő-piaci hiányszakmák alakulásának várható trendjéről.	Közoktatási intézmények	folyamatos	A továbbtanulók körében a munkaerő-piaci hiányszakmák elsajátítását választók aránya/év	A szükséges erőforrások a rendelkezésre állnak	A szülők és diákok folyamatos tájékoztatásával, a pályaválasztási támogató tevékenység fokozásával biztosítható.
		A szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő iskolás gyermekek segítése az iskola elvégzésében, térítési díjas szakkörök, táborozások elérésében.			Civil szervezetek bevonásával Tanoda jellegű szolgáltatás bevezetése.	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat	2014. december	Az általános és középiskolát, szakiskolát végzett roma gyermekek száma/év	Humán, pénzügyi, technikai erőforrások fejlesztése szükséges pályázással	A pályázatok által elvárt fenntarthatósági szempontok alapján
		A még tanköteles, a			Civil szervezetek bevonásával			A nappali képzésből		

		nappali képzésből kimaradt roma fiatalok segítése az általános, ill. középiskola befejezésére, érettségi, szakmai képesítés megszerzésére			Második esély gimnázium létesítése			kimaradt, az általános és középiskolát, szakiskolát végzett roma fiatalok száma/év		

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor (ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
C I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
11	Lakásprogram felülvizsgálata	A lakhatáshoz, normális lakhatási körülményekhez való hozzáférés nem biztosított megfelelően a mélyszegénységben élők, a romák és a fiatalok számára	3. az elégtelen lakhatási körülmények, a lakóhelyi szegregáció felszámolása, integrált vagy a környezeti normáknak megfelelő minőségű lakókörnyezet	IVS Antiszegregációs terv, Ifjúságpolitikai Koncepció	A lakásprogram kiegészítése a helyzetelemzésben feltárt problémák orvoslására: igényfelmérés – 5 éves cselekvési terv készítése	***Törökszentmiklós Városi Önkormányzat***	***2015. május***	***1 db felülvizsgált, kiegészített lakásprogram***	***Az intézkedés megvalósításához a Polgármesteri Hivatal apparátusának közreműködése, valamint külsős szakértők, közreműködők bevonása szükséges***	A lakásprogram kiegészítése öt évre biztosítja
12	Adathiány pótlása				A külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi		***2014. december***	***1 db adatbázis***	***Az intézkedés megvalósításához a Polgármesteri***	évenkénti frissítés

			kialakítása		közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása				***Hivatal apparátusa, valamint külső szakértők bevonása szükséges***	
13	Az önkormányzati bérlakás-állomány növelése	Évente 15-30, szociális okokkal alátámasztott lakásigény van, amelyből forráshiány és a rendelkezésre álló szabad lakások szűkössége miatt mindössze 1–2 kérelmet tudnak kielégíteni			Szociális önkormányzati bérlakások építése, ***lakások vásárlása***		***2016-2020***	A szociális bérlakások számának növekedése/év	A pénzügyi források biztosítása pályázással	A pályázatok által elvárt fenntarthatósági szempontok alapján
14	A kedvezőtlen anyagi helyzetben lévő fiatalok számára az önálló lakás elérésének biztosítása	A kedvezőtlen anyagi helyzetben lévő fiatalok számára kicsi az esély az önálló lakáskörülmények megteremtésére. A fiatalok helyben tartásához szükséges olyan eszközöket, támogatásokat kialakítani, melyek segítik			Az önkormányzat és az építési vállalkozások közti együttműködés a bérelhető lakások számának növelésére, új bérlakások építésére		***Megállapodás 2017. december*** ***Új bérlakások bérbeadása 2019. decemberétől***	***A bérlakásba költöző fiatalok száma/év***	A projektbe bekapcsolódó építési vállalkozások konkretizálásakor határozható meg.	
					Lakbértámogatás nyújtása		***2017-től***	A lakbértámogatott fiatalok száma/év	Önkormányzat költségvetésének tervezése	Az önkormányzat pénzügyi lehetőségeinek függvénye

		ezt a törekvésüket.								

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor (ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
C /I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
15	A veszélyeztetett, elégtelen lakhatási körülmények közt élő kliensek lakhatási problémáinak tartós rendezése	Családsegítő Szolgálat ügyfeleinek 90%-a lakhatási vagy azzal összefüggő problémával küzd, a legveszélyeztetettebb csoportok a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerülők, kedvezőtlen jövedelmi helyzetű családok, pályakezdők, nagycsaládosok, a hajléktalansággal veszélyeztetett, pl. kilakoltatás előtt álló családok, a lakásfenntartási nehézséggel küzdők, a lakhatással	3. az elégtelen lakhatási körülmények, a lakóhelyi szegregáció felszámolása, integrált vagy a környezeti normáknak megfelelő minőségű lakókörnyezet kialakítása	IVS Antiszegregációs terv,	Komplex kiléptető program kidolgozása, melyhez javasolt az országban már kipróbált, bevált módszerek adaptálása.	*Törökszentmiklós Városi Önkormányzat -KSZSZK*	*2015. december*	*1 db kiléptető program*	*Külső szakértő bevonása javasolt az önkormányzat költségvetéséne k a terhére*	nem releváns
					Kiléptető házak létesítése a szakterületen gyakorlattal rendelkező szolgáltatók bevonásával.		*2017. december*	A kiléptető programba bevontak száma/év	A finanszírozáshoz pályázati források megszerzése szükséges	A pályázatok által elvárt fenntarthatósági szempontok alapján
					Megfontolásra ajánlott az előre fizetős mérőberendezések (kártyás órák) felszerelése.		*2016. december*	A felszerelt berendezések száma		

		összefüggő adósságot felhalmozott háztartások és súlyos betegséggel küzdő családok. A lakhatási támogatást igénylők száma folyamatos növekedést mutat.									
16	A szociális információáramlás helyi rendszerének megerősítése	A szegregáció lehetőségét magában hordozó területen a szegregáció megelőzése szükséges			A jelzőrend-szer megerő-sítése, mely a jelzőfunkciók működtetése során folyamatos monitorozást és az összegyűjtött információk elemzését jelenti. Ennek alapján a biztosítható a gyors beavatkozás a kedvezőtlen folyamatokba.	Családsegítő Szolgálat a CKÖ-vel együttműködés ben	*2014. júniustól folyamatosan*	A szükséges beavatkozások száma/év A szegregátumok kiterjedtsége nem nő	Önkéntesek bevonásával az, *valamint a komplex telep program esetmenedzserei nek bevonásával* az erőforrások biztosíthatóak.	Folyamatos tevékenységgel biztosítható

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumo	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor (ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán,	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága

		megnevezése		kkal					pénzügyi, technikai)	
C /I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
17	A telepek, szegregátumok helyzetét feltáró adathiányok pótlása	A telepek, szegregátumok helyzetének pontos feltárásához nem állnak rendelkezésre aktuális adatok	1. oktatás 2. foglalkoztatás 3. lakhatás 4. eü,szoc 5. közlekedés 6. közélet	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat Gazdasági Programja, Egészségterve, Sportkoncepciója, Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terve, IVS Antiszegregációs terve, Ifjúságpolitikai Koncepciója,	A telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői: - életkori megoszlás, iskolai végzettség kimutatása korra, nemre - foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek korra, nemre a telepen/szegregátumokban élők lakhatási körülményei - egy lakásban élők száma - egy lakásban élő családok száma - a lakásállomány összetétele - a lakásállomány minősége	*Törökszentmiklós Városi Önkormányzat*	***2015.december***	***1 db adatbázis***	***Az intézkedés megvalósításához a Polgármesteri Hivatal a Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ apparátusa a CKÖ együttműködése szükséges önkéntesek bevonásával***	évenkénti frissítés
18	A roma lakosság esélyegyenlőségét, társadalmi integrációját	A roma lakosság esélyegyenlőségének, társadalmi integrációjának biztosítása nem			A hátrányok összetettségét figyelembe vevő komplex - megalapozott, átfogó, a szakterületi		2013. december	komplex programok száma	A finanszírozási források biztosítása pályázással	A pályázatok által elvárt fenntarthatósági szempontok

	támogató komplex programok tervezése, megvalósítása.	valósítható meg pusztán a szakágazatokon belüli intézkedésekkel			(foglalkoztatás, képzés, gyermekjólét, szociális, egészségügy) együttműködéseket a gyakorlatban is megvalósító programok tervezése, megvalósítása				jelenleg: TÁMOP-5.3.6-11/1	alapján
19	A roma lakosság esélyegyenlőségét, társadalmi integrációját támogató szakemberállomány bővítése	A célcsoport nagysága, a problémák mélysége és mennyisége több szakember biztosítását igényli			Az Önkormányzat, a Családsegítő Szolgálat és a civil szervezetek humán-erőforrásának bővítése - szociálpedagógus, szociális munkás, játékpedagógus, roma asszisztensek, roma integrációs szakértő, roma közösségfejlesztő, stb. szakemberek biztosítása.		folyamatos	a munkába álló szakemberek száma	A finanszírozási források biztosítása pályázással jelenleg: TÁMOP-5.3.1-B-2-12/2	A pályázatok által elvárt fenntarthatósági szempontok alapján

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor (ok)	Az intézkedés megvalósításához **szükséges** erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
C /I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
20	A szegregátumokban élők lakhatási körülményeinek, életfeltételeinek javítása	A roma lakosság nagyobb része alacsony komfortfokozatú/legi nkább komfort nélküli lakásokban, rossz műszaki állapotú házakban	3. az elégtelen lakhatási körülmények, a lakóhelyi szegregáci	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat Gazdasági Programja, Egészségterve,	Szociális városrehabilitáció megvalósítása A szegregátumokb	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat	2015. december	A szegregátumokban komfortosított lakások száma sport- és szabadidős	A finanszírozás pályázati tevékenységgel valósítható meg. Jelenleg: ÉAOP-5.1.1/C-12 Lakhatási	A pályázatok által elvárt fenntarthatósági szempontok alapján

		élnek, szükséges a lakhatási szegregáció felszámolása A szegregátumok környezet-egészségügyi helyzet nagyon rossz. Nincsenek közösségi terek.	ó felszámolása, integrált vagy a környezeti normáknak megfelelő minőségű lakókörnyezet kialakítása	Sportkoncepciója, Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terve, IVS Antiszegregációs terve, Ifjúságpolitikai Koncepciója,	an élő roma fiatalok sport- és szabadidős tevékenységére alkalmas zöld területek kialakítása.			tevékenységére alkalmas zöld terület nagysága	integrációt modellező szociális célú településrehabilitációs kísérleti projektek megvalósítása ÉAOP-5.1.1./A-12 Szociális célú városrehabilitáció	
					Őrzött, bekerített, meghatározott nyitva tartással működő, közművekkel ellátott játszópark kialakítása, ahol a nyitvatartási időben szakember bevonását biztosítja az önkormányzat.			játszópark mérete, felszereltsége, szakemberállomány		
					A cigánytelep lakosságának hagyományőrzésének és kulturális tevékenységének teret biztosító roma közösségi ház létrehozása			a közösségi ház mérete funkciói, szakemberállomány		
21	Szocializációs programok a szegregátumokban élők felzárkóztatására	A szegregátumokban élők felzárkóztatását, izolációjuk oldását célzó programok hiánya	6. a közösségi viszonyok, a helyi közélet fejlesztése, 4.	Törökszentmiklós Város IVS Antiszegregációs terve, Ifjúságpolitikai	A civil szervezetek bevonásával szocializációs programok bevezetése (önsegítő csoportok	Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat			A finanszírozás pályázati tevékenységgel valósítható meg. Jelenleg: ÉAOP-5.1.1/C-12	

			eü.,szoc. 8. közügyek	Koncepciója, Egészségterve, Sportkoncepciója	működtetése, képzések beindítása, munkanélküli tanácsadások, fiatalok hétvégi elfoglaltságának – sport, életmód-tanácsadás – megszervezése, stb.)				Lakhatási integrációt modellező szociális célú településrehabilitációs kísérleti projektek megvalósítása	

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetésében feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
C /I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
22	A szegregált, leromlott területen élők hozzáférésének támogatása az egészségügyi-, és szociális ellátórendszerhez	A szegregált, leromlott területen élők nagy része az ingyenes egészségügyi ellátást egyszer sem veszi igénybe, hozzáférésük az egészségügyi-, és szociális ellátórendszerhez nem megfelelő.	4. az egészség előfeltételeinek biztosítása mellett a prevenciós és a szűrőprogramokon történő részvételi arány növelése, a kiszűrtek egyéni esetkezelése, az egészségügyi és szociális szolgáltatások kiterjedtségének, elérhetőségének,	Törökszentmiklós Város IVS Antiszegregációs terve, Egészségterve	Szükséges megvizsgálni, hogy mely tényezők hátráltatják a szűrővizsgálatokon történő részvételt, azokra megoldást szükséges kidolgozni.	EGYMI Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat	*2015. december*	1 db tanulmány	Külső szakértő bevonása javasolt az önkormányzat költségvetésének a terhére	nem releváns
					Kiegészítő egészségügyi és szociális beavatkozások tervezése a szűrés és korai fejlesztés érdekében az érintett gyermekek körében			A szűrést és korai fejlesztést támogató beavatkozások száma	A folyamatban lévő TÁMOP-6.1.2/11/3 kódszámú pályázat	A pályázatok által elvárt fenntarthatósági szempontok alapján

		Jelen vannak ugyan a városban az iskolai felvilágosító, nevelő programok, ám ezek jelenlegi mennyisége, szervezettsége nem elegendő ahhoz, hogy a területen szükséges változások elinduljanak	hozzáférhetőségének és kihasználtságának javítása, valamint a gyermekek és családjuk egészségtelen táplálkozásának vagy alultápláltságának csökkentése;		Célzott beavatkozások az egészségügyi és szociális feltételek javítása érdekében; ellátásfejlesztés (szociális munkások, családsegítő, gyermekjóléti szolgálat, védőnők, orvosi ellátás) kiemelt figyelemmel a telepszerű, leromlott állapotú lakóhelyekre, lakóövezetekre.			A szegregált, leromlott területen	A finanszírozási források biztosítása pályázással jelenleg: TÁMOP-5.3.1-B-2-12/2	
					Civil szervezetek egészségügyi-, és szociális szolgáltatás-, és kapacitásbővítésének támogatása az alábbi területeken: - intenzív szociális segítségnyújtás (szociális munka szervezése esetleg területi alapon) -horizontális ellátásokhoz, programokhoz való kapcsolódás segítése -szociális munka: felkészítés az integrált programokban való aktív részvételre				A finanszírozási források biztosítása pályázással jelenleg: TÁMOP-5.3.1-B-2-12/2	

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszám	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetései	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának	Az intézkedés eredményességét mérő	Az intézkedés megvalósításához szükséges	Az intézkedés eredményeinek

a		ben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése		dokumentumokkal			határideje	indikátor(ok)	erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	fenntarthatósága
C /i. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
23	Adathiány pótlása	A lakosság nem használja ki a szűrőprogramok adta lehetőségeket, szükséges a pontos kimutatás, a megfelelő beavatkozásokhoz	4. az egészség előfeltételeinek biztosítása mellett a prevenciós és a szűrőprogramokon történő részvételi arány növelése, a kiszűrtek egyéni esetkezelése, az egészségügyi és szociális szolgáltatások kiterjedtségének, elérhetőségének, hozzáférhetőségének és kihasználtságának javítása, valamint a gyermekek és családjuk egészségtelen táplálkozásának vagy alultápláltságának csökkentése	Törökszentmiklós Város IVS Antiszegregációs terve, Egészségterve Törökszentmiklós Térsége Többcélú Kistérségi Társulásának Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciója	Az esélyegyenlőségi célcsoportok szűrőprogramokon való megjelenése adatainak feltárása korra, nemre, városrészekre tekintettel	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat	2015. december	1 db adatbázis	Az intézkedés megvalósításához a Polgármesteri Hivatal és az EGYMI apparátusa elégséges	évenkénti frissítés
24	Települési egészségügyi és szociális térkép elkészítése, kiemelt figyelemmel a telepszerű, leromlott állapotú lakóhelyekre, lakóövezetekre	Nincs szociális térképe a városnak			Települési egészségügyi és szociális térkép elkészítése, kiemelt figyelemmel a telepszerű, leromlott állapotú lakóhelyekre, lakóövezetekre		2015. december	1 db szociális térkép	Külső szakértő bevonása javasolt	évenkénti felülvizsgálás
25	A városi egészségterv és a kistérségi szociális szolgáltatásszervezési koncepció kiegészítése	A szegregált, leromlott területen élők hozzáférésének támogatását az egészségügyi-, és szociális ellátórendszerhez kiemelten kell kezelni.			Az egészségterv és a szociális szolgáltatásszervezési koncepció kiegészítése az esélyegyenlőségi célcsoportok egészségi, szociális állapotára vonatkozó		2015. július	2 db kiegészített terv	A finanszírozás saját költségvetés terhére	évenkénti felülvizsgálás

					adatokkal és a szükséges beavatkozásokkal.					
26	Az egészségügyi ellátórendszer fejlesztése	A lakosság egészségi állapota romlik. A prevenciós és szűrőprogramokban a lakosság részt vétele nem teljes körű			A preventív módszerek elterjesztése. Egészségre nevelő és szemléletformáló programok bővítése		2014. december	a létrehozott új programok száma a szűrőprogramok lakossági igénybe vételének a növekedése/év	A folyamatban lévő TÁMOP-6.1.2/11/3 kódszámú pályázat	A pályázatok által elvárt fenntarthatósági szempontok alapján

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor (ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
C /I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
27	A sport jótékony hatásainak kihasználása a jó egészségi állapot fenntartására	A lakosság körében nem elterjedt a rendszeres mozgás az egészségi állapot fenntartása, a betegségek megelőzése, a szellemi-testi egyensúly biztosítására.	4. az egészség előfeltételeinek biztosítása mellett a prevenciós és a szűrőprogramokon történő részvételi arány növelése, a kiszűrtek egyéni esetkezelése, az	Törökszentmiklós Város IVS Antiszegregációs terve, Ifjúságpolitikai Koncepciója, Egészségterve, Sportkoncepciója	Családi vetélkedők, akadályversenyek városi szinten– utcák, lakóközösségek körében. Ifjúsági tömegsport fejlesztése	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat	folyamatos	a tömegsport rendezvények száma/év A lakossági részt vétel mértéke fő/esemény	Az önkormányzat éves költségvetésében a civil szervezetek rendezvényeinek támogatásakor kiemelten kezeli a tömegsport támogatását	A civil szervezetek működési és pályázati támogatottságának függvénye

28	A halmozottan problémákkal küszködő személyek, családok komplex rehabilitációja	A veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, az összetett problémákkal küszködő emberek rehabilitációja, reintegrálása a társadalomba szükségessé teszi, hogy a hátrányos helyzetük kialakulásához vezető, azt tovább gerjesztő, ágazatokon átívelő problémahalmaz egységes, átlátható IT rendszerben legyen elérhető.	egészségügyi és szociális szolgáltatások kiterjedtségének, elérhetőségének, hozzáférhetőségének és kihasználtságának javítása, valamint a gyermekek és családjuk egészségtelen táplálkozásának vagy alultápláltságának csökkentése		A komplex rehabilitációt támogató - az egészségügyi, a szociális, a mentális, az oktatási, a kulturális, a munkaügyi, a hatósági problémákat közös adatbázisban kezelhető – zárt, adatvédett informatika rendszer kialakítása		2014. december	1 db komplex zárt, adatvédett IT rendszer	Külső szakértő bevonása javasolt A finanszírozási források biztosítása pályázással	A pályázatok által elvárt fenntarthatósági szempontok alapján
					A közétkeztetés, iskolai büfék kínálatának vizsgálata az egészséges táplálkozás támogatásának szemszögéből		folyamatos	a vizsgált szolgáltatók száma;	a szükséges állami apparátus adott	felülvizsgálat évente

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetései ben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor (ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága

C /I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
29	A halmozott problémákkal küszködő gyermekek mielőbbi kiszűrése	A hátrányos helyzetű kisgyermekek korai szűrése, fejlesztése a Biztos Kezdet Gyermekház és a Városi Bölcsőde és Óvoda, védőnői hálózat intézményein keresztül realizálódik, de nem ér el minden kisgyermeket.	4. az egészség előfeltételeinek biztosítása mellett a prevenciós és a szűrőprogramokon történő részvételi arány növelése, a kiszűrtek egyéni esetkezelése, az egészségügyi és szociális szolgáltatások kiterjedtségének, elérhetőségének, hozzáférhetőségének és kihasználtságának javítása, valamint a gyermekek és családjuk egészségtelen táplálkozásának vagy alultápláltságának csökkentése	Törökszentmiklós Város IVS Antiszegregációs terve, Ifjúságpolitikai Koncepciója, Egészségterve	A hátrányos helyzetű gyermekek teljes körű bevonásához a HHH, HH, SNI csoportok pontos beazonosítása a Roma Nemzetiségi Önkormányzat és civil szervezetek közreműködésével	*Törökszentmiklós Városi Önkormányzat*	*2015. július*	*1 db adatbázis*	Az intézkedés megvalósításához a Polgármesteri Hivatal és az EGYMI apparátusa elégséges	évenkénti frissítés
		A veszélyeztetettek és az ellátottak száma folyamatos növekedésének megállítása, a halmozott problémákkal küszködő gyermekek mielőbbi kiszűrése érdekében szükséges a jelzőrendszer fejlesztése, a halmozott problémák egymástól		Komplex adatbázis létrehozása, mely a veszélyeztetettség megelőzésében, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetésében az érintett szakágazatok által észlelt, regisztrált információkat, elvégzett tevékenységeket egy közös, adatvédett		2014. december	1 db komplex zárt, adatvédett IT rendszer	Külső szakértő bevonása javasolt A finanszírozási források biztosítása pályázással	A pályázatok által elvárt fenntarthatósági szempontok alapján

		független, különböző csatornákon (egészségügy, szociális ellátórendszer, közoktatási rendszer, rendőrség, stb.) történő begyűrűzésének az integrálása.			információs rendszerben integrálja, biztosítva ezáltal, hogy a problémák megoldásában részt vevő intézmények, szervezetek egy adott védendő, fejlesztendő gyermekről egészében átlássák a felderített problémák és beavatkozások összességét					
					A Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ terepjáró hálózatának fejlesztése, civil szervezetek bevonásával. azok humán erőforrásának képzése, munkába küldése.	Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ	2014. június	A terepmunkában részt vevők számának növekedése	A finanszírozási források biztosítása pályázással jelenleg: TÁMOP-5.3.1-B-2-12/2	

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszám	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetései	Az intézkedéssel elérni	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő	Az intézkedés megvalósításához szükséges	Az intézkedés eredményeinek

a		ben feltárt esélyegyenlőség i probléma megnevezése	kívánt cél	dokumentumokk al				indikátor (ok)	erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	fenntarthatós ága
C /I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
30	Helyettes szülői hálózat kiépítése és a gyermekek-családok átmeneti otthonának létesítése Törökszentmikló son	A gyermekek családból való kiemelésének megelőzésében nagy segítséget jelentene, ha a városban kiépülne a helyettes szülői hálózat, és a gyermekek-családok átmeneti otthona	1. oktatás 3. lakhatás 4. e-.,szoc.	Törökszentmiklós Város IVS Antiszegregációs terve, Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terve Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció	Egyházi, alapítványi működtetésben helyettes szülői hálózat kiépítése és a gyermekek-családok átmeneti otthonának létesítése Törökszentmiklós on, a tevékeny-ségre alkalmas intézmény megkeresése, pályázati tevékenységének támogatása	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat	*2017. december*	A szolgáltatások bevezetés; a szolgáltatások által elért lakosok száma	A humán, pénzügyi és technikai feltételek biztosítása pályázással	A pályázatok által elvárt fenntarthatós ági szempontok alapján
31	Pályaválasztási tanácsadás biztosítása a városban	A hátrányos helyzetű családoknak gondot okoz gyermekei utaztatása a Szolnokon elérhető tanácsadásra			Továbbtanulási-, pályaválasztási tanácsadás biztosítása a városban civil szervezetek közreműködésével.			pályaválasztási tanácsadás szolgáltatás helyben; a tanácsadásban részesítettek száma /év		
32	A hátrányos helyzetű családok gyermekei számára a szocializációs és tanulási	Szükséges megerősíteni a szocializációs és tanulási hátrányok kezelését szolgáló iskolán			Az alsó tagozatosok számára iskolaotthon, stb. létesítése, amelyek az otthoni tanulásra		*2014. december*	A szolgáltatásban részesülő gyermekek száma; Az ellátott	A humán, pénzügyi és technikai feltételek biztosítása pályázással	A pályázatok által elvárt fenntarthatós ági szempontok alapján

	hátrányok kezelését szolgáló iskolán kívüli támogató szolgáltatások bővítése	kívüli támogató szolgáltatásokat minden korcsoportban , különös tekintettel azok számára , akik nem megfelelő lakókörnyezetben élnek			kevésbé alkalmas családi környezet helyett biztosítják a megfelelő feltételeket a felkészüléshez, sőt lehetőség szerint a sporthoz, a szabadidős tevékenységhez is. Megfontolásra ajánlott a kollégiumi, illetve externátusi ellátás biztosítása a nem megfelelő lakókörnyezetben élő felső tagozatos és középfokú oktatási intézménybe járó gyermekek esetén, akik családi körülményeik miatt otthon nem tudnak tanulni, ezért felzárkózásuk, személyiségfejlődésük szempontjából jobb, ha hétköznap nem laknak otthon.			gyermekek tanulmányi eredményeinek javulása		

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézked	Az	A helyzetelemzés	Az	A célkitűzés	Az intézkedés	Az intézkedés	Az intézkedés	Az intézkedés	Az intézkedés	Az intézkedés

és sorszáma	intézkedés címe, megnevezése	következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	intézkedéssel elérni kívánt cél	összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	tartalma	felelőse	megvalósításának határideje	eredményességét mérő indikátor(ok)	megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	eredményeinek fenntarthatósága
C /I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
33	D.A.D.A. program folytatása	A bűnözés visszaszorításában, megelőzésében hosszú távon kulcsszerepe van a gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenységnek, melyben a hatékony D.A.D.A. program – oktató hiányában – leállt	6. a közösségi viszonyok, a helyi közélet fejlesztése; 8. a hátrányos helyzetű csoportok tagjai részvételének elősegítése a döntéshozatalban és a közügyek irányításában, ezek tervezésében, megvalósításában és értékelésében;	Törökszentmiklós Város IVS Antiszegregációs terve, Ifjúságpolitikai Koncepciója, Egészségterve	D.A.D.A. program folytatásához szükséges feltételek megteremtése	Városi Rendőrkapitányság	***2015. április***	A programban részt vevők száma/év	A humán, pénzügyi feltételek biztosítása pályázással	A pályázatok által elvárt fenntarthatósági szempontok alapján
34	Városi diákközéleti fórum működtetése	Az ifjúsági (közösségi) fellépés első lépcsőfokai az iskolákban működő „Diákönkományzatok", melyek tevékenységét segíteni, támogatni szükséges.		Törökszentmiklós Város Ifjúságpolitikai Koncepciója	A helyi közélet fejlesztése a diákok bevonása a róluk hozott döntések előkészítésébe.	**Törökszentmiklós Városi Önkormányzat/ helyi oktatási intézmények**	2015. szeptember	A párbeszédbe bekapcsolódó fiatalok száma	A feltételek adottak	Az önkormányzat döntéshozatali tevékenységével biztosítható
35	A helyi közösségi kohézió erősítése	A helyi lakosság integrációját támogató közösségfejlesztő programokban nem bővelkedik a város.		Törökszentmiklós Város IVS Antiszegregációs terve	Közösségfejlesztési programok kialakítása helyi civil szervezetek közreműködésével és/vagy külső szolgáltatás keretében a helyi közösségi		2015. július	A programok száma; a programokon részt vevő lakosság száma	A humán, pénzügyi feltételek biztosítása pályázással	A pályázatok által elvárt fenntarthatósági szempontok alapján

					kohézió kialakításának támogatására, a lakosság képessé tételére a közösségi és egyéni felelősségvállalá sra					
36	Széles körű partnerségi kapcsolato k kialakítása	A társadalmi integrációt célzó programok kialakításában és megvalósításában a helyi lakosság aktív részvételét célzó partnerségi együttműködések nem jellemzőek.		Törökszentmikl ós Város IVS Antiszegregáció s terve	Fel kell tárni partnerségi rendszer lehet-séges szereplőit, kapcsolatok kialakítása a hivatalos intézményi szereplők, a civil és érdekvédelmi szervezetek, illetve a helyi lakosság között.		2014. szeptember	Partnerségi megállapodás ok száma	A feltételek adottak	Együttműködé si megállapodás ok évenkénti megújítása

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézked és sorszám a	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseib en feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumo kkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósítás ának határideje	Az intézkedés eredményessé gét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításá hoz szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményein ek fenntarthatós ága
C /I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
37	A helyi közösségi szolidaritás erősítése	A város lakossága körében az önkéntes munka megismertetése, elismertetése,	6. a közösségi viszonyok, a helyi közélet fejlesztése;	Törökszentmikl ós Város IVS Antiszegregáci ós terve	Az önkéntes munka lehetőségeinek feltárása, feltételeinek	Törökszentmik lós Városi Önkormányzat	***2015. júliustól folyamatos***	önkéntesek számának növekedése/é v	A humán, pénzügyi feltételek biztosítása pályázással	A pályázatok által elvárt fenntarthatós ági szempontok

		ösztönzés az ilyen jellegű tevékenységre és az abban való részt vétel feltételeinek megteremtése ma még nem jellemző	7. az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítése a helyi önkormányzat döntéshozatalában, illetve az általa fenntartott vagy támogatott intézményekben, és az önkormányzat által ellenőrzött szolgáltatások körében;	Törökszentmiklós Város Ifjúságpolitikai Koncepciója	megteremtése a civil szervezetek, szociális szolgáltatók és az önkormányzat együttműködésével. A lakosság tájékoztatása, bevonása, felkészítése az önkéntességre.					alapján
38	Adathiány pótlása	Roma Nemzetiségi Önkormányzat, a roma civil szervezetek konkrét, a célcsoportot támogató tevékenységének			Roma Nemzetiségi Önkormányzat, a roma civil szervezetek konkrét, a célcsoportot támogató tevékenységének feltárása	Roma Nemzetiségi Önkormányzat	**2014. december**	**1 db adatbázis**	A feltételek adottak az intézkedés megvalósításához a Polgármesteri Hivatal apparátusa elégséges	évente megismételve
39	Roma Nemzetiségi Önkormányzat esélyegyenlőségi tevékenységének fejlesztése	A Roma Nemzetiségi Önkormányzat tevékenysége a célcsoport esélyegyenlőségének biztosítása érdekében ad hoc jellegű, tervszerű esélyegyenlőségi tevékenységéről nincs konkrét információ			Törökszentmiklósi Roma Nemzetiségi Önkormányzat számára esélyegyenlőség cselekvési terv készítése, együttműködésben a Törökszentmiklós Városi Önkormányzattal, civil segítő szerezetek	**Törökszentmiklós Városi Önkormányzat**	**2014. december**	**1 db cselekvési program**		évente felülvizsgálva

					támogatásával.					
40	Az etnikai konfliktusok hatékony kezelése	Etnikai konfliktusok hatékony kezelése érdekében szükséges az önkormányzati tisztségviselők közül minél többen értsenek a romák esélyegyenlőségének biztosításával kapcsolatos kérdésekhez.			Ajánlott az önkormányzati munkatársak legalább 10%-ának, – köztük legalább két felső és középvezető beosztású tisztviselő és humánpolitikai munkatárs részvételének biztosítása esélyegyenlőségi képzésen.		2014. december	képzett tisztviselők száma	Az önkormányzat saját költségvetésének terhére, amennyiben költséggel jár a képzés	

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetései ben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
C /I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
41	A romákat ért diszkrimináció elleni fellépés hatékonyságának fokozása	A helyi társadalomban a romákat ért diszkrimináció elleni hatékony fellépés érdekében az önkormányzat panaszkezelési eljárásainak fejlesztése	6. a közösségi viszonyok, a helyi közélet fejlesztése; 7. az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítése	Törökszentmiklós Város IVS Antiszegregációs terve Törökszentmiklós Város Ifjúságpolitikai	Ajánlott olyan panaszkezelési eljárások és ösztönző rendszerek bevezetése és működtetése, amelyekkel az ilyen	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat	folyamatos	panaszok száma, esetenként a panaszkezelés időtartama	a feltételek adottak	az SZ.M.SZ éves felülvizsgálatával

		szükséges	a helyi önkormányzat döntéshozatalában, illetve az általa fenntartott vagy támogatott intézményekben, és az önkormányzat által ellenőrzött szolgáltatások körében;	Koncepciója	esetek látenciája csökkenthető, és megfelelően szankcionálható az önkormányzat által működtetett, vagy támogatott intézmények és az önkormányzat, mint hatóság által felügyelt helyi szolgáltatások körében.					
42	Az etnikai konfliktusok és jogsértések megelőzése	Szükség van az etnikai konfliktusok és jogsértések megelőzését támogató tevékenységek bővítésére.			A jogsértések kárvallottjainak támogatása, számukra jogsegély biztosítása.		***2015. januártól folyamatos***	támogatásban részesítettek száma	az önkormányzat éves költségvetésének a terhére	az önkormányzat pénzügyi forrásainak függvényében
					A társadalmi szolidaritást, párbeszédet és a kisebbségek védelmét erősítő helyi szintű akciók és kampányok		2014. szeptembertől folyamatos	az események száma; az érintett lakosság száma	A humán, pénzügyi, technikai feltételek biztosítása pályázással	A pályázatok által elvárt fenntarthatósági szempontok alapján

					szervezése és támogatása					
					A társadalmi befogadás és összefogás elősegítésében aktív szervezetek, ill egyének számára díj, elismerés adományozása,		2015. januártól folyamatos	támogatásban részesítettek száma	az önkormányzat éves költségvetésének a terhére	az önkormányzat pénzügyi forrásainak függvényében
					A gyermek és ifjúsági korosztályt külön is célzó érzékenyítő programok.		2014 szeptembertől folyamatos	a programok száma, a programokba bekapcsolt gyermekek száma	A humán, pénzügyi, technikai feltételek biztosítása pályázással	A pályázatok által elvárt fenntarthatósági szempontok alapján

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
	C /II. A nők esélyegyenlősége									
1	Adathiány pótlása	A nők foglalkoztatását (foglalkoztathatóságát) gátló főbb akadályok nem ismertek helyi szinten teljes	2. a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási,	Törökszentmiklós Város IVS Antiszegregációs terve	A foglalkoztatott, az inaktív és a munkanélküli női népesség főbb	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat	2014. december	1 db adatbázis	Az intézkedés megvalósításához a Polgármesteri Hivatal és a Kirendeltség apparátusa	évente frissítve

		körűen.	információs és egyéb tényezőinek javítása, valamint a diszkrimináció csökkentése;	Törökszentmiklós Város Ifjúságpolitikai Koncepciója Gazdasági Program kiegészítése	meghatározó adatainak összegyűjtése (gyermekszám, képzettség, életkor, családi állapot, demográfiai adatok),				**elégséges**	
2	Kutatása a nők munkavállalását akadályozó vagy nehezítő tényezőkről				Teljes körű vagy reprezentatív vizsgálat a felnőtt női lakosság körében a munkavállalást gátló tényezőkről			1 db tanulmány	Külső szakértő bevonása javasolt	nem releváns
3.	Adathiány pótlása	A krízishelyzetbe kerülő családokról, az igénybe vehető szolgáltatásokról kevés az információ	**4.eü,szoc**		Az érintett családok, igénybe vehető szolgáltatások feltérképezése	**Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ**	2015. július	**1 db adatbázis**	**Az intézkedés megvalósításához Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ apparátusa elégséges**	évente frissítve
4	Alternatív foglalkoztatás a nők munkába állításának támogatására	A nők – a családdal, gyermeknevelléssel kapcsolatos egyoldalú terhelés miatt – munkavállalói karrierjük során hátrányt szenvednek.	2. a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb		Alternatív foglalkoztatási formák kipróbálása kisgyermekes szülőkkel, férfiakkal is Háztartási munkák	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat	2015 július	létrehozott munkahelyek száma	A humán, pénzügyi, technikai feltételek biztosítása pályázással	A pályázatok által elvárt fenntarthatósági szempontok alapján

			tényezőinek javítása, valamint a diszkrimináció csökkentése;		társadalmasítása – vállalatokkal, munkaerő-piaci szervezettel közös program					
					Háztartási, gondozói munka szervezése fizetett foglalkozásként, képzéssel, (férfiak számára is					

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
C /II. A nők esélyegyenlősége										
5	A nők munkába állásának támogatása szolgáltatásbővítéssel	A nők – a családdal, gyermeknevelésel kapcsolatos egyoldalú terhelés miatt – munkavállalói karrierjük során hátrányt	1. az oktatás és a képzés területén a hozzáférés esélyének javítása, a jogellenes elkülönítés	Törökszentmiklós Város IVS Antiszegregációs terve Törökszentmiklós Város	A bölcsődei férőhelyek bővítése – non-profit vállalkozások ösztönzése a szolgáltatás bevezetésére. Foglalkoztatás támogatása	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat	2015 július	új férőhelyek száma programok száma;	A humán, pénzügyi, technikai feltételek biztosítása pályázással	A pályázatok által elvárt fenntarthatósági szempontok alapján

		szenvednek.	megelőzése, megszüntetése, a sztereotipikus pályaorientáció megváltoztatása 2. a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezőinek javítása, valamint a diszkrimináció csökkentése;	Ifjúságpolitikai Koncepciója Gazdasági Program kiegészítése	„nőtámogató" eszközökkel (gyermekfelügyelet, iskolai, óvodai nyitva tartáshoz igazodó programok			érintett gyermekek száma		
6	A veszélyeztetett korcsoportba tartozó nők nyugdíjjogosultságának támogatása	A nők anyagi kiszolgáltatottságát fokozza, hogy sokan nem tudják felmutatni a nyugdíjjogosultsághoz szükséges ledolgozott munkaidőt			Munkacsoport felállítása (jegyző, tb-ügyintéző bevonásával) a középkorú nők nyugdíj-jogosultságának felbecslésére.	**2015. július**	**1 db adatbázis**	**Az intézkedés megvalósításához a Polgármesteri Hivatal és elégséges**	**évente frissítve**
					A munkaerő-piaci intézményekkel együttműködve átképzés, továbbképzés, foglalkoztatás biztosítása, alternatív foglalkoztatási formák szervezése – akár rotációval is – kifejezetten a veszélyeztetett korcsoportba tartozó nők számára	2015 július	az érintett személyek száma	A humán, pénzügyi, technikai feltételek biztosítása pályázással	A pályázatok által elvárt fenntarthatósági szempontok alapján

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága

C /II. A nők esélyegyenlősége										
7	Az alacsony iskolai végzettségű nők munkába állásának támogatása	Az alacsony iskolai végzettségű nők a munkaerő-piacon nem tudnak elhelyezkedni, számukra a közfoglalkoztatás az egyetlen esély a munkavégzésre.	1. az oktatás és a képzés területén a hozzáférés esélyének javítása, a jogellenes elkülönítés megelőzése, megszüntetése, a sztereotipikus pályaorientáció megváltoztatása 2. a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezőinek javítása, valamint a diszkrimináció csökkentése;	Törökszentmiklós Város IVS Antiszegregációs terve Törökszentmiklós Város Ifjúságpolitikai Koncepciója Gazdasági Program kiegészítése	Szociális gazdaság fejlesztése, új munkahelyek létrehozása, civil szervezetek, egyházak, alapítványok közreműködésével, azok támogatásával	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat	*2017. július*	új munkahelyek száma	A humán, pénzügyi, technikai feltételek biztosítása pályázással jelenleg: TÁMOP-1.4.1-12/1	A pályázatok által elvárt fenntarthatósági szempontok alapján
					A roma nők iskolai karrierjének sikerességét támogató szolgáltatások bevezetése a tankötelezettség teljes körű teljesítésére, iskolázottsági szintjük emelésére.	Közoktatási intézmények	2014 szeptember	az intézkedések által a szolgáltatásokba bevont roma nők száma	A humán, pénzügyi, technikai feltételek biztosítása pályázással jelenleg: TÁMOP-2.2.6-13/1 TÁMOP-3.3.10.A-12 TÁMOP-3.3.10.B-12	A pályázatok által elvárt fenntarthatósági szempontok alapján
					A roma nők szükségleteihez jobban alkalmazkodó pedagógiai folyamat kialakítása, melyel csökkenthető a lemorzsolódás, beleértve a nemi szerepekből adódó korai					

					iskolaelhagyást is, melynek kezelése kiemelt feladat – tekintve a roma nők különösen egyenlőtlen esélyeit.					

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
C /II. A nők esélyegyenlősége										
8	A családi, magánéletbeli feladatok és felelősségek nemek közti egyenlő eloszlásának támogatása	A családi, magánéletbeli feladatok és felelősségek általában egyoldalúan a nőket terhelik	2. a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezőinek javítása, valamint a diszkrimináció csökkentése; 6. a közösségi viszonyok, a helyi közélet	Törökszentmiklós Város IVS Antiszegregációs terve Törökszentmiklós Város Ifjúságpolitikai Koncepciója	A gyermekjóléti és gondozási alapszolgáltatások, valamint a gyermekek napközbeni ellátását biztosító egyéb szolgáltatások esetében a férőhelyek, szolgáltatások bővítésének támogatása, szociális gazdaság fejlesztése, új munkahelyek létrejötte	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat	2016. december	új férőhelyek száma	A humán, pénzügyi, technikai feltételek biztosítása pályázással jelenleg: TÁMOP-5.3.1-B-2-12/2	A pályázatok által elvárt fenntarthatósági szempontok alapján
					Felvilágosítás,		folyamatos	a felvilágosító	A pénzügyi,	A pályázatok

			fejlesztése;		propaganda, kampányok a közösségi, kulturális intézmények, az egyházak szervezésében (pl. női istentiszteletek szervezésével a férfiaknak ugyanakkor közös, gyermekes programok biztosításával)			eseményekszáma és az általuk elért lakosság száma	technikai feltételek biztosítása pályázással	által elvárt fenntarthatósági szempontok alapján
					Családbarát – tehát a férfi alkalmazottakat apaszerepükben támogató, megerősítő – vállalkozások önkormányzati elismerésben (lehet erkölcsi, pénzbeli) részesítése.		folyamatos	támogatott vállalkozások száma	az önkormányzat éves költségvetésének a terhére	az önkormányzat pénzügyi forrásainak függvényében

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetései ben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához **szükséges** erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága

C /II. A nők esélyegyenlősége										
9	A családi feladatok összeegyeztethetőségét támogató szolgáltatások bővítése	A családi feladatok összeegyeztethetőségét támogató szolgáltatások elérhetősége nem jellemző a városban.	1. az oktatás és a képzés területén a hozzáférés esélyének javítása, a jogellenes elkülönítés megelőzése, megszüntetése, a sztereotipikus pályaorientáció megváltoztatása 6. a közösségi viszonyok, a helyi közélet fejlesztése	Törökszentmiklós Város Ifjúságpolitikai Koncepciója Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terve	A város közművelődési intézményei és a szociális rendszer munkatársai, valamint a civil szervezetek összefogásával rendszeres családbarát programok és rendezvények szervezése	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat	folyamatos	a programok száma és az általuk elért lakosság száma	az intézmények saját költségvetésének terhére, további pénzügyi, technikai feltételek biztosítása pályázással	A pályázatok által elvárt fenntarthatósági szempontok alapján
					Apa-programok kezdeményezése, támogatása férfiaknak					
					Gyermekgondozási, fejlődés-lélektani, háztartás-gazdaságtani ismeretek oktatása (koruknak megfelelő szinten) kisiskolás kortól mindkét nemnek, de főleg a fiúknak	Közoktatási intézmények	2014 szeptembertől folyamatos	az új típusú programok száma és az általuk érintett gyermekek száma	A humán, pénzügyi, technikai feltételek biztosítása pályázással jelenleg:	A pályázatok által elvárt fenntarthatósági szempontok alapján
					A nemi sztereotípiákat, megrögzött nemi szerepeket oldó rendszeres programok (pl. lányok műszaki-természettudományos orientációja) a közoktatási intézményekben minden korosztálynak a megfelelő szinten háztartási munkák társadalmasításával kapcsolatos programok					

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
C /II. A nők esélyegyenlősége										
10	A gyermeküket egyedül nevelő nők gazdasági és jogi kiszolgáltatottságának csökkentése	A gyermeküket egyedül nevelő nők gazdaságilag (és jogilag is) kivannak szolgáltatva	2. a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezőinek javítása, valamint a diszkrimináció csökkentése; 6. a közösségi viszonyok, a helyi közélet fejlesztése	Törökszentmiklós Város IVS Antiszegregációs terve Gazdasági programja	Az önsegítő anyacsoportokat szervező és működtető civil, egyházi, vagy önkormányzati kezdeményezések támogatása (helyiség, gyermekfelügyelet, apás gyerekprogramok,stb)	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat	folyamatos	támogatott intézmények száma	Az önkormányzat éves költségvetésében a civil szervezetek támogatására szánt keret	A civil szervezetek működési és pályázati támogatottságának függvénye
					Közösségi szociális munka módszereivel közösségi felügyeleti megoldások kidolgozása és biztosítása (pl.: nyugdíjas tanító, könyvtáros, helyi középiskolások meseolvasással, diavetítéssel hosszabbítják meg az elérhető óvodai, napközi otthonos ellátást; kora reggel 6-8 között önkéntes munkában egy-egy civil szervezet	Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ	*2015. december*	a szolgáltatások által érintett csonka családok száma	A humán, pénzügyi, technikai feltételek biztosítása pályázással jelenleg:	A pályázatok által elvárt fenntarthatósági szempontok alapján

					képviselője fogadja be az intézménybe a gyerekeket; beteg gyermeket ápoló szülők támogatása/helyettesítése stb.					
11	Családbarát munkahelyek létrehozása	A piaci szektorban a vállalkozások gazdasági érdekeltsége ellen hat a családbarát szolgáltatások bevezetésének.			A non profit piaci szektorban családbarát munkahelyek létrehozásának támogatása Közintézményekben a családbarát munkahelyek lehetőségeinek feltárása és létrehozása	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat	***2016. december***	új munkahelyek száma	A humán, pénzügyi, technikai feltételek biztosítása pályázással jelenleg:	A pályázatok által elvárt fenntarthatósági szempontok alapján

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
C /II. A nők esélyegyenlősége										
12	Egyenlőtlen bérezés, foglalkoztatási szegregáció, megelőzése	Egyenlőtlen bérezés, foglalkoztatási szegregáció elkerülése	2. foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és	Törökszentmiklós Város IVS Antiszegregációs terve	Az önkormányzatnál és intézményeinél kimutatás a dolgozók bére, keresete nem, korcsoport, beosztás, szakma vagy végzettség szerint,	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat	folyamatos	Egyenlőtlen bérezésben részesülő nők száma	A feltételek adottak	évente felülvizsgálat

			egyéb tényezőinek javítása, valamint a diszkrimináció csökkentése; 1.az oktatás és a képzés területén a hozzáférés esélyének javítása, a jogellenes elkülönítés megelőzése, megszüntetése, a sztereotipikus pályaorientáció megváltoztatása	Ifjúságpolitikai Koncepciója Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terve	majd ennek alapján munkakör - munkabér-elemzés készítése évente.					
					Szakképző intézményekben nemi antiszegregációs tréningek – a helyi munkahelykínálat figyelembevételével – annak érdekében, hogy oldódjanak a merev női-férfi foglalkozási határok (óvó bácsi, autószerelő nő stb.)	Szakképző intézmény	2014. szeptembertől folyamatos	a tréningek száma és a résztvevők köre, száma	A humán, pénzügyi, feltételek biztosítása pályázássa l jelenleg: TÁMOP-2.2.6-13/1	A pályázatok által elvárt fenntartható ság szempontok alapján
13	Adathiány pótlása	A bűnmegelőzési és áldozatvédelmi adatok bővítése szükséges	6. a közösségi viszonyok, a helyi közélet fejlesztése 4. eü.szoc.		A bűnmegelőzési és áldozatvédelmi adatok kiegészítése a rendőrség és az ügyészség segítségével: nemek szerint bontott adatok, szükség esetén főbb korcsoportokban, a családi kapcsolatok szerint leválogatva, a kiemelt bűncselekmények (személy, vagyon, nemi erkölcs elleni stb. bűncselekmények) elkövetői, sértettjei	*Törökszentmiklós Városi Önkormányzat*	*2014. december*	*1 db adatbázis*	A feltételek adottak	évente módosítva

14	A kisgyermekesek, a gyermeküket egyedül nevelők és a nagycsaládosok terheinek csökkentése	A kisgyermekesek, a gyermeküket egyedül nevelők és a nagycsaládosok terheinek csökkentése és a közösségi kohézió erősítése szükséges			A családi kapcsolatokat erősítő és integrációs programot kidolgozása, működtetése	Családsegítő és Gyermekjóléti szolgálat	2015 januártól folyamatos	A programba bekapcsolt lakosság száma	külső szakértő bevonása javasolt	a program felülvizsgálata évente

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
C /II. A nők esélyegyenlősége										
15	A nők elleni erőszak áldozataival foglalkozó ellátások hatékonyságának fokozása	A nők elleni erőszak áldozataival foglalkozó ellátások - mint pl. az egészségügy (főképp védőnők, nőgyógyászok, házi- és gyermekorvosok), a szociális ellátás (családsegítő szolgálatok, gyermekjóléti szolgálatok, krízis-otthonok), a jogsegélyszolgálatok stb. – hatékonyságának fokozása szükséges	4. eü.szoc. 6. a közösségi viszonyok, a helyi közélet fejlesztése 7.egyenlő az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítése a helyi önkormányzat döntéshozat	IVS Antiszegregációs terv Törökszentmiklós Város Egészségterve; Ifjúságpolitikai Koncepciója	Az önkormányzat feltárja és elérhetővé teszi az érintett intézmények számára a nők elleni erőszak áldozatai ellátásával kapcsolatban kidolgozott módszertanokat, protokollokat. Az önkormányzat támogatja (pl. pályázattal, helyiség biztosításával, kísérő szolgáltatások nyújtásával) a Krízisközpont-hálózat, a családok átmeneti otthona és a szociális háló munkatársainak	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat	2014 december	a feltárt módszerek száma a képzésbe bevontak száma	A humán, pénzügyi, feltételek biztosítása pályázással jelenleg:	A pályázatok által elvárt fenntarthatósági szempontok alapján

			alában, illetve az általa fenntartott vagy támogatott intézménye kben, és az önkormányz at által ellenőrzött szolgáltatás ok körében		képzését a kapcsolati erőszak témájában, különös tekintettel az erőszak és a nemek egyenlőtlensége közötti összefüggésre.						
					Az érintett szakterületek munkatársainak rendszeres gender-szemléletű tovább- és átképzése.			a képzésbe bevontak száma			
					Rendszeres képzés szervezése az önkormányzati munkatársak számára a nők elleni erőszak természetével kapcsolatban			a képzésbe bevontak száma			

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
C /II. A nők esélyegyenlősége										
16	A szexuális erőszak elleni fellépés fejlesztése	Szükséges a szexuális erőszak elleni határozott fellépés	4. eü.szoc. 6. a közösségi	IVS Antiszegregációs terv Törökszentmiklós Város Egészségterv	Az önkormányzat áttekinti, hogy megfelelően biztonságosak-e közterületei (világítás, közlekedés).	*Törökszentmiklós Városi Önkormányzat*	*2014. július*	a beavatkozást igénylő közterületek	A feltételek adottak	nem releváns

			viszonyok, a helyi közélet fejlesztése	e; Ifjúságpolitikai Koncepciója	Köztudatformálás, önvédelmi oktatás szervezése civil szerezetek közreműködésének támogatásával		*2015. december*	támogatott intézmények száma	Az önkormányzat éves költségvetésében a civil szervezetek támogatására szánt keret	A civil szervezetek működési és pályázati támogatottságának függvénye
					Térfigyelő kamerák felszerelése		*2014. december*	térfigyelő kamerák száma		
					A rendőrség, az egészségügyi, pedagógiai, pszichológiai szakemberek bevonásával köztudatformáló rendezvényeket szervez a felelős szexről, a nők jogairól stb	Városi Rendőrkapitányság	folyamatos	a rendezvényeken részt vevők száma	A feltételek adottak	éves munkatervbe beágyazva
					Az áldozatokat támogató, komplex rehabilitációs szolgáltatások bővítése (pszichológusok, jogászok, stb bevonása	Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ	2014. december	új szolgáltatások száma; a szolgáltatásba vont nők száma	A humán, pénzügyi, feltételek biztosítása pályázással	A pályázatok által elvárt fenntarthatósági szempontok alapján
					Leány-, ill. fiatal anyák támogatása szolgáltatás bővítéssel (nevelés, gyermekfelügyelet, továbbtanulás,					

					munka, önismeret, önvédelem stb.)					

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
C /II. A nők esélyegyenlősége										
17	Adathiány pótlása	Kevés a konkrét információ, a nőket érintő társadalmi problémákról, további információgyűjtés szükséges	7. az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítése a helyi önkormányzat döntéshozatalában, illetve az általa fenntartott vagy támogatott intézményekben, és az önkormányzat által ellenőrzött szolgáltatások körében;	IVS Antiszegregációs terv	Civil szervezetek bevonásával információ és adatgyűjtés a nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémákról és a felszámolásukra irányuló kezdeményezésekről.	*Törökszentmiklós Városi Önkormányzat*	*2014. december*	*3 db tanulmány*	*külső szakértő bevonása javasolt*	*nem releváns*
18	Az önkormányzat és a közszolgáltató intézmények gender-szakértelemmel is rendelkező kompetenciájának, kapacitásán	A nők szükségleteinek teljes körű feltáráshoz és elismertetéséhez nincs megfelelően felkészült, gender-szakértelemmel is rendelkező kompetencia, kapacitás.			Az önkormányzat, mint foglalkoztató esélyegyenlőségi (EE) tervének áttekintése: tartalmaz-e a vezetők, döntéshozók számára esélyegyenlőségi, ezen belül gender-ismereteket, problémákat		2014 december	új munkakörök kijelölése, betöltése	A humán, pénzügyi, feltételek biztosítása pályázással	A pályázatok által elvárt fenntarthatósági szempontok alapján

	ak fejlesztése, bővítése		8. a hátrányos helyzetű csoportok tagjai részvételének elősegítése a döntéshozatalban és a közügyek irányításában, ezek tervezésében, megvalósításában és értékelésében;		tárgyaló képzést, tréninget. Az önkormányzat gender mainstreaming képzésre küldi egy-egy felelősséggel rendelkező szakemberét, ill., ha lehetséges, ilyen végzettségű, gyakorlatú munkatársakat alkalmaz.					
					Minden intézményben esélyegyenlőségi terv kidolgozása ill. felülvizsgálata, esélyegyenlőségi referens kijelölése, feladatkörének alkalmas kibővítése, képzésre küldése					

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
C /II. A nők esélyegyenlősége										

19	Az önkormányzat és a közszolgáltató intézmények gender-szakértelemmel is rendelkező kompetenciájának, kapacitásának fejlesztése, bővítése	A nők szükségleteinek teljes körű feltáráshoz és elismertetéséhez nincs megfelelően felkészült, gender-szakértelemmel is rendelkező kompetencia, kapacitás.	7. az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítése a helyi önkormányzat döntéshozatalában, illetve az általa fenntartott vagy támogatott intézményekben, és az önkormányzat által ellenőrzött szolgáltatások körében; 8 a hátrányos helyzetű csoportok tagjai részvételének elősegítése a döntéshozatalban és a	IVS Antiszegregációs terv	Az együttműködő szervezetek esélyegyenlőséggel (gender is) kapcsolatos attitűdjének, meglévő szakértelmének felmérése	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat	2015. december	1 tanulmány	külső szakértő bevonása javasolt	nem releváns
					Az önkormányzat támogatja, elvárja, előírja az önkormányzati fenntartású intézményektől megfelelő számú munkatárs gender képzésen való részvételét.		2014 december	képzésen részt vettek száma	A humán, pénzügyi, feltételek biztosítása pályázással	A pályázatok által elvárt fenntarthatósági szempontok alapján
					A nemek társadalmi helyzetére érzékenyített szakember(ek) alkalmazása, a nemek eltérő szükségleteit figyelembe vevő (pl. nők elleni erőszak áldozatait segítő) szolgáltatások biztosítása.	Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ	2014 december	új szakemberek száma		
					Az egészségügyi, közoktatási, szociális szolgáltatók értékelő, elemző,		2014 december-folyamatos	Szakmaközi tematikus esetmegbeszélések száma	a szükséges humán erőforrás 2014 decemberétől biztosított	éves munkaterv alapján

			közügyek irányításában, ezek tervezésében, megvalósításában és értékelésében;		esetmegbeszélő tevékenységük során tudatosan alkalmazzák a nemi szempontot. Szakmaközi tematikus esetmegbeszélések szervezése					

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetései ben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
C /II. A nők esélyegyenlősége										
20	A nők szükségletei teljes körű feltárása és elismertetése, az igényelt szolgáltatások bővítése	A nők szükségletei teljes körű feltárása és elismertetése tudatos támogatásának hiánya	7. az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítése a helyi önkormányzat döntéshozatalában, illetve az általa fenntartott vagy támogatott	IVS Antiszegregációs terv	A városban közszolgáltatásokat végző szervezetek számára a kötelező és nem kötelező EE tervek, workshopok, képzések, érzékenyítő tréningek támogatása, egyben beszámolási kötelezettség útján értékelése, ellenőrzése.	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat	2014 december	A közszolgáltatásban részt vevő szervezetekkel kötött partnerségi megállapodás alapján a támogatott és beszámoltatott szervezetek száma	Az önkormányzat pénzügyi támogatása saját költségvetés alapján, további pénzügyi forrásszerzés pályázással	A pályázatok által elvárt fenntarthatósági szempontok alapján
					Kifejezetten a nemek eltérő igényeire irányuló szolgáltatások (pl. a nők			új szolgáltatások száma	A humán, pénzügyi, feltételek	

			intézményekben, és az önkormányzat által ellenőrzött szolgáltatások körében; 6. a közösségi viszonyok, a helyi közélet fejlesztése		elleni erőszak áldozatainak célzott ellátása) bevezetése, támogatása.				biztosítása pályázással	
					Programok támogatása a lányok majdani közéleti szerepvállalásának elősegítése érdekében.			programok száma és az általuk érintett nők száma	Az önkormányzat pénzügyi támogatása saját költségvetés alapján, további pénzügyi forrásszerzés pályázással	
					A civil szervezetekkel a településfejlesztés főbb kérdéseinek áttekintése, javaslatok kérése „nőbarát" intézkedésekre, beruházásokra		2014. december	a civil szervezetek javaslatainak száma	az erőforrások adottak	a javaslatokat megvalósító beruházások alapján
					Lehetőleg kistérségi szinten biztosítandó: a nemek helyzetével kapcsolatos korszerű képzésen részt vett mediátor, közösségfejlesztő, rehabilitációs szakember, család-konzulens, pszichológus, pár-terapeuta szolgálat is.	Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ	*2016. június*	új szolgáltatások, munkahelyek száma	A humán, pénzügyi, feltételek biztosítása pályázással	A pályázatok által elvárt fenntarthatósági szempontok alapján

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokument	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán,	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága

				umokkal					pénzügyi, technikai)	
	C /III. A fogyatékkal élők, csökkent munkaképességűek esélyegyenlősége									
1.	Adathiány pótlása	A településen fogyatékossággal élők létszámára, a fogyatékosság formájára és mértékére pontos adat nem áll rendelkezésre. Szükséges a naprakész nyilvántartásuk, a szolgáltatásokkal szembeni igényeik feltérképezése és magvalósításukra komplex program kidolgozása	7.egyenlő bánásmód az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítése a helyi önkormányzat döntéshozatalában, illetve az általa fenntartott vagy támogatott intézményekben, és az önkormányzat által ellenőrzött szolgáltatások körében;	IVS Antiszegregációs terv	A célcsoportot támogató civil szervezetekkel együttműködésben pontos felmérés készítése a célcsoport demográfiai mutatóiról, lakhatási körülményeiről, megélhetési problémáiról. igényfelmérést készítése az általuk igénylendő szolgáltatásokról	***Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ***	***2015. április***	*1 db adatbázis*	külső szakértő bevonása javasolt az intézmény költségvetésének terhére	2 évente adatfrissítéssel
2	A fogyatékkal élők, csökkent munkaképességűek ellátási igényeire alapozott további intézkedések tervezése	A városi lakosság kb 4%-át alkotó, többszörösen veszélyeztetett fogyatékossággal élő lakossága mélyszegénységbe történő süllyedése megakadályozására további intézkedések tervezése			Az városi esélyegyenlőségi terv kiegészítése az felmérés során feltárt további konkrét adatokra, információkra alapozott intézkedésekkel.			újabb intézkedések meghatározása		
					A feladatok végrehajtása céljából a fogyatékosok problémáit ismerő, azok kezelésében jártas referenst bíz meg a város, aki a célcsoportot érintő	i	2014. szeptember	1 új munkahely	A humán, pénzügyi, feltételek biztosítása pályázással	A pályázatok által elvárt fenntarthatósági szempontok alapján

					tervezett intézkedések végrehajtásának koordinálásáért felel.					

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
C /III. A fogyatékkal élők, csökkent munkaképességűek esélyegyenlősége										
3.	A fogyatékkal élő idős emberek életkörülményeinek javítása.	A fogyatékossággal élő személyek közül kb. 900 fő idős ember, napi megélhetési gondokkal küzd, többszörösen veszélyeztetett, a város leszakadó rétegei közé tartozik.	4.eü.szoc.	Törökszentmiklós Város Egészségterve; Környezetvédelmi Programja	A fogyatékosok életfeltételeinek jobbítása érdekében tevékenykedő civil szervezetek támogatása, fejlesztése, a meglévő szolgáltatások kapacitásának bővítésére, új szolgáltatások bevezetésére	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat	*2016. december*	új szolgáltatások száma új munkahelyek száma	A humán, pénzügyi, technikai feltételek biztosítása pályázással	A pályázatok által elvárt fenntarthatósági szempontok alapján
					A házi segítségnyújtás és a nappali ellátási formák bővítése a civil szervezetek bevonásával	A Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ		új szolgáltatások száma, a szolgáltatások által érintettek száma		
					Idősek Bentlakásos Otthonában			új férőhelyek száma		

					férőhelybővítés					
4.	A szociális alapszolgáltatások bővítése a mentális problémákkal küszködők támogatására	A pszichiátriai problémákkal küszködő, illetve a szenvedélybetegségben szenvedő (alkohol, drog,) emberek száma egyre nő,) szükséges a szociális alapszolgáltatások bővítése.			A célcsoportokat érintő nappali ellátás és/vagy a közösségi szolgáltatás bevezetése.				új szolgáltatások száma, a szolgáltatások által érintettek száma	
5	Védett munkahelyek számának bővítése	Az életvitelében korlátozott emberek, a csökkent munkaképességű, egészségkárosodott, valamint fogyatékkal élő és a mentális problémákkal küszködő beteg emberek számára is megteremteni a jövedelemszerzési lehetőséget is biztosító foglalkoztatási rehabilitáció feltételeit.	2.a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezőinek javítása, valamint a diszkrimináció csökkentése;	IVS Antiszegregációs terv Gazdasági Program kiegészítése	A civil szervezetekkel együttműködésben védett munkahelyek létrehozása, előmozdítva az érintettek szociális érettségét, viselkedési és munkakultúrájuk, kapcsolatteremtési képességük javítását, növelését, a helyi társadalomba való reintegrálását is.				új munkahelyek száma	

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszá	Az intézkedés címe,	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi	Az intézkedéssel elérni	A célkitűzés összhangja egyéb	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő	Az intézkedés megvalósításához szükséges	Az intézkedés eredményei

ma	megnevezése	probléma megnevezése	kívánt cél	stratégiai dokumentumokkal				indikátor(ok)	erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	nek fenntartható sága
C /III. A fogyatékkal élők, csökkent munkaképességűek esélyegyenlősége										
6.	A csökkent munkaképességűek, fogyatékkal élők foglalkoztatási lehetőségeinek bővítése	Az életvitelében korlátozott emberek, a csökkent munkaképességű, egészségkárosodott, valamint fogyatékkal élő és a mentális problémákkal küszködő beteg emberek számára is megteremteni a jövedelemszerzés lehetőségét	2.a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezőinek javítása, valamint a diszkrimináció csökkentése;	Gazdasági Program kiegészítése IVS Antiszegregációs terv Az Ipolyi Arnold Könyvtár, Múzeum és Kulturális Központ 2012. évi Koncepció, Stratégia és Programterv	A közszférában és a versenypiacon a fogyatékkal élők teljes lakossághoz viszonyított arányuknak megfelelő mértékű foglalkoztatására törekvés	Munkaügyi Központ Törökszentmiklósi Kirendeltsége	2015. december	új munkahelyek száma	A humán, pénzügyi, technikai feltételek biztosítása pályázással	A pályázatok által elvárt fenntartható sági szempontok alapján
					Alternatív foglalkoztatási formák bővítése a civil szervezetek támogatásával					
7.	A fogyatékosok kulturális és sporttevékenységét támogató programkínálat bővítése	A kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségeinek bővítése az értelmi fogyatékosok, a mozgássérültek, a látássérültek részére egyaránt	4. eü.szoc. 6. közélet		A Sportkoncepció felülvizsgálata, a fogyatékosok sportolási lehetőségeinek feltárása	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat	*2014. december*	1 kiegészített sportkoncepció	A források adottak	A koncepció érvényessége
					A fogyatékosok kulturális és sporttevékenységét támogató civil szervezetek fejlesztése a programkínálat bővítésére, azok		*2015. december*	támogatott szervezetek száma	Az önkormányzat éves költségvetésében a civil szervezetek támogatására szánt keret	A civil szervezetek működési és pályázati támogatottságának függvénye

					megvalósítására.					
					A fogyatékosok kulturális és sporttevékenységét támogató szolgáltatások, programkínálat bővítése	A támogatott civil szervezetek	2015. december	új programok száma, a részt vevők száma	A humán, pénzügyi, technikai feltételek biztosítása pályázással	A pályázatok által elvárt fenntartható sági szempontok alapján

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetései ben feltárt esélyegyenlőség i probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
C /III. A fogyatékkal élők, csökkent munkaképességűek esélyegyenlősége										
8.	A célcsoport közintézményeken belüli tájékozódásának teljes körű biztosítása	Szükséges a közintézményeken belüli tájékozódás biztosítása valamennyi fogyatékossággal rendelkező személy számára	5. a közösségi közlekedéshez, információhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása;	Törökszentmiklós Város Egészségterve; Környezetvédelmi Programja	Minden közintézményben a komplex – fizikai, kommunikációs, infokommunikációs - akadálymentesítés megvalósítása	Közintézmények	2016. december	komplex akadálymentesített közintézmények számának növekedése/év	A humán, pénzügyi, technikai feltételek biztosítása pályázással	A pályázatok által elvárt fenntartható sági szempontok alapján
					Közterek, járdák, utak akadálymentesítése	***Törökszentmiklós Városi Önkormányzat***		az akadálymentesített közterület nagysága		
9	A közintézmények megközelíthető	A közintézményekhez vezető közúti			A településfejlesztési tervekben és más településfejlesztési dokumentációkban		***2014. december***	***a szükséges módosítások elvégzése***	A szükséges források rendelkezésre állnak	A szükséges módosítások éves felülvizsgálat

	ségének biztonságossá tétele	közlekedésben az utak, járdák, közterek alkalmassá tétele a fogyatékos emberek számára.			általános alapelvként szükséges megjelentetni – és ezáltal minden vonatkozásban érvényesíteni – az egyenlő esélyű hozzáférés szempontrendszerét						ával
10	A mozgásukban korlátozott személyek támogatása az egészségügyi szűrővizsgálatok hozzáférésében	Az egészségügyi prevenciós szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe. Szükséges a támogatásuk a szűrőprogramokra történő eljutásuk(eljuttatásuk) terén.	4. eü.szoc.	IVS Antiszegregációs terv	A szociális ellátórendszerrel, támogató szolgálatokkal együttműködve elő kell segíteni, hogy a fogyatékkal élők is minél nagyobb számban részt vegyenek az egészségügyi szűrővizsgálatokon.				***együttműködési megállapodások száma***		együttműködési megállapodások folyamatos kontrollja
11.	A lakó-, és munkahelyi környezet akadálymentesítése	Lakóépületek, vállalkozások infrastruktúrájának akadálymentesítés	3. lakhatás 5.közlekedés	Törökszentmiklós Város Környezetvédelmi Programja	Javasolt áttekinteni a helyi településrendezési-építésügyi szabályozást annak érdekében, hogy az akadálymentesség szempontjai minél biztosabban érvényesülhessenek				a szükséges módosítások elvégzése		A szükséges módosítások éves felülvizsgálatával

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés	Az intézkedés címe,	A helyzetelemzés	Az intézkedéssel	A célkitűzés összhangja	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításán	Az intézkedés eredményessé	Az intézkedé	Az intézkedé

sorszáma	megnevezése	következtetései ben feltárt esélyegyenlőség i probléma megnevezése	elérni kívánt cél	egyéb stratégiai dokumentumok kal			ak határideje	gét mérő indikátor(ok)	s megvalósí tásához szükséges erőforrás ok (humán, pénzügyi, technikai)	s eredmény einek fenntarth atósága
C /III. A fogyatékkal élők, csökkent munkaképességűek esélyegyenlősége										
12.	A közösségi közlekedés fejlesztése az egyenlő esélyű hozzáférés követelményein ek való megfelelésre	A közösségi közlekedésben nem biztosított az egyenlő esélyű hozzáférés	5. a közösségi közlekedésh ez, információho z való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása;		Az önkormányzatnak a fenntartókkal közösen célszerű felmérni a tömegközlekedési rendszerek akadálymentesség ét, és az egyenlő esélyű hozzáférés követelményeinek nem megfelelő eszközöket, épületeket és szolgáltatásokat akadálymentesíte ni szükséges.	***Törökszentmikl ós Városi Önkormányzat***	***2015. december***	***1 db tanulmány***	külső szakértő bevonása javasolt	nem releváns
					A fogyatékos személyek közlekedéshez való hozzáférhetőségé nek javítása érdekében javasolt áttekinteni, a közösségi közlekedésre			A felülvizsgálat eredményeit összegző dokumentum	a szükséges erőforrás ok rendelkez ésre állnak	A felülvizsg álat évenkénti elvégzése

					vonatkozó helyi szabályozást (menetrend, utazási kedvezmények, parkolás, stb.)				

Gyermekek

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetései ben feltárt esélyegyenlőség i probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumo kkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításán ak határideje	Az intézkedés eredményess égét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításáh oz szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósá ga
IV. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	Gyermekek egészségügyi állapotának javítása, prevenció	A fiatalkorú népesség egészségi állapota évek óta és folyamatosan romlik, egyes betegségek, elváltozások aránya évről évre növekszik.	A romló tendencia megállítása, egy egészségesebb fiatal korosztály, egészségtudat os életmódra nevelés	Városi Egészségterv, Közoktatási Esélyegyenlős égi Terv, Ifjúságpolitikai koncepció	Egészségügyi szűrések, szűrővizsgálat ok, egészségügyi témájú tájékoztató programok, játékos foglalkozások, vetélkedők	Egyesített Gyógyító – Megelőző Intézet, Törökszentmik lós Városi Önkormányzat	2014. szeptembertől folyamatos	Szűrővizsgálat ok száma, jobb fizikai állapotú gyermekek száma	Az intézkedés a közoktatási intézmények közreműködés ével egyrészt minimális önkormányzati forrásból, másrészt pályázati forrásokból megvalósíthat ó	Folyamatos tevékenységgé l és pályázati finanszírozássa l kiegészítve biztosítható
2	Hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatás a	A hátrányos- és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint a védelembe vett gyermekek száma egyre nő, a gyermekek testi- lelki elhanyagoltság	Különböző szolgáltatások által olyan hozzáféréseke t biztosítani a hátrányos helyzetű gyermekek számára, amivel testi, lelki érettségük utolérheti jobb szociális körülmények	Városi Egészségterv, Közoktatási Esélyegyenlős égi Terv, Ifjúságpolitikai koncepció	Egyéni és kiscsoportos foglalkozások biztosítása készségfejleszt és, mentál higiénés felzárkóztatás céljából	Törökszentmik lós Városi Önkormányzat , KSZSZK	2014. januártól folyamatos	Ingyenesen hozzáférhető fejlesztő foglalkozások, pszichológiai szolgáltatások száma	Az intézkedés a közoktatási intézmények közreműködés ével egyrészt minimális önkormányzati forrásból, másrészt pályázati forrásokból megvalósíthat ó	Folyamatos tevékenységgé l és pályázati finanszírozássa l kiegészítve biztosítható

		a egyre növekszik.	között élő társaikét.							
3	Szegregátumban élő hátrányos helyzetű gyermekek társadalomba való beilleszkedésének, együttműködési készségének fejlesztése a mozgás, sport segítségével	A szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő kb 1200 gyermek közül 1100 mélyszegénységben él, lakókörnyezetüktől messze esik az iskola, kulturált szórakozási lehetőség nincs, sportolási lehetőség nincs, közösségi ház nincs, a lakókörnyezet koszos elhanyagolt, szemetes, egészségtelen, a velük szemben támasztott normák alacsonyak, ami mélyíti a	Olyan közösségi tér kialakítása, amely teret biztosít az egészséges társadalomba történő beilleszkedés, a másokkal való együttélés, a közösségben történő megfelelő viselkedés, szerep megélésére, elsajátítására	IVS	Közösségi ház és sportpálya kialakítása a szegregátum területén	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat	2015. december	létrehozott közösségi terek száma, sportolási lehetőség kialakítása, új szolgáltatások száma	ÉAOP-5.1.1 Törökszentmiklós északi szegregátumának komplex fejlesztése c. projekt	A projekt lezárását követően újabb pályázás, illetve önkormányzati költségvetés, önkéntes tevékenységek által

		szociális eltéréseket.								
4	A HH, HHH gyerekek nyilvántartásának, kompetencia mérések eredményeinek dokumentálása, nyilvántartása pontosítása	HH, HHH gyerekek nyilvántartási rendszerének hiányosságai	HH, HHH gyerekek városi szinten történő nyilvántartása, egységes és elérhető legyen illetékes szervek számára	nyilvántartások	Információ gyűjtés, nyilvántartás elkészítése és vezetése	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat, közoktatási intézmények	2016. december	Pontos nyilvántartási rendszer kialakítása	humán	Folyamatos tevékenységgel biztosítható
5	Nyári szabadidős tevékenységek kibővítése kiskorú gyermekek számára	A szülők számára alacsonyabb költséggel járó, megfizethető nyári szabadidős tevékenységek hiánya	Kiskorú gyermekek nyári szünidejének tartalmas eltöltési lehetőségének megszervezése	Közoktatási Esélyegyenlőségi Terv	Adatgyűjtés, szabadidős programok megszervezése, jelenlegi programok folytatása, pályázat	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat, közoktatási intézmények, IKMKK	2015. júniustól	Szabadidő hasznos eltöltése, programok szervezése	Pénzügyi és humán	Folyamatos tevékenységgel biztosítható

Idősek

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetései ben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
IV. Az idősek esélyegyenlősége										
1	Idősebb korosztály	Munka világában	Az idősebb korosztály	nyilvántartások	Információ gyűjtése,	helyi nyugdíjas klubok,	2016. december	Idősebb munkavállalók	Pénzügyi és humán	Folyamatos tevékenységge

	munka világába történő bejutása	jelenlévő hátrányos megkülönböztetés az idősebb korosztályban	munkához jutásának elősegítése, foglalkoztatók érzékenyítése a témához		fórum megszervezése résztvevők bevonásával	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat, Munkaügyi Központ helyi kirendeltsége		munkába állása, stabil munkahely		I biztosítható
2	Aktív időskor és időskorúaknak programok szervezése, informatikai jártasság megszerzése	Tevékeny időskor hiánya, alacsony informatikai jártasság	Tevékeny időskor és a szabadidő hasznos eltöltésének megszervezése, informatikai jártasság növelése a célcsoportban	Nyilvántartások, feljegyzések, fotók	Információ gyűjtése és közvetítése, tanfolyamok, szabadidős programok szervezése, pályázatok beadása és megvalósítása	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat, helyi nyugdíjas klubok, IKMKK	2017.december	Programokon résztvevő időskorúak száma növekszik, informatikai műveltségük nő, szabadidő hasznos eltöltése	Pénzügyi és humán	Folyamatos tevékenységgel, valamint pályázással biztosítható
3	Közterületek, járdák, parkok, középületek akadálymentesítése	Közösségi közlekedés akadályoztatása, közszolgáltatásokhoz való nem megfelelő hozzáférés, Középületek és közutak nem megfelelő akadálymentesítése,	Közterületek, járdák, parkok, középületek akadálymentesítése	Fejlesztések befejezése	Információ gyűjtés, pályázati lehetőség keresése, beadása, megvalósítása	Törökszentmiklós Városi Önkormányzat	2017. december	Fejlesztések megvalósulása, akadálymentesség	Pénzügyi és humán	Folyamatos tevékenységgel, valamint infrastrukturális pályázatok során megvalósuló fejlesztésekkel biztosítható
4.	Bűnmegelőzés az idősek körében	Sok a bűncselekmény az idősek ellen	A bűncselekmények számának csökkenése az érintett célcsoportban	nyilvántartások	Információ gyűjtés, közvetítés, pályázatok keresése, beadása, programok és kampányok szervezése	Városi Rendőrkapitányság, helyi Polgárőr szervezet	2017.december	Idősek ellen elkövetett bűncselekmények számának csökkenése	Humán és pénzügyi	Folyamatos tevékenységgel biztosítható

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket, cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:
- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.
A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.
A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.
A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Megvalósítás

Cél	Feladat	Módszer/Eszköz	Felelős	Gyakoriság
Az esélyegyenlőségi program megvalósításában érdekeltek ismerjék meg a programot.	Az esélyegyenlőség biztosításában érdekelt területek, intézmények számára információ biztosítása.	Dokumentumelemzés	Az intézkedési terv végrehajtásáért felelős képviselő-testületi tag operatív felelős: Az önkormányzat esélyegyenlőségi munkatársa :	A program elfogadása után.
Lehetőséget kell biztosítani a társadalmi vitára, probléma visszacsatolásra.	Az értékelés, visszacsatolás ügyrendjének megtervezése.	Fórum Kapcsolati vonal biztosítása.	Az intézkedési terv végrehajtásáért felelős képviselő-testületi tag operatív felelős: Az önkormányzat esélyegyenlőségi munkatársa :	A program elfogadása után.
Önkormányzati és intézmény fenntartói dokumentumok harmonalizálása.	Minden olyan dokumentumban szerepeljenek az esélyegyenlőségi szempontok.	Dokumentumelemzés Dokumentum aktualizálás	Az intézkedési terv végrehajtásáért felelős képviselő-testületi tag operatív felelős: Az önkormányzat esélyegyenlőségi munkatársa :	A program elfogadása után.

Önkormányzati döntéshozók, tisztségviselők, intézményvezetők felkészítése a végrehajtás megvalósítására.	Továbbképzések, fórumok ,szemléletformálás	Esélyegyenlőségi szempontsor összeállítása a jövőbeni koncepciót készítőknek.	Az intézkedési terv végrehajtásáért felelős képviselő-testületi tag operatív felelős: Az önkormányzat esélyegyenlőségi munkatársa :	A program elfogadása után. Évente egyszer.
Folyamatos visszacsatolás segítségével követni az esélyegyenlőség elveinek érvényesülését.	A visszacsatolás ügyrendje alapján figyelemmel kísérni a megvalósulást.	Helyzetértékelés, elemzés, követés.	Az intézkedési terv végrehajtásáért felelős képviselő-testületi tag operatív felelős: Az önkormányzat esélyegyenlőségi munkatársa	A program elfogadása után és a dokumentumok módosításakor folyamatosan.

Cél	Feladat	Módszer/Eszköz	Felelős	Gyakoriság
Szinergia biztosítása a közigazgatási és ágazatok közötti együttműködés megteremtésével.	Pozitív szinergia hatások érvényesüljenek.	Dokumentumelemzés	Az intézkedési terv végrehajtásáért felelős képviselő-testületi tag operatív felelős: Az önkormányzat esélyegyenlőségi munkatársa:	Évente egyszer.
Minden önkormányzati és intézményfenntartói dokumentumban érvényesüljenek az esélyegyenlőségi program célkitűzései.	Minden olyan dokumentumban szerepeljenek az esélyegyenlőségi szempontok, melyek a város lakosait érintik.	Dokumentumelemzés, tartalomfejlesztés.	Az intézkedési terv végrehajtásáért felelős képviselő-testületi tag operatív felelős: Az önkormányzat esélyegyenlőségi munkatársa	A program elfogadása után, folyamatosan.
A Helyi Esélyegyenlőségi Program értékelése, ellenőrzése és az	HEP Felelős Fórum létrehozása.	Dokumentumelemzés, Fórum, Helyzetelemzés, Összegzés	Az intézkedési terv végrehajtásáért felelős	Évente egyszer.

ennek során nyert információk visszacsatolása.			képviselő-testületi tag operatív felelős: Az önkormányzat esélyegyenlőségi munkatársa	

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Cél	Feladat	Módszer/Eszköz	Felelős	Gyakoriság
Az eredményesség megállapítása.	Az intézkedési tervben megfogalmazott indikátoroknak való megfelelés mértékének megállapítása.	Az adatok feldolgozása. Évente aktualizált adatbázis összeállítása.	Jegyző, önkormányzati fenntartású intézmények vezetői.	Évente, az éves beszámolókhoz adott szempontsor alapján.
A Helyi Esélyegyenlőségi Program társadalmasítása érdekében a döntéshozók és az érintett célközönség egyaránt ismerje meg a programot és a program nyújtotta lehetőségeket.	Az éves eredmények, illetve jelenős események közzététele.	Intézményi fórumok, lakossági fórumok, Önkormányzati és intézményi honlapok, helyi sajtó.	Az önkormányzat esélyegyenlőségi munkatársa.	Évente egyszer, de jelentős események esetén többször is.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum általi végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről ..... felel.:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
    - Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
    - Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
    - Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
    - Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelősével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A .... város/község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

III. Ezt követően ..... város/község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és ..... számú határozatával elfogadta.

Mellékletek:

Dátum Aláírás

A..... Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Dátum Partner aláírás

Dátum Partner aláírás

Dátum Partner aláírás

HEP elkészítési jegyzék[20]

NÉV[21]	HEP részei[22]										Aláírás[23]
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	

[20] Ez a jegyzék – mint a HEP melléklete – szakmailag is bizonyítja, hogy a HEP széleskörű egyetértésen és közös munkán alapul, és nem kizárólagosan egy „partneri aláírással" igazolt dokumentum

[21] A jegyzék soronként jelöli a HEP elkészítési folyamatban résztvevő személyeket, intézményeket, partnereket.

[22] A jegyzék oszlopaiba kerülnek a HEP egyes tartalmi részei, ahol az adott betű karikázásával jelezni lehet, hogy az adott személy, intézmény, partner az elkészítésben részt vett, észrevételezett, támogatta, ellenezte.
R= részt vett, É= észrevételezte, T=támogatta, E= ellenezte.

[23] Az adott partner aláírásával hitelesíti a sorban jelölt részvételét a HEP elkészítési folyamatban.